СЪД
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ГОДИШЕН ДОКЛАД 2016 г.

ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНА ДЕЙНОСТ

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ГОДИШЕН ДОКЛАД **2016 г.**
ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Общ преглед на правораздавателната дейност на Съда,
на Общия съд и на Съда на публичната служба на Европейския съюз

Люксембург, 2017 г.

curia.europa.eu

СЪД
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
2925 LUXEMBOURG
LUXEMBOURG
ТЕЛ. +352 4303-1

ОБЩ СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
2925 LUXEMBOURG
LUXEMBOURG
ТЕЛ. +352 4303-1

СЪД НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
2925 LUXEMBOURG
LUXEMBOURG
ТЕЛ. +352 4303-1

Уебсайт на Съда: curia.europa.eu

Докладът е приключен на 1 януари 2017 г.

Възпроизвеждане на текста се разрешава при посочване на източника. Възпроизвеждане на снимките се разрешава само във връзка с това издание. Във всички останали случаи трябва да се поиска разрешение за употребата им от Съда на Европейския съюз.

Допълнителна информация за Европейския съюз може да се намери в интернет на сървъра Europa (http://europa.eu).

Люксембург: Съд на Европейския съюз/Дирекция „Комуникация“/Отдел „Публикации и електронни медии“
Служба за публикации на Европейския съюз.

Print	ISBN 978-92-829-2302-3	ISSN 2467-0782	doi:10.2862/18212	QD-AP-17-001-BG-C
PDF	ISBN 978-92-829-2316-0	ISSN 2467-1010	doi:10.2862/63182	QD-AP-17-001-BG-N
ePUB	ISBN 978-92-829-2353-5	ISSN 2467-1010	doi:10.2862/216729	QD-AP-17-001-BG-E

© Европейски съюз, 2017 г.

Снимки © Georges Fessy
Снимки © Gediminas Karbauskis

Printed in Luxembourg

Отпечатано на хартия, избелена без елементарен хлор (ECF)

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор от Кун ЛЕНАРТС, председател на Съда на Европейския съюз 8

ГЛАВА I | СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

А. Развитие и дейност на Съда през 2016 г. 12

Б . Практика на Съда през 2016 г. 14

I. Основни права 14

II. Гражданство на Съюза 15

1. Права на гражданите на съюза 15
2. Производно право на пребиваване на гражданин на трета държава 18

III. Институционални разпоредби 20

1. Правно основание на актовете на Съюза 20
2. Компетентност и правомощия на институциите 23

IV. Правото на Съюза и националното право 24

V. Въпроси на съдопроизводството на Съда 26

VI. Селско стопанство 28

VII. Свободи на движение 29

1. Свободно движение на работници 29
2. Свободно движение на стоки 32
3. Свобода на установяване и свободно предоставяне на услуги 32

VIII. Контрол по границите, убежище и имиграция 37

1. Политика в областта на убежището 37
2. Имиграционна политика 41

IX. Съдебно сътрудничество по граждански дела 42

1. Регламент „Брюксел I“ 42
2. Регламенти „Рим I“ и „Рим II“ 44

X. Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси 46

1. Европейска заповед за арест 46
2. Право на устен и писмен превод в наказателното производство 50
3. Наказателни производства и решения в такива производства в друга държава членка 51

XI. Конкуренция 52

1. Картели 52
2. Държавни помощи 55

XII. Данъчни разпоредби 59

XIII. Сближаване на законодателствата 60
1. Интелектуална и индустриална собственост 60
2. Защита на личните данни 64
3. Електронна търговия 66
4. Далекосъобщения 67
5. Тютюневи изделия 68
6. Козметични продукти 69

XIV. Обществени поръчки 70

XV. Икономическа и парична политика 72

XVI. Социална политика 74

XVII. Защита на потребителите 75

XVIII. Околна среда 79

XIX. Международни споразумения 81

XX. Обща външна политика и политика на сигурност 84

В. Дейността на секретариата през 2016 г. 86

I. Кратък статистически обзор на съдебната дейност през 2016 г. 86

II. Контакти със страните и с трети лица 89

III. Подпомагане на членовете на Съда 90

Г. Съдебна статистика на съда 92

Д. Състав на Съда 120
1. Промени в състава на съда през 2016 г. 121
2. Протоколен ред 122
3. Бивши членове на Съда 124

ГЛАВА II | ОБЩ СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

А. Дейност на Общия съд през 2016 г. 130
1. Организация 130
2. Съдебна статистика 131

Б. Практика на Общия съд през 2016 г. 134

I. Съдебно производство 134
Допустимост на жалбите по член 263 ДФЕС 134
1. Понятие за акт, подлежащ на обжалване 134
2. Процесуална легитимация 135
Пряко засягане 135
a. Лично засягане 137
3. Понятие за подзаконов акт, който не включва мерки за изпълнение 137

4. Изпълнение на изискванията за форма и на сроковете за обжалване 139
Злоупотреба с процесуални права 141
Правна помощ 142
Прилагане на новия процедурен правилник 142

II. Институционално право — Европейска гражданска инициатива — Социална политика 143

III. Правила в областта на конкуренцията, приложими за предприятията 144
Общи положения 144
1. Право на защита 144
а. Изложение на възраженията 144
б. Право на изслушване 145
в. Използване на тайни записи на телефонни разговори като доказателства 146
2. Предвидени условия за освобождаване от глоба 146
3. Възможност на Комисията да търси постигане на споразумение 147
4. Задължение за мотивиране 148
5. Правомощие за пълен съдебен контрол 149
Принос в областта на член 101 ДФЕС 150
1. Понятие за потенциална конкуренция 150
2. Ограничение с оглед на целта 152
а. Клауза за неизвършване на конкурентна дейност 152
б. Непропорционални обратни плащания, водещи до изключване на конкурентите от пазара 153
3. Изчисляване на размера на глобата 154

IV. Държавни помощи 157
Допустимост 157
1. Обжалваем акт 157
2. Лично засягане 158
Административно производство 158
Понятие за предимство 160
1. Тежест на доказване 160
2. Критерий за частния кредитор 161
Понятие за държавни ресурси 163
Селективност — Данъчни помощи 164
Държавна помощ, съвместима с вътрешния пазар 166
Възстановяване на помощите 167

V. Интелектуална собственост — Марка на Европейския съюз 169
Самостоятелност на системата на марката на Европейския съюз 169
Абсолютни основания за отказ 170
1. Служебна проверка от апелативния състав 170
2. Задължение за мотивиране 170
3. Недобросъвестност 171
4. Географско указание 172
5. Звукови марки 173
6. Представяне на доказателства 174

Относителни основания за отказ 174
1. Служебна проверка от апелативния състав 174
2. Доказателства 175
3. Изгубване на права вследствие на търпимост 177
Процесуални въпроси 178

VI. Обща външна политика и политика на сигурност – Ограничителни мерки 179
Ислямска република Иран 179
Тунизийска република 183
Украйна 185
Сирийска арабска република 186
Борба срещу тероризма 187

VII. Регистрация на химикали 189

VIII. Дъмпинг 191

IX. Надзор на финансовия сектор 192

X. Обществени поръчки на институциите на Съюза 193

XI. Достъп до документите на институциите 194
Заявление за достъп до вече оповестени документи 194
Изключение, свързано със защитата на процеса на вземане на решения 195
Изключение, свързано със защитата на правните становища 196
Изключение, свързано със защитата на съдебните процедури 198

XII. Спорове за обезщетения 199
Присъединяване на Република Хърватия към Европейския съюз 199
Обработване на лични данни 201
Правомощия на OLAF 202
Загуба на възможност 203

XIII. Обжалване 204

XIV. Молби, разглеждани по реда на обезпечителното производство 205

В. Дейността на секретариата на Общия съд през 2016 г. 208

I. Организационни последици във връзка с встъпването на нови съдии в длъжност 209

II. Процесуални последици от реформата 210

III. Функция по подпомагане на съдебната дейност 213

Г. Съдебна статистика на Общия съд 216

Д. Състав на Общия съд 242
1. Промени в състава на Общия съд през 2016 г. 243
2. Протоколен ред 245
3. Бивши членове на Общия съд 249

ГЛАВА III | СЪД НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

А. Дейност на Съда на публичната служба през 2016 г. 254

Б. Практика на Съда на публичната служба през 2016 г. 256

I. Процесуални въпроси 256

1. Досъдебна процедура 256
2. Увреждащ акт 256
3. Липса на компетентност на автора на акта с неблагоприятни последици 256
4. Срокове за обжалване 257
5. Съдебни разноски 257
6. Сила на пресъдено нещо 258

II. Въпроси по същество 258

Общи условия за валидност на актовете и основни права 258

1. Обхват на преамбюла 258
2. Формално мотивиране 259
3. Приложимост във времето на разпоредбите на новия правилник 259
4. Преразглеждане на административни актове 259
5. Позоваване на принципите, съдържащи се в Хартата на основните права на Европейския съюз 260
6. Задължение за лоялно сътрудничество с националните юрисдикции 260
7. Право на изслушване 260
8. Право на добра администрация 261
9. Задължение за полагане на грижа 262
10. Право на длъжностното лице или на срочно наетия служител на достъп до преписката, която го засяга 262

Заплати и социални придобивки на длъжностните лица 262

1. Социално осигуряване 262
2. Пенсии 263
3. Обезщетение при прекратяване на служебното правоотношение 264
4. Повишаване в стъпка 265

Кариера на длъжностните лица и служителите 265

1. Повишаване на персонала, предоставен на разположение на синдикални или професионални организации 265
2. Дисциплинарен режим 265
3. Преназначаване на срочно и договорно наетия персонал при преместване на седалището на агенция от една държава членка в друга 266
4. Обрат в кариерата на служител 266

Подател на сигнал 267

В. Съдебна статистика на Съда на публичната служба 270

Г. Състав на Съда на публичната служба 282

1. Промени в състава на Съда на публичната служба през 2016 г. 283
2. Бивши членове на Съда на публичната служба 286

Кун ЛЕНАРТС
председател на Съда на Европейския съюз

През 2016 г. Европейският съюз преживя болезнени събития.

След Париж през ноември 2015 г., подобно на много други места по света през последните месеци Брюксел, Ница и Берлин бяха изправени пред жестокостта на мащабни терористични атаки, които омерзително поругават основополагащите ценности на мира, човечността, толерантността и уважението към другия, залегнали в основите на значимия за нас европейски проект.

На 23 юни 2016 г. британският народ взе решение да напусне Европейския съюз. Този суверенен и демократичен избор изправя Европейския съюз и неговите институции пред значителни предизвикателства, които ще се наложи да се преодоляват по възможно най-добрия начин в пропита за момента от несигурност атмосфера.

Същевременно 2016 г. предоставя и редица поводи за удовлетворение.

С назначаването миналия септември съгласно ротацията на генералния адвокат от България колегията на генералните адвокати в Съда, чийто брой бе увеличен на 11 души през юни 2013 г., най-сетне може да функционира изцяло в пълен състав, а това е повод за задоволство предвид нарастващия брой дела, които най-вече в областите, свързани с големите предизвикателства понастоящем пред Европейския съюз (борба с тероризма, миграционна криза, мерки във връзка с банковата и финансова криза...), повдигат нови важни правни въпроси, заслужаващи осветляване с помощта на заключения.

Задоволство буди и почти пълното осъществяване през 2016 г. на първите два от общо трите етапа от реформата на съдебната архитектура на Съюза, утвърдена от европейските законодателни органи през декември 2015 г. През тази година бяха назначени единадесет от дванадесетте допълнителни съдии в Общия съд на Европейския съюз в рамките на първия етап от реформата. Вторият етап започна през септември 2016 г. с разпускането на Съда на публичната служба на Европейския съюз, на чиито бивши членове и техните сътрудници държа отново да изразя благодарност за ценния им принос в развитието на съдебната практика по често деликатните спорове в областта на европейската публична служба. Освен това петима от седемте допълнителни съдии в Общия съд, чието встъпване

в длъжност се предвижда също в рамките на втория етап от реформата, се присъединиха към нас през септември същата година.

Накрая, макар че 2016 г. отбеляза пълната липса на промени в състава на Съда, с изключение на постъпването на нов генерален адвокат, то през същата година, в рамките на частичното обновяване, шестима членове на Общия съд напуснаха състава му, а един от членовете му подаде оставка.

От гледна точка на статистическите данни дейността през изминалата година се отличава със значителна натовареност. Макар общият брой постъпили дела в трите юрисдикции през 2016 г. (1 604 дела) да бе малко по-нисък, отколкото през 2015 г. (1 711), броят приключени дела през 2016 г. въпреки това остана висок (1 628 дела). Това в особена степен важи за Съда, който при 704 приключени дела през 2016 г. се е произнесъл по повече дела, отколкото са постъпили (692 дела), както и за Съда на публичната служба, за който бе въпрос на чест да реши максимален брой дела преди разпускането си и преминаването на споровете в областта на публичната служба към Общия съд. Между януари и август 2016 г. тази юрисдикция се произнесе по цели 169 дела.

В по-осезаемо материален план всички са забелязали започването на строителните работи за третата кула, отбелязано на 27 юни 2016 г. със символична първа копка. Отсега се радвам за приключването на този голям сграден проект, което ще позволи обединяването на целия персонал на институцията в един и същ обект, допринасяйки за укрепването на професионалните и лични контакти между хората.

Извън тези събития с удоволствие припомням второто издание на срещата „Строители на Европа“, което — след провеждането ѝ за първи път през ноември 2014 г. — се състоя на 11 ноември тази година, датата, на която се отбелязва годишнината от примирието, сложило край на Първата световна война. Заслужаваща особено приветствие в тези бурни за европейското изграждане времена, организираната по инициатива на Съда среща даде възможност на около 250 гимназисти от училища в околността да поговорят в определено неформална атмосфера с председателите на Европейския парламент, Европейската комисия и Съда по редица актуални европейски теми.

Настоящият доклад дава на читателя пълна представа за развитието и дейността на институцията през 2016 г. Както и предишните години, значителна част от него е посветена на краткото, но изчерпателно представяне на същинската правораздавателна дейност на Съда, на Общия съд и на Съда на публичната служба. Предшествани от кратък увод, специфични за всяка от юрисдикциите статистически данни допълват и онагледяват анализа.

Възползвам се от случая горещо да поблагодаря на моите колеги, както и на целия персонал на институцията за забележителната им работа през изминалата година.

ГЛАВА I

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

A | РАЗВИТИЕ И ДЕЙНОСТ НА СЪДА ПРЕЗ 2016 г.

От председателя Кун ЛЕНАРТС

Първата глава разглежда в обобщен вид дейността на Съда през 2016 г. Най-напред настоящата част (А) съдържа преглед на развитието на съда през изминалата година, както и на правораздавателната му дейност. Във втората част (Б) са представени, както всяка година, най-важните новости в съдебната практика, подредени по области, третата и четвъртата част са посветени на дейността на секретариата през разглеждания период (В), както и на статистическите данни за изтеклата съдебна година (Г), а в петата част е представен съставът на Съда през същата година (Д).

1. 1. През 2016 г. сред съдиите в Съда няма никакви промени, тъй като в рамките на изминалата година няма нито едно напускане или ново встъпване в длъжност. Що се отнася до генералните адвокати, с встъпването в длъжност на 19 септември 2016 г. на българския генерален адвокат Евгени Танчев, на тяхната колегия, чийто брой се увеличава от 8 на 11 души с решение на Съвета от 25 юни 2013 г. за увеличаване на броя на генералните адвокати в Съда, се дава възможност да функционира в пълен състав, което е особено полезно при условията на нарастващ брой постъпили дела, които повдигат нови и деликатни правни въпроси.

1. 2. От гледна точка на функционирането на институцията през 2016 г. почти изцяло бяха осъществени първите две фази от реформата на съдебната архитектура на Съюза, произтичаща от Регламент (ЕС, Евратом) 2015/2422 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за изменение на Протокол № 3 относно статута на Съда на Европейския съюз (ОВ L 341, 2015 г., стр. 14).

В резултат от това на тържествени съдебни заседания, проведени на 13 април, 8 юни и 19 септември 2016 г., в рамките на първата фаза от тази реформа, предвиждаща увеличаване с 12 бройки на съдиите в Общия съд на Европейския съюз, в длъжност встъпват единадесет нови съдии в него.

Втората фаза от реформата, която законодателните органи на Съюза предвиждат да съвпадне с частичното обновяване на състава на Общия съд на Европейския съюз през септември 2016 г., се осъществява чрез закриване на Съда на публичната служба на Европейския съюз и прехвърляне на компетенциите му към Общия съд на Европейския съюз, закрепено в Регламент (ЕС, Евратом) 2016/1192 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 година за прехвърляне на Общия съд на компетентността да разглежда като първа инстанция спорове между Европейския съюз и неговите служители (ОВ L 200, 2016 г. стр. 137), който се прилага от 1 септември 2016 г.

Посочената втора фаза от реформата предвижда едновременно с това назначаването на още седем съдии в Общия съд на Европейския съюз, колкото са и „бившите“ съдии в Съда на публичната служба на Европейския съюз. Във връзка с това на тържествено съдебно заседание на 19 септември 2016 г. бе приветствано встъпването в длъжност на петима допълнителни съдии в Общия съд на Европейския съюз с надеждата, че последните назначения, с които ще приключи прилагането на първите две фази от реформата, ще се осъществят в кратки срокове.

Третата фаза от реформата ще бъде изпълнена по време на частичното обновяване на състава на Общия съд на Европейския съюз през септември 2019 г. Броят на съдиите в него ще бъде увеличен с 9 допълнителни бройки, с което общият им брой ще достигне 56 съдии или по двама съдии от държава членка.

2. От гледна точка на статистиката, насочвайки читателя към коментарите в увода към част B от настоящата глава на Годишния доклад, посветени на данните за изминалата година, тук накратко само ще бъдат очертани основните тенденции, които се открояват въз основа на тях.

Първият важен аспект е свързан с общия брой приключени от Съда дела през 2016 г.: със 704 приключени дела (+14 % спрямо 2015 г.), през 2016 г. Съдът е решил по-голям брой от постъпилите през същата година дела (692), което свидетелства за забележителната му производителност през изминалата година, водеща до лек спад на броя висящи дела към 31 декември 2016 г. (872) спрямо края на 2015 г. (884).

От постъпилите през 2016 г. дела 470 са по преюдициални запитвания, което представлява рекорден брой в историята на Съда и показва значението на преюдициалното производство при изграждането на правото на Европейския съюз, както и доверието, което националните юрисдикции оказват на тази форма на съдебно сътрудничество за еднакво тълкуване и прилагане на това право.

Друга важна тенденция през изминалата година е свързана със средната продължителност на производствата пред Съда. През 2016 г. средната продължителност на преюдициалните производства е 15 месеца и е съпоставима с 2014 г., а това е най-кратката регистрирана продължителност от над 30 години насам. До голяма степен тя се дължи, от една страна, на по-честото прилагане на определения в преюдициални производства, в които отговорът на Съда е очевиден, и от друга страна, на особено големия брой преюдициални производства през тази година, разгледани по реда на спешното преюдициално производство (PPU) или на бързото производство. Значителното намаляване на продължителността на разглеждане на жалбите против съдебни актове, която е 12,9 месеца (спрямо 14 месеца през 2015 г.) — тоест най-кратката регистрирана продължителност от създаването на Общия съд — до голяма степен се дължи на възприетото през 2016 г. от Съда опростено разглеждане на жалбите в областта на достъпа до документи, обществените поръчки и интелектуалната и индустриална собственост.

Б | ПРАКТИКА НА СЪДА ПРЕЗ 2016 г.

I. ОСНОВНИ ПРАВА

През 2016 г. Съдът се произнася неколкократно по основните права в правния ред на Съюза. Някои от решенията в тази област са отразени в настоящия доклад[1].

Сред тях решение ***Paoletti и др.*** (C-218/15, EU:C:2016:748), постановено на 6 октомври 2016 г., заслужава особено внимание. В това решение Съдът е трябвало да прецени, *с оглед на принципа за прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон, последиците от присъединяването на трета държава към Съюза за прилагането на наказателния закон на държава членка относно престъплението подпомагане на незаконната имиграция, с който се транспонира член 3 от Директива 2002/90*[2]. Става дума за няколко италиански граждани, срещу които е образувано наказателно производство за това, че са подпомогнали незаконното имигриране в Италия на граждани на Румъния преди присъединяването на тази държава към Европейския съюз. Доколкото последните впоследствие стават граждани на Съюза, запитващата юрисдикция се пита, от една страна, дали присъединяването на Румъния към Европейския съюз има за последица декриминализиране на извършеното преди това присъединяване деяние подпомагане на незаконната имиграция и от друга страна, дали принципът за прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон трябва да се приложи спрямо подсъдимите в главното производство.

На първо място, след като припомня, че принципът за обратно действие на по-благоприятния наказателен закон, който е установен в член 49, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз, е част от първичното право на Съюза, Съдът посочва, че прилагането на по-благоприятния наказателен закон по необходимост предполага последователното приемане във времето на различни закони и се основава на констатацията, че законодателят е променил своя възглед относно наказателноправната квалификация на фактите или относно приложимото за дадено престъпление наказание. Италианското наказателно законодателство обаче не е изменяно след извършването на престъпленията, в които са обвинени подсъдимите.

На второ място, Съдът приема, че съгласно член 6 ДЕС и член 49 от Хартата на основните права присъединяването на една държава към Съюза не е пречка друга държава членка да наложи наказателноправна санкция на лица, които преди посоченото присъединяване са извършили

1 | Става въпрос за следните решения: решение от 6 септември 2016 г., ***Petruhhin*** (C-182/15, EU:C:2016:630), представено в раздел II.1 „Права на гражданите на Съюза“, решение от 5 юли 2016 г., ***Огнянов*** (C-614/14, EU:C:2016:514), представено в раздел V „Въпроси на съдопроизводството на Съюза“; решение от 9 юни 2016 г., ***Pesce и др.*** (C-78/16 и C-79/16, EU:C:2016:428), представено в раздел VI „Селско стопанство“; решение от 21 декември 2016 г., ***AGET Iraklis*** (C-201/15, EU:C:2016:972), представено в раздел VII.3 „Свобода на установяване и свободно предоставяне на услуги“; решение от 15 февруари 2016 г., ***N.*** (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84), представено в раздел VIII.1 „Политика в областта на убежището“; решение от 5 април 2016 г., ***Aranyosi и Căldăraru*** (C-404/15 и C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), представено в раздел X.1 „Европейска заповед за арест“; решение от 29 юни 2016 г., ***Kossowski*** (C-486/14, EU:C:2016:483), представено в раздел X.3 „Наказателни производства и решения в такива производства в друга държава членка“; решение от 28 юли 2016 г., ***Ordre des barreaux francophones et germanophone и др.*** (C-543/14, EU:C:2016:605), представено в раздел XII „Данъчни разпоредби“; решение от 21 декември 2016 г., ***Tele2 Sverige и Watson и др.*** (C-203/15 и C-698/15, EU:C:2016:970), представено в раздел XIII.2 „Защита на личните данни“; решение от 20 септември 2016 г., ***Ledra Advertising и др./Комисия и ЕЦБ*** (C-8/15 P—C-10/15 P, EU:C:2016:701), представено в раздел XV „Икономическа и парична политика“; решение от 8 ноември 2016 г., ***Lesoochranárske zoskupenie VLK*** (C-243/15, EU:C:2016:838), представено в раздел XVIII „Околна среда“.

2 | Директива 2002/90/ЕО на Съвета от 28 ноември 2002 година за определяне на подпомагане на незаконното влизане, преминаването и пребиваването (ОВ L 328, 2002 г., стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 33).

престъплението подпомагане на незаконната имиграция на граждани на първата държава. Всъщност наказателно законодателство, което в съответствие с Директива 2002/90 и Рамково решение 2002/946[3] санкционира подобно престъпление с лишаване от свобода, е насочено не срещу незаконните имигранти, а срещу лицата, които подпомагат неправомерното им влизане и пребиваване на територията на тази друга държава. Само по себе обстоятелството, че след незаконното си влизане въпросните имигранти са станали граждани на Съюза, не може да повлияе върху хода на наказателните производства, образувани срещу лицата, подпомагали незаконната имиграция.

На трето място, Съдът констатира, че нито една разпоредба на правото на Съюза не дава основание да се приеме, че придобиването на гражданството на Съюза трябва да доведе до отпадане на извършеното от определени лица престъпление трафик на мигранти. Приемането на обратната теза би означавало да се насърчи този вид трафик, щом дадена държава започне процеса по присъединяване към Съюза. В такъв случай постигнатата цел би била противоположна на търсената от законодателя на Съюза.

II. ГРАЖДАНСТВО НА СЪЮЗА

Във връзка с европейското гражданство внимание заслужават шест решения. Три от тях се отнасят до правата, които гражданите на държавите членки имат по силата на европейското си гражданство. Другите три са свързани с производното право на пребиваване на гражданин на трета държава, член на семейството на гражданин на Съюза.

1. ПРАВА НА ГРАЖДАНИТЕ НА СЪЮЗА

На 2 юни 2016 г., в решение ***Bogendorff von Wolffersdorff*** (C-438/14, EU:C:2016:401), Съдът се произнася по това *в каква степен една държава членка е длъжна да признае фамилното име, което неин гражданин е получил по време на пребиваването си в друга държава членка, на която също е гражданин.* В спора по главното производство става въпрос за германски гражданин, който по време на пребиваването си в Обединеното кралство придобива британско гражданство и променя собствените имена и фамилното си име, вследствие на което последното включва германски благороднически титли. При завръщането му в Германия новите собствени имена и фамилно име, които е получил по силата на британското право, не са признати.

Съдът приема, че по това дело отказът на органите на една държава членка да признаят собствените имена и фамилното име на неин гражданин, определени и регистрирани в друга държава членка, на която той също е гражданин, представлява ограничение на свободите, признати с член 21 ДФЕС. Всъщност, тъй като жалбоподателят е регистриран с различни собствени и фамилни имена в германския регистър по гражданско състояние и от британските органи, съществува не само конкретна опасност той да се окаже принуден поради разликата в имената да разсейва съмненията относно самоличността си, но и риск да срещне трудности при доказване на семейните си връзки с дъщеря си.

3| Рамково решение 2002/946/ПВР на Съвета от 28 ноември 2002 година за укрепване на наказателноправната рамка за предотвратяване на подпомагането на незаконното влизане, транзит и престой (ОВ L 328, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 30).

По това дело германското правителство сочи, че съгласно член 123 от Основния закон, във връзка с член 109, трета алинея от Ваймарската конституция, в Германия се отменят всички привилегии и неравенства по рождение или поради съсловие и макар да е възможно благородническите титли да бъдат носени и прехвърляни като част от името, създаването и предоставянето на нови благороднически титли е забранено. Целта на тези разпоредби, които са част от германския обществен ред, била да се гарантира равно третиране на всички германски граждани.

В това отношение Съдът признава, че разгледан в контекста на германския конституционен избор, член 109, трета алинея от Ваймарската конституция, като израз на посочената в член 4, параграф 2 ДЕС национална идентичност на държава членка, може да послужи за обосновка на ограничение на признатото от правото на Съюза свободно движение на лицата. По-конкретно, съображенията, свързани с принципа на равенство на германските граждани пред закона и с конституционния избор да се забрани носенето на благороднически титли като такива, следва да се тълкуват като съображения за обществен ред. Според Съда би било в противоречие с волята на германския законодател германските граждани да използват правото на друга държава членка, за да приемат отново отменени благороднически титли. Системното признаване обаче на промени на имена като разглежданите в главното производство би могло да доведе до този резултат.

Съдът стига да извода, че при обстоятелства като тези по въпросното дело органите на държава членка могат да откажат да признаят името, което гражданин на тази държава законно е придобил в друга държава членка. Всъщност подобен отказ представлява ограничение на свободите, признати с член 21 ДФЕС, но е обоснован от съображения, свързани с обществения ред, тъй като е подходящ и необходим, за да се гарантира спазването на принципа на равенство на всички граждани на първата държава членка пред закона. Преценката дали подобна практика е пропорционална, изисква да се анализират и претеглят правни и фактически обстоятелства, присъщи на засегнатата държава членка, което следва да извърши по-скоро запитващата юрисдикция, а не Съдът. Сред фактите, които трябва да бъдат взети предвид за тази цел, Съдът подчертава в частност това, че жалбоподателят в главното производство е упражнил правото на свободно движение и има както германско, така и британско гражданство, това, че придобитите в Обединеното кралство части от името формално нито в Германия, нито в Обединеното кралство представляват благороднически титли, а само дават привидност за благороден произход, и това, че промяната на името е по чисто лични съображения, като произтичащата разлика в имената не се дължи нито на обстоятелства във връзка с раждането на жалбоподателя, нито на осиновяване, нито на придобиването на британско гражданство.

В решение ***Petruhhin*** (C-182/15, EU:C:2016:630), постановено на 6 септември 2016 г., Съдът в голям състав разглежда въпроса дали *при прилагането на договор за екстрадиция, сключен между държава членка и трета държава, гражданите на друга държава членка следва — с оглед на принципа за недопускане на дискриминация, основана на гражданството, и с оглед на свободното движение и пребиваване на гражданите на Съюза — да се ползват от правилото на държавата по местопребиваване, което забранява екстрадицията на собствени граждани*. Главното производство е по молба за екстрадиция на естонски гражданин, отправена от руските до латвийските власти във връзка с трафик на наркотични вещества.

Съдът най-напред припомня, че с отиването си в Латвия заинтересованото лице, в качеството си на гражданин на Съюза, е упражнило правото си свободно да се движи в Съюза, така че в неговия случай са приложими Договорите и следователно принципът за недопускане на дискриминация, основана на гражданството. Правна уредба, водеща до неравно третиране, състоящо се в допускането на екстрадиция само на граждани на Съюза, които са граждани на друга държава членка, ограничава обаче свободата на движение по смисъла на член 21 ДФЕС. По-нататък Съдът отбелязва, че едно такова ограничение би могло да бъде обосновано само ако се основава на обективни съображения

и е пропорционално на легитимно преследвана от националното право цел. В този случай, макар изтъкнатата от съответната държава цел да се избегне опасността от безнаказаност на гражданите на друга държава членка, извършили престъпление в трета държава, да трябва да се счита за легитимна в правото на Съюза, Съдът приема, че все пак следва да се провери дали не съществува алтернативна мярка, която в по-малка степен да засяга упражняването на предоставените с член 21 ДФЕС права и която да позволява също така успешно да се постигне посочената цел. В това отношение, при липсата на правила в правото на Съюза, уреждащи екстрадицията между държавите членки и трета държава, следва да се приложат всички предвидени в правото на Съюза механизми за сътрудничество и взаимопомощ по наказателноправни въпроси. В частност следва да се отдаде предимство на обмена на информация с държавата членка, чийто гражданин е заинтересованото лице. Следователно, когато държава членка, в която се намира гражданин на Съюза, който е гражданин на друга държава членка, е сезирана с молба за екстрадиция от трета държава, с която първата държава членка е сключила договор за екстрадиция, тя е длъжна да уведоми държавата членка, чийто гражданин е посоченото лице, и евентуално по нейна молба да ѝ предаде този гражданин съгласно разпоредбите на Рамково решение 2002/584[4], при условие че съгласно националното си право тази държава членка е компетентна да преследва това лице за деяния, извършени извън националната ѝ територия.

Освен това при отправена от трета държава молба за екстрадиция на гражданин на държава членка, различна от замолената държава членка, последната трябва да провери дали с екстрадицията няма да бъдат нарушени правата, посочени в член 19 от Хартата на основните права, съгласно който никой не може да бъде принудително отведен, експулсиран или екстрадиран към държава, в която съществува сериозен риск да бъде осъден на смърт, да бъде подложен на изтезание или на друго нечовешко или унизително отношение или наказание. В това отношение Съдът уточнява, че съществуването на декларации и приемането на международни договори, които по принцип гарантират зачитането на основните права, сами по себе си не са достатъчни, за да осигурят адекватна защита срещу опасността от малтретиране, когато съгласно достоверни източници властите осъществяват практики, които очевидно противоречат на принципите на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (наричана по-нататък „ЕКПЧ).

Накрая, в решение ***García-Nieto и др.*** (C-299/14, EU:C:2016:114), постановено на 25 февруари 2016 г., Съдът потвърждава неотдавнашната си практика[5], съгласно която *държава членка може да изключи от кръга на лицата с право на определени социални обезщетения гражданите на други държави членки през първите три месеца от пребиваването им на нейна територия*. В главното производство спорът е между испанско семейство и германско бюро по труда, което отказва в съответствие с националното законодателство да отпусне на бащата и сина, за първите три месеца от пребиваването им в Германия, помощта за покриване на разходите за издръжка на търсещи работа и техните деца. Бащата и синът са пристигнали в тази държава в края на месец юни 2012 г., няколко месеца след майката и дъщерята. Към тази дата майката вече е работела редовно в Германия, за което, считано от месец юли, е била задължително осигурена по германската социалноосигурителна система.

Съдът припомня, че съгласно Директива 2004/38 гражданите на Съюза имат право да пребивават в друга държава членка за срок до три месеца без никакви условия или формалности, освен изискването да притежават валидна карта за самоличност или паспорт. При положение че за този

4| Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3).

5| Решения на Съда от 11 ноември 2014 г., ***Dano*** (C-333/13, EU:C:2014:2358) и от 15 септември 2015 г., ***Alimanovic*** (C-67/14, EU:C:2015:597).

период държавите членки не могат да изискват от гражданите на Съюза да притежават достатъчно средства за издръжка и лична медицинска застраховка, Директивата им разрешава, за да запазят финансовото равновесие на своята система на социална сигурност, да откажат да отпуснат на тези граждани, различни от работници, самостоятелно заети лица или лица, които запазват такъв статус, всякакво право на социално подпомагане през първите три месеца на пребиваване. Според Съда подобен отказ не предполага проверка на личното положение на съответното лице.

2. ПРОИЗВОДНО ПРАВО НА ПРЕБИВАВАНЕ НА ГРАЖДАНИН НА ТРЕТА ДЪРЖАВА

По делата, по които на 13 септември 2016 г. е обявил решение ***Rendón Marín*** (C-165/14, EU:C:2016:675) и решение ***CS*** (C-304/14, EU:C:2016:674), големият състав на Съда разглежда въпроса дали *правото на Съюза допуска държава членка автоматично да откаже разрешение за пребиваване на гражданин на трета държава — упражняващ сам родителските права по отношение на две деца, ненавършили пълнолетие граждани на Съюза, едното от които е гражданин на държава членка, различна от тази по местопребиваване, а другото — гражданин на държавата членка, в която винаги е пребивавало — само с мотива че е осъждан*.

На първо място, Съдът приема, че ако на родителя, гражданин на трета държава, който действително упражнява родителските права по отношение на ненавършило пълнолетие дете, което пребивава в държава членка, различна от тази, на която е гражданин, не бъде позволено да пребивава с него в приемащата държава членка, това напълно би лишило от полезно действие правото на пребиваване на детето. Затова Съдът постановява, че член 21 ДФЕС и Директива 2004/38 позволяват на този родител да пребивава в приемащата държава членка с детето си, което е гражданин на Съюза, ако отговаря на условията по член 7, параграф 1, буква б) от тази директива, а именно притежава достатъчно средства и пълно здравно застрахователно покритие. На второ място, що се отнася до положението на ненавършило пълнолетие лице, което винаги е живяло в държавата членка, на която е гражданин, Съдът посочва, че член 20 ДФЕС предоставя статут на гражданин на Съюза на всяко лице, което притежава гражданство на държава членка, като този статут включва правото на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки. Този член не допуска национални мерки, които водят до лишаване на гражданите на Съюза от възможността действително да се ползват от правата си. Лишаване от такава възможност обаче би било налице, ако поради отказа за издаване на разрешение за пребиваване на гражданин на трета държава или поради неговото експулсиране детето му, което е гражданин на Съюза и по отношение на което той упражнява сам родителските права, би било принудено да го придружи и следователно да напусне територията на Съюза.

Що се отнася до значението на предишно осъждане при преценката дали да се признае производно право на пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза, Съдът посочва, че правото на Съюза не допуска ограничаване на правото на пребиваване с мотиви за обща превенция и с цел разколебаване на други чужденци, по-специално когато тази мярка се приема автоматично вследствие на осъдителна присъда. Всъщност евентуалните ограничителни мерки, приети от държавите членки, трябва да са в съответствие с принципа на пропорционалност и да се основават изключително на наличието на истинска, настояща и достатъчно сериозна заплаха за обществения ред или за обществената сигурност, което предполага конкретна преценка в частност на личното поведение на въпросното лице.

В този смисъл Съдът подчертава, че в случай като разглеждания по това дело всяко отклонение от правото на пребиваване на гражданите на Съюза или на членовете на техните семейства по съображения за поддържане на обществения ред и опазване на обществената сигурност следва да се разбира по строго определен начин. Макар член 20 ДФЕС да не засяга възможността на държавите членки да се позовават на такова изключение, обхватът му не може да бъде определян едностранно от тях без контрол от страна на институциите на Съюза, тъй като при тази преценка трябва да се отчита и висшият интерес на детето, както и правото на зачитане на личния и семейния живот, предвидено в член 7 от Хартата.

В делото, по което на 30 юни 2016 г. постановява решение ***NA*** (C-115/15, EU:C:2016:487), Съдът разглежда въпроса дали *гражданин на трета държава, който е разведен с гражданин на Съюза и упражнява родителските права по отношение на децата, може да запази правото си на пребиваване в приемащата държава членка дори когато процедурата по развода е започнала след отпътуването от тази държава членка на съпруга, гражданин на Съюза*. В случая по главното производство става въпрос за пакистанска гражданка, омъжена за германски гражданин. Съпружеската двойка пребивава в Обединеното кралство, където съпругът има статут на работник и на самостоятелно заето лице. Тъй като отношенията между съпрузите се влошават, съпругата, която няколкократно става жертва на домашно насилие, предявява през 2006 г. — след като съпругът ѝ напуска Обединеното кралство — иск за развод в тази държава членка; упражняването на родителските права по отношение на двете им деца е предоставено единствено на нея. Последните, макар че са родени в Обединеното кралство, където посещават училище, съответно от 2009 г. и 2010 г., имат германско гражданство. Въпросната пакистанска гражданка подава и молба за постоянно пребиваване в Обединеното кралство, която обаче е отхвърлена от компетентния национален орган.

Що се отнася до правото на пребиваване на съпругата в Обединеното кралство, Съдът първо припомня, че съгласно член 13, параграф 2, първа алинея, буква в) от Директива 2004/38[6] разводът не води до загуба на правото на пребиваване на членовете на семейството на гражданин на Съюза, които не са граждани на държава членка, когато това е оправдано с оглед на особено трудни обстоятелства, например когато лицето е било жертва на домашно насилие. Позовавайки се на решение *Singh и др.*[7], Съдът все пак потвърждава, че съгласно член 7, параграф 2 от тази директива гражданинът на Съюза, съпруг на гражданин на трета държава, трябва да пребивава в приемащата държава членка до датата на започване на процедурата по развода, за да може гражданинът на третата държава да поддържа, че правото му на пребиваване се е запазило. Не е такъв обаче случаят по главното производство.

Същевременно Съдът посочва, че по силата на предвиденото в член 12 от Регламент № 1612/68[8] право на децата на работниците мигранти на достъп до образование в приемащата държава членка децата и родителят, гражданин на трета държава, на когото единствен е предоставено упражняването на родителските права по отношение на тези деца, имат право на пребиваване в приемащата държава членка в случай като разглеждания в главното производство, при който другият родител е гражданин на Съюза и е работил в тази държава членка, но е преустановил пребиваването си там, преди децата да са започнали училищното си образование. Всъщност в случаи, при които децата имат право по

6| Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

7| Решение на Съда от 16 юли 2015 г., ***Singh и др.*** (C-218/14, EU:C:2015:476).

8| Регламент (ЕИО) № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността (ОВ L 257, стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 11).

силата на тази разпоредба да продължат училищното си образование в приемащата държава членка, докато родителят, на когото е предоставено упражняването на родителските права по отношение на тях, е изложен на риск да изгуби своето право на пребиваване, отказът да се разреши на този родител да остане в приемащата държава членка за периода на училищното образование на децата, би могъл да ги лиши от признато им от законодателя на Съюза право.

Накрая, Съдът припомня, че съгласно член 21 ДФЕС ненавършилите пълнолетие граждани на Съюза, както и родителят, който действително упражнява родителските права по отношение на тях, имат право на пребиваване, стига въпросните граждани на Съюза да отговарят на условията по член 7, параграф 1 от Директива 2004/38[9], и в частност на това да притежават достатъчно средства, които могат да са предоставени и от родителя, гражданин на трета държава.

III. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ НА АКТОВЕТЕ НА СЪЮЗА

През 2016 г. Съдът произнася три важни решения във връзка с правното основание на актовете на Съюза. Те се отнасят съответно до общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС), селското стопанство и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси.

На първо място, Съдът в голям състав отменя с решение ***Парламент/Съвет*** (C-263/14, EU:C:2016:435) от 14 юни 2016 г. *Решение 2014/198/ОВППС на Съвета от 10 март 2014 година за подписване и сключване на Споразумението между Европейския съюз и Обединена република Танзания относно условията за прехвърляне в Обединена република Танзания на лица, заподозрени в пиратска дейност, и свързаното с тях иззето имущество от ръководените от Европейския съюз военноморски сили*[10].

В жалбата си Парламентът сочи две основания за отмяна на решението. Като първо основание той твърди, че обжалваното решение неправилно е прието по специалната процедура за споразуменията, попадащи изключително в ОВППС, процедура, която е установена с член 218, параграф 6, втора алинея, първа част от изречението ДФЕС и напълно изключва участието на Парламента. Като второ отменително основание Парламентът поддържа, че в нарушение на член 218, параграф 10 ДФЕС Съветът не го е информирал незабавно и изчерпателно на всички етапи на процедурата за водене на преговори и сключване на посоченото споразумение.

Що се отнася до следваната при приемането на обжалваното решение процедура, Съдът най-напред припомня, че ако при преценката на даден акт на Съюза се установи, че той има две цели или е съставен от две части, като едната от целите или едната от съставните части може да бъде определена като основна, докато другата е само акцесорна, актът по правило трябва да има едно-единствено правно основание, а именно правното основание, което съответства на основната или преобладаващата цел или съставна част. В този смисъл, доколкото преценката на Споразумението ЕС—Танзания показва, че в преобладаващата си част то попада в областта на ОВППС, а не в областта

9| Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

10| ОВ L 108, стр. 1.

на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси или полицейското сътрудничество, Съдът констатира, че решението за подписване и сключване на това споразумение правилно е прието по специалната процедура за споразуменията, попадащи в ОВППС.

Като припомня, че Парламентът не участва в процедурите по договаряне и сключване на споразумения в областта на ОВППС, Съдът по-нататък приема, че изискването за информиране на Парламента по силата на член 218, параграф 10 ДФЕС обхваща и междинните резултати, постигнати в преговорите. Затова в случая Съветът е трябвало да съобщи текста на проектоспоразумението и текста на проекторешението, доколкото текстът на тези проекти е бил съобщен на танзанийските власти с оглед на сключването на Споразумението ЕС—Танзания. Тъй като поради неизпълнението на това изискване за информиране Парламентът не е можел да упражни правото си на парламентарен контрол в областта на ОВППС и евентуално да изтъкне своята гледна точка относно правилното правно основание за приемането на решението за подписване и сключване на споразумението, Съдът отменя обжалваното решение като опорочено поради наличието на съществено процесуално нарушение.

На второ място, *съотношението между двете правни основания, предвидени съответно в параграфи 2 и 3 от член 43 ДФЕС*, е уточнено от Съда в решение ***Германия/Парламент и Съвет*** (C-113/14, EU:C:2016:635), постановено на 7 септември 2016 г. В жалбата си за отмяна Федерална република Германия твърди, че приемайки член 7 от Регламент № 1308/2013[11] на основание член 43, параграф 2 ДФЕС, а не на основание член 43, параграф 3 ДФЕС, Парламентът и Съветът са избрали грешно правно основание. Член 7 от Регламент № 1308/2013 определя референтните прагове за различните селскостопански продукти, които могат да бъдат обект на публични интервенции, с оглед на подпомагането на пазарите. Тези прагове се отнасят до селскостопанските продукти, посочени в член 2 от Регламент № 1370/2013[12].

В това отношение Съдът отбелязва, че съгласно член 43, параграф 2 ДФЕС Парламентът и Съветът трябва да приемат в съответствие с обикновената законодателна процедура „разпоредби[те], необходими за постигането на целите на общата селскостопанска политика и общата политика в областта на рибарството“. За сметка на това съгласно член 43, параграф 3 ДФЕС Съветът, по предложение на Комисията, приема „мерки за определяне на цените, налозите, помощите и количествените ограничения, както и за определянето и разпределянето на възможностите за риболов“. Според Съда последните мерки имат предимно технически характер и се предполага, че следва да се вземат за изпълнение на разпоредбите, приети въз основа на член 43, параграф 2 ДФЕС. В случая по въпросното дело определянето, както и преразглеждането на референтните прагове, предвидени в член 7, параграф 2 от Регламент № 1308/2013, предполага да се направят преценки с предимно технически и научен характер. Имайки предвид, че Регламент № 1308/2013 не съдържа данни, които да позволят надлежно да се установи различие между преразглеждането на праговете и тяхното първоначално определяне, и обстоятелството, че интервенционните цени произтичат от референтните прагове, Съдът стига до извода, че определянето на тези прагове е мярка за определяне на цените. Следователно член 7 от Регламент № 1308/2013 е трябвало да бъде приет на основание член 43, параграф 3 ДФЕС.

11| Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 (ОВ L 347, стр. 671).

12| Регламент (ЕС) № 1370/2013 на Съвета от 16 декември 2013 година за установяване на мерки за определянето на някои помощи и възстановявания, свързани с общата организация на пазарите на селскостопански продукти (ОВ L 346, стр. 12).

Съдът уважава жалбата и отменя не само член 7 от Регламент № 1308/2013, но и член 2 от Регламент № 1370/2013 поради неделимата връзка между двете разпоредби. Предвид обаче сериозни последици, до които може да доведе отмяната им с незабавно действие, Съдът решава да запази действието на тези разпоредби до влизането в сила в разумен срок, който не трябва да надвишава пет месеца, считано от датата на постановяването на *съдебното решение, на нови разпоредби, приети на правилното правно основание.*

На последно място, с решение ***Парламент/Съвет*** (C-14/15 и C-116/15, EU:C:2016:715) от 22 септември 2016 г. Съдът уважава жалбата за отмяна, подадена от Парламента против *решения за изпълнение 2014/731*[13]*, 2014/743*[14]*, 2014/744*[15] *и 2014/911*[16]*, даващи на четири държави членки достъп до система за обмен на информация относно ДНК профили, дактилоскопични данни и определени данни за регистрацията на превозните средства*. Всъщност той преценява, че правното основание на тези решения, а именно член 25 от Решение 2008/615[17], предвижда приемането на мерки за изпълнението на същото по ред, различен от определения в Договорите.

В това отношение Съдът най-напред припомня, че доколкото правилата за формирането на волята на институциите на Съюза са установени в Договорите и прилагането им не зависи от преценката нито на държавите членки, нито на самите институции, само Договорите могат в особени случаи да овластят институция да промени установена от тях процедура за вземане на решения. По-нататък той отбелязва, че законосъобразността на акт на Съюза трябва да се преценява с оглед на фактическите и правните обстоятелства към датата на приемането му. В това отношение към момента на приемане на Решение 2008/615 член 34, параграф 2, буква в) ЕС предвижда две отделни процедури за приемането на законодателни актове и на мерки за изпълнение, като само първите трябва да се приемат от Съвета с единодушие.

След като обаче анализира член 25, параграф 2 от Решение 2008/615, Съдът преценява, че той трябва да се тълкува в смисъл, че предвижда приемане от страна на Съвета с единодушие на мерки за изпълнение на това решение, що се отнася в частност до защитата на данните. Съдът стига до извода, че като предвижда приемане от Съвета с единодушие на необходимите мерки за изпълнение на Решение 2008/615 на равнището на Съюза, докато член 34, параграф 2, буква в) ЕС предвижда приемането на такива мерки от страна на Съвета да се извършва с квалифицирано мнозинство,

13| Решение 2014/731/ЕС на Съвета от 9 октомври 2014 година относно започването на автоматизиран обмен на данни по отношение на данните за регистрацията на превозните средства в Малта (ОВ L 302, стр. 56).

14| Решение 2014/743/ЕС на Съвета от 21 октомври 2014 година относно започването на автоматизиран обмен на данни по отношение на данни за регистрацията на превозните средства (VRD) в Кипър (ОВ L 308, стр. 100).

15| Решение 2014/744/ЕС на Съвета от 21 октомври 2014 година относно започването на автоматизиран обмен на данни по отношение на данни за регистрацията на превозните средства (VRD) в Естония (ОВ L 308, стр. 102).

16| Решение 2014/911/ЕО на Съвета от 4 декември 2014 година за започване на автоматизиран обмен на данни по отношение на дактилоскопични данни в Латвия (ОВ L 360, стр. 28).

17| Решение 2008/615/ПВР на Съвета от 23 юни 2008 година за засилване на трансграничното сътрудничество, по-специално в борбата срещу тероризма и трансграничната престъпност (ОВ, L 210, стр. 1).

член 25, параграф 2 от това решение въвежда незаконосъобразно утежнен ред в сравнение с реда, установен за тази цел с Договорите. Поради това отменя обжалваните решения.

2. КОМПЕТЕНТНОСТ И ПРАВОМОЩИЯ НА ИНСТИТУЦИИТЕ

Във връзка с правомощията на институциите на Съюза следва да се спомене решение ***Съвет/Комисия*** (C-660/13, EU:C:2016:616), постановено на 28 юли 2016 г. С това решение големият състав на Съда отменя решението, с което Комисията предвижда, от една страна, да одобри допълнение към *Меморандума за разбирателство между Съюза и Конфедерация Швейцария относно швейцарския финансов принос в разширения Съюз* и от друга страна, да разреши на някои членове на Комисията да подпишат от името на Съюза това допълнение. Съветът оспорва компетентността на Комисията да подпише въпросното допълнение, без преди това той да е дал разрешение.

Като се основава на принципите на предоставената компетентност и на институционалното равновесие, Съдът най-напред припомня, че задачата на Съвета е да разработва външната дейност на Съюза, в съответствие с член 16 ДЕС, докато тази на Комисията — да осигурява външното представителство на Съюза. Според Съда фактът, че Комисията разполага с правомощие за външно представителство, сам по себе си не е достатъчен, за да се прецени дали за подписването на въпросното допълнение е нужно предварително разрешение от Съвета. Освен това Съдът отбелязва, че макар да е била оправомощена да започне необходимите за целта обсъждания с Швейцария, Комисията все пак не е имала разрешение да подпише от името на Съюза допълнението, с което приключват тези преговори. При това положение не може да се счита, че Комисията има право да подпише необвързващото споразумение, резултат от подобни преговори. Освен това, тъй като решението за подписване на такова споразумение е част от мерките за разработване на външната дейност на Съюза по смисъла на член 16, параграф 1, второ изречение и параграф 6, трета алинея ДЕС, подписването на това споразумение предполага преценка от страна на Съюза на въпроса дали то все още отговаря на неговия интерес по начина, определен от Съвета по-специално в решението за започване на преговорите. Тази преценка изисква проверка на съдържанието на споразумението, което съдържание не може да бъде нито установено предварително, нито предвидено към момента на вземане на решението за започване на такива преговори. Затова само фактът, че съдържанието на споразумението отговаря на дадения от Съвета мандат за преговори, не е достатъчен, за да възникне правомощие за Комисията да подпише такъв акт без предварително разрешение от Съвета.

Подадената от Съвета жалба за отмяна е уважена. Съдът обаче запазва правните последици на решението на Комисията до влизането в сила, в разумен срок, на ново решение, което да го замени.

В решение ***Парламент/Комисия*** (C-286/14, EU:C:2016:183) от 17 март 2016 г. Съдът е имал възможност да уточни *обхвата на делегираното на Комисията правомощие да допълва законодателен акт по смисъла на член 290, параграф 1 ДФЕС*.

Сезиран от Европейския парламент с жалба срещу Делегиран регламент № 275/2014[18], Съдът е трябвало да се произнесе по единственото повдигнато основание за отмяна, а именно превишаване

18| Делегиран регламент (ЕС) № 275/2014 на Комисията от 7 януари 2014 година за изменение на приложение I към Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Механизъм за свързване на Европа (ОВ L 80, стр. 1).

от страна на Комисията на делегираното ѝ по силата на Регламент № 1316/2013[19] правомощие. В това отношение Парламентът упреква Комисията по-конкретно в това, че е добавила част VI в приложение I към посочения Регламент № 1316/2013, вместо да приеме отделен делегиран акт.

Що се отнася до предвидения в член 290 ДФЕС режим на делегиране, Съдът припомня, че законодателен акт може да делегира на Комисията правомощието да приема незаконодателни актове от общ характер, които „допълват“ или „изменят“ определени несъществени елементи на законодателния акт, и че тези две категории делегирани правомощия определено се различават. Когато Комисията упражнява правомощието си да допълва законодателен акт, нейният мандат е ограничен до внасянето на подробности, при спазване на целостта на приетия от законодателя законодателен акт, относно несъществените елементи на съответната правна уредба, които законодателят не е уредил подробно. В замяна на това делегирането на правомощие да изменя законодателен акт има за цел да разреши на Комисията да изменя или да отменя несъществени елементи, включени в този акт от законодателя. С оглед на разликите между двете категории делегирани правомощия, визирани в член 290, параграф 1 ДФЕС, на Комисията не може да бъде признато правомощието сама да определя естеството на делегираното ѝ правомощие.

Като оправомощава Комисията да приема делегирани актове „за подробно определяне“ на някои елементи, член 21, параграф 3 от Регламент № 1316/2013 оправомощава Комисията „да допълва“ този регламент по смисъла на член 290 ДФЕС. По съображения за нормативна яснота и прозрачност на законодателния процес Комисията не може добавя елемент към самия текст на този акт. Всъщност такова инкорпориране би довело до опасността от объркване по отношение на правното основание на този елемент, като се има предвид, че самият текст на законодателния акт би съдържал елемент, произтичащ от упражняването от Комисията на делегирано правомощие, което не ѝ позволява да изменя или да отменя този акт. При това положение Комисията е била длъжна да приеме акт, отделен от Регламент № 1316/2013. Добавяйки обаче част VI в приложение I към този регламент, Комисията не се е съобразила с разликата между двете категории делегирани правомощия, предвидени в член 290, параграф 1 ДФЕС, което налага отмяната на делегирания регламент.

Позовавайки се на важни съображения, свързани с правната сигурност, Съдът все пак решава да запази правните последици на Делегиран регламент № 275/2014 до влизането в сила в разумен срок, който не би трябвало да надхвърля шест месеца, считано от датата на произнасянето на съдебното решение, на нов акт, който да го замести.

IV. ПРАВОТО НА СЪЮЗА И НАЦИОНАЛНОТО ПРАВО

В решение ***Ullens de Schooten*** (C-268/15, EU:C:2016:874) от 15 ноември 2016 г. големият състав на Съда се произнася по възможността да се търси *извъндоговорна отговорност на държава членка за вреди, претърпени от частноправните субекти вследствие на нарушения на предвидените в членове 49, 56 и 63 ДФЕС основни свободи, в контекста на спор, който във всичките си аспекти е свързан само с една държава членка*. В случая по главното производство жалбоподателят, белгийски гражданин, който стопанисва в Белгия лаборатория по клинична биология, търси отговорност от тази държава

19| Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 година за създаване на Механизъм за свързване на Европа, за изменение на Регламент (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на регламенти (ЕО) № 680/2007 и (ЕО) № 67/2010 (ОВ L 348, стр. 129).

за вредата, която е претърпял, поради това че членове 49, 56 и 63 ДФЕС се нарушават с национална правна уредба, приложена по отношение на него.

Като начало Съдът припомня, че разпоредбите относно свободата на установяване, свободното предоставяне на услуги и свободното движение на капитали не се прилагат към положение, което във всичките си аспекти е свързано само с една държава членка.

Все пак Съдът уточнява, че преюдициални запитвания относно посочените разпоредби, отправени във връзка с дела с изцяло вътрешен характер, могат да се приемат за допустими в следните случаи: ако е възможно установени в други държави членки граждани да са заинтересовани да упражнят тези свободи, за да извършват дейност на територията на държавата членка, приела съответната национална правна уредба; ако запитващата юрисдикция сезира Съда във връзка с производство за отмяна на разпоредби, които се прилагат не само към местните граждани, но и към гражданите на други държави членки; когато националното право задължава запитващата юрисдикция да даде възможност на местен гражданин да ползва същите права като тези, които намиращ се в същото положение гражданин на друга държава членка би могъл да получи въз основа на правото на Съюза; ако разпоредбите на правото на Съюза са станали приложими по силата на националното право, в което възприетото при положения, които във всичките си аспекти са свързани само с една държава членка, е в съответствие с възприетото в правото на Съюза. Съдът уточнява, че в определението си за преюдициално запитване запитващата юрисдикция трябва да укаже на Съда, както изисква член 94 от процедурния му правилник, по какъв начин, въпреки изцяло вътрешния му характер, висящият пред нея спор е свързан с разпоредбите на правото на Съюза относно основните свободи, така че исканото тълкуване да е нужно за решаването на този спор.

В това дело Съдът стига до извода, че когато положението във всичките си аспекти е свързано само с една държава членка и видно от акта за преюдициално запитване, между предмета или обстоятелствата на въпросния спор и членове 49, 56 или 63 ДФЕС няма никаква връзка, тези разпоредби, чиято цел е да защитят лицата, които действително упражняват основните свободи, не могат да предоставят права на частноправните субекти и следователно правото на Съюза не би могло да обоснове извъндоговорната отговорност на съответната държава членка.

В решение ***Association France Nature Environnement*** (C-379/15, EU:C:2016:603) от 28 юли 2016 г. Съдът внася уточнения във връзка с *правомощието на националния съд да запази по изключение някои последици на национален акт, несъвместим с правото на Съюза*. Преюдициалното запитване е отправено в производство по проверка за законосъобразност във връзка със съвместимостта с Директива 2001/42[20] на транспониращото я национално право. Запитващата юрисдикция установява, че изискванията на тази директива относно автономията на органите, с които следва да се проведат консултации във връзка с екологичната оценка, не са транспонирани правилно. Като преценява обаче, че частичната отмяна с обратна сила на транспониращия национален акт може да има неблагоприятните последици върху околната среда, тя пита Съда дали е възможно да ограничи във времето последиците на решението, с което този акт се обявява за незаконосъобразен.

В отговор на този въпрос Съдът припомня практиката, която е извел в решение Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne[21], а именно че националният съд може по изключение временно да запази

20 | Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 година относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (ОВ L 197, стр. 30; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 7, стр. 135).

21 | Решение от 28 февруари 2012 г., ***Inter-Environnement Wallonie u Terre wallonne*** (C-41/11, EU:C:2012:103).

някои последици на националния акт, за който е постановено, че е несъвместим с правото на Съюза, при условие че това се налага поради императивно съображение, свързано с опазването на околната среда, и предвид конкретните обстоятелства по висящото пред този съд дело. Националният съд обаче следва да установи, че всички условия, произтичащи от посоченото съдебно решение, са изпълнени. Затова той трябва първо да установи, че оспореният национален акт, въпреки че е приет в разрез с изискванията на Директива 2001/42, правилно транспонира правото на Съюза в областта на опазването на околната среда. Той трябва след това да се увери, че приемането и влизането в сила на новата разпоредба от националното право не осигуряват възможност да се избегнат неблагоприятните последици върху околната среда от отмяната на оспорения акт. Накрая националният съд трябва да констатира, че отмяната на акта има за последица създаването на вредна за околната среда празнота в правото и че запазването по изключение на последиците на оспорената разпоредба от националното право се отнася само за периода от време, строго необходим за приемането на мерките, с които се отстранява констатираното нарушение.

На въпроса дали национален съд, действащ като последна инстанция, е длъжен да сезира Съда с преюдициално запитване, преди да упражни това изключително правомощие, Съдът отговаря утвърдително. Такъв съд обаче е освободен от това задължение, ако подробно мотивира извода си, че няма място за никакво основателно съмнение, що се отнася до тълкуването и прилагането на условията, поставени в решение Inter-Environnement Wallonie и Terre wallonne.

V. ВЪПРОСИ НА СЪДОПРОИЗВОДСТВОТО НА СЪДА

През 2016 г. Съдът произнася три важни решения във връзка с преюдициалните запитвания. Първите две доразвиват постоянната съдебна практика, съгласно която правото на Съюза не допуска национална правна уредба, която възпрепятства националните съдилища да поискат преюдициално тълкуване на релевантни разпоредби от правото на Съюза. Третото е решение ***Ullens de Schooten*** (C-268/15, EU:C:2016:874), в което се уточняват условията за допустимост на преюдициални запитвания, отправени във връзка с дела с изцяло вътрешен характер. Това решение е представено в раздел IV „Правото на Съюза и националното право“[22].

На първо място, решение ***PFE*** (C-689/13, EU:C:2016:199) от 5 април 2016 г. е постановено в контекста на висящ пред национална юрисдикция, действаща като последна инстанция, спор, по който страни са оферент, чиято оферта е била отхвърлена в процедурата за възлагане на обществена поръчка, и избраният за изпълнител оферент. Тъй като с насрещна жалба последният оспорва допустимостта на жалбата на отстранения оферент, сезираната юрисдикция е била длъжна, в съответствие със собствената си практика, утвърдена от пленума, да разгледа първо насрещната жалба. Съгласно приложимите национални правила, доколкото тази практика на пленума е обвързваща за другите състави на същата юрисдикция, съставът, на който е разпределено делото, не може да се отклони от нея без първо да сезира пленума, дори постановеното от последния да е в противоречие с практиката на Съда. Поради очевидното противоречие между тази вътрешна процесуална норма и практиката на Съда запитващата юрисдикция пита дали *член 267 ДФЕС е пречка от състава на национална юрисдикция, действаща като последна инстанция, да се изисква, когато не е съгласен с насоките,*

22 | Следва да се споменат и решения ***Mallis и др./Комисия и ЕЦБ*** (C-105/15P—C-109/15P, EU:C:2016:702) и ***Ledra Advertising и др./Комисия и ЕЦБ*** (C-8/15P—C-10/15P, EU:C:2016:701) относно допустимостта на жалби за отмяна на решения в областта на икономическата и паричната политика (вж. раздел XV „Икономическа и парична политика“).

дадени в решение на пленума на същата тази юрисдикция, да препрати въпроса на посочения пленум, вместо да отправи преюдициално запитване до Съда.

В това отношение големият състав на Съда първо припомня, че националните юрисдикции имат най-широко право да сезират Съда с въпрос относно тълкуването на релевантните разпоредби от правото на Съюза, а действащите като последна инстанция юрисдикции са длъжни, освен в някои случаи, да направят това. Въпросното право, съответно задължение, е присъщо на системата на сътрудничество между националните юрисдикции и Съда, установена с член 267 ДФЕС, както и на ролята на отговорни за прилагането на правото на Съюза съдилища, която посочената разпоредба отрежда на националните юрисдикции. Затова Съдът посочва, че не би могло национална разпоредба да възпрепятства състава на действаща като последна инстанция юрисдикция, пред който се поставя въпрос относно тълкуването на правото на Съюза, да отправи преюдициален въпрос до Съда.

Що се отнася до задължението на националните юрисдикции да прилагат правото на Съюза, така както го е тълкувал Съдът, последният преутвърждава постоянната си практика в това отношение, следваща от решение Simmenthal[23]. Стига до извода, че съставът на действаща като последна инстанция юрисдикция, след като е получил отговора на Съда на свой въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или когато в практиката на Съда вече е даден ясен отговор на този въпрос, трябва да направи всичко възможно, за да бъде приложено даденото тълкуване на правото на Съюза.

В духа на тези принципи големият състав на Съда отговаря в решение ***Огнянов*** (C-614/14, EU:C:2016:514) от 5 юли 2016 г. на въпроси във връзка с прилагането на български разпоредби, с които се цели да се гарантира безпристрастността на съдиите по наказателни дела, в случаите на отправяне на преюдициално запитване. Съгласно тези разпоредби *съдиите, които излагат в рамките на преюдициалното запитване фактите и правната им квалификация, трябва да си направят отвод.* Запитващата юрисдикция отбелязва също, че съгласно Кодекса за етично поведение представянето на фактическата и правна обстановка по главното производство в акта за преюдициално запитване се приема като изразяване на предварително становище, което води до образуване на дисциплинарно производство срещу националния съдия.

След като припомня ключовите аспекти на въведеното с член 267 ДФЕС производство, Съдът отбелязва, че когато запитваща юрисдикция излага в своя акт за преюдициално запитване фактическия и правен контекст по главното производство, тя само изпълнява изискванията по член 267 ДФЕС и член 94 от Процедурния правилник на Съда. Представянето на съответната фактическа и правна обстановка следователно отговаря на изискването за сътрудничество, присъщо на механизма на преюдициалното запитване, и само по себе си не може да наруши нито правото делото да бъде гледано от безпристрастен съд по член 47, втора алинея от Хартата на основните права, нито правото на всеки да се ползва от презумпцията за невиновност, гарантирано с член 48, параграф 1 от същата.

С оглед на тези съображения Съдът приема, че посочените от запитващата юрисдикция национални наказателни и етични разпоредби могат да доведат до това националният съдия да предпочете да не поставя на Съда преюдициални въпроси, за да избегне отвод, налагане на дисциплинарни наказания или отправяне на недопустим акт на преюдициално запитване. Следователно подобни разпоредби засягат правомощията, признати на националните юрисдикции с член 267 ДФЕС, а с това и ефективността на сътрудничеството между Съда и националните юрисдикции, въведено с механизма на преюдициалното запитване.

23| Решение на Съда от 9 март 1978 г., ***Simmenthal*** (C-106/77, EU:C:1978:49).

Що се отнася до възможността вследствие на постановяването на решението по преюдициалното запитване запитващата юрисдикция да промени първоначалната си преценка на фактическата и правната обстановка, Съдът посочва, че националният съд може да промени фактическите и правните констатации, които е направил в акта за преюдициално запитване, при условие че гарантира пълното действие на даденото от Съда тълкуване на правото на Съюза.

VI. СЕЛСКО СТОПАНСТВО

В решение ***Pesce и др.*** (C-78/16 и C-79/16, EU:C:2016:428), *постановено на 9 юни 2016* г. по реда на бързото производство, Съдът се произнася по *валидността на член 6, параграф 2, буква а) от Решение за изпълнение 2015/789*[24]*, прието на основание на Директива 2000/29*[25]. Целта на последната директива е да гарантира висока степен на фитосанитарната защита срещу въвеждането в Съюза на вредители във внасяните от трети страни продукти. В съответствие с тази цел член 6, параграф 2, буква а) от обжалваното решение за изпълнение, което цели да бъде ликвидирана бактерията Xylella fastidiosa, задължава съответните държави членки да отстранят незабавно, независимо от техния здравен статус, всички растения гостоприемници в радиус от 100 m от растенията, заразени с посочената бактерия. В случая по главното производство италианските органи са приложили това правило по отношение на няколко земеделски стопанства в регион Пулия.

По въпроса за валидността на посочения член 6, параграф 2, буква а) от Решение за изпълнение 2015/789 от гледна точка на съвместимостта му с правото на Съюза, и в частност с Директива 2000/29, тълкувана в светлината на принципите на предпазните мерки и на пропорционалност, Съдът приема, че с оглед на наличните научни данни и възможните алтернативни мерки към датата на приемането на това решение, посочената мярка е била подходяща и необходима за постигане на целта ѝ да се предотврати разпространението на бактерията. Все пак Съдът подчертава, че ако ситуацията се промени и въз основа на нови съществени научни данни унищожаването на бактерията *Xylella fastidiosa* вече не изисква такова отстраняване на растения гостоприемници, Комисията ще трябва да измени Решение за изпълнение 2015/789 или да приеме ново решение, за да вземе предвид тази промяна.

Що се отнася до това, че в решението за изпълнение липсва схема за обезщетяване, Съдът признава, че задължението, предвидено в член 6, параграф 2, буква а) от това решение, може да засегне в частност правото на собственост върху съответните земеделски стопанства. Същевременно, доколкото правото на обезщетение произтича пряко от член 17 от Хартата на основните права, фактът, че нито в самата Директива 2000/29, нито в самото решение за изпълнение има подобна схема или че те не задължават изрично да се предвиди подобна схема, сам по себе си не означава, че такова право е изключено. Следователно Решение 2015/789 не е невалидно по тази причина.

Делото, по което на 28 юли 2016 г. е постановено решение ***Masterrind*** (C-469/14, EU:C:2016:609), поставя два различни проблема. То се отнася, от една страна, до *продължителността на пътуването и на почивката на животните по време на транспортирането им с пътни превозни*

24| Решение за изпълнение (ЕС) 2015/789 на Комисията от 18 май 2015 година относно мерки за предотвратяване на въвеждането и разпространението на Xylella fastidiosa в Съюза (ОВ L 125, стр. 36).

25| Директива 2000/29/ЕО на Съвета от 8 май 2000 година относно защитните мерки срещу въвеждането в Общността на вредители по растенията или растителните продукти и срещу тяхното разпространение в Общността (ОВ L 169, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 33, стр. 68), изменена с Директива 2002/89/ЕО на Съвета от 28 ноември 2002 г. (ОВ L 355, стр. 45; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 45, стр. 295).

средства и от друга страна, до действието на декларацията на официалния ветеринарен лекар на държавата членка на изходния пункт спрямо органа на друга държава членка, компетентен за изплащането на възстановявания при износ. Спорът по главното производство е свързан с операция по транспортиране на едър рогат добитък с камион от Германия към Франция, където животните впоследствие са качени на кораб за Мароко. След проверка по член 2 от Регламент № 817/2010[26], извършена във Франция от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт, който преценява, че транспортирането не отговаря на изискванията по Регламент № 1/2005[27], германските органи изискват връщане на авансово изплатените възстановявания при износ, като решението им е обжалвано пред германски съд.

На първо място, Съдът внася уточнения във връзка с предвиденото в Регламент № 1/2005 правило за максимален период на пътуване от 28 часа, прекъсван от минимална едночасова почивка след първия 14-часов етап. Що се отнася до времето за почивка между етапите на пътуване, Съдът посочва, че то може да бъде повече от един час, като същевременно уточнява, че продължителността на почивката не трябва на практика да създава опасност от наранявания или неоправдано страдание за транспортираните животни. Освен това продължителността на пътуване и почивка не може да превишава общо 29 часа, с изключение на възможността да бъде удължена в интерес на животните[28] с два часа и с изключение на хипотезата на непредвидени обстоятелства[29]. Накрая, 14-часовите етапи на пътуване могат да включват една или няколко фази на престой, но последните трябва да бъдат прибавени към фазите на пътуване за пресмятането на общата продължителност на етапа на пътуване от максимум 14 часа, от който те са част.

На второ място, Съдът приема, че съгласно Регламент № 817/2010 органът, компетентен за изплащането на възстановявания при износ на животни от рода на едрия рогат добитък, не е обвързан от направената от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт преценка, че при транспортирането на тези животни разпоредбите на Регламент № 1/2005 не са спазени. Всъщност приемането на решението относно спазването на условията, с които е обвързано изплащането на възстановявания при износ, е сред правомощията на националния орган, компетентен за това изплащане. В този контекст данните, предоставени от официалния ветеринарен лекар на изходния пункт, несъмнено представляват доказателство, което обаче е оборимо.

VII. СВОБОДИ НА ДВИЖЕНИЕ

1. СВОБОДНО ДВИЖЕНИЕ НА РАБОТНИЦИ

В областта на свободното движение на работници особено внимание заслужават три решения. Първото се отнася до правото на лице, установено в друга държава членка, на пенсия за осигурителен

26| Регламент (ЕС) № 817/2010 на Комисията от 16 септември 2010 година относно определяне на подробни правила по силата на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета по отношение на изискванията за предоставяне на възстановявания при износ, свързани с хуманно отношение към живите животни от рода на едрия рогат добитък по време на транспорт (ОВ L 245, стр. 16).

27| Регламент (ЕО) № 1/2005 на Съвета от 22 декември 2004 година относно защитата на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на директиви 64/432/ЕИО и 93/119/ЕО и Регламент (ЕО) № 1255/97 (ОВ L 3, стр. 86; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 62, стр. 3).

28| Приложение I, глава V, точка 1.8 от Регламент № 1/2005.

29| Член 22 от Регламент № 1/2005.

стаж и възраст, а другите две — до схема за помощи за висше образование, предоставяни на лица, пребиваващи в друга държава членка.

В решение ***Pöpperl*** (C-187/15, EU:C:2016:550), постановено на 13 юли 2016 г., Съдът внася важни уточнения във връзка с тълкуването на член 45 ДФЕС. Спорът по главното производство е свързан с *правото на бивш държавен служител на германска провинция, отишъл да работи в друга държава членка, да получи предвидената за служителите на тази провинция пенсия за осигурителен стаж и възраст*.

В това отношение Съдът постановява, че член 45 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, съгласно която лице, което има качеството на държавен служител в една държава членка и напуска длъжността си по свое желание, за да започне работа в друга държава членка, губи правата си на пенсия за осигурителен стаж и възраст по своята специална схема за пенсионно осигуряване и е последващо осигурено с обратно действие по общата схема за пенсионно осигуряване за старост, по която има право на пенсия в по-нисък размер от този на произтичащата от загубените права пенсия. Такава правна уредба е ограничение на свободното движение на работници, тъй като, макар да се прилага и за държавните служители на тази държава членка, които напускат, за да работят в частния сектор в същата държава членка, тя може да възпрепятства или да възпре тези държавни служители да упражнят правото си на свободно движение на територията на Съюза.

Съдът постановява и че националната юрисдикция е длъжна да гарантира пълното действие на член 45 ДФЕС, като тълкува вътрешното право в съответствие с посочения член или, ако такова тълкуване е невъзможно, като остави без приложение всяка разпоредба от вътрешното право, която е в противоречие с него. Освен това, когато националното право предвижда в противоречие с правото на Съюза различно третиране на няколко групи лица, групата лица в по-неблагоприятно положение трябва да бъдат третирани по същия начин както останалите заинтересовани и за тях трябва да се приложи същият режим. Затова при липсата на правилно прилагане на правото на Съюза режимът, приложим за групата лица в по-благоприятно положение, остава единствената валидна референтна система.

В решения ***Bragança Linares Verruga и др.*** (C-238/15, EU:C:2016:949) и ***Depesme и др.*** (C-401/15—C-403/15, EU:C:2016:955), постановени съответно на 14 и 15 декември 2016 г., Съдът, който е трябвало отново да разгледа *люксембургската правна уредба относно държавната финансова помощ за висше образование*, внася уточнения във връзка със свободното движение на работниците и със социалната сигурност. Посочената правна уредба първоначално обвързва предоставянето на помощта с условието студентът да има местопребиваване в Люксембург. Това условие впоследствие е премахнато, за да бъде въпросната правна уредба съобразена с решение *Giersch и др.*[30] Съгласно изменената редакция на тази правна уредба обаче, действаща към момента на настъпване на фактите по главните производства, студент без местопребиваване в Люксембург може да получи въпросната финансова помощ само ако, от една страна, е дете на нает или самостоятелно заето лице и ако, от друга страна, последното е работило в Люксембург през непрекъснат период от поне пет години към момента на подаване на молбата за финансова помощ.

30| Вж. решение на Съда от 20 юни 2013 г., ***Giersch и др.*** (C-20/12, EU:C:2013:411), представено в Годишния доклад за 2013 г., стр. 23.

В тези две решения от 2016 г. Съдът като начало припомня, от една страна, че в специфичната област на предоставянето на социални предимства член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68[31], чийто текст е възпроизведен в член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011[32], е особен израз на правилото за равно третиране, закрепено в член 45, параграф 2 ДФЕС. От друга страна, членовете на семейството на работник мигрант се ползват непряко от равното третиране, предоставено на този работник с член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68, и следователно от социалните предимства, посочени в този член, като финансирането от държава членка на образование за децата на работници, упражняващи или упражнявали дейността си в тази държава.

Така в решение ***Bragança Linares Verruga и др.*** Съдът постановява, че член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011 не допуска въпросната правна уредба. Същата представлява непряка дискриминация, основана на гражданството, доколкото едно разграничение, основаващо се на пребиваването, може да бъде по-неблагоприятно за гражданите на други държави членки. Подобна правна уредба може да се допусне само ако е в състояние да гарантира осъществяването на легитимна цел, без да надхвърля необходимото за постигането ѝ. В това отношение Съдът, на първо място, отбелязва, че преследваната социална цел да се насърчи следването на висше образование и да се увеличи броят на лицата с дипломи за висше образование сред лицата с местопребиваване в страната, е цел от общ интерес, призната на равнището на Съюза. На второ място, условието за петгодишна заетост е подходящо за постигането на тази цел, доколкото, от една страна, изглежда оправдано държавата, отпускаща помощта, да се стреми да гарантира — за да противодейства на опасността от появата на „туризъм за получаване на стипендии за образование“ — че пограничният работник действително има интеграционна връзка с обществото, и от друга страна, това условие е годно да установи такава връзка. Това условие обаче съдържа ограничение, което надхвърля необходимото за постигането на преследваната цел. Всъщност то е пречка компетентните органи да предоставят помощта, когато с няколко кратки прекъсвания родителите са работили в Люксембург дълъг период от време преди подаването на молбата за финансова помощ, въпреки че такива прекъсвания не могат да нарушат връзката между молителя и Люксембург.

В решение ***Depesme и др.*** Съдът се произнася по понятието „дете на нает или самостоятелно заето лице“, съдържащо се в разглежданата национална правна уредба, от гледна точка на член 45 ДФЕС и член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011. По-конкретно той разглежда въпроса дали това понятие включва децата на съпруга(та) или партньора на това лице и отговаря утвърдително. Така, видно от решението, това понятие обхваща не само детето, което има родствена връзка с наетото или самостоятелно заетото лице, но и детето на съпруга(та) или на регистрирания партньор на посоченото лице, когато същото осигурява издръжката на това дете. Последното условие е свързано с фактическо положение, което трябва да се преценява от администрацията и евентуално от националните съдилища, без да е необходимо те да определят причините за този принос, нито да изчисляват точния му размер. При все това качеството на издържан от пограничен работник член на неговото семейство може да произтича от обективни обстоятелства, като наличието на общо жилище, което

31| Регламент (ЕИО) № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността (ОВ L 257, стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 11).

32| Регламент (ЕС) № 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 година относно свободното движение на работници в Съюза (ОВ L 141, стр. 1).

споделят работникът и студентът. Видно от член 2, точка 2, буква в) от Директива 2004/38[33], според законодателя на Съюза за децата се предполага, че са на издръжка до 21-годишна възраст.

2. СВОБОДНО ДВИЖЕНИЕ НА СТОКИ

С решение ***New Valmar*** (C-15/15, EU:C:2016:464) от 21 юни 2016 г. Съдът се произнася в голям състав по въпроса *дали правна уредба, която изисква като условие за действителност фактурите, включително тези по трансгранични сделки, да бъдат съставени само на националния език*, нарушава правото на Съюза. Предмет на главното производство е спор между дружество, установено в нидерландскоезичната област на Белгия, и дружество, установено в Италия, по повод на неплатени фактури. Последното твърди, че тези фактури са нищожни, тъй като са издадени в нарушение на уредбата относно езиците, която според него е част от белгийския обществен ред. Всъщност съгласно фламандската правна уредба установените в споменатата област предприятия са длъжни да съставят на нидерландски език посочените в закон актове и документи. Всички стандартни данни и общите условия в процесните фактури обаче били посочени на италиански, а не на нидерландски език.

В решението си Съдът констатира, че въпросната правна уредба относно езиците представлява ограничение на свободното движение на стоки в рамките на Съюза. Всъщност, като лишава съответните оператори от възможността свободно да изберат за съставянето на фактурите език, който всички владеят, и като ги задължава да използват език, който невинаги съвпада с този, който те са се уговорили да използват в договорните си отношения, тази правна уредба може да увеличи риска от оспорване и неплащане на фактурите. Така тя би могла да подтикне получателите по фактурите да се позоват на своята неспособност, действителна или мнима, да разберат съдържанието им и на това основание да откажат плащане. Обратно, получателят по фактура, съставена на език, различен от нидерландския, би могъл предвид нищожността ѝ да бъде насърчен да оспори действителността само на това основание.

Действително, целите на подобна правна уредба, а именно да се насърчи и поощри използването на някой от официалните езици на държава членка, по принцип могат да обосноват такова ограничение, но не и в конкретния случай. Всъщност според Съда тази правна уредба относно езиците надхвърля необходимото за постигане на тези цели и следователно не може да се счита за пропорционална.

3. СВОБОДА НА УСТАНОВЯВАНЕ И СВОБОДНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ

Във връзка със свободата на установяване и свободното предоставяне на услуги могат да се споменат пет решения. Първите две са свързани с отказа на кредитни и платежни институции да предоставят информация за своите клиенти, третото внася уточнения във връзка с процедурата за продължаване на концесиите за имоти, публична собственост, четвъртото се отнася до събирането на такси за издаването на разрешение за упражняването на търговска дейност, а последното — до прилагането спрямо чуждестранно предприятие на националната правна уредба относно колективното уволнение.

33| Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

В решение ***Sparkasse Allgäu*** (C-522/14, EU:C:2016:253), обявено на 14 април 2016 г., Съдът приема, че член 49 ДФЕС допуска *правна уредба на държава членка, която налага на кредитните институции със седалище в тази държава членка задължението да уведомят националните власти за активите, които се съхраняват или управляват от техните несамостоятелни клонове, установени в друга държава членка*, в случай на смърт на собственика на тези активи, местно лице в първата държава членка, когато втората държава членка не предвижда подобно задължение за уведомяване и кредитните институции в нея са длъжни да спазват банковата тайна, защитена с наказателни санкции. Предмет на главното производство е отказът на Sparkasse Allgäu, установена в Германия кредитна институция, да даде информация на германската данъчна администрация относно сметките, притежавани в неин несамостоятелен клон в Австрия от лица, които към момента на смъртта си са били установени за данъчни цели в Германия. В този контекст запитващата юрисдикция пита дали предвиденото в германското право задължение би могло да разубеди германските кредитни институции да извършват, посредством клон, търговски дейности в Австрия.

Съдът отговаря отрицателно на този въпрос. Той отбелязва, че неблагоприятните последици, до които би могло да доведе подобно задължение за уведомяване, произтичат от паралелното упражняване от две държави членки на тяхната компетентност във връзка със спазването на банковата тайна и данъчните проверки, което води до съществени разлики между съответните правни уредби. Всъщност посредством задължението за предаване на данни на данъчните власти държавата членка по седалището на кредитната институция отдава предимство на ефикасността на данъчните проверки, докато в държавата членка, където се намира клонът, банковата тайна трябва по принцип да се спазва и по отношение на данъчните власти.

Същевременно при пълната липса на мерки за хармонизация в областта на обмена на информация за нуждите на данъчните проверки, държавите членки са свободни да наложат на националните кредитни институции, що се отнася до техните действащи в чужбина клонове, подобно задължение за уведомяване с цел да се осигури ефикасността на тези проверки, при условие че осъществяваните в рамките на посочените клонове дейности не се третират дискриминационно в сравнение с дейностите, осъществявани от националните клонове. Съдът освен това подчертава, че свободата на установяване не би могла да се разбира в смисъл, че една държава членка е длъжна да установява данъчните си норми, и в частност задължение за уведомяване, в зависимост от тези на друга държава членка, за да гарантира при всички положения премахване на всякаква разлика, произтичаща от националните правни уредби.

Дело ***Safe Interenvios*** (C-235/14, EU:C:2016:154), решение по което е постановено на 10 март 2016 г., дава повод на Съда да се произнесе по прилагането *от финансова институция на мерки за комплексна проверка на други институции или лица, които имат същите задължения по Директива 2005/60*[34] *във връзка с изпирането на пари и финансирането на тероризъм*. Предмет на делото по главното производство е отказът на испанска платежна институция, превеждаща средства към други държави, да даде информация за клиентите си. Информацията се иска от три банки, установили нередности във връзка с представителите, превеждащи средства чрез сметките, които въпросната платежна институция притежава в тях. След установяването на нередностите банките закриват тези сметки на основание на приложимото национално право.

34| Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 година за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризъм (ОВ L 309, 2005 г., стр. 15; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 2, стр. 214), изменена с Директива 2010/78/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. (ОВ L 331, стр. 120).

Съдът постановява, че Директива 2005/60 допуска национална правна уредба, която, от една страна, разрешава прилагането на мерки за стандартна комплексна проверка по отношение на клиенти, които са финансови институции, подлежащи на надзор за спазването на мерките за комплексна проверка, когато има подозрение за изпиране на пари или финансиране на тероризъм, а от друга страна, изисква от институциите и лицата, обхванати от посочената директива, да прилагат мерки за засилена комплексна проверка на клиента въз основа на извършена от тях оценка на риска в ситуации, които по самото си естество предполагат висок риск от изпиране на пари или финансиране на тероризъм, като например преводите на средства. Освен това, дори когато няма такова подозрение или такъв риск, посочената директива позволява на държавите членки да приемат или да запазят в сила по-строги разпоредби, стига целта на тези разпоредби да е да се засили борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Според Съда национална правна уредба, предназначена да противодейства на изпирането на пари или финансирането на тероризъм, преследва легитимна цел, която може да оправдае ограничаването на основните свободи. Освен това презумпцията, че превеждането от институция в обхвата на Директива 2005/60 на средства в държави, различни от тази, в която тя е установена, винаги предполага висок риск от изпиране на пари или финансиране на тероризъм, е в състояние да гарантира осъществяването на посочената цел. Подобна правна уредба все пак надхвърля необходимото за постигането на преследваната с нея цел, когато установената с нея презумпция се прилага за всеки превод на средства и не подлежи на оборване в случаите на преводи на средства, които обективно не предполагат такъв риск.

Съдът уточнява и че институциите и лицата, обхванати от Директива 2005/60, не могат да възпрепятстват изпълнението на надзорните задачи, които компетентните органи трябва да осъществяват по отношение на платежните институции, и не могат да заменят тези органи. При това положение, макар финансовата институция да може, при изпълнение на задължението за наблюдение, което има спрямо своите клиенти, да взема предвид мерките за комплексна проверка, прилагани от платежните институции по отношение на собствените им клиенти, всички мерки за комплексна проверка, които тя взема, трябва да бъдат съобразени с риска от изпиране на пари и финансиране на тероризъм.

На 14 юли 2016 г. в решение ***Promoimpresa*** (C-458/14 и C-67/15, EU:C:2016:558) Съдът се произнася по въпроса дали правото на Съюза допуска *концесиите за извършване на туристически и развлекателни дейности по крайбрежието на морета и езера* да бъдат автоматично продължавани при отсъствие на каквато и да било процедура по подбор на потенциалните кандидати.

В решението си Съдът подчертава, че ако Директива 2006/123 (наричана по-нататък „Директивата за услугите“)[35] е приложима, разрешения за икономическа експлоатация на имотите, публична собственост, по крайбрежието на морета и езера следва да се издават чрез процедура по подбор на потенциалните кандидати, която да осигури пълни гаранции за безпристрастност и прозрачност. Автоматичното продължаване на разрешенията обаче не позволява провеждането на такава процедура по подбор.

Член 12 от Директивата за услугите несъмнено позволява на държавите членки да вземат предвид при установяването на правилата на процедурата по подбор наложителни причини, свързани с обществения интерес, в частност необходимостта да бъдат защитени оправданите правни очаквания

35| Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар (ОВ L 376, 2006 г., стр. 36; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 58, стр. 50).

на притежателите на разрешения, за да могат те да си възстановят направените инвестиции. Подобни съображения обаче не могат да обосноват автоматичното продължаване на разрешения, когато при първоначалното им предоставяне не е била проведена никаква процедура по подбор. В този смисъл тази разпоредба не допуска национална мярка, която — при отсъствие на каквато и да било процедура по подбор на потенциалните кандидати — предвижда автоматично продължаване на разрешенията за извършване на туристически и развлекателни дейности в имоти, публична собственост, по крайбрежието на морета и езера.

В случай че Директивата за услугите не е приложима, Съдът допълва, че когато такива концесии представляват сигурен трансграничен интерес, автоматичното им продължаване в полза на предприятие, разположено в дадена държава членка, води до различно третиране в ущърб на предприятията, които са разположени в друга държава членка и евентуално са заинтересовани от тези концесии, като това различно третиране по принцип е в противоречие със свободата на установяване.

Накрая, принципът на правна сигурност, който цели да позволи на концесионерите да си възстановят инвестициите, не може да се изтъква, за да се обоснове подобно различно третиране, тъй като концесиите са били предоставени, при положение че вече е било прието, че този вид договори, представляващи сигурен трансграничен интерес, трябва да се обвързват със задължение за прозрачност.

В решение ***Hemming и др.*** (C-316/15, EU:C:2016:879) от 16 ноември 2016 г. Съдът се произнася по *тълкуването на понятието „разноски във връзка с процедурите по издаване на разрешения" за достъпа до дейността по предоставяне на услуги по смисъла на член 13, параграф 2 от Директивата за услугите*. Това решение е постановено по дело, в което група притежатели на лицензи за сексмагазини оспорват като несъвместима с тази директива британската правна уредба, която предвижда заплащането на такса за издаване или подновяване на лиценз. Въпросната такса е съставена от две части, като едната е свързана с администрирането на молбата и не подлежи на възстановяване, а другата, която е много по-висока, е свързана с управлението и контрола за спазване на съответния разрешителен режим и подлежи на възстановяване при отхвърляне на молбата.

Съдът постановява, че член 13, параграф 2 от Директивата за услуги не допуска изискване за заплащане на такса, една част от която съответства на посочените разходи, свързани с управлението и контрола за спазване на разрешителния режим, дори и тази част да подлежи на възстановяване в случай на отхвърляне на молбата. Според Съда изискването за заплащане на такса означава, че кандидатът има финансово задължение и че следователно заплаща разноски, независимо че е възможно, ако впоследствие молбата му бъде отхвърлена, те да му бъдат възстановени. По-нататък Съдът констатира, че за да бъдат в съответствие с Директивата за услугите, разноските трябва да са разумни и пропорционални на разходите, свързани с процедурата по издаване на разрешение, без да ги надхвърлят. В това отношение държавата членка може да вземе предвид не само разходите за материали и заплати, които са пряко свързани с осъществяване на насрещната престация, но и относимата за нея част от общите разноски на компетентната администрация.

Сред вземаните предвид разходи същевременно не могат да фигурират такива, които са свързани с общата надзорна дейност на въпросния орган, щом като, от една страна, посоченият член 13, параграф 2 се отнася само до „разходите, свързани с процедурата", а от друга страна, има за цел да улесни достъпа до дейности по предоставяне на услуги. Посочената цел обаче не може да се постигне с помощта на изискване за предварително заплащане на разходи за управление и контрол за спазване на съответния разрешителен режим, включващи по-специално разходи за установяване и наказване на неразрешени съгласно него дейности.

Накрая, с решение ***AGET Iraklis*** (C-201/15, EU:C:2016:972) от 21 декември 2016 г., големият състав на Съда се произнася относно *съвместимостта на гръцката правна уредба относно колективните уволнения, от една страна, с Директива 98/59*[36] *и от друга, с основните свободи, закрепени в Договора за функционирането на Европейския съюз (Договора за функционирането на ЕС) и в Хартата на основните права*. В случая по въпросното дело гръцкият министър на труда, социалното осигуряване и подпомагане отказва да разреши на гръцко дружество, притежавано от френска многонационална група, да извърши колективно уволнение. Дружеството съответно оспорва като несъвместима с правото на Съюза гръцката правна уредба, която дава правомощие на административните органи да се противопоставят на колективни уволнения след оценка на условията на пазара на труда, на положението на предприятието и на интереса на националната икономика.

В решението си Съдът изследва оспорената национална правна уредба от гледна точка, от една страна, на Директива 98/59 и от друга страна, на отнасящите се до свободата на установяване и свободното движение на капитали членове 49 и 63 ДФЕС, тълкувани във връзка с член 16 от Хартата на основните права. Що се отнася до Директива 98/59, Съдът отбелязва, че материалноправните условия, които евентуално трябва да са изпълнени, за да може работодателят да извърши колективно уволнение, по принцип не попадат в приложното поле на Директива 98/59 и са от компетентността на държавите членки. Затова тази директива допуска по принцип национална правна уредба като оспорваната. Това обаче не би важало, ако тази правна уредба води до лишаване на разпоредбите на посочената директива от полезното им действие. Такъв би бил случаят, ако например следваните критерии при произнасянето на компетентния орган или начинът на тълкуване и конкретно прилагане на тези критерии от страна на последния на практика изключват всякаква ефективна възможност за работодателя да извърши такива колективни уволнения.

Съдът обаче постановява, че член 49 ДФЕС, който се отнася до свободата на установяване, не допуска оспорената национална правна уредба, тъй като тя представлява съществена намеса в някои свободи, с които по принцип разполагат икономическите оператори. Същевременно механизъм за ограничаване на колективните уволнения като разглеждания по това дело би могъл да допринесе за засилване на равнището на ефективна защита на работниците и на заетостта им и следователно да гарантира изпълнението на цели от общ интерес. В случая обаче според Съда конкретните условия, които характеризират режима за ограничаване на колективните уволнения, предвиден от гръцката правна уредба, и по-специално критериите, които компетентният публичен орган трябва да вземе предвид, за да реши дали да разреши или да се противопостави на планираното колективно уволнение, са неясни, така че оспорената национална правна уредба надхвърля необходимото за постигането на посочените цели. Освен това евентуалното положение на остра икономическа криза и особено високо равнище на безработица в държава членка не може да се отрази на това тълкуване.

36| Директива 98/59/ЕО на Съвета от 20 юли 1998 година за сближаване на законодателствата на държавите членки в областта на колективните уволнения (ОВ L 225, стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 5 стр. 95).

VIII. КОНТРОЛ ПО ГРАНИЦИТЕ, УБЕЖИЩЕ И ИМИГРАЦИЯ

1. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА УБЕЖИЩЕТО

Във връзка с политиката в областта на убежището следва да се посочат пет решения. Първото се отнася до възможността кандидат за убежище да бъде задържан по съображения, свързани с националната сигурност или обществения ред. По второто се разглежда въпросът дали лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила, имат право да избират мястото си на пребиваване в държава членка. Останалите три са свързани със задълженията на държавата членка, компетентна да разгледа молба за международната закрила съгласно Регламент № 604/2013 (наричан по-нататък „Регламент „Дъблин III“)[37].

В решение ***N.*** (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84) от 15 февруари 2016 г., постановено по реда на спешното преюдициално производство, големият състав на Съда преценява, *от гледна точка на Хартата на основните права, валидността на член 8, параграф 3, първа алинея, буква д) от Директива 2013/3338, който позволява кандидатът за убежище да бъде задържан, когато това се налага с цел защита на националната сигурност или обществения ред.* В случая по главното производство жалбоподателят подава между 1995 г. и 2013 г. три молби за убежище, които са отхвърлени от нидерландските власти. Отхвърляйки последната от тези молби, компетентният орган разпорежда на жалбоподателя да напусне територията на Съюза и му издава забрана за влизане. Административните решения са потвърдени с влязло в сила съдебно решение. В периода 1999—2015 г. заинтересованият е осъждан многократно за различни престъпления. През 2015 г., докато изтърпява наказание лишаване от свобода за кражба и за нарушаване на наложената му забрана за влизане в страната, той подава четвърта молба за убежище и впоследствие е задържан. Той смята обаче, че задържането му е в противоречие с член 5, точка 1, буква f) от ЕКПЧ, който предвижда, че задържането на чужденец е допустимо само ако против него се предприемат действия за неговото депортиране или екстрадиция.

Сезиран от запитващата юрисдикция с въпроса за валидността на член 8, параграф 3, първа алинея, буква д) от Директива 2013/33 от гледна точка на основните права, които има заинтересованият в случая, Съдът припомня, че тази преценка трябва да се извърши от гледна точка на гарантираните с Хартата, а не с ЕКПЧ основни права, като същевременно се спазва член 52, параграф 3 от Хартата, който предвижда, че смисълът и обхватът на гарантираните в нея права са същите като дадените им в ЕКПЧ.

По-нататък, след като отбелязва, че въпросната разпоредба от Директива 2013/33 предвижда ограничение за упражняването на правото на свобода, закрепено в член 6 от Хартата, Съдът припомня, че ограничения за упражняването на признати с Хартата права могат да бъдат налагани само ако са необходими и ако действително отговарят на признати от Съюза цели от общ интерес. В това отношение той констатира, че защитата на националната сигурност и обществения ред е

37| Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (ОВ L 180, стр. 31).

38| Директива 2013/33/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила (ОВ L 180, стр. 96).

такава цел. В този смисъл задържането на кандидата за убежище, когато това се налага с цел защита на националната сигурност или обществения ред, представлява ограничаване на правото на свобода на това лице, което ограничаване е предвидено в изчерпателния списък, съдържащ се в член 8, параграф 3, първа алинея от Директива 2013/33. По самото си естество тази мярка е годна да защити обществеността от опасността, която може да представлява поведението на такова лице, и годна да осигури постигането на посочената цел от общ интерес. Затова Съдът приема, че Директива 2013/33 осигурява справедливо равновесие между правото на свобода на кандидатите, от една страна, и изискванията във връзка със защитата на националната сигурност и обществения ред, от друга. В това отношение той подчертава, че въпросната разпоредба от Директивата не може да служи като основание за налагането на мерки за задържане, без компетентните национални органи във всеки отделен случай първо да проверяват дали създаваната от съответните лица опасност за националната сигурност или обществения ред е равностойна поне на тежестта на порождената от такива мерки намеса в правото на свобода на тези лица. Така Съдът стига до извода, че при преценката на член 8, параграф 3, първа алинея, буква д) от Директива 2013/33 не се установяват обстоятелства, които да засягат валидността на тази разпоредба от гледна точка на нивото на защита, предвидено с членове 6 и 52 от Хартата.

В решение ***Alo*** (C-443/14 и C-444/14, EU:C:2016:127) от 1 март 2016 г. големият състав на Съда е трябвало да тълкува *членове 29 и 33 от Директива 2011/95*[39]*, за да прецени в каква степен държавата членка може да задължи ползващите субсидиарна закрила лица да установят местожителството си в определено населено място*. Главното производство е образувано по жалбите на двама сирийски граждани, които са получили такъв статут в Германия, но разрешенията им за пребиваване били са обвързани със задължение да установят местожителството си в определено населено място, с оглед на получаването на някои социални помощи.

Съдът посочва, че подобно задължение за установяване на местожителство в определено населено място представлява ограничение на гарантираната в член 33 от Директива 2011/95 свобода на движение дори когато с тази мярка на лицето, на което е предоставена субсидиарна закрила, не се забранява да се придвижва свободно на съответната територия и да пребивава временно на тази територия извън населеното място, с което е свързано посоченото задължение.

Все пак Съдът преценява, че задължение за установяване на местожителството в определено населено място е възможно да се наложи само на лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила, ако те не се намират, с оглед на преследваната от оспорваната национална правна уредба цел, в положение, което е обективно сходно с това на законно пребиваващите в съответната държава членка лица, които не са граждани на Съюза, или с това на гражданите на тази държава.

По-нататък Съдът признава, че придвижването на получаващите социални помощи лица или тяхната неравномерна концентрация на територията на държава членка може да доведе до неподходящо разпределение на свързаната с тези помощи финансова тежест между различните компетентни в тази област институции. Подобно неравномерно разпределение на тежестите не е конкретно свързано с това дали на получаващите социални помощи лица евентуално е предоставен статут на субсидиарна закрила. При това положение Директива 2011/95 не допуска задължение за установяване на местожителството в определено населено място да се налага само на лица, на които е предоставен

39| Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, стр. 9).

статут на субсидиарна закрила, с цел постигане на подходящо разпределение на свързаните с тези помощи тежести.

Съдът обаче отбелязва, че германският съд следва да провери дали лицата, на които е предоставена субсидиарна закрила и получават социални помощи, са изправени в по-голяма степен пред затруднения с интеграцията в сравнение с други законно пребиваващи в Германия лица, които не са граждани на Съюза и получават социални помощи. В случай че тези две категории лица не се намират в обективно сходно положение с оглед на целта да се улесни интеграцията в Германия на лица, които не са граждани на Съюза, Директивата допуска на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, да бъде наложено задължение за установяване на местожителството в определено населено място с цел насърчаване на тяхната интеграция, и то въпреки че такова задължение не се прилага за други законно пребиваващи в Германия лица, които не са граждани на Съюза.

В решение ***Mirza*** (C-695/15, EU:C:2016:188), постановено на 17 март 2016 г. по реда на спешното преюдициално производство, Съдът разглежда *условията, при които държава членка може да реши да изпрати кандидат за международна закрила в сигурна трета държава, в съответствие с член 3, параграф 3 от Регламент „Дъблин III“, без да анализира по същество молбата на този кандидат*. В случая по това дело жалбоподателят, пакистански гражданин, влиза на територията на Унгария от Сърбия. Тогава той подава за първи път молба за международна закрила в Унгария. В хода на процедурата заинтересованото лице напуска определеното му от унгарските власти място на пребиваване. При това положение те прекратяват разглеждането на молбата, по съображение че тя е мълчаливо оттеглена от заинтересованото лице. Впоследствие жалбоподателят е задържан в Чешката република при опит да отиде в Австрия. Чешките власти отправят искане до Унгария за обратното приемане на заинтересованото лице и Унгария уважава това искане. Тогава заинтересованото лице подава втора молба за международна закрила в Унгария, която унгарските власти отхвърлят като недопустима, без да я разгледат по същество. Според тях всъщност за жалбоподателя Сърбия може да бъде определена като сигурна трета държава. Жалбоподателят оспорва това решение.

Съдът най-напред отбелязва, че държава членка може да упражни правото да изпрати кандидат за международна закрила в сигурна трета държава и след като в рамките на процедурата по обратно приемане е признала, че е компетентна да разгледа молба за международна закрила, подадена от кандидат, който е напуснал тази държава членка преди постановяването на решение по същество по подадената от него първа молба за международна закрила.

По-нататък Съдът констатира, че в рамките на тази процедура Регламент „Дъблин III“ не задължава компетентната държава членка (в случая Унгария) да уведоми държавата членка, извършваща прехвърлянето (в случая Чешката република), относно съдържанието на националната правна уредба в областта на изпращането на кандидати в сигурни трети държави или относно административната си практика в тази област. Всъщност липсата на обмен на информация по тези въпроси между съответните две държави не накърнява гарантираното от правото на Съюза право на кандидата на ефективна правна защита срещу решението за прехвърляне и срещу решението по молбата за международна закрила.

Накрая, Съдът преценява, че в случай като разглежданията в главното производство правото на кандидата за международна закрила да се постанови окончателно решение по молбата му, не означава, че компетентната държава членка е лишена от възможността да обяви молбата за недопустима, нито че тя е длъжна да възобнови разглеждането на молбата на определен етап на процедурата.

По делата, по които на 7 юни 2016 г. големият състав на Съда постановява решение ***Ghezelbash*** (C-63/15, EU:C:2016:409) и решение ***Karim*** (C-155/15, EU:C:2016:410), търсещи убежище лица оспорват

решението на компетентните органи на държава членка да ги прехвърли в друга държава членка, която се е договорила с първата държава членка, че ще поеме отговорността за разглеждането на молбата за убежище. Тези дела повдигат в частност въпроса *какви доводи могат да се изтъкват от търсещите убежище лица, използвали предвидените с член 27, параграф 1 от Регламент „Дъблин III“ средства за правна защита срещу решение за прехвърляне.*

По първото дело става въпрос за ирански гражданин, подал молба до нидерландските власти да му издадат разрешение за временно пребиваване. След като справка във Визовата информационна система на Европейския съюз (ВИС) показва, че френското дипломатическо представителство в Иран е издало на заинтересованото лице виза за определен период, нидерландският държавен секретар сезира френските власти с искане да поемат отговорност за това лице на основание на Регламент „Дъблин III“. Последните уважават направеното искане. При повторното му изслушване от нидерландските власти обаче заинтересованото лице иска да му бъде дадена възможност да представи оригинални документи, доказващи, че е бил обратно в Иран след престоя му във Франция, което според това лице означава, че последната държава членка не е компетентна да разгледа молбата му за убежище. Така се поставя въпросът дали заинтересованото лице има право да оспорва компетентността на Френската република да разгледа молбата му за убежище, след като тази държава членка е приела, че е компетентна.

В този контекст Съдът преценява, че член 27, параграф 1 от Регламент „Дъблин III“ във връзка със съображение 19 от този регламент трябва да се тълкува в смисъл, че търсещото убежище лице може да обжалва издаденото спрямо него решение за прехвърляне, като изтъкне неправилно прилагане на някой от предвидените в посочения регламент критерии за компетентност.

По второто дело става въпрос за сирийски гражданин, подал молба за международна закрила в Швеция. След като проверка в системата „Евродак“ показва, че заинтересованият вече е подал такава молба в Словения, шведските власти (шведската миграционна агенция) иска от словенските власти да го приемат обратно на основание член 18, параграф 1, буква б) от Регламент „Дъблин III“. Словенските власти уважават направеното искане. Тогава шведската миграционна агенция ги уведомява, че според твърденията на заинтересования той е напускал територията на държавите членки за повече от три месеца след подаването на първата молба за убежище и че в паспорта му има печат за влизане в Ливан. След като словенските власти потвърждават съгласието си да приемат заинтересования обратно, шведската агенция отхвърля подадената от заинтересования молба за международна закрила. Последният обаче смята, че Словения не е компетентната държава членка да разгледа молбата му за убежище.

В решението си Съдът най-напред приема, че член 19, параграф 2 от Регламент „Дъблин III“, и по-конкретно втора алинея от тази разпоредба, се прилага по отношение на гражданин на трета държава, който след подаването на първа молба за убежище в една от държавите членки докаже, че е напускал територията на държавите членки за най-малко три месеца, преди да подаде нова молба за убежище в друга държава членка. Всъщност член 19, параграф 2, първа алинея от Регламент „Дъблин III“ предвижда, че произтичащите от член 18, параграф 1 от този регламент задължения за поемане на отговорност и обратно приемане на търсещото убежище лице по принцип се прекратяват, ако компетентната държава членка, от която е поискано да приеме обратно това лице, може да установи, че то е напуснало територията на държавите членки за най-малко три месеца. Същевременно в член 19, параграф 2, втора алинея от посочения регламент се уточнява, че молбата, подадена след такъв период на отсъствие, се счита за нова молба и дава началото на нова процедура за определяне на компетентната държава членка. Оттук следва, че когато след подаването на първа молба за убежище в една от държавите членки гражданинът на трета държава напусне територията на държавите членки за най-малко три месеца, преди да подаде нова молба за убежище в друга

държава членка, член 19, параграф 2 от посочения регламент задължава държавата членка, в която е подадена новата молба за убежище, да проведе съобразно правилата на този регламент процеса по определяне на държавата членка, компетентна да разгледа тази нова молба.

По-нататък Съдът приема, също както в решение Ghezelbash, посочено по-горе, че член 27, параграф 1 от Регламент „Дъблин III“ трябва да се тълкува в смисъл, че търсещото убежище лице може да обжалва издаденото спрямо него решение за прехвърляне, като изтъкне неправилно прилагане на правилото по член 19, параграф 2, втора алинея от този регламент.

2. ИМИГРАЦИОННА ПОЛИТИКА

По делото, по което на 7 юни 2016 г. е постановил решение ***Affum*** (C-47/15, EU:C:2016:408), големият състав на Съда е трябвало да отговори на въпроса дали Директива 2008/115[40] допуска правна уредба на държава членка, която предвижда наказание лишаване от свобода за гражданин на трета страна, влязъл незаконно на нейна територия през вътрешна граница на Шенгенското пространство. Става въпрос за гражданка на Гана, която, без да отговаря на условията за влизане, престой или пребиваване, преминава транзит през Франция като пътник в автобус, пътуващ от Белгия за Обединеното кралство.

На първо място, Съдът посочва, че доколкото се намира на територията на държава членка, такава гражданка на трета страна е в незаконен престой по смисъла на член 3, точка 2 от Директива 2008/115. Обстоятелството, че присъствието ѝ е временно или че преминава транзит, е без значение.

На второ място, след като припомня принципите, изведени в решение Achughbabian[41], Съдът постановява, че Директива 2008/115 не допуска правна уредба на държава членка, която поради самия факт на незаконно влизане през вътрешна граница, водещо до незаконен престой, позволява да се наложи наказание лишаване от свобода на гражданин на трета страна, по отношение на когото установената в тази директива процедура за връщане все още не е приключила. В това отношение Съдът по-конкретно подчертава, че такова наказание лишаване от свобода би могло да осуети прилагането на тази процедура и забавяйки връщането, да засегне полезното действие на Директива 2008/115. Съдът допълва, че това тълкуване е валидно и когато друга държава членка, различна от тази, в която гражданинът на трета страна е задържан, може да го приеме обратно въз основа на споразумение или договореност по смисъла на член 6, параграф 3 от същата директива. Всъщност този член не установява още едно изключение от приложното поле на Директива 2008/115 в допълнение към предвидените в член 2, параграф 2 от същата изключения, позволяващо на държавите членки да не прилагат общите стандарти и процедури за връщане на граждани на трети страни в незаконен престой.

40 | Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (ОВ L 348, стр. 98).

41 | Решение на Съда от 6 декември 2011 г., ***Achughbabian*** (C-329/11, EU:C:2011:807).

IX. СЪДЕБНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ГРАЖДАНСКИ ДЕЛА

Във връзка със съдебното сътрудничество по граждански дела следва да се посочат четири решения относно тълкуването на Регламенти № 44/2001[42] (Регламент „Брюксел I“), № 593/2008[43] (Регламент „Рим I“) и № 864/2007[44] (Регламент „Рим II“).

1. РЕГЛАМЕНТ „БРЮКСЕЛ I“

В решение ***Profit Investment SIM*** (C-366/13, EU:C:2016:282) от 20 април 2016 г. Съдът се произнася по възлагащи компетентност *клаузи, които са включени в проспект относно програма за емитиране на облигации, изготвен от установена в държава членка банка*. В случая по главното производство проспектът е бил изготвен едностранно от емитента на облигационния заем, а програмата е била изпълнена чрез договори за записване на тези ценни книжа. Един от последващите приобретатели на ценните книжа, установен в Италия, срещу когото е образувано производство по съдебна ликвидация поради неплащането на лихвите, дължими от свързано с емитента предприятие, предявява срещу последния, както и срещу други дружества, иск пред италианските съдилища, където му е противопоставена клауза, с която се възлага компетентност на съдилищата на друга държава членка. Именно в този контекст италианският касационен съд сезира Съда с въпроси за валидността на посочената клауза и противопоставимостта ѝ на трето лице.

Що се отнася до предвиденото в член 23, параграф 1, буква а) от Регламент № 44/2001 изискване за писмена форма на клаузите, с които се възлага компетентност, Съдът най-напред посочва, че при конкретните обстоятелства това изискване налага в подписания от страните договор при първото или последващото придобиване да бъде отбелязано приемането на тази клауза или изрично да се препраща към проспекта. Когато липсва изрично съгласие на последващия приобретател на ценните книжа, подобна клауза все пак го обвързва, ако се установи, че той е встъпил в свързаните с тези ценни книжа права и задължения на прехвърлителя и е имал възможност да се запознае със съдържащия споменатата клауза проспект.

По-нататък Съдът се занимава с въпроса дали, когато не изпълнява изискването за писмена форма, такава клауза все пак може да се счита за съобразена с обичая в международната търговия по смисъла на член 23, параграф 1, буква в) от Регламент № 44/2001 и следователно за валидна и противопоставима на трето лице. В тази връзка Съдът преценява, че съществуването на подобен обичай може да бъде констатирано, в частност когато се установи, че операторите в съответния отрасъл обичайно и редовно следват такова поведение при сключването на договори от този вид и че страните са наясно с това. Що се отнася до това дали страните действително познават или трябва да познават този обичай, това обстоятелство може да се установи по-специално или като се докаже

42| Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74 и поправка в ОВ L 10, 2014 г., стр. 32).

43| Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) (ОВ L 177, стр. 6 и поправка в ОВ L 309, 2009 г., стр. 87).

44| Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година относно приложимото право към извъндоговорни задължения („Рим II“) (ОВ L 199, стр. 40).

наличието на по-ранни търговски отношения между самите страни или между тях и извършващи дейност в същия отрасъл трети страни, или като се докаже, че въпросното поведение е достатъчно познато, за да може да се приеме за утвърдена практика.

Накрая, що се отнася до прилагането в разглеждания по това дело случай на член 6, точка 1 от Регламент № 44/2001, който дава възможност за предявяване на иск срещу множество ответници в съда по местоживеенето на някой от тях при риск от противоречащи си съдебни решения, Съдът посочва, че в хипотезата на няколко иска, които имат различен предмет и основание и помежду им не съществува отношение на евентуалност или несъвместимост, не е достатъчно евентуалното уважаване на единия от тях потенциално да може да се отрази върху обхвата на правото, в защита на което е предявен другият иск, за да е налице риск от противоречащи си съдебни решения.

В решение ***Granarolo*** (C-196/15, EU:C:2016:559) от 14 юли 2016 г. Съдът се произнася по въпроси във връзка *с определянето на компетентния съд в хипотеза на внезапно прекратяване на установени отдавна търговски отношения*. Предмет на спора по главното производство е решението на италиански производител да прекрати съществувалите от около двадесет и пет години дистрибуторски отношения с установено във Франция предприятие. Тези отношения не са били уредени с рамков договор и за тях не са действали условия за изключителност. Установеното във Франция предприятие предявява пред френските съдилища иск за обезщетение за вреди срещу италианското предприятие. Съдът е трябвало да се произнесе дали този иск е деликтен или договорен за целите на прилагането на правилата за компетентност по член 5 от Регламент № 44/2001.

В това отношение Съдът установява, че член 5, точка 3 от този регламент трябва да се тълкува в смисъл, че иск за обезщетение за вреди, предявен поради внезапно прекратяване на установени отдавна търговски отношения, не е деликтен или квазиделиктен, ако — като това следва да се провери от запитващата юрисдикция — между страните е съществувало имплицитно договорно отношение, независимо от квалификацията му по националното право. За да се докаже съществуването на такова имплицитно договорно отношение, е необходима съвкупност от непротиворечиви индиции, сред които по-специално могат да са наличието на установени отдавна търговски отношения, добросъвестността между страните, редовността на операциите и развитието им във времето от гледна точка на количество и стойност, евентуалните договорености относно посочените във фактурите цени и/или относно направените отстъпки, както и разменената кореспонденция.

Що се отнася до прилагането на член 5, точка 1 от Регламент № 44/2001 към въпросните установени отдавна търговски отношения, Съдът отбелязва, че те трябва да бъдат квалифицирани като „договор за продажба на стоки“ или като „договор за предоставяне на услуги“ в зависимост от съответното характерно задължение. Договор, характерното задължение за който е доставката на стока, трябва да се квалифицира като „продажба на стоки“. Подобна квалификация може да намери приложение към установено отдавна търговско отношение между двама икономически оператори, когато това отношение се свежда до последователни споразумения, всяко от които има за предмет доставянето и вдигането на стоки. Тя обаче не отговаря на структурата на типичен договор за дистрибуция, който се характеризира с рамково споразумение, имащо за предмет задължение за доставяне и за снабдяване, сключено за в бъдеще от двама икономически оператори.

Що се отнася до квалификацията на предоставянето на услуги, понятието за услуги по смисъла на посочената разпоредба предполага най-малкото че предоставящата услугите страна извършва определена дейност срещу възнаграждение. Такъв е случаят, когато дистрибуторът е в състояние да предложи на клиентите услуги и предимства, каквито не може да предложи лице, което е просто препродавач, и по този начин да завладее в полза на продуктите на доставчика по-голяма част от местния пазар. Освен това фактът, че договорът за дистрибуция се основава на извършен от

доставчика подбор на дистрибутори, може да даде на дистрибуторите конкурентно предимство, което, съчетано с помощта, която тези дистрибутори получават по силата на този договор, от гледна точка на достъп до рекламни материали, обучения или улеснения за плащане, отговаря на критерия за възнаграждението, характеризиращо договора за предоставяне на услуги.

2. РЕГЛАМЕНТИ „РИМ I“ И „РИМ II“

В решение ***Verein für Konsumenteninformation*** (C-191/15, EU:C:2016:612) от 28 юли 2016 г. Съдът се произнася по въпроси, свързани с отношението между *правилата за защитата на потребителите и правилата за приложимото към договорите право*. Главното производство е образувано по иск за преустановяване на нарушение по смисъла на Директива 2009/22[45], предявен от австрийско сдружение за защита на интересите на потребителите заради използването на считани за неравноправни клаузи, определящи приложимото към договорни и извъндоговорни задължения право. Клаузите се съдържали в общите условия за продажба, приети от установено в Люксембург предприятие, извършващо електронни продажби на стоки на потребители, установени в различни държави членки.

Според Съда регламенти „Рим I“ и „Рим II“ трябва да се тълкуват в смисъл, че без да се засяга член 1, параграф 3 от всеки един от тях, приложимото право към такъв иск за преустановяване на нарушение по смисъла на Директива 2009/22 трябва да се определи в съответствие с член 6, параграф 1 от Регламент „Рим II“, тъй като нарушенията на правния ред се дължат на използването на неравноправни клаузи, каквито сдруженията за защита на потребителите имат за задача да възпрепятстват. За сметка на това приложимото право към преценката на съответната договорна клауза винаги трябва да се определя въз основа на Регламент „Рим I“, и то независимо дали тази преценка се прави в рамките на производство по индивидуален, или по колективен иск.

Освен това, видно от член 6, параграф 2 от Регламент „Рим I“, при извършваната в производство по иск за преустановяване на нарушение преценка дали дадена договорна клауза не е неравноправна, изборът на приложимо право не засяга прилагането на императивните разпоредби, които предвижда правото на държавата по местопребиваване на потребителите, чиито интереси се защитават посредством иска. Сред тези разпоредби могат да бъдат такива за транспониране на Директива 93/13[46] относно неравноправните клаузи в потребителските договори, ако в съответствие с член 8 от същата директива гарантират по-високо равнище на защита на потребителя.

В този смисъл клауза от общите условия на продавач или доставчик, която не е индивидуално договорена и съгласно която правото на държавата членка по седалището на този продавач или доставчик урежда сключения по електронен път договор с потребител, е неравноправна по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 93/13, при положение че подвежда потребителя. Такъв е в частност случаят, когато тази клауза създава у потребителя впечатлението, че само правото на тази държава е приложимо за договора, без да го информира, че той се ползва и със защитата, осигурявана от императивните норми на правото, което би било приложимо при липсата на тази клауза.

45| Директива 2009/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите (ОВ L 110, стр. 30).

46| Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273).

Освен това Съдът постановява, че извършваното от предприятие за електронна търговия обработване на лични данни по смисъла на член 4, параграф 1, буква а) от Директива 95/46[47] се урежда от правото на държавата членка, към която това предприятие насочва дейността си, ако се установи, че то обработва въпросните данни в контекста на дейностите на находящ се в тази държава членка обект.

Накрая, в решение от 18 октомври 2016 *г.*, постановено по дело ***Nikiforidis*** (C-135/15, EU:C:2016:774), Съдът в голям състав се произнася, от една страна, *по приложното поле ratione temporis на Регламент „Рим I“ и от друга, по условията за прилагане на особените повелителни норми на държави членки, различни от тези на държавата на сезирания съд*. Искът по главното производство е предявен от преподавател, който е обвързан с гръцката държава по силата на частноправен договор и работи в Германия от 1996 г., заради това че заплатата му е намалена в периода 2010—2012 г., в резултат от мерките за оздравяване на гръцките държавни финанси. Спорен въпрос по това дело е кое е приложимото към договора право и длъжен ли е германският съд да приложи гръцките особени повелителни норми.

Съдът най-напред отбелязва, че съгласно член 28 от Регламент „Рим I“ същият се прилага към всички видове договори, включително трудовите, сключени на и след 17 декември 2009 г. За сметка на това от приложното му поле са изключени бъдещите правни последици на договори, сключени преди тази дата. Поради това постигнатото след 16 декември 2009 г. съгласие на договарящите страни да продължат изпълнението на сключен преди това договор не може да доведе до приложимост на посочения регламент към съществуващото договорно отношение. От друга страна, законодателният избор би бил поставен под въпрос, ако всяко изменение, дори и минимално, направено на и след 17 декември 2009 г. в договор, сключен първоначално преди тази дата, беше достатъчно, за да доведе до включването на този договор в приложното поле на посочения регламент, в ущърб на правната сигурност. За сметка на това, когато, считано от датата на влизане в сила на Регламент „Рим I“, трудовото правоотношение е претърпяло със съгласието на страните изменение с такъв обхват, че трябва да се приеме, че на или след тази дата е бил сключен нов договор, следва да се приеме, че първоначалният договор е заместен от нов трудов договор.

Що се отнася до възможността да бъдат взети предвид особени повелителни норми, различни от тези на държавата на сезирания съд или на държавата по местоизпълнение на произтичащите от договора задължения съгласно член 9, параграфи 2 и 3 от Регламент „Рим I“, Съдът смята, че съдържащото се в тези разпоредби на Регламент „Рим I“ изброяване на особените повелителни норми, на които сезираният съд може да даде действие, е изчерпателно. Всъщност според Съда, да се разшири това изключение така, че то да обхване и принципът на свободен избор на приложимото право от страните по договора, за да може сезираният съд да вземе предвид особените повелителни норми на други държави, различни от посочените в член 9, параграфи 2 и 3 от Регламент „Рим I“, би могло да застраши постигането на правна сигурност в европейското пространство на правосъдие и да попречи на постигането на целта да бъде защитен работникът, предвидена в правото на държавата, в която той извършва дейността си. Тези разпоредби обаче допускат особените повелителни норми на държава, различна от държавата на сезирания съд или държавата по местоизпълнение на задълженията, да бъдат взети предвид като фактически обстоятелства, когато тази възможност е предвидена от материалноправните норми на приложимото към договора право, които не са били хармонизирани с Регламент „Рим I“.

47| Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 година за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (ОВ L 281, стр. 31 Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 17, стр. 10).

X. СЪДЕБНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИ ВЪПРОСИ

1. ЕВРОПЕЙСКА ЗАПОВЕД ЗА АРЕСТ

Седем решения от 2016 г. могат да бъдат откроени във връзка с европейската заповед за арест, въведена с Рамково решение 2002/584[48].

Първо, в решение ***Aranyosi u Căldăraru*** (C-404/15 и C-659/15 PPU, EU:C:2016:198) от 5 април 2016 г. Съдът в голям състав и по реда на спешното преюдициално производство се произнася по *възможността да се отложи изпълнението на европейска заповед за арест в случай на реална опасност от нечовешко или унизително отношение поради условията на задържане в издалата заповедта държава членка*. Сезиран с искания за изпълнение на европейски заповеди за арест, издадени от съдилища на Унгария и Румъния, германски изпълняващ орган преценява, че условията на задържане, при които биха могли да бъдат поставени съответните лица в затворите на тези държави, нарушават основните им права, и в частност член 4 от Хартата на основните права, забраняващ нечовешкото или унизително отношение или наказание. В това отношение посоченият изпълняващ орган се позовава на редица решения на Европейския съд по правата на човека, в които същият установява нарушения на основните права от страна на Румъния и Унгария поради характерната за местата им за лишаване от свобода пренаселеност.

В това отношение Съдът най-напред припомня, че забраната на нечовешко или унизително отношение или наказание, предвидена в член 4 от Хартата, има абсолютен характер, тъй като е тясно свързана със зачитането на посоченото в член 1 от Хартата човешко достойнство. Ето защо, ако разполага с доказателства, че в издалата заповедта държава членка съществува реална опасност от такова отношение към задържаните, отговорният за изпълнението на заповедта орган трябва да прецени тази опасност, преди да реши дали да предаде съответното лице.

Когато опасността следва от общите условия на задържане в съответната държава членка, самото ѝ констатиране не може все пак да доведе до отказ да се изпълни заповедта. Всъщност изпълняващият заповедта орган трябва да направи конкретна и точна преценка дали са налице сериозни и потвърдени основания да се приеме, че заинтересованото лице ще е действително изложено на тази опасност поради предвидените условия на задържането му в издаващата държава членка. За тази цел посоченият орган трябва да поиска от издаващия орган спешно да предостави цялата необходима информация относно условията на задържане в издаващата държава членка. Ако с оглед на предоставената информация или на каквато и да било друга информация, с която разполага, изпълняващият заповедта орган констатира, че по отношение на лицето, адресат на заповедта, съществува реална опасност от нечовешко или унизително отношение, изпълнението на заповедта трябва да се отложи до получаването на допълнителна информация, позволяваща да се изключи съществуването на такава опасност. Ако съществуването на опасността не може да се изключи в разумен срок, посоченият орган трябва да реши дали да прекрати процедурата по предаване.

48 | Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3).

Второ, в решение ***Dworzecki*** (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346), постановено на 24 май 2016 г. по реда на спешното преюдициално производство, Съдът се произнася по *тълкуването на член 4а, параграф 1, буква а), подточка i) от Рамково решение 2002/584, изменено с Рамково решение 2009/299*[49], *предвиждащ факултативно основание да се откаже признаване на европейска заповед за арест*. Главното производство е производство за изпълнение в Нидерландия на европейска заповед за арест, издадена от полски съд срещу полски гражданин с цел изпълнение в Полша на три присъди с наказание лишаване от свобода. Що се отнася до едно от тези наказания, в заповедта за арест се уточнява, от една страна, че заинтересованото лице не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е постановена присъдата, с която му е наложено това наказание, и от друга страна, че призовката, изпратена на адреса за връчване на съобщения, посочен от заинтересованото лице, е получена от неговия дядо. При това положение, след като заповедта за арест не позволява да се установи дали призовката действително е била предадена на съответното лице, нидерландският съд се пита дали са изпълнени условията да се откаже признаване на тази заповед.

В това отношение Съдът най-напред припомня, че по принцип изпълняващият съдебен орган е задължен да изпълни европейската заповед за арест въпреки отсъствието на заинтересованото лице по време на съдебния процес, вследствие на който е прието решението за издаване на заповедта. Този орган има такова задължение, когато заинтересованото лице е призовано лично и по този начин уведомено за определената дата и място на съдебния процес или когато чрез други средства то действително е получило официална информация за това по начин, който недвусмислено доказва, че е било уведомено за насрочения съдебен процес. Спазването на тези условия за призоваване е годно да осигури своевременното получаване от страна на заинтересованото лице на информация за датата и мястото на неговия съдебен процес и по този начин позволява на изпълняващия орган да приеме, че правото на защита е било зачетено. При тези обстоятелства, макар по принцип да не би могло да се изключи, че връчването на призовка на трето лице отговаря на посочените изисквания, трябва все пак да се докаже недвусмислено, че третото лице действително е предало призовката на заинтересованото лице.

Затова Съдът постановява, че на условията в посочения член 4а, параграф 1, буква а), подточка i) от Рамковото решение не отговаря връчване на призовка, извършено на адреса на заинтересованото лице — на лице, числящо се към същото домакинство, което се е задължило да му я предаде, без европейската заповед за арест да позволява да се определи дали и евентуално кога това лице действително я е предало на заинтересованото лице. Същевременно Съдът подчертава, че тъй като хипотезите по посочения член са замислени като изключения от факултативно основание за отказ за признаване, изпълняващият съдебен орган при всички положения може да вземе под внимание други обстоятелства, позволяващи му да се увери, че предаването на заинтересованото лице не води до нарушаване на правото му на защита.

Трето, по дело ***Bob-Dogi*** (C-241/15, EU:C:2016:385), по което е постановил решение на 1 юни 2016 г., Съдът е имал възможност да се произнесе по член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584, и в частност по *последиците — в случай на молба за предаване, основана на европейска заповед за арест — от липсата на предварителна и отделна от европейската заповед за арест национална заповед за задържане*. В случая по това дело румънски изпълняващ орган е сезиран от унгарски орган

49| Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 година за изменение на рамкови решения 2002/584/ПВР, 2005/214/ПВР, 2006/783/ПВР, 2008/909/ПВР и 2008/947/ПВР, с което се укрепват процесуалните права на лицата и се насърчава прилагането на принципа за взаимно признаване на решения, постановени в отсъствието на заинтересованото лице по време на съдебния процес (ОВ L 81, стр. 24).

с молба за предаване на основание само на европейска заповед за арест, която не се основава на отделна и предварително издадена национална заповед за задържане.

Според Съда, когато в европейска заповед за арест, издадена за целите на наказателното преследване, не е посочена национална заповед за задържане, изпълняващият съдебен орган не може да я изпълни, ако, след като поиска от издаващия орган незабавно да му предостави необходимата допълнителна информация, констатира, че заповедта за арест е била издадена, без всъщност да е предшествана от национална заповед за задържане. В това отношение той уточнява, че спазването на изискването за национална заповед за задържане, отделна от европейската заповед за арест, има особено значение, доколкото предполага, че при издаването на европейската заповед за арест за целите на наказателното преследване съответното лице вече е могло да се ползва, в първия етап на процедурата, от процесуалните гаранции и основните права, чиято защита трябва да се осигури от издаващия орган, съгласно приложимото национално право. Съдът отбелязва, че системата на европейската заповед за арест съдържа защита на две равнища на правата, от които трябва да се ползва издирваното лице, тъй като към съдебната защита, предвидена при приемането на националното съдебно решение, се добавя тази, която трябва да се осигури при издаването на европейската заповед за арест. Тази съдебна защита обаче по принцип липсва, когато издадената европейска заповед за арест не е предшествана от прието от националния съдебен орган решение.

Четвърто, в решение ***JZ*** (C-294/16 PPU, EU:C:2016:610), постановено на 28 юли 2016 г. по реда на спешното преюдициално производство, Съдът е трябвало да тълкува член 26 от Рамково решение 2002/584, отнасящ се до *приспадането на срока на задържане в изпълняващата държава членка*. В случая по главното производство става въпрос за полски гражданин, осъден от полски съд на наказание лишаване от свобода за срок от три години и два месеца. Тъй като осъденият се укрива от полското правосъдие, срещу него е издадена европейска заповед за арест. След като е арестувано от властите в Обединеното кралство в изпълнение на тази заповед, заинтересованото лице е поставено под домашен арест с продължителност девет часа през нощта, съчетан с наблюдение чрез електронна гривна, със задължение за явяване в определени часове в полицейско управление, първоначално всеки ден, а впоследствие — няколко пъти седмично, и със забрана да се иска издаването на документи за пътуване в чужбина. След като е предадено на полските власти, заинтересованото лице иска от срока на наложеното му в Полша наказание лишаване от свобода да се приспадне срокът, през който е бил поставен под домашен арест в Обединеното кралство и подложен на електронно наблюдение.

Съдът постановява, че понятието „приспадане на срока на задържане в изпълняващата държава членка“ по смисъла на член 26, параграф 1 от Рамковото решение означава не ограничителна мярка, а мярка, включваща лишаване от свобода, и освен задържането под стража обхваща всяка мярка или съвкупност от мерки, които са наложени на съответното лице и които поради своите вид, продължителност, последици и условия за изпълнение лишават това лице от свободата му по начин, сравним със задържане под стража. Следователно съдебният орган на издаващата европейската заповед за арест държава членка е длъжен да провери дали взетите спрямо съответното лице мерки в изпълняващата държава членка трябва да се приравнят на лишаване от свобода. Ако при тази проверка съдебният орган стигне до такова заключение, Рамковото решение изисква от срока на лишаване от свобода в издаващата държава членка да се приспадне целият срок, през който тези мерки са били прилагани в изпълняващата държава членка.

В случая Съдът преценява, че мерки като приложените спрямо заинтересованото лице в Обединеното кралство по принцип не са толкова ограничаващи, че да водят до лишаване от свобода с последици, сравними с тези от задържане под стража, и съответно да бъдат квалифицирани като „задържане“ по смисъла на член 26, параграф 1 от Рамковото решение. Същевременно, тъй като с тази разпоредба се налага само минимално равнище на закрила на основните права на лицето, за което е издадена

европейска заповед за арест, Рамковото решение допуска възможността въз основа единствено на националното право съдебният орган на издаващата държава членка да приспадне от общия срок на лишаване от свобода целия или част от срока, през който спрямо това лице са били взети подобни мерки.

Пето, на 10 ноември 2016 г. в решения ***Poltorak*** (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858), ***Özçelik*** (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860) и ***Kovalkovas*** (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861), постановени по реда на спешното преюдициално производство, Съдът е имал възможност да тълкува членове 6 и 8 от Рамково решение 2002/584, съгласно които *европейската заповед за арест трябва в частност да съдържа доказателства за наличието на заповед за задържане или съдебен акт на орган на държава членка*. Става въпрос за преюдициални запитвания, отправени от един и същи нидерландски съд, сезиран в качеството му на изпълняващ съдебен орган с три европейски заповеди за арест. По дело *Poltorak* европейската заповед за арест е издадена от главната дирекция на шведската полиция. Също полицейска служба, но унгарска издава европейската заповед за арест, предмет на дело *Özçelik*, като тази заповед впоследствие е потвърдена с акт на прокуратурата. Европейската заповед за арест, предмет на дело *Kovalkovas*, пък е издадена от литовското министерство на правосъдието.

Запитващата юрисдикция иска от Съда да уточни дали може да се приеме, че полицейска служба (дело *Poltorak*) и орган на изпълнителната власт като литовското министерство на правосъдието (дело *Kovalkovas*) попадат в обхвата на понятието „издаващ съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1, буква в) от Рамковото решение. Тя освен това пита Съда дали може да се приеме, че прокурорското потвърждение на заповед за задържане, издадена преди това от полицейска служба за целите на наказателното преследване, попада в обхвата на понятието „съдебен акт“ по смисъла на член 8, параграф 1, буква в) от Рамковото решение (дело *Özçelik*).

Съдът постановява, че съдържащият се в член 6, параграф 1 от Рамковото решение термин „съдебен орган“ не обозначава единствено съдиите или юрисдикциите на дадена държава членка, а обхваща по-общо органите, на които в съответния правен ред е възложено да участват в правораздаването. Същевременно той уточнява, че принципът на взаимно признаване, закрепен в член 1, параграф 2 от Рамковото решение, по силата на който изпълняващият съдебен орган е длъжен да изпълни заповедта за арест, издадена от издаващия съдебен орган, почива на предпоставката, че процедурата преди изпълнението на европейската заповед за арест се е развивала с участието на съдебен орган, който да упражнява съдебен контрол. Издаването на заповед за арест от несъдебен орган като полицейските служби или от принадлежащо към изпълнителната власт ведомство като литовското министерство на правосъдието обаче не дава сигурност на изпълняващия съдебен орган, че тази европейска заповед за арест е издадена под такъв съдебен контрол, и поради това не би могло да е достатъчно да оправдае високата степен на доверие между държавите членки, на която именно се основава Рамковото решение.

След като определя понятието „съдебен орган“ по член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 като самостоятелно понятие на правото на Съюза, Съдът приема, че това понятие обхваща националните органи, които участват в наказателното правораздаване, но не и полицейските служби (дело *Poltorak*). От това заключава, че прокурорското потвърждение на национална заповед за задържане, издадена от национална полицейска служба за целите на наказателното преследване, е правен акт, с който прокуратурата упражнява контрол и одобрява заповедта, и следователно съставлява „съдебен акт“ по смисъла на член 8, параграф 1, буква в) от Рамковото решение (дело *Özçelik*). Обратно, Съдът

приема, че орган на изпълнителната власт като литовското министерство на правосъдието не попада в обхвата на това понятие „съдебен орган“ (дело *Kovalkovas*).

2. ПРАВО НА УСТЕН И ПИСМЕН ПРЕВОД В НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО

На 9 юни 2016 г. в решение ***Balogh*** (C-25/15, EU:C:2016:423) Съдът се произнася, от една страна, по *обхвата на предвиденото в Директива 2010/6450 право на устен и писмен превод в наказателното производство и от друга страна, по прилагането на Рамково решение 2009/315*[51] *и Решение 2009/316*[52] *във връзка с обмена на информация от регистрите за съдимост*. В случая по това дело унгарски гражданин е осъден от австрийски съд на лишаване от свобода. Австрийските власти уведомяват унгарските власти чрез Европейската информационна система за съдимост (ECRIS) за съдържанието на присъдата. Унгарските власти изпращат тази присъда на унгарска юрисдикция по реда на специално национално производство, което има единствено за предмет на постановената от чуждестранна юрисдикция присъда да се признае същата стойност, както ако беше постановена от национална юрисдикция. За целите на това производство е било необходимо присъдата да бъде преведена на унгарски език. Поставеният въпрос е свързан с това кой трябва да поеме разходите за писмения превод.

В този контекст Съдът постановява, че по силата на член 1, параграф 2 от Директива 2010/64 правото на устен и на писмен превод се прилага за заподозряното лице или лицето, срещу което е повдигнато обвинение в извършването на престъпление, до „приключването на производството“, което означава окончателното решаване на въпроса дали това лице е извършило престъплението, включително, когато е приложимо, осъждането и решението, постановено при обжалване. Следователно то не се прилага в специално национално производство за признаване на постановено от юрисдикция на друга държава членка окончателно съдебно решение, тъй като това производство по принцип се провежда след окончателното решаване на въпроса дали заподозряното лице или обвиняемият е извършител на престъплението и евентуално след неговото осъждане.

Освен това Съдът постановява, че Рамково решение 2009/315 и Решение 2009/316 не допускат прилагането на национална правна уредба, въвеждаща специално производство за признаване на чуждестранни решения като предвиденото в унгарското право. Всъщност вписването в регистъра за съдимост от централния орган на държавата членка по гражданството на съответното лице на присъди, произнесени от юрисдикциите на осъждащата държава членка, трябва да се извърши пряко въз основа на предаването от централния орган на тази последна държава членка посредством ECRIS на информацията относно тези осъждания. Следователно това вписване не би могло да зависи от предварителното провеждане на производство за съдебно признаване на посочените присъди, нито a fortiori от предаването на държавата членка по гражданството на съответното лице на осъдителното решение за целите на подобно признаване. Подобно производство освен това влиза в

50| Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 година относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство (ОВ L 280, стр. 1).

51| Рамково решение 2009/315/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 година относно организацията и съдържанието на обмена на информация, получена от регистрите за съдимост, между държавите членки (ОВ L 93, стр. 23).

52| Решение 2009/316/ПВР на Съвета от 6 април 2009 година за създаване на Европейска информационна система за съдимост (ECRIS) (ОВ L 93, стр. 33).

конфликт с принципа за взаимно признаване на присъдите и на съдебните решения по наказателни дела, предвиден в член 82, параграф 1 ДФЕС.

3. НАКАЗАТЕЛНИ ПРОИЗВОДСТВА И РЕШЕНИЯ В ТАКИВА ПРОИЗВОДСТВА В ДРУГА ДЪРЖАВА ЧЛЕНКА

В решение ***Kossowski*** (C-486/14, EU:C:2016:483) от 29 юни 2016 *г.* Съдът уточнява *обхвата на принципа ne bis in idem в Шенгенското пространство*. Повод за преюдициалното запитване е наказателно производство, образувано в Германия срещу полски гражданин, обвинен в извършването в тази държава на изнудване, наказуемо като грабеж. Сезираният германски съд обаче отказва да предаде обвиняемия на съд, по съображение че принципът ne bis in idem, така както се прилага в Шенгенското пространство, не допуска това. Всъщност полската прокуратура също е образувала досъдебно производство за същото деяние и окончателно го е прекратила, тъй като обвиняемият е отказал да даде обяснения, а показания от пострадалия и един свидетел, живеещи в Германия, не са могли да бъдат събрани. След като е сезирана от германската прокуратура, запитващата юрисдикция се обръща към Съда с искане да уточни дали трябва — като се има предвид, че постановлението на полската прокуратура не е предшествано от задълбочено разследване — да се приеме, че обвиняемият е „[с]ъден [и спрямо него е постановено окончателно съдебно решение]“ по смисъла на *член 54* от Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген[53], или че е „оправдан [...] с окончателно съдебно решение“ по смисъла на член 50 от Хартата на основните права, така че принципът ne bis in idem да е пречка за ново преследване за същото деяние.

Големият състав на Съда припомня, че принципът ne bis in idem има за цел да гарантира на лице, което е било осъдено и е изтърпяло наказанието си или е било окончателно оправдано в държава от Шенген, възможността да се движи в Шенгенското пространство, без да се страхува от преследване за същото деяние в друга държава от Шенген. Този принцип обаче не цели да предпази заподозряно лице от вероятността да бъде подложено на последователни разследвания за едно и също деяние в няколко държави от Шенген. Поради това Съдът приема, че постановление на прокуратурата, с което се слага край на наказателното преследване и окончателно се прекратява досъдебното производство срещу определено лице, не може да се окачестви като окончателно съдебно решение за целите на прилагането на принципа ne bis in idem, когато от мотивите на постановлението е видно, че производството е прекратено, без да е проведено задълбочено разследване. За липсата на задълбочено разследване сочи обстоятелството, че не са разпитани пострадалият и евентуалният свидетел.

Освен това в решение ***Огнянов*** (C-554/14, EU:C:2016:835), постановено на 8 ноември 2016 *г.*, големият състав на Съда се произнася по *обхвата на принципа на взаимно признаване, предвиден в частност с Рамково решение 2008/909*[54]*, за да определи правото, приложимо към изпълнението на наказанието.*

53| Конвенция за прилагане на споразумението от Шенген от 14 юни 1985 година между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенното премахване на контрола по техните общи граници, подписана в Шенген на 19 юни 1990 г. (ОВ L 239, 2000 г., стр. 19; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 183).

54| Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз (ОВ L 327, стр. 27).

В случая по това дело български гражданин е осъден от датски съд на общо наказание от петнадесет години лишаване от свобода. Заинтересованото лице изтърпява част от наказанието си в Дания, след което е предаден на българските власти. По време на задържането си в Дания то работи повече от година и половина. В това отношение българското право, така както е тълкувано в националната съдебна практика, предвижда, че трудът, положен от лишено от свобода лице, включително в друга държава членка, се зачита за намаляване срока на наказанието, като два работни дни се считат за три дни лишаване от свобода. Същевременно, по повод на предаването на заинтересованото лице, датските власти изрично посочват на българските власти, че датският закон от своя страна не позволява намаляване на наложеното наказание лишаване от свобода при полагане на труд по време на изтърпяването на това наказание.

Затова, за да определи срока на оставащото за изтърпяване от заинтересованото лице в България наказание лишаване от свобода, българската запитваща юрисдикция пита по-конкретно Съда дали Рамковото решение допуска национална разпоредба, която оправомощава изпълняващата държава да намали наказанието на осъденото лице поради положен от него труд по време на задържането му в друга държава членка, когато компетентните органи на последната, при спазване на нейното законодателство, не са извършили подобно намаляване на наказанието.

Според Съда член 17 от Рамково решение 2008/909 трябва да се тълкува в смисъл, че по отношение на частта от наказанието, изтърпяна от съответното лице на територията на издаващата държава до неговия трансфер в изпълняващата държава, включително по въпроса за евентуалното намаляване на наказанието, се прилага единствено правото на издаващата държава. Що се отнася до правото на изпълняващата държава, то се прилага само за частта от наказанието, която остава да се изтърпи от лицето след този трансфер на територията на изпълняващата държава. Следователно органът, който е компетентен в изпълняващата държава по въпросите на изпълнението на наказанието, не може с обратно действие да приложи по отношение на частта от наказанието, вече изтърпяна от съответното лице на територията на издаваща държава, своята уредба в областта на изпълнението на наказанията, и по-специално относно намаляването на наказанията, вместо уредбата на издаващата държава.

XI. КОНКУРЕНЦИЯ

1. КАРТЕЛИ

Във връзка с картелите внимание заслужават шест решения. В първото Съдът се произнася по пасивното участие в нарушение на конкурентното право. Във второто Съдът разглежда някои аспекти на отношението между член 101 ДФЕС и патентното право. Останалите четири решения са свързани с прилагането на Регламент № 1/2003[55] в административните производства относно картели.

В решение ***Eturas и др.*** (C-74/14, EU:C:2016:42), обявено на 21 януари 2016 г., Съдът внася уточнения във връзка с *пасивните форми на участие в нарушение на конкурентното право*. В основата на поставените от запитващата юрисдикция преюдициални въпроси е спорът между 30 туристически агенции и литовския Съвет по конкуренцията относно евентуалното участие на тези агенции в

55 | Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове [101] и [102] от Договора [за функционирането на ЕС] (ОВ L 1, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167).

извършването — чрез мълчаливо одобрение — на нарушение на конкурентното право. Всички тези туристически агенции участват в обща информационна система за предлагане на пътувания, позволяващи им да продават пътувания на своите уебсайтове, като използват еднакъв начин на представяне на резервацията. През 2009 г. администраторът на посочената обща система изпраща на абонираните агенции съобщение в индивидуална електронна комуникационна мрежа, с което ги предупреждава, че отстъпките за продаваните чрез тази система продукти вече ще бъдат ограничени. След разпространяването на това съобщение тази мярка е приложена във връзка с използването на системата за резервации. При тези обстоятелства запитващата юрисдикция поставя въпроса дали може да се презумира, че абонираните агенции са знаели или е трябвало да знаят за това съобщение и че тъй като не са възразили срещу подобна практика, те са участвали в съгласувана практика по смисъла на член 101, параграф 1 ДФЕС.

Що се отнася до евентуалното участие в съгласувана практика, Съдът приема, че може да се презумира, че след като туристическите агенции са знаели за съобщението, изпратено от администратора на общата информационна система за предлагане на пътувания, те са участвали в съгласувана практика по смисъла на член 101, параграф 1 ДФЕС, ако не са се разграничили публично от тази практика, не са съобщили за нея на административните органи или не са представили други доказателства, за да оборят тази презумпция.

Що се отнася до доказателства, които отделните страни в главното производство следва да представят в това отношение, Съдът отбелязва, че макар член 2 от Регламент № 1/2003 да урежда изрично разпределянето на тежестта за доказване на нарушение на член 101, параграф 1 ДФЕС, този регламент не съдържа разпоредби относно по-специфичните процесуални аспекти. При липсата в правото на Съюза на съответни правила националният съд следва — въз основа на националната правна уредба относно преценката на доказателствата и стандарта на доказване — да провери дали с оглед на всички изложени пред него обстоятелства изпращането на съобщение от страна на администратора на общата система може да представлява достатъчно доказателство, че адресатите му са знаели за неговото съдържание. В това отношение Съдът все пак уточнява, че презумпцията за невиновност не допуска националният съд да приеме, че самото изпращане на това съобщение може да представлява достатъчно доказателство, че адресатите му е трябвало да знаят за неговото съдържание.

В решение ***Genentech*** (C-567/14, EU:C:2016:526) от 7 юли 2016 г. Съдът се произнася *по съвместимостта с член 101, параграф 1 ДФЕС на задължението на притежателя на патентна лицензия да плаща договореното за използването на патентованата технология възнаграждение, въпреки липсата на нарушение или обявяване на недействителност на лицензирания патент или патенти*. Ищецът в главното производство е фармацевтично дружество, което притежава неизключителна световна лицензия за използване на патентован активатор. Тъй като е използвало този активатор, без да наруши лицензираните патенти, то отказва да плати част от възнаграждението, договорено в лицензионното споразумение с притежателя на патента. С арбитражно решение фармацевтичното дружество обаче е осъдено да плати договореното възнаграждение. Националният съд, сезиран с произтеклия от това арбитражно решение спор, пита Съда дали плащането на възнаграждението налага на фармацевтичното дружество разходи, които са необосновани от гледна точка на конкурентното право на Съюза.

В духа на съдебната практика, изведена в решение Ottung[56], Съдът приема, че конкурентното право не забранява да се наложи задължение за плащане на възнаграждение за използването на

56| Решение на Съда от 12 май 1989 г., ***Ottung/Klee & Weilbach и др.*** (320/87, EU:C:1989:195).

въпросния патентован активатор, макар използването на същия да не е свързано с нарушаване на права или никога да не е било обект на закрила поради обявяването с обратна сила на патента за недействителен. Основание за това според Съда е фактът, че възнаграждението представлява цената, дължима за използването на патентованата технология за търговски цели и с гаранцията, че лицензодателят няма да упражнява своите права на интелектуална собственост. Фактът, че договорът може да бъде свободно прекратен от лицензополучателя, позволява да се изключи, че в този контекст плащането на възнаграждението нарушава конкуренцията, ограничавайки свободата на действие на лицензополучателя или водейки до затварянето на пазара.

Накрая, в решения ***HeidelbergCement/Комисия*** (C-247/14 P, EU:C:2016:149), ***Schwenk Zement/Комисия*** (C-248/14 P, EU:C:2016:150), ***Buzzi Unicem/Комисия*** (C-267/14 P, EU:C:2016:151) и ***Italmobiliare/Комисия*** (C-268/14 P, EU:C:2016:152), постановени на 10 март 2016 г., Съдът внася важни уточнения във връзка с *обхвата на задължението на Комисията да мотивира искания за предоставяне на информация съгласно член 18, параграф 3 от Регламент № 1/2003.* Спорът се отнася в частност до решенията, с които Комисията иска информация от няколко дружества във връзка с евентуалното им участие в картел на пазара на цимент и на свързаните с него продуктови пазари[57].

Що се отнася до обхвата на задължението за мотивиране на подобно искане, Съдът най-напред припомня какво следва да е съгласно член 18, параграф 3 от Регламент № 1/2003 основното съдържание на мотивите. Съгласно тази разпоредба Комисията трябва в частност да посочи правното основание и целта на искането за информация, да уточни каква информация се изисква и да определи срока, в който тя трябва да се предостави. Това специално задължение за мотивиране е основополагащо изискване, доколкото трябва не само да покаже обосноваността на искането за информация, но и да изясни на съответните предприятия обхвата на задължението за съдействие от тяхна страна, както и правото им на защита.

Следователно, когато иска информация на основание член 18, параграф 3 от Регламент № 1/2003, Комисията е длъжна да посочи предмета на своето разследване и да конкретизира твърдяното нарушение на правилата на конкуренция. В това отношение Съдът уточнява, че доколкото необходимостта от информацията трябва да се прецени с оглед на целта, спомената в искането за предоставяне на информация, тази цел трябва да бъде посочена достатъчно точно, тъй като в противен случай ще бъде невъзможно да се определи дали информацията е необходима и да се упражни съдебен контрол.

Позовавайки се на фактическата обстановка по тези дела, Съдът освен това отбелязва, че макар искането за предоставяне на информация несъмнено да представлява мярка за разследване, обикновено използвана във фазата на проучване на случая, Комисията не може да се задоволи с извънредно кратки, мъгляви и общи мотиви, когато вече разполага със сведения, които биха ѝ позволили да изложи по-точно подозренията за нарушение от страна на съответните предприятия. Затова, след като констатира, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, приемайки,

57| Решения C(2011) 2356 окончателен, C(2011) 2361 окончателен, C(2011) 2364 окончателен и C(2011) 2367 окончателен на Комисията от 30 март 2011 година относно производство по прилагане на член 18, параграф 3 от Регламент № 1/2003 на Съвета (преписка COMP/39520 — Цимент и свързани продукти).

че решенията на Комисията са достатъчно мотивирани, Съдът отменя решенията на Общия съд и на Комисията.

2. ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ

По отношение на държавните помощи следва да се посочат четири решения: първите две се отнасят до съобщения, приети от Комисията във връзка с помощите, които могат да бъдат отпускани в контекста на финансовата и икономическата криза; другите две внасят уточнения относно тълкуването на условието селективност.

С решение ***Гърция/Комисия*** (C-431/14 P, EU:C:2016:145) от 8 март 2016 г. Съдът в голям състав потвърждава *обжалваното решение на Общия съд*[58] *да отхвърли жалбата, с която Гърция иска отмяна на решението на Комисията относно помощите за обезщетение, изплатени от гръцката агенция за селскостопанско застраховане* (наричана по-нататък „ELGA“)[59]. С това си решение Комисията квалифицира като незаконни държавни помощи някои обезщетения, изплатени от ELGA на гръцките земеделски производители за претърпени щети в резултат на лоши климатични условия. В това отношение Комисията се позовава в частност на правилата за поведение, съдържащи се във временната общностна рамка (наричана по-нататък „ВОР“) за мерките за държавна помощ за подпомагане на достъпа до финансиране при настоящата финансова и икономическа криза[60].

В решението си Съдът най-напред подчертава, че обезщетенията, предоставяни от ELGA, се финансират чрез държавни ресурси. Тъй като не зависят от вноските, платени от земеделските производители като специални застрахователни вноски, направените от ELGA плащания представляват според Съда предимство, което съответното предприятие не би могло да получи при нормални пазарни условия, и следователно нарушават конкуренцията.

По-нататък Съдът отхвърля довода на Гърция, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане, като е приел, че Комисията не може да се отклонява, а напротив, е длъжна да приложи съдържащите се във ВОР правила за поведение. В това отношение Съдът припомня, че като приема правила за поведение като съдържащите се във ВОР, Комисията се самоограничава при упражняването на широкото си право на преценка дали са съвместими с вътрешния пазар помощите за преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държава членка съгласно член 107, параграф 3, буква б) ДФЕС. Без съмнение Комисията може да е длъжна да се отклони от тези правила за поведение, в частност когато държава членка се позовава на изключителни обстоятелства, които характеризират даден неин отрасъл и се различават от посочените в подобни рамки. Както обаче отбелязва Съдът, Гърция не е посочила пред Общия съд, че в гръцкия селскостопански сектор съществуват такива обстоятелства, които да накарат Комисията да се отклони от ВОР.

58| Решение на Общия съд от 16 юли 2014 г., Гърция/Комисия (T-52/12, EU:T:2014:677).

59| Решение 2012/157/ЕС на Комисията от 7 декември 2011 година относно помощите за обезщетение, изплатени от гръцката агенция за селскостопанско застраховане (ELGA) през 2008 г. и 2009 г. (ОВ L 78, 2012 г., стр. 21)

60| Временна общностна рамка за мерките за държавна помощ за подпомагане на достъпа до финансиране при настоящата финансова и икономическа криза, предмет на Съобщение на Европейската комисия от 17 декември 2008 година (ОВ C 16, 2009 г., стр. 1) и изменена със Съобщение на Комисията от 31 октомври 2009 г. (ОВ C 261, 2009 г., стр. 2).

В решение ***Kotnik и др.*** (C-526/14, EU:C:2016:570) от 19 юли 2016 г. големият състав на Съда се произнася по *валидността и тълкуването на Съобщението на Комисията относно банковия сектор*[61], и в частност по изискването — поставено, за да бъдат считани помощите за този сектор за съвместими — акционерите и подчинените кредитори да споделят тежестта на разходите за преструктуриране на банките в затруднено положение. В случая по главното производство словенският конституционен съд е сезиран с няколко искания за упражняване на контрол за конституционосъобразност на националния Закон за банковия сектор. Вследствие на световната финансова криза Словенската централна банка приема на основание на този закон решение за въвеждане на извънредни мерки с оглед съответно на рекапитализацията, оздравяването и ликвидацията на пет словенски банки. В съответствие със Съобщението относно банковия сектор решението на Централната банка предвижда ликвидацията на акционерния капитал на банките и на подчинените дългови финансови инструменти. Запитващата юрисдикция поставя въпроса дали предвиденото в съобщението условие за „споделяне на тежестта“ е съвместимо с правото на Съюза.

Съдът най-напред припомня, че последиците от приемането на правила за поведение като съдържащите се в Съобщението относно банковия сектор са равностойни на последиците от самоограничаването на Комисията при упражняването на правото ѝ на преценка в смисъл, че ако държава членка уведоми Комисията за проект за държавна помощ, който е съобразен с тези правила, Комисията трябва по принцип да даде разрешение за този проект. Освен това държавите членки запазват възможността си да уведомяват Комисията за проекти за държавна помощ, които не отговарят на предвидените в това съобщение критерии, и Комисията може да даде разрешение за подобни проекти при извънредни обстоятелства. Следователно Съобщението относно банковия сектор не може да породи самостоятелни задължения в тежест на държавите членки, а само установява условията, които са насочени към осигуряване на съвместимостта на държавните помощи, предоставяни на банките в контекста на финансовата криза, с вътрешния пазар.

Що се отнася до условието за споделяне на тежестта от акционерите и подчинените кредитори с оглед на разрешаването на държавна помощ от Комисията, Съдът подчертава, че съобщението е прието на основание на разпоредба от Договора за функционирането на ЕС, съгласно която Комисията може да приеме за съвместими с вътрешния пазар помощите, предназначени за преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държава членка. При това положение с мерките за споделяне на тежестта се цели да се гарантира, че преди предоставянето на каквато и да било държавна помощ банките, които са в положение на недостиг на собствен капитал, ще преговарят с инвеститорите за намаляване на този недостиг, по-специално посредством мобилизиране на собствен капитал, както и чрез принос от подчинените кредитори, тъй като подобни мерки могат да доведат до ограничаване на размера на предоставяната държавна помощ. Едно решение в противен смисъл би довело до опасност да се предизвикат нарушения на конкуренцията, доколкото банките, чиито акционери и подчинени кредитори не са допринесли за намаляване на недостига на собствен капитал, биха получили държавна помощ в по-голям размер от този, който би бил достатъчен, за да се попълни остатъчният недостиг на собствен капитал. От друга страна, като приема това съобщение, Комисията не изземва компетентността, възложена на Съвета на Европейския съюз.

По-нататък според Съда фактът, че подчинените кредитори не са били поканени да допринесат за оздравяването на кредитните институции през първата фаза на международната финансова криза, не позволява на тези кредитори да се позоват на принципа на защита на оправданите правни очаквания. Освен това, тъй като акционерите носят отговорност за дълговете на банката до размера

61 | Съобщение на Комисията относно прилагането от 1 август 2013 г. на правилата за държавните помощи към мерките за подкрепа на банки в контекста на финансовата криза („Съобщение относно банковия сектор“) (ОВ C 216, стр. 1).

на нейния дружествен капитал, не може да се счита, че правото им на собственост се засяга от факта, че Съобщението относно банковия сектор изисква за справянето с недостига на собствен капитал на банката тези акционери да допринесат, преди предоставянето на държавна помощ, за поемането на претърпените от банката загуби до същата степен, до която би се стигнало при липсата на подобна помощ. Освен това във връзка с въпроса валидно ли е Съобщението относно банковия сектор от гледна точка на разпоредбите на Директива 2012/30[62], Съдът отбелязва, че тази директива предвижда по същество, че всяко увеличаване или намаляване на капитала на акционерните дружества трябва да бъде обвързано с решение на общото събрание на дружеството. Все пак в Съобщението относно банковия сектор не се съдържа конкретна разпоредба относно правните процедури за прилагането на мерките за споделяне на тежестта. Следователно, макар да е възможно в конкретен случай да се наложи държавите членки да приемат подобни мерки за споделяне на тежестта без съгласието на общото събрание на дружеството, това обстоятелство не може да постави под съмнение валидността на Съобщението относно банковия сектор от гледна точка на разпоредбите на Директива 2012/30.

Що се отнася до мерките за преобразуване или намаляване на стойността на подчинените финансови инструменти, Съдът отбелязва, че Съобщението относно банковия сектор не изисква от държавите членки да налагат на банките в затруднено положение задължението преди предоставянето на държавна помощ да преобразуват подчинените финансови инструменти в собствен капитал или да намалят стойността им, нито задължението с тези финансови инструменти да допринесат изцяло за поемането на загубите. В подобен случай обаче не може да се счита, че съответната държавна помощ е била ограничена до строго необходимото. Следователно на държавата членка, както и на банките — получатели на помощта, може да бъде противопоставено решение на Комисията, което обявява тази помощ за несъвместима с вътрешния пазар.

В решение ***Комисия/Hansestadt Lübeck*** (C-524/14 P, EU:C:2016:971) от 21 декември 2016 г., с което потвърждава обжалваното решение на Общия съд, големият състав на Съда уточнява не само практиката си относно *изискването за правен интерес във връзка с жалбите за отмяна на решение в областта на държавните помощи, но и тази относно критерия за селективност на помощта*. В основата на спора по делото е решението на Комисията да започне предвидената в член 108, параграф 2 ДФЕС[63] официална процедура по разследване във връзка с правилника за летищните такси на летище Любек, приложим към всички авиокомпании, които ползват това летище, освен ако е сключено споразумение между управляващия летището и съответната авиокомпания. Правилникът е бил приет от притежавано от град Любек дружество, което е било оператор на това летище, преди същото да бъде продадено на частно дружество. Като преценява, че този правилник може да съдържа държавна помощ, със спорното решение Комисията започва официална процедура по разследване. След жалба от град Любек това решение е отменено от Общия съд с обжалваното пред Съда решение[64].

Съдът потвърждава, че град Любек е запазил правния си интерес да иска отмяна на решението за започване на посочената процедура дори след като летището е продадено на частен инвеститор. В това отношение Съдът приема, че след приватизацията на летището град Любек остава изложен

62| Директива 2012/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година за съгласуване на гаранциите, които се изискват в държавите членки за дружествата по смисъла на член 54, втора алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз, за защита на интересите както на съдружниците, така и на трети лица по отношение учредяването на акционерни дружества и поддържането и изменението на техния капитал с цел тези гаранции да станат равностойни (ОВ L 315, стр. 74).

63| Решение C(2012) 1012 окончателен на Комисията от 22 февруари 2012 година относно държавни помощи SA.27585 и SA.31149 (2012/C) (ex NN/2012, ex CP 31/2009 и CP 162/2010) — Германия.

64| Решение на Общия съд от 9 септември 2014 г., ***Hansestadt Lübeck/Комисия*** (T-461/12, EU:T:2014:758).

на риска национален съд да разпореди възстановяването на евентуалните помощи, изплатени в периода, през който град Любек е контролирал предприятието, притежаващо летището, обект на разследваната мярка. Следователно, тъй като липсва окончателно решение на Комисията, прекратяващо официалната процедура по разследване, решението за започването ѝ продължава да поражда последици, поради което град Любек запазва правния си интерес да иска отмяната на това решение.

Що се отнася до селективния характер на оспорвания от Комисията правилник за таксите, Съдът подчертава, че държавна мярка, от която се ползва само даден сектор на дейност или част от предприятията в този сектор, не е по необходимост селективна. Затова обстоятелството, че в конкретния случай летище Любек се конкурира пряко с летище Хамбург или с други германски летища и че единствено авиокомпаниите, използващи летище Любек, се ползват от евентуалното предимство, предоставяно с въпросния правилника, не е достатъчно за доказване на селективния характер на този правилник. Съдът подчертава в това отношение, че след като управляващият летище Любек е приел посочения правилник в рамките на собствените си правомощия, релевантната референтна рамка, въз основа на която да се прецени дали спорните летищни такси са селективни, е самият правилник, а не по-обща правна уредба, отнасящо се до всички германски летища. Доколкото оспорваният правилник обаче се прилага без разлика към всички авиокомпании, използващи летище Любек, Общият съд правилно е постановил, че Комисията неправилно е приела този регламент за селективна мярка.

В решение ***Комисия/World Duty Free Group*** (C-20/15 и C-21/15, EU:C:2016:981) от 21 декември 2016 г., с което отменя обжалваните решения на Общия съд, големият състав на Съда се произнася и по критерия за *селективност на съответното предимство за целите на квалифицирането на дадена мярка като държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС*. С двете решения Общият съд[65] частично отменя решения 2011/566 и 2011/28267, с които Комисията е обявила за несъвместимо с общия пазар данъчно предимство, позволяващо на подлежащи на данъчно облагане в Испания предприятия да амортизират финансовата репутация, произтичаща от придобиването на дялове в чуждестранни предприятия, и е задължила Кралство Испания да си възстанови помощите, предоставени съгласно тази схема.

Съдът стига до извода, че в обжалваните решения Общият съд е допуснал грешка при тълкуването на условието за селективност, доколкото е отменил решенията на Комисията, с мотива че що се отнася до мярка, която е поначало достъпна за всяко предприятие — независимо от предмета му на икономическа дейност — което желае да придобие дялово участие в чуждестранно дружество, тези решения не са определили конкретна категория предприятия, които са поставени в по-благоприятно положение с разглежданата данъчна мярка, и доколкото следователно не е проверил дали Комисията действително е анализирала и установила дискриминационния характер на тази мярка. Съдът уточнява, че за установяване на селективността на разглежданата мярка не може да се изисква Комисията да определи някои специфични характеристики, присъщи за всички ползващи се от

65| Решения на Общия съд от 7 ноември 2014 г., ***Autogrill España/Комисия*** (T-219/10, EU:T:2014:939) и ***Banco Santander и Santusa/Комисия*** (T-399/11, EU:T:2014:938).

66| Решение 2011/5/ЕО на Комисията от 28 октомври 2009 година относно данъчна амортизация на финансовата репутация за придобиване на значителни дялови участия в чуждестранни дружества C 45/07 (ex NN 51/07, ex CP 9/07), приведена в действие от Испания (ОВ L 7, стр. 48).

67| Решение 2011/282/ЕС на Комисията от 12 януари 2011 година относно данъчната амортизация на финансовата репутация за придобиване на дялови участия в чуждестранни дружества № C 45/07 (ex NN 51/07, ex CP 9/07), приведена в действие от Испания (ОВ L 135, стр. 1).

данъчното предимство предприятия, които да позволят тяхното разграничаване от предприятията, които не се ползват от него. Всъщност за тази цел от значение е единствено обстоятелството, че независимо от своята форма или от използваната техника за правна регламентация, мярката поставя предприятията получатели в по-благоприятно положение от това на други предприятия, макар всички тези предприятия да се намират в сходно фактическо и правно положение от гледна точка на преследваната с разглежданата система на данъчно облагане цел и въпросната диференциация да не е обоснована от естеството и структурата на тази система.

Освен това според Съда Общият съд е допуснал още една грешка при прилагане на правото, като е приел, че категорията на предприятията получатели, с оглед на която трябва да се прецени дали разглежданата данъчна мярка е селективна, е тази на предприятията износители. Всъщност в съответствие с посочените по-горе принципи, които се прилагат изцяло към данъчните помощи при износ, мярка като разглежданата по това дело, която цели да постави в по-благоприятно положение износа, може да се счита за селективна, ако от нея се ползват предприятията, извършващи трансгранични операции, в частност инвестиционни операции, в ущърб на други предприятия, които се намират в сходно фактическо и правно положение от гледна точка на преследваната със съответната система на данъчно облагане цел и извършват операции от същото естество на националната територия.

XII. ДАНЪЧНИ РАЗПОРЕДБИ

В решение ***Ordre des barreaux francophones et germanophone и др.*** (C-543/14, EU:C:2016:605), постановено на 28 юли 2016 г., Съдът се произнася *по валидността и тълкуването на Директива 2006/112*[68] *от гледна точка на облагането на адвокатските услуги с данък върху добавената стойност (ДДС).* В основата на спора по главното производство е белгийският закон, с който се прекратява освобождаването на тези услуги от облагане с ДДС. Запитващата юрисдикция пита Съда дали предвиденото в посочената директива облагане с ДДС на доставката на услуги от адвокати, което за правните субекти, които не са задължени по този данък и не се ползват от правна помощ, води до по-високи разходи във връзка с тези услуги, е съвместимо с правото на достъп до правосъдие, закрепено в член 47 от Хартата на основните права.

С оглед най-напред на правото на ефективни правни средства за защита и на принципа на равните процесуални възможности, гарантирани от член 47 от Хартата, Съдът постановява, че при разглеждането на член 1, параграф 2 и на член 2, параграф 1, буква в) от Директива 2006/112 не се установява никакво обстоятелство, засягащо тяхната валидност, доколкото по силата на тези разпоредби на облагане с ДДС подлежат адвокатските услуги, предоставяни на правните субекти, които не се ползват от правна помощ. От една страна, що се отнася до тези правни субекти, за които се предполага, че разполагат с достатъчно средства за достъп до правосъдие, като бъдат представлявани от адвокат, правото на ефективни правни средства за защита по принцип не гарантира право на освобождаване от ДДС на въпросните услуги. Облагането с ДДС на съответните разходи може да се поставя под съмнение с оглед на посоченото право само ако тези разходи са непреодолими или правят практически невъзможно или изключително трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза.

68| Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност (ОВ L 347, стр. 1).

От друга страна, принципът на равните процесуални възможности не съдържа задължение за поставяне на страните при равни условия, що се отнася до финансовите разноски в рамките на съдебното производство. Затова според Съда облагането с ДДС и упражняването на правото на приспадане действително могат да осигурят при един и същ размер на хонорарите финансово предимство на правния субект, който притежава качеството на задължено по този данък лице, в сравнение с незадължен по него правен субект, но същевременно това финансово предимство не е в състояние да засегне процесуалното равновесие на страните, нито да създаде явно неблагоприятно положение.

На следващо място, Съдът констатира, че на член 9, параграфи 4 и 5 от Конвенцията за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда (Орхуска конвенция) не може да се прави позоваване, за да се преценява валидността на посочените по-горе членове на Директива 2006/112. Всъщност член 9, параграфи 4 и 5 от Орхуската конвенция, по която Съюзът е страна, не съдържа безусловно и достатъчно точно задължение, което да е годно да урежда правното положение на частноправните субекти, и поради това не би могъл да бъде изтъкван в подкрепа на възражение за незаконосъобразност на директива на Съюза.

Що се отнася, накрая, до въпроса за евентуалното освобождаване на извършваните от адвокати доставки на услуги за правни субекти, които получават правна помощ, Съдът постановява, че член 132, параграф 1, буква ж) от Директива 2006/112 трябва да се тълкува в смисъл, че посочените доставки не се освобождават от ДДС. Всъщност прилагането на предвиденото в тази разпоредба освобождаване е обвързано със социалното предназначение на въпросните услуги, което означава, че следва да се държи сметка за всички цели, преследвани от въпросните доставчици на услуги, и за трайността на социалния им ангажимент. Съдът уточнява, че в този смисъл съответните услуги трябва да бъдат тясно свързани със социалните грижи и социалното осигуряване и че освобождаването освен това се ограничава до доставките на услуги, извършвани от организации, признати за благотворителни. Затова предвид в частност нетрайността на евентуалните социални ангажименти на адвокатите, не може да се приеме, че съсловието им, разглеждано общо, се отличава със социално предназначение за целите на член 132, параграф 1, буква ж) от Директива 2006/112. По-конкретно, в рамките на въпросната национална правна уредба на правната помощ, при която въпросните услуги се извършват не от всички адвокати, а само от тези, които са заявили доброволно желанието си да ги осъществяват и са вписвани в изготвян ежегодно списък, извършването на тези услуги е само една от задачите на адвокатската професия. Поради това тези доставки не могат да се освобождават от ДДС съгласно член 132, параграф 1, буква ж) от Директива 2006/112.

XIII. СБЛИЖАВАНЕ НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВАТА

1. ИНТЕЛЕКТУАЛНА И ИНДУСТРИАЛНА СОБСТВЕНОСТ

Във връзка с интелектуалната и индустриалната собственост следва да се посочат пет решения: първите четири се занимават с въпроси на авторското право, свързани в частност с електронните съобщения. Петото се отнася до заплащането на съдебните разноски от страната, загубила дело за нарушаване на право на интелектуална собственост.

На първо място, в решение ***EGEDA и др.*** (C-470/14, EU:C:2016:418) от 9 юни 2016 г. Съдът се произнася по *схемата за финансиране на справедливото обезщетение, посочено в член 5, параграф 2, буква б) от*

Директива 2001/29[69] *и предназначено за авторите в случай на възпроизвеждане на техни произведения от физическо лице за лично ползване*. Предмет на главното производство е испанската правна уредба, въвеждаща финансирана от общия държавен бюджет схема за справедливо обезщетяване при копиране за лично ползване. В този контекст бюджетната позиция, предназначена за справедливото обезщетяване, се попълва от всички източници, записани в бюджета, и следователно от всички данъкоплатци, включително и юридическите лица.

В това отношение Съдът приема, че с оглед на широката свобода на преценка на държавите членки да определят във вътрешното си право различните параметри на схемата за справедливо обезщетяване, член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 допуска по принцип държавите членки, които са решили да въведат във връзка с копирането за лично ползване изключение от правилото за заплащане на правата на възпроизвеждане, да решат в този контекст да въведат схема за справедливо обезщетяване, финансирана не от такса, а от техния общ бюджет. Съдът обаче припомня, че изключението „копиране за лично ползване“ е замислено единствено в полза на физическите лица, които възпроизвеждат или имат възможност да възпроизвеждат произведения или други закриляни обекти за лично ползване и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер. Именно това са лицата, които причиняват вреда на притежателите на авторските права и които по принцип следва да финансират в замяна справедливото обезщетение. От своя страна юридическите лица не могат да се ползват от това изключение. При тази обстановка, независимо че държавите членки безспорно могат да въведат схема за справедливо обезщетяване, финансирана чрез такса, която при определени условия юридически лица дължат, във всеки случай не би могло in fine тези юридически лица да останат реални длъжници по задължението за тази такса. Този принцип намира приложение според Съда във всички случаи, когато държава членка въвежда изключението „копиране за лично ползване“, независимо от това каква е установената схема за финансирането му. Затова Съдът постановява, че член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 не допуска схема за справедливо обезщетяване при копиране за лично ползване, която се финансира от общия държавен бюджет и поради това не е възможно да се гарантира, че разходите за това справедливо обезщетяване се понасят в крайна сметка от лицата, ползващи копията за лични цели.

На второ място, в решение ***GS Media*** (C-160/15, EU:C:2016:644) от 8 септември 2016 г. Съдът разглежда въпроса *дали, и евентуално при какви обстоятелства, поставянето в уебсайт на хипервръзка към произведения, обект на закрила, които са свободно достъпни на друг уебсайт без разрешението на носителя на авторското право, представлява „публично разгласяване“* по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29. Това решение е постановено във връзка със спор между дружество, оператор на новинарски уебсайт, и издател на списание, който държи авторски права върху някои снимки. Посоченото дружество е било публикувало на този сайт материал и хипервръзка, препращаща читателите към друг уебсайт, където въпросните снимки са били публично достъпни без съгласието на автора.

Като припомня, че понятието „публично разгласяване“ предполага индивидуализирана преценка, Съдът отбелязва, че когато поставянето на хипервръзка към произведение, което е свободно достъпно на друг уебсайт, е извършено от лице, което с поставянето ѝ не е целяло получаване на печалба, следва да се отчете обстоятелството, че това лице не знае и нормално не може да знае, че това произведение е публикувано в интернет без разрешение на носителя на авторското право. За сметка на това, когато такова лице е знаело или е трябвало да знае, че хипервръзката осигурява

69 | Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230).

достъп до незаконно публикувано в интернет произведение, тъй като например е предупредено за това от носителите на авторското право, следва да се приеме, че предоставянето на тази хипервръзка представлява „публично разгласяване". Същото важи за случая, в който тази хипервръзка позволява на ползвателите на уебсайта, на който тя се намира, да заобикалят ограничителните мерки, които сайтът, на който се намира произведението, обект на закрила, е взел, за да сведе публичния достъп само до своите абонати.

Освен това Съдът преценява, че когато, както в случая по това дело, лицето, поставило хипервръзки, го е извършило с цел печалба, от него може да се очаква да направи нужните проверки, за да се увери, че съответното произведение не е незаконно публикувано на сайта, към който препращат посочените хипервръзки. Затова следва да се презумира, че поставянето им е извършено при пълно осъзнаване на това, че посоченото произведение е обект на закрила и евентуално че липсва разрешение за публикуване в интернет от носителя на авторското право. При тези обстоятелства и докато тази оборима презумпция не бъде оборена, действието, състоящо се в поставяне на хипервръзка към незаконно публикувано в интернет произведение, представлява „публично разгласяване". За сметка на това няма да е налице „публично" разгласяване в хипотезата, при която произведенията, до които посочените хипервръзки осигуряват достъп, са станали свободно достъпни на друг уебсайт със съгласието на носителя на авторското право.

На трето място, в решение ***Vereniging Openbare Bibliotheken*** (C-174/15, EU:C:2016:856) *от 1*0 ноември 2016 г. Съдът е трябвало да се произнесе по въпроса *дали от гледна точка на разпоредбите на Директива 2006/115*[70] *режимът на отдаване в заем на книги в дигитален формат от обществени библиотеки може да бъде приравнен на този на отдаване в заем на традиционни книги*. Спорът по главното производство е между сдружение, обединяващо нидерландските обществени библиотеки, и фондация, на която е възложено да събира възнаграждението, дължимо на авторите при евентуално нарушение на изключителните им права във връзка с отдаването под наем и в заем на произведения.

Съдът най-напред констатира, че не е налице основание от такова решаващо значение, че да позволи от приложното поле на Директива 2006/115 да се изключва всяка хипотеза на отдаване в заем на дигитални екземпляри и на нематериални обекти. По-нататък проверява дали общественото отдаване в заем на екземпляр от книга в дигитален формат, по модела „one copy one user", може да попадне в обхвата на член 6, параграф 1 от Директивата, предвиждащ възможност при общественото отдаване в заем да се дерогират изключителните авторски права, при условие че се заплаща справедливо възнаграждение. В това отношение Съдът констатира, че предвид значението на общественото отдаване в заем на дигитални книги и за да може да се запази както полезното действие на тази дерогация за обществено отдаване в заем, така и приносът ѝ към насърчаването на културата, не би следвало да се изключва възможността тя да се приложи в случай, в който извършваната от общественодостъпна библиотека операция притежава характеристики, които са по същество съпоставими с характеристиките на отдаването в заем на печатни произведения. При това положение Съдът приема, че понятието „отдаване в заем" по смисъла на Директива 2006/115 обхваща и отдаването в заем на екземпляр от книга в дигитален формат, по модела „one copy, one user".

Държавите членки могат да определят извън изрично предвидените в Директива 2006/115 и допълнителни условия, които да подобрят защитата на авторските права. Нидерландското законодателство изисква екземплярът от книгата в дигитален формат, който е предоставен на

70| Директива 2006/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за правото на отдаване под наем и в заем, както и за някои права, свързани с авторското право в областта на интелектуалната собственост (ОВ L 376, стр. 28; Специално издание на български език, глава 17 том 3, стр. 14).

разположение от обществена библиотека, да бъде пуснат в обращение в Съюза чрез първа продажба или друго първо по ред прехвърляне на правото на собственост върху този екземпляр от притежателя на правото на разпространение или с неговото съгласие. Според Съда подобно допълнително условие е в съответствие с посочената директива.

Що се отнася накрая до случая, в който екземпляр от електронна книга е получен от незаконен източник, Съдът припомня, че една от целите на Директива 2006/115 е борбата с пиратството, и отбелязва, че ако се допусне отдаването в заем на такъв екземпляр, това би могло да засегне неоправдано законните интереси на притежателите на авторски права. Затова според Съда изключението за общественото отдаване в заем не се прилага при предоставянето на разположение от обществена библиотека на екземпляр от книга в дигитален формат, когато този екземпляр е получен от незаконен източник.

На четвърто място, в решение ***Soulier и Doke*** (C-301/15, EU:C:2016:878), постановено на 16 ноември 2016 г., Съдът се произнася по *правото на авторите да възразят срещу възпроизвеждането и публичното разгласяване в цифров формат на изчерпани в търговската мрежа книги*, от гледна точка на разпоредбите на Директива 2001/29[71]. В главното производство двама френски автори и Френската република спорят по законосъобразността на декрет относно цифровото използване на книги, публикувани преди 2001 г., които вече нито се разпространяват, нито се публикуват.

В това отношение Съдът постановява, че член 2, буква а) и член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 не допускат национална правна уредба да възлага на лицензирано дружество за събиране и разпределяне на възнаграждения за авторски права да упражнява правото за разрешаване на възпроизвеждане и на представяне в цифров формат на т.нар. „изчерпани“ книги, като същевременно позволява на авторите и другите носители на авторски права върху такива книги да възразяват срещу или да прекратяват упражняването на това право в срок от шест месеца от вписването на споменатите книги в създадената за тази цел база данни. Всъщност при спазване на изрично предвидените в посочената директива изключения и ограничения авторите имат изключително право да разрешават или да забраняват възпроизвеждането и публичното разгласяване на техните произведения. При това положение, за да е допустимо предварителното мълчаливо съгласие на автора за използването на някое от произведенията му, всеки автор трябва да бъде действително уведомен за предстоящото използване на негово произведение от трето лице и за средствата, които има на свое разположение, за да го забрани, ако желае.

В разглеждания по това дело случай, предвид формалните и материалните условия, при които съгласно френската правна уредба е възможно да се възрази срещу или да се прекрати упражняването на въпросното право от съответното лицензирано дружество, Съдът приема, че тази правна уредба не гарантира действително и персонално уведомяване на авторите, така че сама по себе си липсата на възражение от тяхна страна не може да се разглежда като израз на мълчаливото им съгласие за използването на произведенията им, още повече че не би могло разумно да се предположи, че всички автори на „забравени“ книги, които не са направили възражение, биха посрещнали благосклонно „възкресяването“ на произведенията им в цифров формат. Освен това правото на автора на дадено произведение да прекрати използването му в цифров формат за в бъдеще, трябва да може да бъде упражнено независимо от това дали такава е волята и на други лица, различни от тези, на които авторът е разрешил подобно цифрово използване. По-конкретно, авторът на дадено произведение трябва да може да прекрати подобно използване, без да трябва предварително да е изпълнил

71 | Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230).

формалното условие да е доказал, че няма лица, които да са притежатели на други права върху това произведение, като например за използването му в печатен формат.

На пето място, в решение ***United Video Properties*** (C-57/15, EU:C:2016:611), обявено на 28 юли 2016 г., Съдът тълкува *понятията „разумни и пропорционални съдебни разноски" и „други разходи"* по смисъла на член 14 от Директива 2004/48[72]. Съгласно този член направените от спечелилата делото страна подобни разноски и разходи са за сметка на загубилата делото страна, освен ако това е недопустимо поради съображения за справедливост. Спорът по главното производство, в основата на който е патентно нарушение, се отнася само до съдебните разноски, които трябва да бъдат възстановени на спечелилата делото страна. Последната твърди несъвместимост с посочения член на национална правна уредба, която, макар да предоставя на съда възможността да отчита специфичните особености на делото, от една страна, съдържа система от фиксирани тарифи с абсолютна горна граница за възстановяване на разходите за адвокат и от друга страна, предвижда възстановяване на разходите за консултант по техническите въпроси само в случай на вина от страна на загубилата делото страна.

Що се отнася до фиксираните тарифи за възстановяването на адвокатските възнаграждения, Съдът приема, че предвиждащата такива тарифи правна уредба по принцип би могла да бъде обоснована, ако цели да гарантира, че подлежащите на възстановяване разноски са разумни, предвид фактори като предмета на спора, неговата цена или труда, който трябва да се положи за защитата на съответното право. Не би била оправдана обаче правна уредба, налагаща фиксирани тарифи, много по-ниски от средните тарифи, които действително се прилагат за адвокатските услуги в съответната държава членка. Освен това, доколкото предвижда, че съдебните разноски трябва да са „пропорционални", член 14 от Директива 2004/48 не допуска национална правна уредба, предвиждаща фиксирани тарифи, които поради съдържащите се в тях твърде ниски максимални размери не гарантират, че загубилата делото страна ще понесе поне една значителна и подходяща част от разумните разноски, направени от спечелилата делото страна.

Що се отнася до разходите за консултант по техническите въпроси, Съдът постановява, че член 14 от Директива 2004/48 не допуска национални правни норми, които предвиждат възстановяване на такива разходи само в случай на вина от страна на загубилата делото страна, когато тези услуги, независимо от тяхното естество, са абсолютно необходими за надлежното предявяване на иск, целящ да гарантира спазването на право на интелектуална собственост. Всъщност тези разходи попадат в категорията „други разходи", пряко и тясно свързани с такъв иск, които съгласно тази разпоредба се поемат от загубилата делото страна.

2. ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ

По дело ***Breyer*** (C-582/14, EU:C:2016:779), по което е постановил решение на 19 октомври 2016 г., Съдът е имал възможност да направи уточнения във връзка *с понятието „лични данни" и във връзка със законните интереси на администратора, по смисъла съответно на член 2, буква а) и член 7, буква е) от Директива 95/46/ЕО*[73], в контекста на съхраняването на адреси по интернет протокол („IP адреси") от доставчик на онлайн медийни услуги. Жалбоподателят в главното производство иска да се

72| Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост (ОВ L 157, стр. 45; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 2, стр. 56).

73| Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 година за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (ОВ L 281, стр. 31; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 17, стр. 10).

забрани на Федерална република Германия да съхранява или да възлага на трети лица да съхраняват компютърните данни, предавани при всяко ползване на интернет сайтове на германските федерални служби. Всъщност доставчикът на онлайн медийни услуги на германските федерални служби запазва данните, състоящи се в динамичен IP адрес[74], както и в датата и часа на ползване на сайта. Сами по себе си тези данни не предоставят на този доставчик възможността да идентифицира ползвателя, докато доставчикът на интернет услуги от своя страна разполага с допълнителна информация, която, ако бъде комбинирана с този IP адрес, би позволила ползвателят да бъде идентифициран.

На първо място, Съдът приема, че динамичен IP адрес, запазен от доставчик на онлайн медийни услуги по повод на ползването от дадено лице на интернет сайт, до който този доставчик предоставя достъп, представлява по отношение на въпросния доставчик лични данни по смисъла на член 2, буква а) от Директива 95/46, когато същият разполага със законни средства, позволяващи му да идентифицира съответното лице благодарение на допълнителната информация за това лице, с която разполага доставчикът на интернет услуги.

На второ място, Съдът изследва въпросната национална правна уредба, по силата на която доставчик на онлайн медийни услуги може да събира и използва лични данни на ползвател на тези услуги при липса на съгласие от негова страна само доколкото събирането и използването са необходими, за да се даде възможност и да се отчете конкретното ползване на посочените услуги от ползвателя, без целта за осигуряване на общата функционалност на тези услуги да може да оправдае използването на данните след ползването на услугите. Според Съда член 7, буква е) от Директива 95/46 не допуска подобна правна уредба. Всъщност съгласно тази разпоредба обработването на лични данни е законосъобразно, ако е необходимо за целите на законните интереси, преследвани от администратора или от трето лице или лица, на които се разкриват данните, с изключение на случаите, когато пред тези интереси имат преимущество интересите или основните права и свободи на съответното физическо лице. Германската правна уредба, предмет на главното производство, изключва обаче категорично и безусловно възможността за обработване на някои категории лични данни, без да позволява претегляне във всеки конкретен случай на съответните противоположни права и интереси. Така тя неправомерно намалява обхвата на този критерий, предвиден в член 7, буква е) от Директива 95/46, като изключва претеглянето на целта за осигуряване на общата функционалност на сайтовете на електронната медия спрямо интереса или основните права и свободи на ползвателите.

В решение ***Tele2 Sverige и Watson и др.*** (C-203/15 и C-698/15, EU:C:2016:970) от 21 декември 2016 г. Съдът в голям състав се произнася по реда на бързото производство относно *тълкуването на член 15, параграф 1 от Директива 2002/58*[75], *който позволява на държавите членки да въведат някои изключения от предвиденото в тази директива задължение да се гарантира поверителността на електронните съобщения и на свързаните с тях данни за трафика*. Преюдициалните запитвания са били отправени във връзка с два спора относно национална правна уредба — съответно шведска и британска — уреждаща достъпа на публични органи до запазваните от доставчиците на електронни съобщителни услуги данни на ползватели.

74| Динамичните IP адреси са временни адреси, които се предоставят при всяко свързване с интернет и се заменят при последващо свързване.

75| Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 година относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (ОВ L 201, стр. 37; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 36, стр. 63), изменена с Директива 2009/136/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. (ОВ L 337, 2009 г., стр. 11).

В решението си Съдът най-напред припомня съдебната практика, съгласно която защитата на правото на неприкосновеност на личния живот на равнище на Съюза изисква в съответствие с принципа на пропорционалност дерогациите и ограниченията на защитата на личните данни да се въвеждат в границите на строго необходимото. По-нататък той приема, че член 15, параграф 1 от Директива 2002/58, тълкуван във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата на основните права, не допуска национална правна уредба като шведската, която за целите на борбата с престъпността предвижда общо и неизбирателно запазване на всички данни за трафик и данни за местонахождение на всички абонати и регистрирани ползватели на всички електронни съобщителни средства. Според Съда подобна правна уредба надхвърля границите на строго необходимото и не може да се счита за обоснована в едно демократично общество, както изисква посоченият член 15, параграф 1, тълкуван във връзка с посочените по-горе членове от Хартата. Тази разпоредба обаче допуска правна уредба, която позволява като превантивна мярка за целите на борбата с тежката престъпност целево запазване на данни от такова естество, при условие че запазването им е ограничено до строго необходимото, що се отнася до въпросните данни, визираните съобщителни средства, съответните лица, както и установения период на запазване.

Според Съда в разрез с член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 е и национална правна уредба като тази на Обединеното кралство, която позволява достъп на компетентните национални органи до данните за трафика и до данните за местонахождението, без да предвижда, че този достъп е само за целите на борбата с тежката престъпност, която борба е единствена годна да го оправдае. В националното право следва да се предвидят ясни и точни правила при какви условия доставчиците на електронни съобщителни услуги са длъжни да предоставят достъп до тези данни. От друга страна, освен в надлежно обосновани неотложни случаи този достъп трябва да се предоставя след предварителен контрол, осъществяван или от юрисдикция, или от независима административна структура, и решението на тази юрисдикция или на тази структура да се постановява след мотивирана молба на компетентните национални органи, подадена по-специално в рамките на производства за предотвратяване, разкриване или наказателно преследване на престъпления. Накрая, Съдът подчертава, че за да бъде съобразена с равнището на защита, което Хартата гарантира във връзка с обработването на лични данни, националната правна уредба трябва да предвижда, че въпросните данни следва да се запазват на територията на Съюза и безвъзвратно да се унищожават в края на периода за запазването им.

3. ЕЛЕКТРОННА ТЪРГОВИЯ

С решение ***Mc Fadden*** (C-484/14, EU:C:2016:689), *обявено на 15* септември 2016 *г.*, Съдът дава разяснения във връзка *с прилагането на член 12, параграф 1 от Директива 2000/31* относно електронната търговия[76]. Спорът по главното производство е между продуцент на музикално произведение и управител на магазин, в който последният поддържа безплатна и публична WiFi мрежа, която позволява на всеки да изтегли музикално произведение без съгласието на продуцента. Съдът е трябвало да установи *дали освобождаването на междинните доставчици от отговорност за „обикновен пренос" на предвидената в тази разпоредба информация е пречка поддържащият мрежата да носи косвена отговорност за нарушения на авторското право, извършени от някой от потребителите на мрежата му.*

76| Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 година за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (ОВ L 178, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 29, стр. 257).

Съдът като начало подчертава, че безплатното предоставяне на комуникационна мрежа на публично разположение представлява „услуга на информационното общество“ по смисъла на член 12, параграф 1 от Директива 2000/31, ако не се извършва от съответния доставчик срещу възнаграждение, а с цел реклама на стоките, които той продава, или на услугите, които извършва. Тази разпоредба изключва възможността доставчиците на такава услуга да носят отговорност за предоставената им от получателите на услугата информация, ако са изпълнени три условия: доставчиците да не започват пренасянето на информацията, да не подбират получателя на пренесената информация и да не подбират или променят пренасяната информация. Следователно, когато тези условия са изпълнени, е изключено притежателят на авторските права да може да иска от този доставчик обезщетение за вреди, с мотива че връзката с тази мрежа е използвана от трети лица за нарушение на правата му. Тъй като такова искане за обезщетение за вреди не може да се уважи, притежателят на авторското право не може да иска и възстановяване на разходите за отправяне на предупреждение или на съдебните разноски във връзка с искането за обезщетение. Все пак тази разпоредба не засяга възможността притежателят на авторското право да поиска от национален съдебен или административен орган да разпореди на доставчика да прекрати нарушение на авторски права, извършено от потребителите на неговата мрежа, или да предотврати подобно нарушение.

Накрая, Съдът констатира, че мярка, състояща се в това да се разпореди на доставчика да защити интернет връзката например с парола, може да гарантира справедливо равновесие между, от една страна, основното право на защита на интелектуалната собственост и от друга страна, правото на стопанска инициатива на доставчика на услуга за достъп до комуникационна мрежа и правото на потребителите на тази мрежа на свобода на информацията. Такава мярка може да разубеди потребителите на мрежа да нарушават правата на интелектуална собственост, доколкото тези потребители биха били задължени да се идентифицират, за да получат тази парола. За сметка на това приемането на мярка, състояща се в пълното изключване на интернет връзката, без да се обмислят мерки, по-малко накърняващи свободата на стопанска инициатива на доставчика на тази връзка, не би позволило да се съвместят въпросните противоположни права.

4. ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ

В решение ***Ormaetxea Garai u Lorenzo Almendros*** (C-424/15, EU:C:2016:780) от 19 октомври 2016 г. Съдът тълкува Директива 2002/21[77], като *уточнява обхвата на изискванията за безпристрастност и за независимост на националните регулаторни органи (наричани по-нататък „НРО“) в областта на електронните съобщителни мрежи и услуги*. Главното производство е свързано с предприета от испанското правителство реформа, при която различни регулаторни органи се сливат в един-единствен многосекторен орган. Пряка последица от това сливане е преждевременното прекратяване на мандата на председателя на НРО, за който става въпрос в главното производство, и този на един от неговите членове, без да е налице някое от законните основания за освобождаване от длъжност, предвидени в съответния национален устройствен закон.

Съдът приема, на първо място, що се отнася до законосъобразността на преструктурирането на НРО, че Директива 2002/21 по принцип допуска национално законодателство, с което се извършва сливане на един НРО с други НРО, като тези в областта на конкуренцията, пощенския сектор и енергетиката,

77| Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 година относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Рамкова директива) (ОВ L 108, стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 35, стр. 195), изменена с Директива 2009/140/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. (ОВ L 337, стр. 37 и поправка в ОВ L 241, 2013 г., стр. 8).

за да се създаде многосекторен регулаторен орган. Това обаче важи само ако при изпълнение на задачите си този орган отговаря на условията за опит, независимост, безпристрастност и прозрачност, предвидени в тази директива, и ако решенията, които той взема, могат да бъдат обжалвани ефективно пред независим от заинтересованите лица орган, което националният съд трябва да провери.

На второ място, Съдът констатира, че при обстоятелства като конкретните, за да изпълни задълженията по член 3, параграф 3а от Директива 2002/21, държавата членка трябва да предвиди правила, които гарантират, че освобождаването от длъжност на членовете на колективния орган, който ръководи НРО, преди изтичането на мандатите им не накърнява тяхната независимост и безпристрастност. Според Съда рискът от незабавно уволнение на основание, различно от предварително установените в закона, пред който риск дори само един член на такъв колективен орган може да бъде изправен, би могъл да породи основателно съмнение в неутралността на съответния НРО и неговата неподатливост на външни фактори и да накърни неговата независимост, безпристрастност и влияние. Затова Съдът постановява, че член 3, параграф 3а от Директива 2002/21 не допуска само поради факта на институционална реформа, състояща се в сливане на някои НРО, техни членове да бъдат предсрочно освободени от длъжност, при липсата на правила, гарантиращи, че такова освобождаване от длъжност не накърнява тяхната независимост и безпристрастност.

5. ТЮТЮНЕВИ ИЗДЕЛИЯ

С три решения[78], постановени на 4 май 2016 г., Съдът се произнася по валидността на някои разпоредби на Директива 2014/40[79] относно производството, представянето и продажбата на тютюневи изделия.

От тези решения следва да се посочи решение ***Полша/Парламент и Съвет*** (C-358/14, EU:C:2016:323). С това решение Съдът отхвърля жалба за отмяна, с която се оспорва *валидността на някои разпоредби на Директива 2014/40, сред които и член 7, параграф 1, съдържащ забрана за пускане на пазара на тютюневи изделия с характерни вкусово-ароматни качества, например тютюневи изделия с ментол*. Полша изтъква три основания за отмяна — нарушение на член 114 ДФЕС, нарушение на принципа на пропорционалност и нарушение на принципа на субсидиарност.

На първо място, що се отнася до твърдението, че член 114 ДФЕС не е подходящото правно основание за приемане на обжалваните разпоредби, Съдът най-напред припомня, че с израза „мерки за сближаване“ по смисъла на този член 114 създателите на Договора са предоставили на законодателя на Съюза свобода на преценка относно техниката на сближаване, която е най-подходяща за постигане на желания резултат, особено в области, характеризиращи се със сложни технически особености. Тези мерки може да се изразяват в задължение за всички държави членки да разрешат пускането на съответния продукт или продукти на пазара, в добавянето на определени условия към такова задължение за разрешаване, дори във временна или окончателна забрана за пускане на един или няколко продукта на пазара. По-нататък Съдът приема, че премахването на различията между националните правни уредби, в частност чрез забрана на равнището на Съюза на някои добавки в тютюневите изделия, улеснява безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар на тези изделия. Следователно по нищо не личи законодателят на Съюза да е излязъл извън границите на

78| Решения на Съда от 4 май 2016 г., Полша/Парламент и Съвет (C-358/14, EU:C:2016:323), ***Pillbox 38*** (C-477/14, EU:C:2016:324) и ***Philip Morris Brands и др.*** (C-547/14, EU:C:2016:325).

79| Директива 2014/40/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно производството, представянето и продажбата на тютюневи и свързани с тях изделия и за отмяна на Директива 2001/37/ЕО (ОВ L 127, стр. 1 и поправка в ОВ L 150, 2015 г., стр. 24).

предоставената му с член 114 ДФЕС свобода на преценка, въвеждайки динамични механизми, даващи възможност на Комисията да определи тютюневите изделия с характерни вкусово-ароматни качества.

На второ място, Съдът приема, че въпросната забрана е подходяща за постигането на двойна цел — да улесни безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар на тютюневи изделия, като основното съображение е осигуряването на високо равнище на защита на човешкото здраве, особено на младите хора. Всъщност някои овкусители са особено привлекателни за последните и улесняват започването на употреба на тютюневи изделия. Що се отнася до това дали забраната на всички характерни вкусово-ароматни качества е необходима, Съдът постановява, че при упражняване на широкото си право на преценка законодателят на Съюза е можел с право да наложи такава забрана, доколкото предлаганите от Република Полша по-слабо ограничителни мерки не се явяват също толкова подходящи за постигането на следваната цел. Като е претеглил икономическите последици от забраната за всички държави членки спрямо императивната цел за осигуряване на високо равнище на защита на здравето, законодателят на Съюза се е погрижил да смекчи негативните последици от забраната за използване на ментол като характерен овкусител. Затова според Съда тази мярка не може да се приеме за противоречаща на принципа на пропорционалност.

На последно място, по твърдението за нарушение на принципа на субсидиарност Съдът приема, че поради взаимозависимостта им двете цели на Директива 2014/40 могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, отколкото на равнището на държавите членки. Всъщност пред Съда не е доказано, че употребата на ментолови тютюневи изделия е съсредоточена предимно в някои държави членки.

6. КОЗМЕТИЧНИ ПРОДУКТИ

В решение ***European Federation for Cosmetic Ingredients*** (C-592/14, EU:C:2016:703) от 21 септември 2016 г. Съдът уточнява *обхвата по смисъла на член 18, параграф 1, буква б) от Регламент № 1223/200980 на забраната за пускане на пазара на козметични продукти, съдържащи съставки, които, за да бъдат изпълнени изискванията на този регламент, са били изпитвани върху животни*. В случая по главното производство става въпрос за професионално сдружение, представляващо производители на съставки, използвани в козметичните продукти в Съюза, някои от членовете на което са извършили изпитвания върху животни извън територията на Съюза, за да могат да пуснат продуктите си на пазара в трети страни.

На първо място, като взема предвид контекста и целите, преследвани с Регламент № 1223/2009, Съдът посочва, че последният има за цел да установи условията за достъп на козметичните продукти до пазара на Съюза и да осигури висока степен на защита на човешкото здраве, като същевременно гарантира хуманно отношение към животните посредством забраната на изпитванията върху животни. Само споменатите в доклада за безопасност на козметичния продукт резултати от изпитвания върху животни могат да се смятат за отнасящи се до изпитвания, осъществени с цел да бъдат изпълнени изискванията на Регламента. В този контекст е без значение, че изпитванията върху животни са били изисквани, за да се позволи пускането на продукта на пазара в трети страни.

На второ място, Съдът уточнява, че правото на Съюза не установява никакво разграничение според мястото, където е осъществено съответното изпитване върху животни. Регламент № 1223/2009 цели

80| Регламент (ЕО) № 1223/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно козметичните продукти (ОВ L 342, стр. 59).

да насърчава прилагането на алтернативни методи без използване на животни за гарантиране на безопасността на козметичните продукти. Осъществяването на тази цел би било значително застрашено, ако бе възможно да се заобикалят забраните, предвидени в правото на Съюза, като се извършват в трети страни забранените изпитвания върху животни. Затова според Съда пускането на пазара в Съюза на козметични продукти, някои от съставките на които са били предмет на изпитвания върху животни извън Съюза с цел да се позволи пускането на тези продукти на пазара в трети страни, може да бъде забранено, ако данните, произтичащи от тези изпитвания, са използвани, за да се докаже безопасността на посочените продукти с цел пускането им на пазара в Съюза.

XIV. ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ

През 2016 г. Съдът постановява няколко важни решения, свързани по-конкретно с понятието за обществена поръчка, с техническите възможности и/или професионалната квалификация на икономическите оператори и с процесуалните изисквания, произтичащи от Директива 89/665[81].

В решение ***Falk Pharma*** (C-410/14, EU:C:2016:399), постановено на 2 юни 2016 г., Съдът уточнява *понятието „обществена поръчка“ по смисъла на член 1, параграф 2, буква а) от Директива 2004/18*[82]. Спорът по главното производство е между предприятие, разпространител на лекарствени продукти, и здравноосигурителна каса по повод на започнатата от последната процедура с оглед на сключването на няколко идентични договора с предприятия, търгуващи с конкретен лекарствен продукт. Според жалбоподателя по отношение на тази процедура е приложимо правото в областта на обществените поръчки.

В това отношение Съдът приема, че не представлява обществена поръчка по смисъла на тази разпоредба система от договори, чрез която обществено образувание възнамерява да придобие стоки на пазара, като сключи за целия период на валидност на системата договор с всеки икономически оператор, който се ангажира да достави съответните стоки при предварително определени условия, без да прави избор между заинтересованите икономически оператори и като им позволи да се присъединят към посочената система през целия ѝ период на валидност. Всъщност непосочването на икономически оператор, на когото биха били предоставени изключителните права по поръчката, има за последица, че не е необходимо да се урежда дейността на този възлагащ орган с точните правила на Директива 2004/18, така че да се възпрепятства възможността той да възложи обществена поръчка, като постави в по-благоприятно положение националните оператори. След като представлява безспорен трансграничен интерес обаче, подобна процедура за допускане трябва да бъде планирана и организирана в съответствие с основните правила на Договора за функционирането на ЕС, по-специално с принципите за недопускане на дискриминация и за равно третиране на икономическите оператори. В това отношение, ако в подобно положение държавите членки разполагат с определено право на преценка, задължението за прозрачност означава подходяща публичност, която да позволи на потенциално заинтересовани икономически оператори надлежно да се запознаят с протичането и основните характеристики на подобна процедура за допускане.

81 | Директива 89/665/ЕИО на Съвета от 21 декември 1989 година относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби, отнасящи се до прилагането на производства по обжалване при възлагането на обществени поръчки за доставки и за строителство (ОВ L 395, стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 237), изменена с Директива 2007/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2007 г.

82 | Директива 2004/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 година относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство, доставки и услуги (ОВ L 134, стр. 114; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 8, стр. 74 и поправка в ОВ L 182, 2008 г., стр. 282).

С решение ***Partner Apelski Dariusz*** (C-324/14, EU:C:2016:214) от 7 април 2016 г. и решение ***Wrocław - Miasto na prawach powiatu*** (C-406/14, EU:C:2016:562) от 14 юли 2016 г. Съдът тълкува понятието *„технически възможности и/или професионална квалификация на икономическите оператори" по смисъла на Директива 2004/18*. Освен това по първото дело той се занимава и с *принципите на равно третиране и на недопускане на дискриминация между икономическите оператори*.

Спорът по дело *Partner Apelski Dariusz* е между дружество оферент и службата за почистване на град Варшава по повод на това, че тази служба е изключила дружеството от процедурата за възлагане на обществена поръчка за почистване на уличните платна на града, посочвайки, че в качеството си на възлагащ орган не е била убедена, че дружеството точно би изпълнило поръчката, след като част от офертата му е включвала услуги от трето лице, намиращо се в друг, сравнително отдалечен от Варшава град. Най-напред Съдът припомня, че член 47, параграф 2 и член 48, параграф 3 от Директива 2004/18, тълкувани във връзка с член 44, параграф 2 от същата директива, признават правото на всеки икономически оператор да разчита за определена поръчка на възможностите на други образувания, независимо от естеството на връзките между тях, при условие че на възлагащия орган бъде доказано, че кандидатът или оферентът действително ще има на разположение необходимите за изпълнението на поръчката ресурси на споменатите образувания. Упражняването на такова право може обаче да бъде ограничено при изключителни обстоятелства. Всъщност не може да се изключи някои строителни работи да имат особености, изискващи определени възможности, които не могат да се придобият чрез обединение на по-малките възможности на няколко оператора, нито пък да се изключи, че при някои особени обстоятелства възможностите, с които разполага трето образувание и които са необходими за изпълнението на определена поръчка, няма да могат да се прехвърлят на оферента поради естеството и целите на самата поръчка. Следователно при такива обстоятелства оферентът може да се позове на споменатите възможности само ако третото образувание участва пряко и лично в изпълнението на въпросната поръчка.

Освен това съгласно член 48, параграфи 2 и 3 от Директива 2004/18 възлагащият орган може при особени обстоятелства за целите на надлежното изпълнение на дадена поръчка изрично да посочи в обявлението или в спецификацията точни правила, съгласно които икономически оператор може да разчита на възможностите на други образувания, при условие че тези правила съответстват и са пропорционални на предмета и целите на тази поръчка.

Спорът по дело *Wrocław - Miasto na prawach powiatu* е между община Вроцлав град (Полша) и министъра на инфраструктурата и развитието по повод на решението, с което той ѝ е наложил финансова корекция заради нарушение на Директива 2004/18. Решението е свързано със задължението — съдържащо се в съответната спецификация по процедура за възлагане на обществена поръчка за съфинансирано със средства на Европейския съюз строителство — оферентът да извърши със собствени сили най-малко 25 % от въпросното строителство. В това отношение Съдът постановява, че възлагащият орган няма право да изисква с помощта на клауза в спецификацията за обществена поръчка бъдещият спечелил оферент да изпълни със собствени сили определен процент от строителството, предмет на тази поръчка. Действително, от една страна член 48, параграф 3 от Директива 2004/18 закрепва, без да го ограничава по какъвто и да било начин, правото да се използват подизпълнители във връзка с изпълнението на поръчка. От друга страна, когато документацията за поръчката задължава оферентите да посочат в офертите си дела от поръчката, който възнамеряват да възложат на подизпълнители, възлагащият орган без съмнение има право, що се отнася до изпълнението на съществените части от поръчката, да забрани използването на подизпълнители, чиито възможности не е могъл да провери на етапа на разглеждане на офертите и определяне на спечелилия оферент. Не е такъв обаче обхватът на клауза, която налага ограничения при използването на подизпълнители във връзка с дял от поръчка, определен абстрактно като процент от нея, при това независимо дали могат

да се проверят възможностите на евентуалните подизпълнители и без каквото и да е упоменаване на основополагащия характер на задачите, които биха се оказали засегнати.

Накрая, в решение ***PFE*** (C-689/13, EU:C:2016:199)83 Съдът е имал възможност да уточни *процесуалните изисквания, произтичащи от Директива 89/665, в хипотеза, в която след процедура за възлагане на обществена поръчка оферент, чиято оферта е била отхвърлена, и избраният за изпълнител оферент подават жалби, като всеки от тях иска отстраняването на другия оферент от тази процедура*. От една страна, Съдът първо припомня, че всяка от страните има равностоен законен интерес от отхвърлянето на офертите на останалите конкуренти. В този смисъл насрещната жалба на избрания за изпълнител оферент не може да доведе до отхвърляне на жалбата за отмяна, която отстранен оферент е подал срещу решението за възлагане на поръчката, в случай че редовността на офертата на всеки от операторите се оспорва в същото производство. От друга страна, нито броят на участниците в процедурата за възлагане на съответната обществена поръчка, нито броят на подалите жалба участници, нито различията в изложените от тях основания са релевантни за прилагането на този установен в съдебната практика принцип.

XV. ИКОНОМИЧЕСКА И ПАРИЧНА ПОЛИТИКА

В областта на икономическата и паричната политика 2016 г. е белязана от три решения на Съда, първите две от които се отнасят до програмата за подкрепа на банковия сектор на Кипър, а третото е свързано с увеличаването на капитала на ирландска банка в ситуация на тежко сътресение на икономиката и на финансовата система.

На 20 септември 2016 г. големият състав на Съда постановява решения ***Mallis и др./Комисия и ЕЦБ*** (C-105/15 P—C-109/15 P, EU:C:2016:702) и ***Ledra Advertising и др./Комисия и ЕЦБ*** (C-8/15 P—C-10/15 P, EU:C:2016:701).

С първото решение Съдът отхвърля жалбите, подадени против пет определения на Общия съд[84], с които същият отхвърля като недопустими *жалбите за отмяна на Декларацията на Еврогрупата от 25 март 2013 г. относно преструктурирането на банковия сектор в Кипър*. Съдът потвърждава констатацията на Общия съд, че въпросната декларация на Еврогрупата не може да се счита за съвместно решение на Комисията и Европейската централна банка (наричана по-нататък „ЕЦБ“), пораждащо задължително правно действие. Всъщност функциите, предоставени на Комисията и ЕЦБ в рамките на Договора за създаване на Европейския механизъм за стабилност (Договор за ЕМС), не включват правомощието те сами да приемат решения, а дейностите, извършвани от двете институции в рамките на същия договор, обвързват само ЕМС. Обстоятелството, че Комисията и ЕЦБ участват в заседанията на Еврогрупата, не променя естеството на изявленията на последната. Освен това въпросната декларация на Еврогрупата не съдържа нито един елемент, който да отразява решение на Комисията и на ЕЦБ да възложат на Кипър правно задължение за прилагане на съдържащите се в нея мерки, а има чисто информативен характер и цели да информира обществеността за постигането на политическо споразумение между Еврогрупата и кипърските власти, което отразява наличието на обща воля за водене на преговори съгласно предвидените в посочената декларация условия.

83| Относно частта от решението, посветена на съдопроизводството, вж. раздел V „Въпроси на съдопроизводството на Съюза“.

84| Определения на Общия съд от 16 октомври 2014 г., ***Mallis и Malli/Комисия и ЕЦБ*** (T-327/13, EU:T:2014:909), ***Tameio Pronoias Prosopikou Trapezis Kyprou/Комисия и ЕЦБ*** (T-328/13, EU:T:2014:906), ***Chatzithoma/Комисия и ЕЦБ*** (T-329/13, EU:T:2014:908), ***Chatziioannou/Комисия и ЕЦБ*** (T-330/13, EU:T:2014:904) и ***Nikolaou/Комисия и ЕЦБ*** (T-331/13, EU:T:2014:905).

За сметка на това с второто решение Съдът уважава жалбите, подадени срещу три определения на Общия съд[85], с които същият отхвърля отчасти като недопустими и отчасти като неоснователни *жалбите за отмяна и исковете за обезщетение във връзка с приетия Меморандум за разбирателство относно специфичните условия на икономическата политика, сключен между Кипър и Европейския механизъм за стабилност*. Според Съда фактът, че дейностите, възложени на Комисията и на ЕЦБ в рамките на Договора за ЕМС, не включват правомощието те сами да приемат решения и че обвързват само ЕМС, не е пречка от тези две институции да се претендира обезщетение за вреди поради евентуалното им неправомерно поведение при приемането на меморандум за разбирателство от името на ЕМС. Всъщност задачите, възложени на Комисията и на ЕЦБ в рамките на Договора за ЕМС, не изменят естеството на правомощията, предоставени на тези институции с Договора за ЕС и с Договора за функционирането на ЕС. В този смисъл Комисията запазва в рамките на Договора за ЕМС ролята си на пазител на договорите, поради което тя трябва да се въздържа от подписване на меморандум за разбирателство, когато има съмнения относно съвместимостта му с правото на Съюза. Затова според Съда Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел, че не е компетентен да разгледа искове за обезщетение, основани на незаконосъобразността на някои разпоредби от въпросния меморандум за разбирателство, единствено въз основа на констатацията, че формално тези разпоредби не могат да се считат за приети нито от Комисията, нито от ЕЦБ.

От друга страна, тъй като фазата на производството позволява това, Съдът решава сам да се произнесе по исковете за обезщетение. В това отношение той припомня, че Съюзът носи извъндоговорна отговорност при наличието на съвкупност от условия, сред които наличието на противоправно поведение на институция на Съюза, което предполага да се установи достатъчно съществено нарушение на правна норма, която цели да предостави права на частноправните субекти. Във връзка с това условие Съдът отбелязва, че релевантната правна норма, която има за цел да предостави права на частноправните субекти, в случая по това дело е член 17, параграф 1 от Хартата на основните права, съгласно който всеки има право да се ползва от собствеността на имуществото, което е придобил законно. Макар Хартата да не се отнася за държавите членки, когато те не прилагат правото на Съюза, тя за сметка на това се отнася без ограничение за институциите на Съюза, включително когато те действат извън правната рамка на Съюза, както например когато действат в рамките на ЕМС. Следователно Комисията е длъжна да осигури съответствието на меморандум като обжалвания с основните права, гарантирани от Хартата. При все това според Съда в конкретния случай въпросното условие за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза не е налице. Всъщност приемането на посочения меморандум отговаря на преследвана от Съюза цел от общ интерес, а именно да се гарантира стабилността на банковата система в еврозоната. С оглед на тази цел и естеството на въпросните мерки и предвид непосредствения риск от финансови загуби, на който биха били изложени вложителите в случай на изпадане на двете засегнати банки в несъстоятелност, тези мерки не представляват непропорционална и нетърпима намеса, която би могла да накърни самата същност на правото на собственост на вложителите, и затова не може да се считат за необосновани ограничения.

На второ място, в решение ***Dowling и др.*** (C-41/15, EU:C:2016:836), постановено на 8 ноември 2016 г., Съдът в голям състав се произнася по *съвместимостта с правото на Съюза на наложеното от ирландските власти увеличаване на капитала на банка, без съгласието на общото ѝ събрание, в ситуация на тежко сътресение на икономиката и на финансовата система на държава членка*. Спорът по главното производство е между съдружниците и акционерите на притежаващо кредитна институция дружество, от една страна, и ирландския министър на финансите, от друга, по повод на

85| Определения на Общия съд от 10 ноември 2014 г., ***Ledra Advertising/Комисия и ЕЦБ*** (T-289/13, EU:T:2014:981), ***Eleftheriou и др./Комисия и ЕЦБ*** (T-291/13, EU:T:2014:978) и ***Theophilou/Комисия и ЕЦБ*** (T-293/13, EU:T:2014:979).

искането на съдружниците и акционерите да бъде отменено приетото по искане на този министър разпореждане на High Court дружеството да увеличи капитала си и да емитира в полза на министъра нови акции на стойност, която е по-ниска от номиналната им стойност. Тази мярка, която цели рекапитализация на посочената кредитна институция, е била приета във връзка с рекапитализацията на националните банки, в съответствие с ангажиментите, произтичащи от Решение за изпълнение 2011/77 за предоставяне на финансова помощ за Ирландия от страна на Съюза[86].

В това отношение Съдът посочва, че Директива 77/91[87] цели минимална равностойна защита на акционерите и кредиторите на акционерните дружества. Мерките, предвидени от тази директива във връзка с учредяването, както и с поддържането, увеличаването и намаляването на капитала на тези дружества, гарантират такава защита срещу актове, приети от органите на тези дружества, и в този смисъл се отнасят до тяхното нормално функциониране.

Същевременно разпореждането, предмет на главното производство, е извънредна мярка, която се вписва в ситуация на тежко сътресение на икономиката и финансовата система на държава членка и цели да се преодолее системна заплаха за финансовата стабилност на Съюза. Следователно Директива 77/91 допуска подобна извънредна мярка, която в тежка икономическа ситуация като съществуващата в случая по това дело е приета от националните органи без одобрението на общото събрание на дружеството, с цел да се избегне системен риск за Съюза. Според Съда, макар да е налице ясен общ интерес да се гарантира в целия Съюз силна и съгласувана подкрепа на акционерите и на кредиторите, не може да се счита, че при всички обстоятелства този интерес има предимство пред общия интерес, състоящ се в гарантирането на стабилността на установената с Договорите на Съюза финансова система.

XVI. СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

В областта на социалната политика могат да се споменат две решения, отнасящи се до забраната на дискриминация, основана на възраст.

На първо място, в решение ***DI*** (C-441/14, EU:C:2016:278), постановено на 19 април 2016 г., големият състав на Съда признава *възможността и в спор между частни лица да се направи позоваване на общия принцип за недопускане на дискриминация, основана на възраст, така както е конкретизиран с Директива 2000/78*[88]*, и уточнява задълженията на националния съд в случай на несъвместимост на национална съдебна практика с правото на Съюза.* В главното производство се оспорва валидността на национална правна уредба, съгласно която работниците и служителите нямат право да получат специално обезщетение при уволнение, при положение че имат право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по пенсионноосигурителна схема, към която са включени преди навършването на 50годишна възраст, независимо дали са решили да останат на пазара на труда, или са предпочели да се пенсионират.

86| Решение за изпълнение 2011/77/ЕС на Съвета от 7 декември 2010 година за предоставяне на финансова помощ за Ирландия от страна на Съюза (ОВ L 30, 2011 г., стр. 34).

87| Втора директива 77/91/ЕИО на Съвета от 13 декември 1976 година за съгласуване на гаранциите, които се изискват в държавите членки за дружествата по смисъла на член 58, втора алинея от Договора, за защита на интересите както на съдружниците, така и на трети лица по отношение учредяването на акционерни дружества и поддържането и изменението на техния капитал с цел тези гаранции да станат равностойни (ОВ L 26, 1977 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 8).

88| Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (ОВ L 303, стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 6, стр. 7).

В самото начало Съдът уточнява, че Директива 2000/78 единствено конкретизира в областта на заетостта и професиите общия принцип за недопускане на дискриминация, основана на възраст, и че следователно този принцип може и в правен спор между частноправни субекти да бъде противопоставен на национална правна уредба като разглежданата по това дело.

Съдът по-нататък припомня, че задължението на държавите членки да постигнат определен резултат при прилагането на директивите се отнася и до съдебните органи. В този контекст Съдът уточнява, че изискването за съответстващо тълкуване включва и задължението за националните съдилища при необходимост да изменят постоянната съдебна практика, ако тя се основава на тълкуване на националното право, което е несъвместимо с целите на директива. Нито принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания, нито възможността на частноправния субект да ангажира отговорността на съответната държава членка за нарушаване на правото на Съюза, могат да поставят под въпрос това задължение.

На второ място, в решение ***Salaberria Sorondo*** (C-258/15, EU:C:2016:873), постановено на 15 ноември 2016 г., големият състав на Съда се произнася относно наличието на *дискриминация, основана на възраст, при ограничаване на назначенията на полицаи до кандидатите, които не са навършили определена възраст*. В основата на това дело е конкурс за назначаване на полицаи в полицията на Баската автономна област, при който се изисква кандидатите да не са навършили 35 години. Заинтересованото лице, на възраст над 35 години, твърди, че с това изискване в частност се нарушава Директива 2000/78[89].

Съдът постановява, че член 2, параграф 2 от Директива 2000/78, тълкуван във връзка с член 4, параграф 1 от същата, допуска национална правна уредба, в която се предвижда, че кандидатите за заемане на длъжностите полицай в полицейска служба, чрез които се осигурява извършването на всички възложени на тази служба оперативни или изпълнителни функции, не трябва да са навършили 35 години. Притежаването на особени физически способности, за да могат да се изпълняват трите основни задачи на полицията на автономната област — а именно да осигури защитата на лицата и имуществото, да гарантира свободното упражняване на правата и свободите на всеки и да се грижи за сигурността на гражданите — може да се счита за основно и определящо за професията изискване, по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 2000/78, за упражняването на тази професия. Поради това национална правна уредба като въпросната може да се разглежда, от една страна, като подходяща за постигане на целта да се гарантират оперативният капацитет и доброто функциониране на съответната полицейска служба, и от друга страна, като ненадхвърляща необходимото за постигането на тази цел. Тази цел всъщност изисква — за да се създаде отново задоволителна възрастова структура — притежаването на особени физически способности да не бъде разглеждано статично при провеждането на изпитите в конкурса за назначаване, а динамично, като се вземат предвид годините служба, които полицаят ще прослужи, след като бъде назначен.

XVII. ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

В областта на защитата на потребителите особено внимание заслужават пет решения. Първото се отнася до договорите за потребителски кредити, следващите три — до неравноправните клаузи, и конкретно до контролните правомощия на националните съдилища, а последното — до хранителните и здравните претенции за храните.

89| Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (ОВ L 303, стр. 16; Специално издание на български език, 200 г., глава 5, том 6, стр. 7).

На първо място, в решение ***Gutiérrez Naranjo и др.*** (съединени дела C-154/15, C-307/15 и C-308/15, EU:C:2016:980), постановено на 21 декември 2016 г., големият състав на Съда се произнася относно *национална съдебна практика, която ограничава във времето правото на потребителите да им бъдат върнати сумите, недължимо платени в приложение на неравноправна клауза по смисъла на Директива 93/13 относно неравноправните клаузи*[90]. Делата в главното производство се отнасят до клаузи в договори за ипотечен кредит, предвиждащи минимален процент, под който плаващата лихва не може да спадне. Тези клаузи за долен праг са обявени за неравноправни с предходно решение на националния върховен съд въз основа на практиката на Съда по тълкуването на Директива 93/13, но въпросният върховен съд общо ограничава реституционните последици от обявената недействителност на тези клаузи, така че те настъпват само по отношение на сумите, които са недължимо платени след обявяването на това принципно решение. При тези условия запитващите юрисдикции, сезирани от потребители, засегнати от прилагането на въпросните клаузи за долен праг, искат да установят дали е съвместимо с Директива 93/13 така да се ограничават във времето последиците от обявяването на клаузите за недействителни.

В решението си Съдът подчертава, че констатацията за неравноправност на дадена клауза по смисъла на Директива 93/13 трябва да води до връщане на положението, в което потребителят би се намирал при липсата на тази клауза. Затова в случая констатацията за неравноправност на клаузите за долен праг би трябвало да е основание за връщане на ползите, неправомерно получени в ущърб на потребителите. В това отношение Съдът уточнява, че наистина националните съдилища могат да постановят, че в интерес на правната сигурност решенията им не бива да засягат споровете, окончателно решени с предходни съдебни решения, но все пак само и единствено Съдът е компетентен да определя ограниченията във времето на тълкуването, което дава на съответната норма от правото на Съюза. Освен това, доколкото ограничаването във времето на последиците от недействителността на клаузите за долен праг така, както е постановил националният върховен съд, лишава потребителите от правото да им бъдат върнати всички недължимо платени от тях суми, предоставената на потребителите защита се оказва непълна и недостатъчна. При тези условия въпросното ограничение не представлява подходящо и ефективно средство за преустановяване на употребата на този вид клаузи, в противоречие с предвиденото в Директивата. Затова Съдът приема, че правото на Съюза не допуска това ограничаване във времето на реституционните последици от недействителността на неравноправните клаузи.

На второ място, с решение ***Radlinger u Radlingerová*** (C-377/14, EU:C:2016:283), постановено на 21 април 2016 г., Съдът изяснява *в контекста на производството по несъстоятелност въпроса за правомощието на националния съд служебно да проверява дали продавачите и доставчиците са спазвали нормите на Съюза в областта на защитата на потребителите*. Спорът в главното производство е свързан с чешка правна уредба, съгласно която националните съдилища нямат такова правомощие по отношение на договорните клаузи, съдържащи се в договори за потребителски кредити.

Съдът най-напред приема, че член 7, параграф 1 от Директива 93/13 относно неравноправните клаузи[91] не допуска подобна национална уредба, съгласно която, от една страна, съдът не може да извършва такава проверка по отношение на посочените договори дори когато разполага с необходимите за тази цел данни от фактическа и правна страна, и от друга, съдът може да извършва проверката само за някои вземания, при това на ограничен брой основания. Освен това Съдът подчертава, че

90| Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273).

91| Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273).

съгласно член 10, параграф 2 от Директива 2008/48 относно договорите за потребителски кредити[92] националният съд, сезиран със спор относно произтичащи от подобен договор вземания, трябва също така служебно да проверява дали информацията за кредита, която трябва да бъде упомената в договора (например информацията за годишния процент на разходите), е посочена по ясен и кратък начин. Съответно националният съд е длъжен да изведе всички последици, произтичащи от евентуално нарушение на това задължение съгласно националното право. Прилаганите във връзка с това санкции обаче трябва да са ефективни, пропорционални и с възпиращ ефект по смисъла на член 23 от Директива 2008/48.

Съдът също така уточнява, че по силата на тази директива понятието „общ размер на кредита", който трябва да бъде посочен в договора за кредит, не може да включва сумите от „общите разходи по кредита", каквито са административните разходи, лихвите, комисионите и всякакви други видове разходи, които потребителят следва да заплати. Незаконосъобразното включване на тези суми в общия размер на кредита води до изчисляване на по-нисък годишен процент на разходите и съответно се отразява на точността на данните, които заемодателят трябва да посочи в договора за кредит. Накрая, що се отнася до проверката за неравноправност на неустойките, които потребителят дължи в случай на неизпълнение, Съдът отбелязва, че националната юрисдикция следва да прецени кумулативното действие на всички клаузи на договора, а ако констатира, че редица клаузи от договора са неравноправни, следва да отстрани всички тези клаузи, а не само някои от тях.

На трето място, в решение ***Finanmadrid EFC*** (C-49/14, EU:C:2016:98), постановено на 18 февруари 2016 г., Съдът изяснява *обхвата на правомощието на националния съд да се произнася в заповедно производство относно недействителността на неравноправни клаузи в потребителски договори*. Това дело се отнася до испанска правна уредба, съгласно която, от една страна, националният съд не участва в заповедното производство, освен по изключение в някои хипотези, и от друга, в рамките на изпълнението на заповедите за плащане съдът отново няма възможност служебно да упражнява контрол за евентуално наличие на неравноправни клаузи.

В това отношение Съдът постановява, че потребителят би могъл да се окаже длъжен да изпълни, без в никакъв момент в производството да разполага с гаранция, че ще бъде извършена преценка относно неравноправността на съответните клаузи, при положение че развитието и особеностите на заповедното производство са такива, че при липсата на специалните обстоятелства, изискващи намесата на съдия, това производство приключва, без да може да бъде упражнен контрол относно наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен между продавач или доставчик и потребител, и при положение че сезираният с изпълнението на заповедта за плащане съд не е компетентен да преценява наличието на такива клаузи. Подобна процесуална уредба може да накърни ефективността на защитата на правата, произтичащи от Директива 93/13. Всъщност такава ефективна защита на тези права може да бъде гарантирана само при условие че въпросната процесуална система позволява в рамките на заповедното производство или на това по изпълнението на заповед за плащане да се извърши служебен контрол относно евентуално неравноправния характер на клаузите, съдържащи се в разглеждания договор.

Според Съда това съображение не може да бъде оспорено, когато националното процесуално право предоставя сила на пресъдено нещо на разпореждането на сезирания със заповедта за плащане орган и признава на това разпореждане последици, аналогични на тези на съдебно решение. Всъщност

92| Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, 2008 г., стр. 66 и поправки в ОВ L 207, 2009 г., стр. 14, ОВ L 199, 2010 г., стр. 40 и ОВ L 234, 2011 г., стр. 46).

подобна правна уредба не е съобразена с принципа на ефективност, доколкото в производствата, образувани по искане на продавачи или доставчици и с ответници потребители, прави невъзможно или прекомерно трудно прилагането на защитата, която Директива 93/13 е предназначена да осигури на потребителите.

На четвърто място, на 8 декември 2016 г. в решение ***Verein für Konsumenteninformation*** (C-127/15, EU:C:2016:934) Съдът изяснява, от една страна, *приложното поле на Директива 2008/48*[93] *и от друга, изключенията от предвиденото в тази директива задължение за предоставяне на преддоговорна информация на потребителя.* Спорът в главното производство се води между сдружение за информиране на потребителите и бюро за събиране на задължения по повод на практиката на последното да сключва с потребителите споразумения за плащане чрез вноски, с които се разсрочват задължения, без да им предоставя преддоговорна информация.

Тъй като Директива 2008/48 не се прилага спрямо договори за кредит, при които кредитът се отпуска, без да се начислява лихва, нито други разходи, Съдът най-напред уточнява, че споразумението за плащане на кредит чрез вноски, сключено между потребителя и кредитора с посредничеството на бюро за събиране на задължения, не представлява споразумение, „за което не се начисляват разходи“, когато с него потребителят поема задължение не само да погаси общия размер на кредита, но и да плати лихви или разходи, непредвидени в първоначалния договор, въз основа на който е бил предоставен посоченият кредит. Тази констатация важи включително когато общият размер на предвидените в подобно споразумение лихви и разходи не надхвърля размера на сумите, които биха били изискуеми при липса на споразумение между страните в съответствие с националната правна уредба.

Освен това Съдът постановява, че бюро за събиране на задължения, което от името на кредитора сключва споразумение за плащане на неиздължен кредит чрез вноски, но което действа като кредитен посредник само в спомагателно качество, следва да се счита за кредитен посредник по смисъла на Директива 2008/48 и съответно не носи задължението за предоставяне на преддоговорна информация на потребителя по членове 5 и 6 от тази директива. Съдът обаче подчертава, че това изключение от задължението за предоставяне на преддоговорна информация не засяга нивото на защита на потребителите, предвидено в Директива 2008/48, и не засяга задължението на кредитора да гарантира получаването от потребителя на преддоговорната информация, посочена в членове 5 и 6 от Директивата.

На пето и последно място, в решение ***Verband Sozialer Wettbewerb*** (C-19/15, EU:C:2016:563), постановено на 14 юли 2016 г., Съдът преценява *дали хранителните или здравните претенции за храни, включени в съобщение с търговска цел, адресирано само до здравни специалисти, попадат в обхвата на Регламент № 1924/2006*[94]. Спорът в главното производство се води между сдружение за защита на конкуренцията и дружество, което продава определена хранителна добавка, по повод на изпращаните от това дружество рекламни писма, адресирани само до лекари. В този контекст сдружението в частност поддържа, че въпросните писма съдържат здравни претенции, забранени с Регламент № 1924/2006.

В решението си Съдът приема, че тези хранителни или здравни претенции представляват съобщение с търговска цел, което попада в обхвата на Регламент № 1924/2006 дори когато е адресирано не до

93| Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, 2008 г., стр. 66).

94| Регламент (ЕО) № 1924/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 година относно хранителни и здравни претенции за храните (ОВ L 404, 2006 г., стр. 9; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 18, стр. 244).

крайния потребител, а само до здравни специалисти. Всъщност понятието „съобщение с търговска цел“ по смисъла на този регламент се отнася именно до съобщенията под формата на реклама на храни с цел пряко или косвено популяризиране на същите. Подобно съобщение обаче може да бъде и под формата на рекламно писмо, което стопански субекти в хранителната промишленост изпращат до здравни специалисти по смисъла на този регламент с цел последните евентуално да препоръчат на своите пациенти да закупят и/или консумират въпросната храна.

Освен това не е изключено самите здравни специалисти да бъдат въведени в заблуда от фалшиви, двузначни или подвеждащи хранителни или здравни претенции, нито съответно е изключена опасността те добросъвестно да предадат неточна информация на крайните потребители. Затова според Съда прилагането на Регламент № 1924/2006 към хранителните или здравните претенции в предназначено за здравни специалисти съобщение с търговска цел способства за високото ниво на защита на потребителите на вътрешния пазар.

XVIII. ОКОЛНА СРЕДА

На 8 ноември 2016 г. с решение ***Lesoochranárske zoskupenie VLK*** (C-243/15, EU:C:2016:838) големият състав на Съда разглежда въпроса *дали член 47 от Хартата на основните права във връзка с член 9 от Орхуската конвенция*[95] *допуска някои национални процесуални правила относно последиците от подаването на жалба от сдружение за защита на околната среда против разрешителното за даден проект*. Спорът в главното производство започва поради отказа за признаване на сдружение за защита на околната среда за страна в административното производство по издаване на разрешително по член 6, параграф 3 от Директива 92/43[96] за проект, който е трябвало да бъде реализиран в защитена територия. Тъй като жалбата на сдружението срещу този отказ е отхвърлена, по съображението че административното производство по издаването на разрешителното е приключило преди постановяването на окончателно съдебно решение относно статута му на „страна в производството“, запитващата юрисдикция отправя въпроса дали правото на Съюза допуска подобно тълкуване на процесуалните правила, като същевременно отбелязва, че сдружението е можело да подаде друга жалба по съществото на въпроса след издаването на административното разрешение.

В това отношение, от една страна, Съдът припомня, че всяка организация за защита на околната среда, която отговаря на установените в член 2, параграф 5 от Орхуската конвенция изисквания, има правото по член 6 от Конвенцията да участва в производството по приемането на решение по заявление за разрешително за проект, който може да окаже значително въздействие върху околната среда, доколкото в рамките на посоченото производство трябва да се приеме едно от решенията, посочени в член 6, параграф 3 от Директива 92/43. От друга страна, що се отнася до правото на ефективни средства за правна защита, закрепено в член 47 от Хартата, Съдът отбелязва, че приеманите от националните органи решения по член 6, параграф 3 от Директива 92/43 попадат в обхвата на член 9, параграф 2 от Орхуската конвенция. Тази разпоредба ограничава свободата на преценка,

95| Конвенция за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда, подписана на 25 юни 1998 г. и одобрена от името на Европейската общност с Решение 2005/370/ЕО на Съвета от 17 февруари 2005 г. (ОВ L 124, 2005 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 201).

96| Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 1992 г., стр. 7; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 109), последно изменена с Директива 2013/17/ЕС на Съвета от 13 май 2013 година за адаптиране на някои директиви в областта на околната среда поради присъединяването на Република Хърватия (ОВ L 158, 2013 г., стр. 193).

с която разполагат държавите членки при определянето на реда и условията за обжалване, с цел да предостави „широк достъп до правосъдие на заинтересованата общественост".

Ето защо Съдът заключава, че член 47 от Хартата във връзка с член 9, параграфи 2 и 4 от Орхуската конвенция — доколкото установява правото на ефективни правни средства за защита, при условия, гарантиращи широк достъп до правосъдие — не допуска искането на сдружение за защита на околната среда да участва като страна в производството да бъде отхвърлено, по съображението че съответното административно производство вече е приключило. В това отношение Съдът подчертава, че ако посоченото сдружение беше допуснато като страна в административното производство, щеше да има възможност да участва по-активно в процеса по вземане на решения, като изложи по по-подходящ начин своите доводи относно рисковете от отрицателно въздействие на предвидения проект върху целостта на защитената територия, доводи, които компетентните органи щяха да са длъжни да вземат предвид преди разрешаването и реализацията на посочения проект. Освен това Съдът отбелязва, че щом статутът „страна в производството" е абсолютно необходим, за да може да се подаде жалба за отмяна на решението за издаване на разрешително на проекта, който трябва да бъде реализиран в защитената територия, фактът на приключването на административното производство за издаване на разрешителното преди произнасянето по искането за допускане на страна е в разрез с цитираните по-горе разпоредби на Хартата и Орхуската конвенция.

С решение ***Borealis Polyolefine и др.*** (C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 и C-391/14—C-393/14, EU:C:2016:311), постановено на 28 април 2016 г., Съдът се произнася относно *валидността на член 15, параграф 3 от Решение 2011/278*[97]*, както и на член 4 от Решение 2013/448 и приложение II към него*[98]. В главното производство няколко предприятия оспорват валидността на националните решения за разпределяне на квоти за емисии на парникови газове за периода 2013—2020 г. С тези национални решения е приложен единният коефициент за междусекторна корекция, предвиден в член 10а, параграф 5 от Директива 2003/87[99], тоест коефициентът за корекция, който се прилага, когато количеството на предварително разпределените от държавите членки безплатни квоти е по-голямо от максималното количество безплатни квоти, определено от Комисията. В подкрепа на жалбата си жалбоподателите в частност изтъкват, че решения 2011/278 и 2013/448, които установяват правила за прилагането на Директива 2003/87, са частично невалидни.

На първо място, Съдът констатира, че Решение 2011/278, което изключва възможността да се вземат предвид емисиите от генератори на електроенергия при определянето на максималното годишно количество безплатни квоти, е валидно. Всъщност от Директива 2003/87 следва, че за разлика от емисиите от промишлените инсталации емисиите, отделяни от генераторите на електроенергия, никога не се вземат предвид за тази цел. Според Съда асиметричното третиране на въпросните емисии, в резултат от което се ограничава броят на наличните квоти, е в съответствие с основната цел на Директива 2003/87 за намаляване на емисиите на парникови газове.

97| Решение 2011/278/ЕС на Комисията от 27 април 2011 година за определяне на валидни за целия Европейски съюз преходни правила за хармонизираното безплатно разпределяне на квоти за емисии съгласно член 10а от Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 130, 2011 г., стр. 1).

98| Решение 2013/448/ЕС на Комисията от 5 септември 2013 година относно националните мерки за изпълнение за преходното безплатно разпределяне на квоти за емисии на парникови газове в съответствие с член 11, параграф 3 от Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 240, 2013 г., стр. 27).

99| Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 година за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 275, 2003 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 10, стр. 78), изменена с Директива 2009/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. (ОВ L 140, 2009 г., стр. 63).

На второ място, що се отнася до валидността на разпоредбите на Решение 2013/448, които определят единния коефициент за междусекторна корекция за периода 2013—2020 г., въз основа на контекста и целите на Директива 2003/87 Съдът заключава, че при установяване на максималното годишно количество квоти Комисията е длъжна да взема предвид само емисиите от инсталациите, включени в схемата на Съюза от 2013 г. нататък. Тъй като обаче Комисията е взела предвид данните на някои държави членки за емисиите, отделяни в резултат от нови дейности на инсталации, вече обхванати от схемата за търговия с квоти преди 2013 г., Съдът констатира, че включването им в изчислението на максималното годишно количество квоти не е в съответствие с изискванията, произтичащи от член 10а от Директива 2003/87, и че коефициентът за корекция, определен в член 4 от Решение 2013/448 и приложение II към него, също е в противоречие с Директивата. Затова Съдът постановява, че член 4 от Решение 2013/448 и приложение II към него са невалидни.

Съдът обаче ограничава последиците във времето от обявяването на невалидността на тези разпоредби, като във връзка с това взема предвид опасността от тежки последствия за голям брой добросъвестно установени правоотношения, както и целите на Директива 2003/87.

XIX. МЕЖДУНАРОДНИ СПОРАЗУМЕНИЯ

В областта на международните споразумения може да се посочат три решения, свързани с различни споразумения за асоцииране.

В решение ***Genc*** (C-561/14, EU:C:2016:247) от 12 април 2016 г. големият състав на Съда тълкува *клаузата „standstill" в член 13 от Решение № 1/80 на Съвета по асоцииране ЕИО—Турция*[100], *с която се забранява на държавите членки и на Турция да въвеждат нови ограничения по отношение на условията за достъп до заетост на работниците и членовете на техните семейства, които пребивават законно на тяхна територия*. В главното производство се разглежда молба за издаване на разрешение за пребиваване, подадена от името на ненавършило пълнолетие дете, което е турски гражданин с местопребиваване в Турция, но чийто баща, също турски гражданин, притежава разрешение за постоянно пребиваване в Дания и наистина има постоянно пребиваване там в качеството на работник. Датските власти отхвърлят молбата въз основа на национална разпоредба, въведена след влизането в сила на Решение № 1/80 в Дания[101]. Съгласно тази разпоредба за целите на събирането на семейството се изисква ненавършилото пълнолетие дете да има достатъчна връзка с държавата, каквато не е налице, ако молбата е подадена след изтичане на двегодишен срок, считано от датата, на която родителят е получил разрешението си за пребиваване.

Като се позовава на тълкуването, дадено в решение *Dogan*[102,] Съдът приема, че правна уредба на държава членка, която затруднява събирането на семейството, като затяга условията за първото допускане на територията на съответната държава членка на ненавършилите пълнолетие деца на турските граждани, пребиваващи в тази държава членка в качеството на работници, спрямо условията, приложими при влизането в сила на Решение № 1/80, и която следователно може да засегне

100 | Решение № 1/80 на Съвета по асоцииране от 19 септември 1980 година относно развитието на асоциирането, приложено към Споразумението за асоцииране между Европейската икономическа общност и Турция, подписано на 12 септември 1963 г. в Анкара от Република Турция, от една страна, както и от държавите — членки на ЕИО, и Общността, от друга страна, и сключено, одобрено и утвърдено от името на Общността с Решение 64/732/ЕИО на Съвета от 23 декември 1963 г. (ОВ 217, 1964 г., стр. 3685; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 1, стр. 10).

101 | Член 9, параграф 13 от датския закон за чужденците, въведен със Закон № 427 от 9 юни 2004 г.

102 | Решение на Съда от 10 юли 2014 г., ***Dogan*** (C-138/13, EU:C:2014:2066).

упражняването на икономическа дейност от тези турски граждани в посочената държава членка, представлява ново ограничение за упражняването от страна на турските граждани на свободата на движение на работници.

Според Съда целта за успешно интегриране на ненавършилото пълнолетие дете несъмнено може да е императивно съображение от общ интерес, обосноваващо приемането на такава мярка. Въпреки това, поради обстоятелството че изискването за достатъчна връзка с приемащата страна се преценява не в зависимост от личното положение на децата, а по критерий, който няма нищо общо с шансовете за интегриране в съответната държава членка, какъвто критерий е срокът между даването на окончателно разрешение за пребиване на съответния родител и датата на подаване на молбата за събиране на семейството, има риск да се стигне до дискриминация, която не е оправдана от гледна точка на правото на Съюза.

В решение ***SECIL*** (C-464/14, EU:C:2016:896), постановено на 24 ноември 2016 г., Съдът се произнася относно *конкуренцията при прилагането между разпоредбите на Договора за функционирането на ЕС и някои евро-средиземноморски споразумения, а именно споразуменията ЕС—Тунис*[103] *и ЕС—Ливан*[104]*, целящи в частност определяне* на условията за постепенна либерализация на обмена на капитали. Във връзка със спор между местно за Португалия дружество и португалските данъчни власти до Съда е отнесен въпросът дали данъчна уредба, съгласно която подобно дружество може при определени условия да приспадне от данъчната основа дивидентите, които е получило от местно за същата държава членка дружество, но не и дивидентите, които е получило от дружество, местно за Тунис или Ливан, не е в противоречие с двете посочени споразумения и с членове 63—65 ДФЕС.

След като разглежда предмета и целта на тези споразумения, Съдът заключава, че член 34 от Споразумението ЕС—Тунис и член 31 от Споразумението ЕС—Ливан имат директен ефект по отношение на свободното движение на капитали. По-нататък Съдът констатира, че въпросната национална правна уредба би могла да разубеди местните за Португалия дружества да инвестират средства в дружества, установени в трети държави като Република Тунис и Република Ливан, и поради това съставлява по принцип забранено ограничение на свободното движение на капитали не само от гледна точка на член 63 ДФЕС, но и от гледна точка на посочените разпоредби на упоменатите споразумения.

Все пак Съдът отбелязва, че подобно ограничение може да бъде обосновано с императивни съображения от общ интерес, свързани с необходимостта да се осигури ефикасност на данъчния контрол. Такава хипотеза би могла да е налице, когато данъчните органи на съответната държава членка нямат възможност да получат информация от третата държава, за да проверят дали са изпълнени всички условия за приспадане на дивидентите, получени от дружество, местно за тази държава членка. Съдът обаче уточнява, че отказът да се допусне частично приспадане, каквото по принцип се прилага, когато доходите са от печалби, които не са ефективно обложени, не може да се обоснове с необходимостта да се осигури ефикасност на данъчния контрол, когато частичното приспадане е

103 | Евро-средиземноморско споразумение за асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Тунис, от друга страна, подписано в Брюксел на 17 юли 1995 г. и одобрено от името на Европейската общност и на Европейската общност за въглища и стомана с Решение 98/238/ЕО, ЕОВС на Съвета и Комисията от 26 януари 1998 г. (ОВ L 97, 1998 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 17, стр. 3).

104 | Евро-средиземноморско споразумение за асоцииране между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Република Ливан, от друга страна, подписано в Люксембург на 17 юни 2002 г. и одобрено от името на Европейската общност с Решение 2006/356/ЕО на Съвета от 14 февруари 2006 г. (ОВ L 143, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 46, стр. 97).

приложимо в случаи, при които не може да се провери дали разпределящото дивидентите дружество подлежи на данъчно облагане в държавата, на която е местно лице.

Що се отнася до предвидената в член 64, параграф 1 ДФЕС възможност за държавите членки да продължат да прилагат в отношенията си с трети страни ограниченията на движението на капитали, които са в разрез с член 63 ДФЕС, стига тези ограничения вече да са съществували към 31 декември 1993 г., Съдът пояснява, че тази времева предпоставка изисква, считано от тази дата, правната уредба относно разглежданото ограничение без прекъсване да е била част от правния ред на съответната държава членка. В противен случай всяка държава членка би могла във всеки един момент да въведе отново ограничения на движенията на капитали към или от трети държави, които са съществували в националния правен ред към 31 декември 1993 г., но които не са били запазени в сила. В това отношение Съдът постановява, че държавата членка се отказва от възможността по член 64, параграф 1 ДФЕС, ако, без формално да отмени или измени съществуващата правна уредба, сключи международно споразумение, например споразумение за асоцииране, което съдържа разпоредба с директен ефект, предвиждаща либерализация по отношение на някоя от категориите капитали по член 64, параграф 1. От гледна точка на последиците му за възможността за позоваване на член 64, параграф 1 ДФЕС такова изменение на правната уредба трябва да се разглежда като равнозначно на въвеждането на нова правна уредба, основана на различна логика в сравнение със съществуващата правна уредба.

С решение ***Съвет/Front Polisario*** (C-104/16 P, EU:C:2016:973), постановено на 21 декември 2016 г., големият състав на Съда уважава жалбата на Съвета срещу решението на Общия съд[105], с което частично се отменя *Решение 2012/497*[106] *за одобряване от името на Съюза на Споразумението за либерализация ЕС—Мароко, изменящо предходното споразумение за асоцииране*[107]*, и по-специално разпоредбите му в областта на либерализацията на търговията със селскостопански и рибни продукти.* Жалбоподател пред Общия съд е Front Polisario**,** организация, която си поставя за цел да издейства независимост на Западна Сахара и която контролира малка и слабо населена част от тази територия, по-голямата част от която понастоящем е под контрола на Мароко.

Що се отнася до допустимостта на жалбата за отмяна, Съдът постановява, че Общият съд неправилно е приел Споразумението за либерализация за приложимо по отношение на Западна Сахара, както и че Front Polisario не може да се смята за процесуално легитимиран да обжалва. Ето защо неговата жалба за отмяна е трябвало да бъде отхвърлена като недопустима.

На първо място, що се отнася до тълкуването на Споразумението за асоцииране, Съдът приема, че Общият съд е трябвало да съобрази не само правилото за добросъвестно тълкуване, закрепено в член 31, параграф 1 от Виенската конвенция[108], но и принципа на самоопределяне, обичайното

105 | Решение на Общия съд от 10 декември 2015 г., Front Polisario/Съвет (T-512/12, EU:T:2015:953).

106 | Решение 2012/497/ЕС на Съвета от 8 март 2012 година за сключване на Споразумение под формата на размяна на писма между Европейския съюз и Кралство Мароко за реципрочни мерки за либерализация по отношение на селскостопански продукти, преработени селскостопански продукти, риба и рибни продукти, за замяна на протоколи № 1, № 2 и № 3 и приложенията към тях и за изменение на Евро-средиземноморското споразумение за асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Кралство Мароко, от друга страна (ОВ L 241, 2012 г., стр. 2).

107 | Евро-средиземноморско споразумение за асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Кралство Мароко, от друга страна, подписано в Брюксел на 26 февруари 1996 г. и одобрено от името на посочените Общности с Решение 2000/204/ЕО, ЕОВС на Съвета и на Комисията от 24 януари 2000 г. (ОВ L 70, 2000 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 20, стр. 184).

108 | Виенска конвенция за правото на договорите от 23 май 1969 г. (Recueil des traités des Nations unies, том 1155, стр. 331).

правило, закрепено в член 29 от Виенската конвенция, съгласно което договорът е задължителен за всяка страна само по отношение на „[нейната] територия“, ако от договора изрично не следва друго, както и принципа на относително действие на договорите. Всъщност според Съда тези правила и принципи не допускат Западна Сахара да се разглежда като включена в териториалния обсег на Споразумението за асоцииране, тъй като за прилагането му на тази територия трябва да е налице съгласието на народа на Западна Сахара, който се явява „трета страна“ по отношение на споразумението. От обжалваното съдебно решение обаче не личи да е било заявено такова съгласие.

На второ място, Съдът посочва, че Споразумението за асоцииране и Споразумението за либерализация са два последователно сключени договора и затова второто трябва да се счита за подчинено на първото по смисъла на член 30, параграф 2 от Виенската конвенция. Предвид тази връзка разпоредбите на Споразумението за асоцииране, които не са изрично изменени със Споразумението за либерализация, трябва да имат предимство за целите на прилагането на последното, за да се избегне всякаква несъвместимост между двете споразумения. Ето защо към момента на сключването му Споразумението за либерализация не е могло да се схваща като включващо територията на Западна Сахара в обхвата си. Освен това този извод не намира опровержение в наличието на дългогодишна практика на мароканските власти след сключването на Споразумението за асоцииране да прилагат де факто разпоредбите на Споразумението за асоцииране и спрямо Западна Сахара.

XX. ОБЩА ВЪНШНА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКА НА СИГУРНОСТ

В решение ***National Iranian Oil Company/Съвет*** (C-440/14 P, EU:C:2016:128), постановено на 1 март 2016 г., големият състав на Съда потвърждава решението на Общия съд[109], с което се отхвърля жалба за отмяна, подадена от иранско публично предприятие от петролния и газовия сектор против *няколко издадени от Съвета решения за замразяване на финансови средства, приложени спрямо това предприятие, поради това че е собственост на иранската държава, управлявано е от нея и предоставя финансови ресурси на правителството на Иран*. В жалбата си до Съда иранското предприятие в частност поддържа, че Общият съд е допуснал грешка при прилагането на правото, когато е приел, че Съветът е имал основание с регламента за приемане на ограничителни мерки срещу Иран да си запази правомощието сам да приеме регламента за изпълнение на въпросните мерки за замразяване на средства. Жалбоподателят оспорва решението на Общия съд и в частта, в която се потвърждава, че Съветът е имал право да замрази финансовите му средства въз основа на правния критерий, изведен от предоставянето на подкрепа на правителството на Иран.

Като отхвърля жалбата срещу решението на Общия съд, Съдът отбелязва, че макар в общия случай правомощието за изпълнение на регламентите на Съвета да принадлежи на Комисията, Съветът може в специфични и надлежно обосновани случаи да си запази правомощието за изпълнение на приеманите от него регламенти. В разглеждания случай Съветът си запазва правомощието да приема най-чувствителните ограничителни мерки, а именно списъците на физическите и юридическите лица, чиито финансови средства се замразяват. Тъй като тези мерки за замразяване имат значително негативно въздействие върху живота и икономическата дейност на засегнатите лица и трябва да се приемат в кратки срокове и съгласно процедури, по отношение на които Съветът най-добре може да осигури съгласуваност и координация, Съдът заключава, че Съветът е имал право да приеме, че

109 | Решение на Общия съд от 16 юли 2014 г., National Iranian Oil Company/Съвет (T-578/12, EU:T:2014:678).

въпросните ограничителни мерки имат специфичен характер, което му дава основание да си запази изпълнителното правомощие.

Що се отнася до критерия за определяне на лицата, спрямо които се прилагат мерките за замразяване на финансови средства, Съдът постановява, че Общият съд правилно е тълкувал изменението на този критерий. В това отношение Съдът подчертава, че както правилно е постановил Общият съд, Съветът е имал право да разшири този критерий, считано от 2012 г., така че той да се отнася и до физическите и юридическите лица, които, макар да нямат пряка или косвена връзка с разпространението на ядрено оръжие, все пак може да го благоприятстват, като осигуряват на правителството на Иран ресурси или средства, предоставящи му възможност да продължава дейностите по ядрено разпространение.

С решение ***H/Съвет и Комисия*** (C-455/14 P, EU:C:2016:569) от 19 юли 2016 г. Съдът отменя определението на Общия съд[110], с което същият приема, че *не е от компетентността му да се произнася по жалбата на италиански магистрат, командирована към Полицейската мисия на Европейския съюз (ПМЕС) в Сараево, която иска да бъдат отменени две решения на ПМЕС за преместването ѝ на длъжност в едно от регионалните бюра на тази мисия*. В подкрепа на жалбата си до Съда жалбоподателката в частност твърди, че Общият съд е допуснал грешки при прилагането на правото, когато е приел, че не е от компетентността му да се произнесе по първоинстанционната жалба.

Най-напред Съдът припомня, че по принцип няма компетентност в областта на ОВППС, и констатира, че спорните решения се отнасят до оперативно действие на Съюза, прието и извършвано в рамките на ОВППС. Това обстоятелство обаче не води непременно до изключване на компетентността на съда на Съюза в разглеждания случай. Всъщност, от една страна, юрисдикциите на Съюза са компетентни, в съответствие с член 270 ДФЕС, да се произнасят по всяка жалба, подадена от служителите на Съюза, командировани в ПМЕС. От друга страна, от Решение 2009/906[111] следва, че служителите, командировани от държавите членки, и служителите, командировани от институциите на Съюза, се подчиняват на едни и същи правила, що се отнася до техните функции „на ниво театър на операциите“. Ето защо обхватът на прилаганото по изключение ограничение на компетентността на съда на Съюза по отношение на разпоредбите в областта на ОВППС не може да се простира дотам, че да изключи компетентността му да осъществява контрол върху актовете за управление за личния състав — свързани с командированите от държавите членки служители — чийто предмет е да се отговори на нуждите на тази мисия в театъра на операциите. Затова Общият съд, а в производството по обжалване — и Съдът, са компетентни да осъществяват контрол върху такива актове.

110 | Определение на Общия съд от 10 юли 2014 г., H/Съвет и др. (T-271/10, EU:T:2014:702).

111 | Решение 2009/906/ОВППС на Съвета от 8 декември 2009 година относно Полицейската мисия на Европейския съюз (ПМЕС) в Босна и Херцеговина (БиХ) (ОВ L 322, 2009 г., стр. 22).

B | ДЕЙНОСТТА НА СЕКРЕТАРИАТА ПРЕЗ 2016 Г.

От **Тимоти МИЛЕТ**, заместник-секретар

Основната дейност на секретариата на Съда е по изпълнение на трите основни задачи, които са му нормативно възложени.

Секретариатът, на който Процедурният правилник възлага приемането, предаването и съхраняването на всякакви документи, следи на първо място за правилното протичане на производствата и води преписките по делата пред Съда, от вписването на исковата молба или жалбата в регистъра на секретариата до връчването на съответните страни на акта, с който се слага край на производството.

При изпълнението на първата си задача и всичко свързано с нея секретариатът осъществява на всички официални езици на Европейския съюз и необходимите контакти с представителите на страните, както и с трети лица по повода на висящите или приключените дела.

Секретариатът е в услуга и на членовете на Съда, които подпомага в работата им. Тази помощ, естествено, се изразява в решаване на множеството процесуални въпроси, които изникват в хода на делото, и в активно участие на членовете на секретариата в провеждането на съдебните заседания и на административните събрания на съставите, но също така и в участие на лицата, заемащи ръководни длъжности в секретариата, в работата на различни комисии, и по-специално на комисията, отговаряща за промените в Статута и Процедурния правилник на Съда.

Изложеното по-долу е кратък статистически обзор на правораздавателната дейност през изминалата година, който трябва също така да запознае читателя с дейността на секретариата в изпълнение на трите гореспоменати задачи.

I. КРАТЪК СТАТИСТИЧЕСКИ ОБЗОР НА СЪДЕБНАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2016 Г.

Както следва от посоченото по-горе, работата на секретариата зависи пряко от броя на делата, образувани пред Съда, върху който секретариатът по никакъв начин не може да влияе, както и в по-малка степен, от броя на делата, приключени от Съда. Изминалата година, също както и 2015 г., се отличава с интензивна съдебна дейност, свидетелстваща както за жизнеността на правото на Европейския съюз, така и за значението, което Съдът отдава на бързото разрешаване на отнесените пред него спорове.

Образувани дела

През 2016 г. пред Съда бяха образувани 692 дела. Така броят на новите дела се оказа малко по-нисък в сравнение с предходната година, през която бе достигнат рекордният брой 713 образувани дела. Това, което обаче прави впечатление в таблиците по-долу, е най-вече разбивката на новите дела по видове. Всъщност 470 от 692-те образувани през 2016 г. дела бяха по преюдициални запитвания, което представлява близо 70 % от всички нови дела на Съда за тази година. Никога досега в историята на Съда преюдициалните запитвания не са били толкова много. Преките производства (по жалби за отмяна, искове за установяване на неправомерно бездействие или искове за установяване на неизпълнение

на задължения) обаче достигнаха исторически ниската бройка 35, а жалбите срещу актове на Общия съд (от всички категории), 175 на брой, отбелязаха лек спад, дължащ се отчасти на по-малкия брой приключени от Общия съд дела, което на свой ред се обяснява с особеното положение, в което се намираше този съд през 2016 г. (прекратяване на функциите на много от членовете и встъпване в длъжност на нови, свързано по-специално с промяната в съдебната структура на Европейския съюз).

Освен особено големия брой на преюдициалните запитвания, отправени до Съда през 2016 г., е интересно да се отбележи и техният произход. Всъщност през 2016 г. съдилища от всички държави членки с изключение на една се обърнаха към Съда с въпроси относно тълкуването или валидността на правото на Съюза. Тази тенденция е отражение на нарастването на значение на това производство не само в държавите, които отдавна са членки на Европейския съюз (голям брой от отправените през 2016 г. запитвания са от Германия, Италия или Испания), но също и в държавите, присъединили се по-наскоро към него — през 2004 г., 2007 г. или 2013 г. Така през 2016 г. бяха отправени цели 18 запитвания от български съдилища, а тези от полски съдилища бяха 19, което е най-високият годишен брой преюдициални запитвания от Полша от присъединяването ѝ към Европейския съюз през 2004 г. Освен това е интересно да се отбележи, че независимо от множеството неясноти, свързани с резултатите от референдума от 23 юни 2016 г., през изминалата година съдилищата на Обединеното кралство отправиха 23 запитвания до Съда, което е най-високият брой от 2011 г. насам.

Накрая следва да се отбележи и голямото разнообразие на областите, от които са въпросите, отнесени до Съда през 2016 г. Както и през 2015 г., първите три места се заемат от пространството на свобода, сигурност и правосъдие, данъчната област и интелектуалната и индустриалната собственост с определено увеличаване обаче на броя на делата от първата категория (76 дела, свързани с пространството на свобода, сигурност и правосъдие спрямо 52 през предходната година) вследствие на миграционната криза и взетите от националните органи мерки за справяне с нея. С цели 39 нови дела, образувани през 2016 г., държавните помощи също представляват значителна част от работата на Съда, също като правото на конкуренцията, социалната политика, околната среда и транспорта.

Приключени дела

Въпреки лекия спад на броя на образуваните през 2016 г. дела, този на приключените значително нарасна, тъй като през 2016 г. Съдът приключи цели 704 дела, което е с 14 % повече от 2015 г. (през която бяха приключени 616 дела). Основната част от тези дела бяха по преюдициални запитвания и жалби срещу актове на Общия съд, които заедно представляват над 90 % от делата, приключени от Съда през 2016 г.

Що се отнася до това как бяха приключени делата, две са обстоятелствата, на които следва да се обърне особено внимание. Става въпрос, от една страна, за броя дела, решени след представяне на заключение, и от друга страна, за значителното увеличаване на броя на определенията с правораздавателен характер.

Всъщност през 2016 г. Съдът постанови цели 412 решения, от които 271 (или 66 % от общия брой на съдебните решения) бяха предшествани от заключение на генерален адвокат. За сравнение делата, решени след заключение през 2015 г., бяха „само“ 57 % от общия брой на делата, приключили със съдебно решение през тази година.

Що се отнася до определенията, и техният брой определено нарасна, тъй като през 2016 г. Съдът постанови, освен 4 определения по обезпечителни производства, 232 определения за слагане край на производството. За сравнение през 2015 г. броят на делата, приключили с определения, беше 171. Това увеличаване се обяснява по-специално с по-честото прибягване до предвидените

от Процедурния правилник способи за ускоряване на разглеждането на делата, и в частност до предвидената в член 99 от този правилник възможност за произнасяне по преюдициално запитване с мотивирано определение, когато преюдициалните въпроси са идентични с такива, по които Съдът вече се е произнесъл, или отговорът им се налага недвусмислено от съдебната практика или не оставя място за каквото и да било разумно съмнение. Така през 2016 г. общо 55 дела (спрямо 37 през 2015 г.) бяха приключени по реда на тази разпоредба.

Също така цели 89 от делата, образувани по жалби срещу актове на Общия съд, или близо половината от общия брой такива дела, приключени през 2016 г. (189), бяха приключени по реда на член 181 от Процедурния правилник, който овластява Съда да се произнесе с мотивирано определение, когато подадената пред него главна или насрещна жалба срещу акт на Общия съд е изцяло или частично явно недопустима или явно неоснователна. През 2015 г. приключените по този начин дела бяха само 57.

Продължителност на производствата

Комбинацията от горепосочените фактори отчасти обяснява защо равносметката за изминалата година е толкова положителна, що се отнася до продължителността на производствата. Всъщност средната продължителност на преюдициалните производства, а именно 15 месеца, беше постигната още през 2014 г. и е най-ниската от повече от тридесет години насам. При преките производства продължителността на производствата леко нарасна (19,3 месеца), но спадна при жалбите срещу актове на Общия съд. Всъщност през 2016 г. продължителността на производствата по такива жалби беше 12,9 месеца, което е най-ниската продължителност, отчетена от създаването на Общия съд.

Това съкращаване на времето за разглеждане на жалбите срещу актове на Общия съд се обяснява до голяма степен с възприетия от Съда през 2016 г. нов подход при разглеждане на жалбите в областта на достъпа до документи, обществените поръчки и интелектуалната и индустриалната собственост. Всъщност, когато счете, че жалба в някоя от тези три области трябва да бъде отхвърлена на основание член 181 от Процедурния правилник, Съдът вече включва в своето определение анализа на определения по делото генерален адвокат, без да излага нови съображения по изтъкнатите от страните основания и доводи, което допринася за значително съкращаване на производството.

За изчерпателност накрая следва да се отбележи, че през 2016 г. до Съда бяха отправени голям брой искания за прилагане на бързо производство или на спешно преюдициално производство и че по много дела той уважи тези искания. От 12-те представени през 2016 г. искания за спешно преюдициално производство съставът, определен да разгледа съответното дело, уважи 8, а бързото производство беше приложено четири пъти (три пъти по преюдициални запитвания и един път по жалба срещу акт на Общия съд). Времето за разглеждане на тези дела остана твърде задоволително, по-специално като се има предвид, че и по тази категория дела вече се представят заключения: средно 2,7 месеца за разглеждането на делата по реда на спешното преюдициално производство и 4 месеца за разглеждането на преюдициалните запитвания по реда на бързото производство. Освен това, както и през 2015 г., 7 дела бяха разгледани с предимство от Съда.

Висящи дела

Към 31 декември 2016 г. висящите пред Съда дела бяха 872 (824 след съединяване), което е малко по-малко от висящите в края на 2015 г. (884).

II. КОНТАКТИ СЪС СТРАНИТЕ И С ТРЕТИ ЛИЦА

През 2016 г. бяха осъществени още повече контакти между секретариата и представителите на страните и когато е необходимо, трети лица по повод на висящите и приключените дела, което е точно отражение на интензивната правораздавателна дейност и намери отражение в увеличения брой доказателства, вписани в регистъра на секретариата, и съдебни заседания. Броят на съдебните заседания за изслушване на устни състезания от 256 през 2015 г. нарасна на 270 през 2016 г., а броят на съдебните заседания за представяне на заключения през 2016 г. беше 319, което е с 33 % повече спрямо предходната година.

Организирането на тези съдебни заседания означава голяма натовареност за секретариата и за службата за устни преводи на институцията, което за щастие се компенсира от все по-широкото използване на компютърните приложения.

В това отношение следва да се изтъкне особено положителната равносметка от петата година на използване на приложението e-Curia, което е общо за двете съдилища на институцията и позволява подаване и връчване на процесуалните документи по електронен път. Освен институциите на Европейския съюз и все по-голям брой представители и адвокати, всички държави членки вече имат профил за достъп до това приложение, чрез което бяха извършени 75 % от подаванията на документи в Съда през 2016 г. Това показва, че в контекста на непрестанно нарастване на работната натовареност посоченото приложение е важен фактор за повишаване на производителността на съдилищата и същевременно за намаляване на продължителността на производствата (и на разходите за изпращане), както и за защита на околната среда.

От гледна точка на информационните технологии 2016 г. бе белязана също така от ускоряване на публикуването на съдебната практика и от повишаване на функционалността за потребителите. Публикуван преди под формата на месечни книжки, в които се събираха всички съдебни актове на съдилищата на Съюза от съответния месец, електронният сборник със съдебна практика вече се захранва и публикува без прекъсване, още с постановяването на актовете на Съда и Общия съд. Тази промяна в ритъма на публикуване, която влезе в действие на 1 ноември 2016 г. и наложи значителни организационни и координационни усилия от страна на всички участници в процеса на публикуване на съдебната практика от и извън институцията, носи значителни предимства за всички правни субекти, тъй като не само позволява съдебната практика да бъде бързо предоставяна на разположение, но освен това дава и по-големи възможности за търсене, тъй като публикуваните в Сборника съдебни актове съдържат хипервръзки, препращащи пряко към съответните точки от цитираните в тях съдебни или законодателни актове.

Накрая трябва да се отбележи, че през 2016 г., както и досега, в секретариата продължиха да постъпват множество всевъзможни искания и молби без връзка със съдебните дела, които секретариатът трябваше да разгледа сам или в сътрудничество с дирекция „Комуникация“. Работната натовареност, свързана с разглеждането на тези искания и молби, постъпили с хиляди в секретариата на Съда на всички езици на Европейския съюз и под най-различна форма (по пощата, електронната поща или телефона), не трябва да се подценява. Всъщност тя е резултат от необходимостта всяка подадена до Съда молба да се анализира подробно, тъй като понякога може да доведе до образуване на истинско дело.

III. ПОДПОМАГАНЕ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СЪДА

Както беше посочено във встъпителната част на това изложение, секретариатът оказва също и съдействие на членовете на Съда, като ги подпомага в работата им.

Тази помощ се изразява най-напред в конкретно предаване на всички процесуални документи — и на техните преводи — на съдиите и генералните адвокати, натоварени с разглеждането на образуваните пред Съда дела, и в решаване на множеството процесуални въпроси, които могат да се поставят в хода на производството. Изпълнението на тази задача представлява, разбира се, значителна част от работата на секретариата през 2016 г., но и то претърпя съществени промени през изминалата година, тъй като по инициатива на неговия председател Съдът започна да прилага електронно вътрешно предаване за всички процесуални документи. Като заместиха предаването на хартиен носител с напълно електронно предаване посредством наличните приложения, „електронните информационни фишове“ всъщност позволиха да се модернизира функционирането на Съда и същевременно съкратиха времето, необходимо за вземане на решения по процесуални въпроси.

Предоставяната от секретариата помощ по-нататък предполага активно участие в подготвянето и изпълнението на решенията на общото събрание на Съда, както и в провеждането на съдебните му заседания, като секретариатът е по-специално натоварен с изготвянето на протоколите от тези съдебни заседания, които са част от оригиналната преписка по делото.

Накрая, секретариатът трябва да подпомага работата на различните комисии, и по-специално на комисията за Статута и Процедурния правилник на Съда. През изминалата година тази комисия се събираше многократно и работата ѝ доведе до приемането на няколко важни акта през 2016 г.

На първо място, следва да се припомни обсъждането на реформата на съдебната структура на Европейския съюз, което доведе до приемането на 6 юли 2016 г. на Регламент (ЕС, Евратом) 2016/1192 на Европейския парламент и на Съвета за прехвърляне на Общия съд на компетентността да разглежда като първа инстанция спорове между Европейския съюз и неговите служители[1].

По-нататък, в областта на сигурността следва да се отбележи работата по допълване на режима, въведен от Общия съд с цел да осигури подходяща защита на представените пред него сведения или доказателства, които се отнасят до сигурността на Съюза или неговите държави членки или до техните международни отношения. Така успоредно с изменението на член 105 от Процедурния правилник на Общия съд, в Процедурния правилник на Съда беше добавен нов член 190а с цел да се гарантира, че в случай на обжалване на акта на Общия съд ще бъде предоставена същата защита като предоставяната от Общия съд. Тези разпоредби бяха допълнени с приетите както от Съда, така и от Общия съд решения за прилагане на членове 105 и 190а, уточняващи естеството и обхвата на планираните мерки за постигане на този резултат[2]. В съответствие с посоченото в самите решения те влязоха в сила в деня след публикуването им в *Официален вестник на Европейския съюз*, а именно на 25 декември 2016 г.

1| Тези членове и тези решения бяха публикувани съответно в *Официален вестник на Европейския съюз* L 217 от 12 август 2016 г., стр. 69 и 72 и L 355 от 24 декември 2016 г., стр. 5 и 18.

2| Тези членове и тези решения бяха публикувани съответно в *Официален вестник на Европейския съюз* L 217 от 12 август 2016 г., стр. 69 и 72 и L 355 от 24 декември 2016 г., стр. 5 и 18.

Накрая, следва да се спомене приемането от Съда на нова редакция на неговите препоръки към националните юрисдикции относно отправянето на преюдициални запитвания. Тези препоръки, които бяха публикувани на всички официални езици в *Официален вестник на Европейския съюз* C 439 от 25 ноември 2016 г., са важен инструмент на диалога между Съда и съдилищата на държавите членки. Препоръките всъщност припомнят основните характеристики на преюдициалното производство и съдържат ценни указания относно предмета и обхвата на преюдициалното запитване, както и относно неговата форма и съдържание. Освен това за първи път в историята на Съда в едно много практично приложение е обобщено за сведение на националните съдилища всичко, което трябва да вземат предвид, когато сезират Съда с преюдициално запитване.

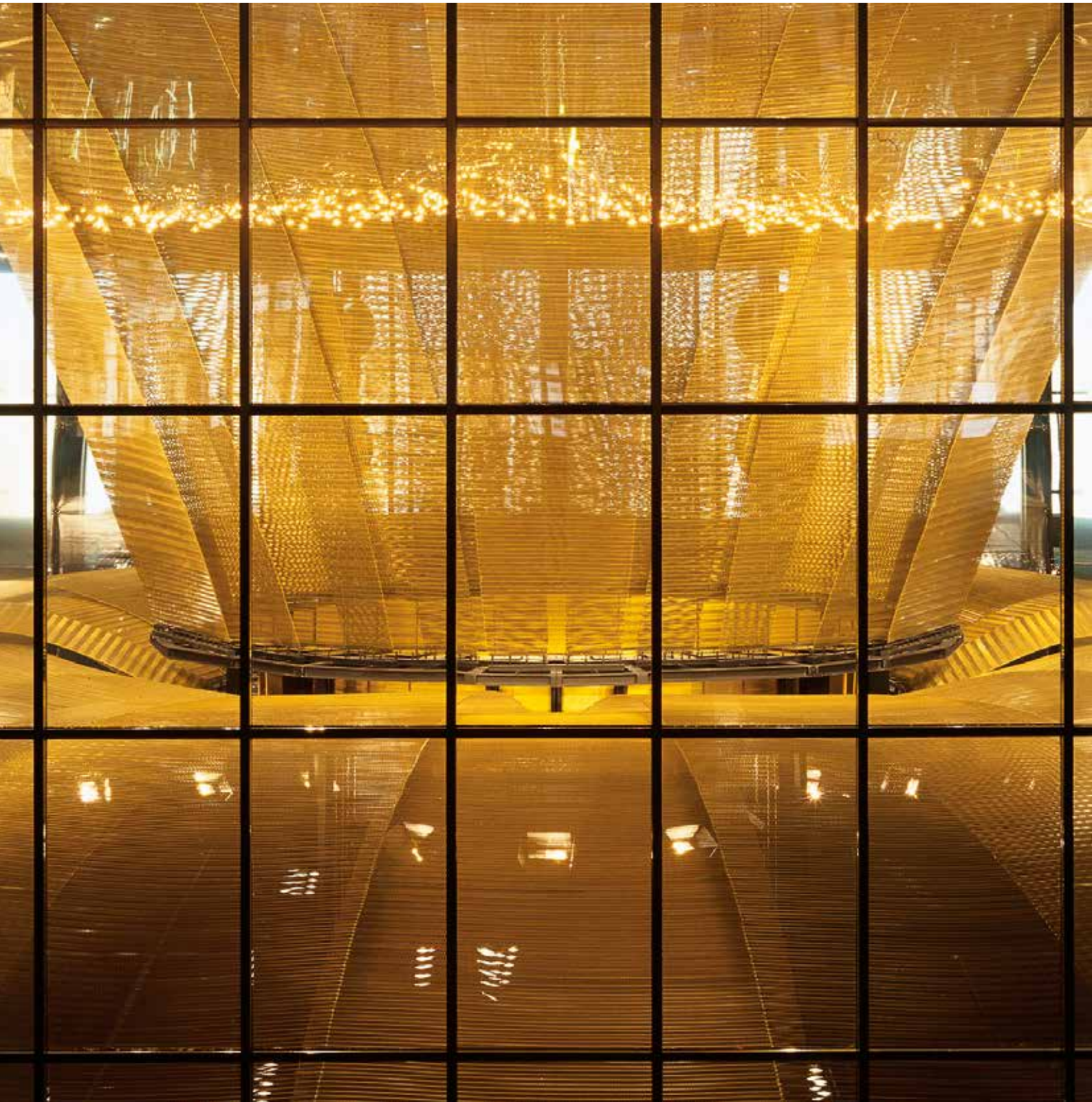

СЪДЕБНА СТАТИСТИКА НА СЪДА

I. ОБЩА ДЕЙНОСТ НА СЪДА

1. Образувани, приключени и висящи дела (2012—2016)

II. ОБРАЗУВАНИ ДЕЛА

2. Видове производства (2012—2016)
3. Област, с която е свързан(а) искът или жалбата (2016)
4. Искове за установяване на неизпълнение на задължения от държава (2012—2016)

III. ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

5. Видове производства (2012—2016)
6. Съдебни решения, определения, становища (2016)
7. Съдебен състав (2012—2016)
8. Дела, приключени със съдебно решение, становище или определение с правораздавателен характер (2012—2016)
9. Дела, приключени със съдебно решение, становище или определение с правораздавателен характер — Област, с която е свързан(а) искът или жалбата (2012—2016)
10. Дела, приключени със съдебно решение, становище или определение с правораздавателен характер — Област, с която е свързан(а) искът или жалбата (2016)
11. Дела, приключени със съдебно решение, становище или определение с правораздавателен характер — Област, с която е свързан(а) искът или жалбата (2012—2016)
12. Продължителност на производствата В месеци (2012—2016)

IV. ВИСЯЩИ ДЕЛА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ

13. Видове производства (2012—2016)
14. Съдебен състав (2012—2016)

V. РАЗНИ

15. Бързи производства (2012—2016)
16. Спешни преюдициални производства (2012—2016)
17. Обезпечителни производства (2016)

VI. ОБЩО РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНАТА ДЕЙНОСТ (1952—2016)

18. Образувани дела и съдебни решения
19. Отправени преюдициални запитвания (по държави членки и по години)
20. Отправени преюдициални запитвания (по държави членки и по юрисдикции)
21. Предявени искове за установяване на неизпълнение на задължения от държава

VII. ДЕЙНОСТ НА СЕКРЕТАРИАТА НА СЪДА (2015—2016)

I. ОБЩА ДЕЙНОСТ НА СЪДА

1. ОБРАЗУВАНИ, ПРИКЛЮЧЕНИ И ВИСЯЩИ ДЕЛА (2012—2016) [1]

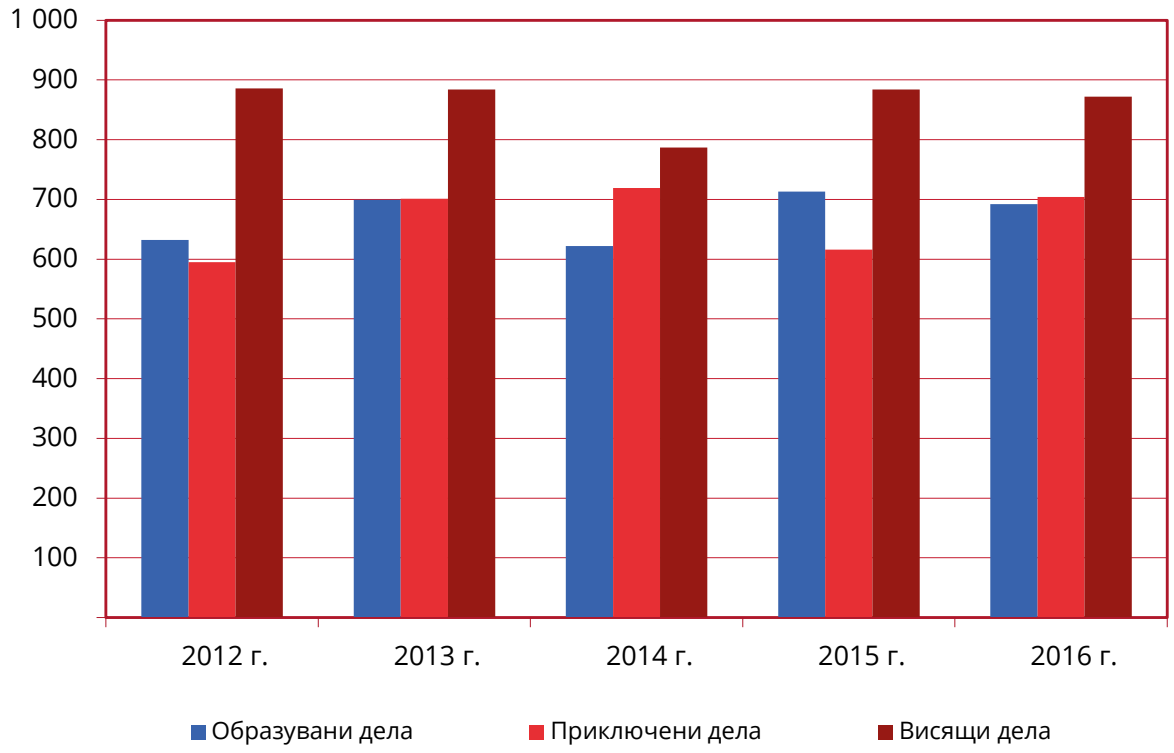

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Образувани дела	632	699	622	713	692
Приключени дела	595	701	719	616	704
Висящи дела	886	884	787	884	872

1 | Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

II. ОБРАЗУВАНИ ДЕЛА

2. ВИДОВЕ ПРОИЗВОДСТВА (2012—2016)[1]

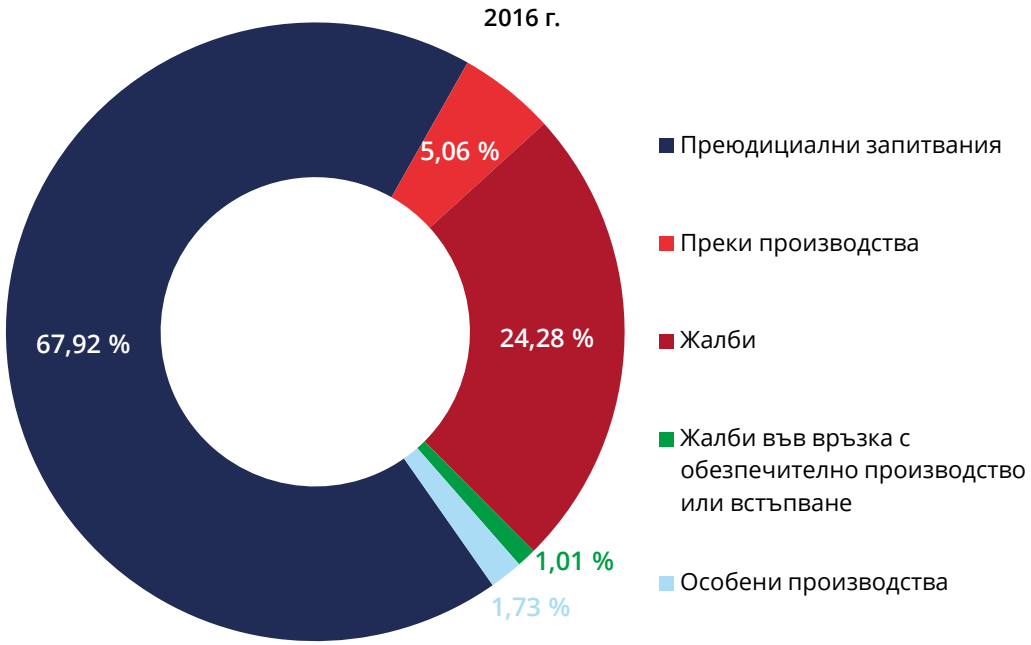

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Преюдициални запитвания	404	450	428	436	470
Преки производства	73	72	74	48	35
Жалби	136	161	111	206	168
Жалби във връзка с обезпечително производство или встъпване	3	5		9	7
Искания за становища	1	2	1	3	
Особени производства [2]	15	9	8	11	12
Общо	**632**	**699**	**622**	**713**	**692**
Молби за допускане на обезпечение		1	3	2	3

1| Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

2| За „особени производства“ се считат свързаните с: правна помощ, определяне на съдебни разноски, поправяне, отмяна на съдебно решение, постановено в отсъствието на ответника, отмяна на съдебен акт по молба на трето лице, тълкуване, отмяна на влязъл в сила съдебен акт, разглеждане на предложение на първия генерален адвокат за преразглеждане на съдебен акт на Общия съд, налагане на запор и делата, свързани с имунитет.

3. ОБЛАСТ, С КОЯТО Е СВЪРЗАН(А) ИСКЪТ ИЛИ ЖАЛБАТА (2016)[1]

	Преюдициални запитвания	Преки производства	Жалби	Жалби във връзка с обезпечително производство или встъпване	Общо	Особени производства
Външна дейност на Европейския съюз	3		1		4	
Гражданство на Съюза	6				6	
Данъчни въпроси	68	3			71	
Достъп до документи			3	3	6	
Държавни помощи	10	2	26	1	39	
Енергетика	2		1		3	
Защита на потребителите	21		2		23	
Земеделие	14		12	1	27	
Икономическа и парична политика			1		1	
Индустриална политика	3				3	
Институционално право	2	3	15	1	21	1
Интелектуална и индустриална собственост	18		48		66	
Конкуренция	12		23		35	
Митнически съюз и обща митническа тарифа	13				13	
Научни изследвания, технологично развитие и космическо пространство			3		3	
Обща външна политика и политика на сигурност			7		7	
Обща политика в областта на рибарството	2		1		3	
Обществени поръчки	15	1	3		19	
Обществено здраве			1		1	
Околна среда	18	11		1	30	
Правен режим на предприятията	7				7	
Принципи на правото на Съюза	9	1	1		11	
Пространство на свобода, сигурност и правосъдие	76				76	
Регистрация, оценка, разрешаване и ограничаване на химикали (Регламент REACH)			2		2	
Сближаване на законодателствата	32	2			34	
Свобода на установяване	15	1			16	
Свободно движение на капитали	4				4	
Свободно движение на стоки	3				3	
Свободно движение на хора	27	1			28	
Свободно предоставяне на услуги	15				15	
Социална политика	33				33	
Социално осигуряване на работниците мигранти	10				10	
Транспорт	23	9			32	
Търговска политика	6		14		20	
Финансови разпоредби (бюджет, финансова рамка, собствени ресурси, борба с измамите,...)	2		1		3	
Договор за ЕО/ДФЕС	**469**	**34**	**165**	**7**	**675**	**1**
Правилник за длъжностните лица		1			1	
Привилегии и имунитети	1				1	1
Производство			3		3	10
Разни	**1**	**1**	**3**		**5**	**11**
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ОБЛАСТИ	**470**	**35**	**168**	**7**	**680**	**12**

>>>

1 | Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

4. ИСКОВЕ ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯ ОТ ДЪРЖАВА (2012—2016) [1]

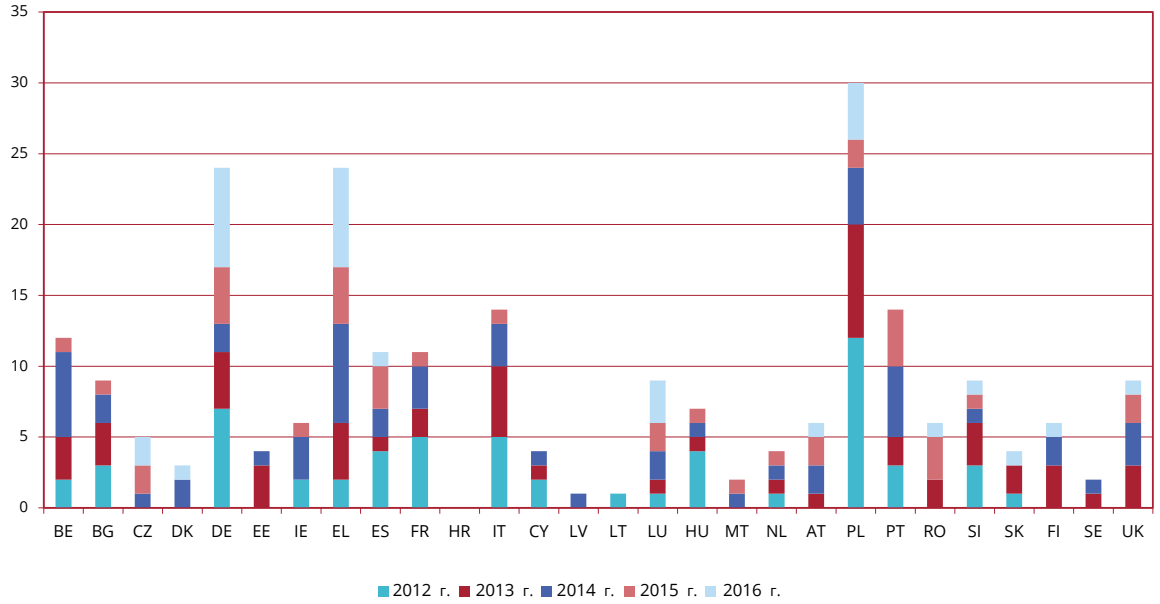

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Белгия	2	3	6	1	
България	3	3	2	1	
Чешка република			1	2	2
Дания			2		1
Германия	7	4	2	4	7
Естония		3	1		
Ирландия	2		3	1	
Гърция	2	4	7	4	7
Испания	4	1	2	3	1
Франция	5	2	3	1	
Хърватия					
Италия	5	5	3	1	
Кипър	2	1	1		
Латвия			1		
Литва	1				
Люксембург	1	1	2	2	3
Унгария	4	1	1	1	
Малта			1	1	
Нидерландия	1	1	1	1	
Австрия		1	2	2	1
Полша	12	8	4	2	4
Португалия	3	2	5	4	
Румъния		2		3	1
Словения	3	3	1	1	1
Словакия	1	2			1
Финландия		3	2		1
Швеция		1	1		
Обединено кралство		3	3	2	1
Общо	58	54	57	37	31

1 | Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

III. ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

5. ВИДОВЕ ПРОИЗВОДСТВА (2012—2016) [1]

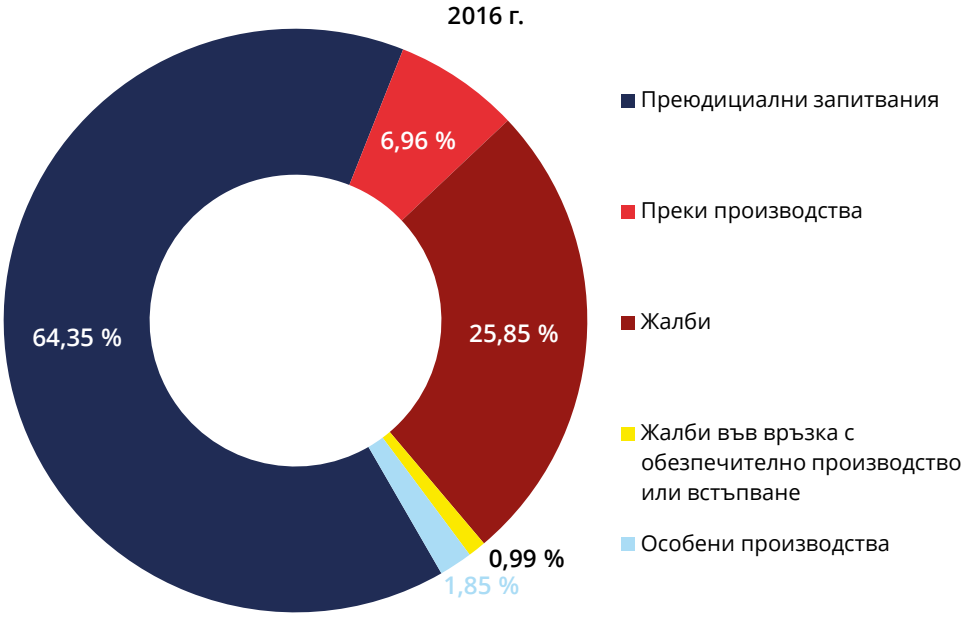

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Преюдициални запитвания	386	413	476	404	453
Преки производства	70	110	76	70	49
Жалби	117	155	157	127	182
Жалби във връзка с обезпечително производство или встъпване	12	5	1	7	7
Искания за становища		1	2	1	
Особени производства	10	17	7	7	13
Общо	**595**	**701**	**719**	**616**	**704**

1| Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

6. СЪДЕБНИ РЕШЕНИЯ, ОПРЕДЕЛЕНИЯ, СТАНОВИЩА (2016) [1]

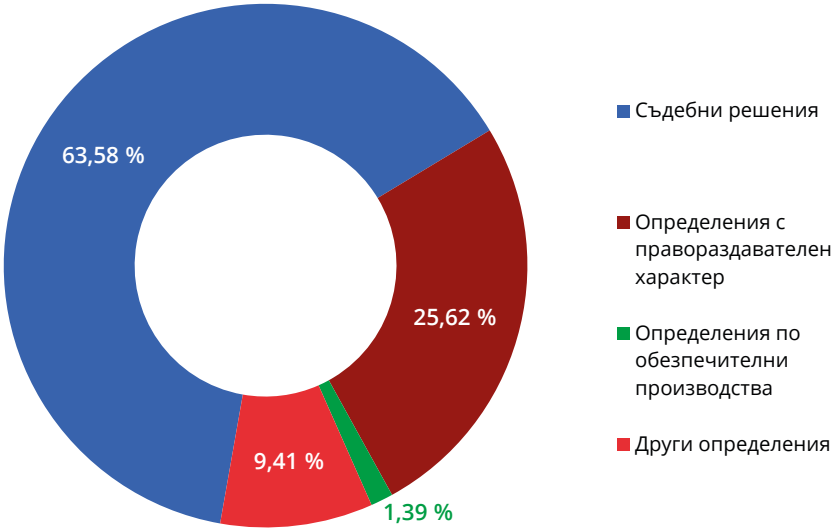

	Съдебни решения	Определения с правораздавателен характер [2]	Определения по обезпечителни производства [3]	Други определения [4]	Искания за становища	Общо
Преюдициални запитвания	302	67		39		408
Преки производства	37	1		10		48
Жалби	73	87	4	9		173
Жалби във връзка с обезпечително производство или встъпване			5	2		7
Искания за становища						
Особени производства		11		1		12
Общо	**412**	**166**	**9**	**61**	**0**	**648**

1| Посочените (окончателни) данни указват общия брой дела, като е взето предвид съединяването на дела поради връзката помежду им (поредица съединени дела = едно дело).

2| Определения, с които се слага край на производството, различни от определенията за прекратяване поради заличаване на делото от регистъра, поради липса на основание за произнасяне по същество или поради препращане на делото на Общия съд.

3| Определения, постановени по молба на основание членове 278 ДФЕС и 279 ДФЕС (по-рано членове 242 ЕО и 243 ЕО), член 280 ДФЕС (по-рано член 244 ЕО) или съответните разпоредби от ДЕОАЕ, или по жалба срещу определение по обезпечително производство или по молба за встъпване.

4| Определения, с които се слага край на производството поради заличаване на делото от регистъра, поради липса на основание за произнасяне по същество или поради препращане на делото на Общия съд.

7. СЪДЕБЕН СЪСТАВ (2012—2016) [1]

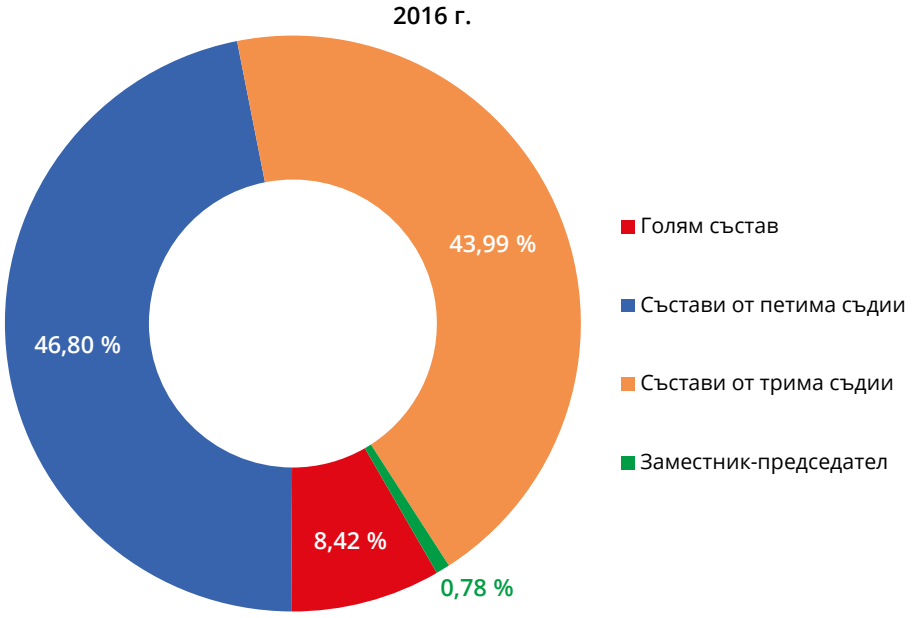

	2012 г.			2013 г.			2014 г.			2015 г.			2016 г.		
	Съдебни решения/Становища	Определения [2]	Общо	Съдебни решения/Становища	Определения [2]	Общо	Съдебни решения/Становища	Определения [2]	Общо	Съдебни решения/Становища	Определения [2]	Общо	Съдебни решения/Становища	Определения [2]	Общо
Пленум	1		1				1		1						
Голям състав	47		47	52		52	51	3	54	47		47	54		54
Състави от петима съдии	275	8	283	348	18	366	320	20	340	298	20	318	280	20	300
Състави от трима съдии	83	97	180	91	106	197	110	118	228	93	89	182	120	162	282
Председател		12	12												
Заместник-председател					5	5		1	1		7	7		5	5
Общо	**406**	**117**	**523**	**491**	**129**	**620**	**482**	**142**	**624**	**438**	**116**	**554**	**454**	**187**	**641**

1| Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

2| Определения, с които се слага край на производството, различни от определенията за прекратяване поради заличаване на делото от регистъра, поради липса на основание за произнасяне по същество или поради препращане на делото на Общия съд.

8. ДЕЛА, ПРИКЛЮЧЕНИ СЪС СЪДЕБНО РЕШЕНИЕ, СТАНОВИЩЕ ИЛИ ОПРЕДЕЛЕНИЕ С ПРАВОРАЗДАВАТЕЛЕН ХАРАКТЕР (2012—2016) [1] [2]

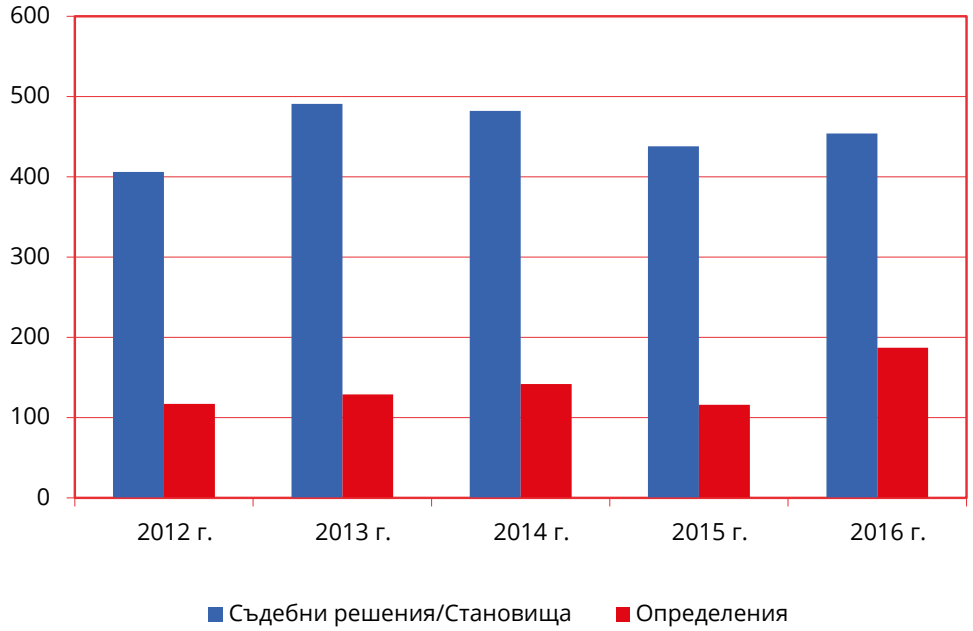

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Съдебни решения/ Становища	406	491	482	438	454
Определения	117	129	142	116	187
Общо	**523**	**620**	**624**	**554**	**641**

1| Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

2| Определения, с които се слага край на производството, различни от определенията за прекратяване поради заличаване на делото от регистъра, поради липса на основание за произнасяне по същество или поради препращане на делото на Общия съд.

9. ДЕЛА, ПРИКЛЮЧЕНИ СЪС СЪДЕБНО РЕШЕНИЕ, СТАНОВИЩЕ ИЛИ ОПРЕДЕЛЕНИЕ С ПРАВОРАЗДАВАТЕЛЕН ХАРАКТЕР — ОБЛАСТ, С КОЯТО Е СВЪРЗАН(А) ИСКЪТ ИЛИ ЖАЛБАТА (2012—2016) [1]

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Външна дейност на Европейския съюз	5	4	6	1	5
Гражданство на Съюза	8	12	9	4	8
Данъчни въпроси	64	74	52	55	41
Достъп до документи	5	6	4	3	4
Държавни помощи	10	34	41	26	26
Енергетика		1	3	2	
Заетост				1	
Защита на потребителите [3]	9	19	20	29	33
Земеделие	22	33	29	20	13
Икономическа и парична политика	3		1	3	10
Икономическо, социално и териториално сближаване	3	6	8	4	2
Индустриална политика	8	15	3	9	10
Институционално право	27	31	18	27	20
Интелектуална и индустриална собственост	46	43	69	51	80
Конкуренция	30	42	28	23	30
Митнически съюз и обща митническа тарифа [4]	19	11	21	20	27
Научни изследвания, технологично развитие и космическо пространство	1	1		1	3
Образование, професионално обучение, младеж и спорт	1		1	1	
Обща външна политика и политика на сигурност	9	12	3	6	11
Обща политика в областта на рибарството			5	3	1
Обществени поръчки	12	12	13	14	31
Обществено здраве	1	2	3	5	4
Околна среда [3]	27	35	30	27	53
Околна среда и потребители [3]	1				
Правен режим на предприятията	1	4	3	1	1
Принципи на правото на Съюза	7	17	23	12	13

>>>

1| Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

2| Рубриките „Бюджет на Общностите“ и „Собствени ресурси на Общностите“ са прегрупирани в рубриката „Финансови разпоредби“ за делата, образувани след 1 декември 2009 г.

3| Рубриката „Околна среда и потребители“ е разделена на две отделни рубрики за делата, образувани след 1 декември 2009 г.

4| Рубриките „Обща митническа тарифа“ и „Митнически съюз“ са прегрупирани в една-единствена рубрика за делата, образувани след 1 декември 2009 г.

Присъединяване на нови държави	2				1
Пространство на свобода, сигурност и правосъдие	37	46	51	49	51
Регистрация, оценка, разрешаване и ограничаване на химикали (Регламент REACH)			5	1	1
Сближаване на законодателствата	12	24	25	24	16
Свобода на установяване	6	13	9	17	27
Свободно движение на капитали	21	8	6	8	7
Свободно движение на стоки	7	1	10	9	5
Свободно движение на хора	18	15	20	13	12
Свободно предоставяне на услуги	29	16	11	17	14
Социална политика	28	27	51	30	23
Социално осигуряване на работниците мигранти	8	12	6	14	5
Съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси					1
Трансевропейски мрежи					1
Транспорт	14	17	18	9	20
Туризъм	1				
Търговска политика	8	6	7	4	14
Финансови разпоредби (бюджет, финансова рамка, собствени ресурси, борба с измамите,...)[2]	3	2	5	1	2
Договор за ЕО/ДФЕС	**513**	**601**	**617**	**544**	**626**
Договор за АЕ				1	
Правилник за длъжностните лица		5	1	3	
Привилегии и имунитети	3			2	1
Производство	7	14	6	4	14
Разни	**10**	**19**	**7**	**9**	**15**
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ОБЛАСТИ	**523**	**620**	**624**	**554**	**641**

1| Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

2| Рубриките „Бюджет на Общностите“ и „Собствени ресурси на Общностите“ са прегрупирани в рубриката „Финансови разпоредби“ за делата, образувани след 1 декември 2009 г.

3| Рубриката „Околна среда и потребители“ е разделена на две отделни рубрики за делата, образувани след 1 декември 2009 г.

4| Рубриките „Обща митническа тарифа“ и „Митнически съюз“ са прегрупирани в една-единствена рубрика за делата, образувани след 1 декември 2009 г.

10. ДЕЛА, ПРИКЛЮЧЕНИ СЪС СЪДЕБНО РЕШЕНИЕ, СТАНОВИЩЕ ИЛИ ОПРЕДЕЛЕНИЕ С ПРАВОРАЗДАВАТЕЛЕН ХАРАКТЕР — ОБЛАСТ, С КОЯТО Е СВЪРЗАН(А) ИСКЪТ ИЛИ ЖАЛБАТА (2016) [1]

	Решения / становища	Определения [2]	Общо
Външна дейност на Европейския съюз	5		5
Гражданство на Съюза	7	1	8
Данъчни въпроси	37	4	41
Достъп до документи	2	2	4
Държавни помощи	19	7	26
Защита на потребителите [4]	22	11	33
Земеделие	11	2	13
Икономическа и парична политика	10		10
Икономическо, социално и териториално сближаване	2		2
Индустриална политика	10		10
Институционално право	11	9	20
Интелектуална и индустриална собственост	29	51	80
Конкуренция	23	7	30
Митнически съюз и обща митническа тарифа [5]	25	2	27
Научни изследвания, технологично развитие и космическо пространство	1	2	3
Обща външна политика и политика на сигурност	11		11
Обща политика в областта на рибарството	1		1
Обществени поръчки	20	11	31
Обществено здраве	2	2	4
Околна среда (4)	42	11	53
Правен режим на предприятията	1		1
Принципи на правото на Съюза	10	3	13
Присъединяване на нови държави	1		1

>>>

1| Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

2| Определения, с които се слага край на производството, различни от определенията за прекратяване поради заличаване на делото от регистъра, поради липса на основание за произнасяне по същество или поради препращане на делото на Общия съд.

3| Рубриките „Бюджет на Общностите“ и „Собствени ресурси на Общностите“ са прегрупирани в рубриката „Финансови разпоредби“ за делата, образувани след 1 декември 2009 г.

4| Рубриката „Околна среда и потребители“ е разделена на две отделни рубрики за делата, образувани след 1 декември 2009 г.

5| Рубриките „Обща митническа тарифа“ и „Митнически съюз“ са прегрупирани в една-единствена рубрика за делата, образувани след 1 декември 2009 г.

Пространство на свобода, сигурност и правосъдие	45	6	51
Регистрация, оценка, разрешаване и ограничаване на химикали (Регламент REACH)	1		1
Сближаване на законодателствата	15	1	16
Свобода на установяване	5	22	27
Свободно движение на капитали	6	1	7
Свободно движение на стоки	5		5
Свободно движение на хора	11	1	12
Свободно предоставяне на услуги	11	3	14
Социална политика	19	4	23
Социално осигуряване на работниците мигранти	5		5
Съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси	1		1
Трансевропейски мрежи	1		1
Транспорт	14	6	20
Търговска политика	10	4	14
Финансови разпоредби (бюджет, финансова рамка, собствени ресурси, борба с измамите,...) [3]	2		2
Договор за ЕО/ДФЕС	**453**	**173**	**626**
Привилегии и имунитети	1		1
Производство		14	14
Разни	**1**	**14**	**15**
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ОБЛАСТИ	**454**	**187**	**641**

1| Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

2| Определения, с които се слага край на производството, различни от определенията за прекратяване поради заличаване на делото от регистъра, поради липса на основание за произнасяне по същество или поради препращане на делото на Общия съд.

3| Рубриките „Бюджет на Общностите“ и „Собствени ресурси на Общностите“ са прегрупирани в рубриката „Финансови разпоредби“ за делата, образувани след 1 декември 2009 г.

4| Рубриката „Околна среда и потребители“ е разделена на две отделни рубрики за делата, образувани след 1 декември 2009 г.

5| Рубриките „Обща митническа тарифа“ и „Митнически съюз“ са прегрупирани в една-единствена рубрика за делата, образувани след 1 декември 2009 г.

11. ДЕЛА, ПРИКЛЮЧЕНИ СЪС СЪДЕБНО РЕШЕНИЕ, СТАНОВИЩЕ ИЛИ ОПРЕДЕЛЕНИЕ С ПРАВОРАЗДАВАТЕЛЕН ХАРАКТЕР — ОБЛАСТ, С КОЯТО Е СВЪРЗАН(А) ИСКЪТ ИЛИ ЖАЛБАТА (2012—2016) [1]

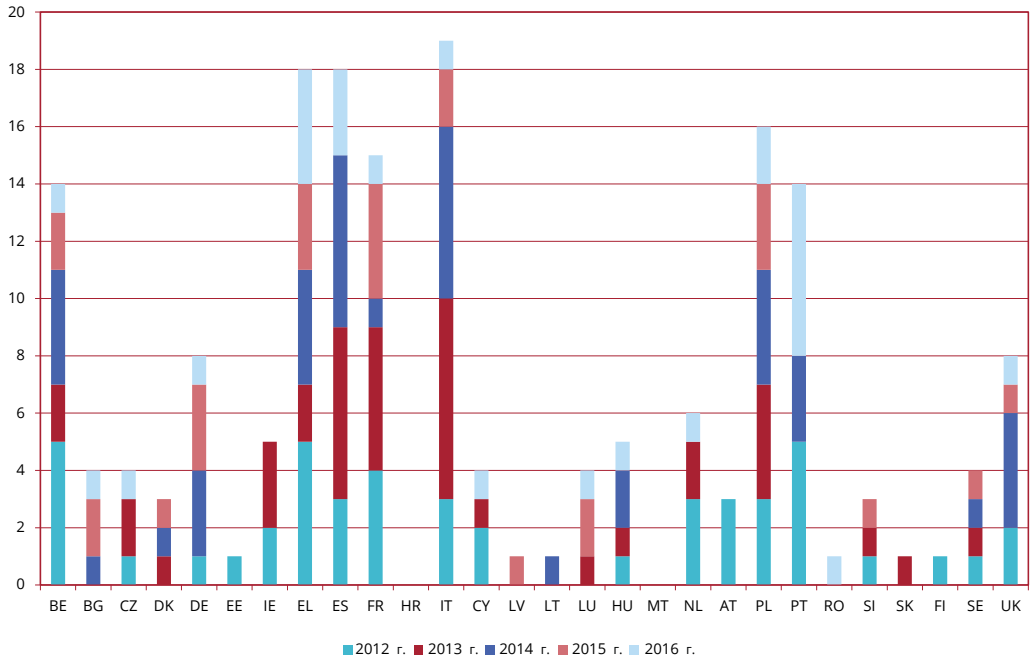

	2012 г.		2013 г.		2014 г.		2015 г.		2016 г.	
	Уважава	Отхвърля	Уважава	Отхвърля	Уважава	Отхвърля	Уважава	Отхвърля	Уважава	Отхвърля
Белгия	5	**1**	2	**1**	4		2		1	
България					1	**1**	2		1	
Чешка република	1		2	**2**					1	
Дания			1	**1**	1		1			
Германия	1	**2**		**2**	3	**1**	3		1	
Естония	1									
Ирландия	2		3	**1**				**1**		
Гърция	5		2	**1**	4		3		4	
Испания	3		6		6				3	
Франция	4		5	**3**	1		4		1	
Хърватия										
Италия	3		7	**1**	6		2		1	
Кипър	2		1						1	
Латвия							1			
Литва					1					
Люксембург			1	**1**			2		1	
Унгария	1		1		2				1	
Малта										**1**
Нидерландия	3	**1**	2	**2**		**1**			1	**1**
Австрия	3			**1**						**1**
Полша	3		4	**2**	4		3	**1**	2	
Португалия	5			**1**	3				6	
Румъния									1	
Словения	1		1				1			
Словакия		**1**	1					**2**		
Финландия	1			**2**						
Швеция	1		1	**1**	1		1			
Обединено кралство	2			**1**	4		1	**1**	1	**1**
Общо	**47**	**5**	**40**	**23**	**41**	**3**	**26**	**5**	**27**	**4**

1 | Посочените (окончателни) данни указват общия брой дела, като е взето предвид съединяването на дела поради връзката помежду им (поредица съединени дела = едно дело).

12. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ПРОИЗВОДСТВАТА В МЕСЕЦИ (2012—2016) [1]

(СЪДЕБНИ РЕШЕНИЯ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ С ПРАВОРАЗДАВАТЕЛЕН ХАРАКТЕР)

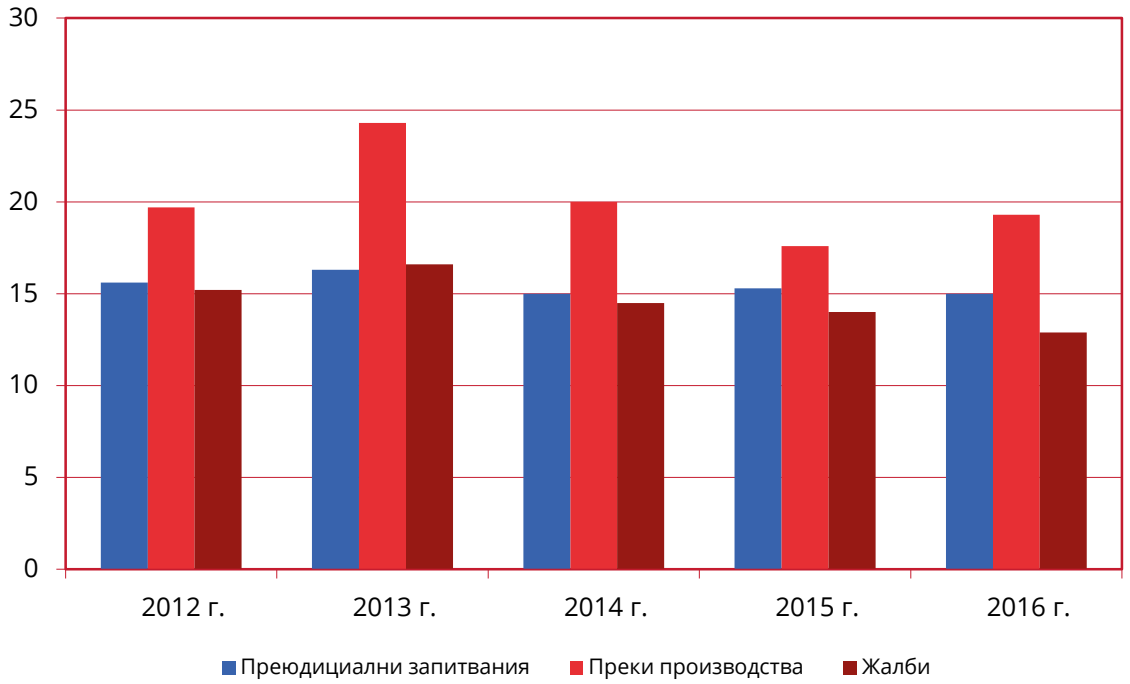

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Преюдициални запитвания	15,6	16,3	15,0	15,3	15,0
Спешни преюдициални производства	1,9	2,2	2,2	1,9	2,7
Преки производства	19,7	24,3	20,0	17,6	19,3
Жалби	15,2	16,6	14,5	14,0	12,9

1| При изчисляване на продължителността на производствата не са взети предвид: делата, по които е постановено междинно решение или по които са постановени мерки за събиране на доказателства; становищата; особените производства (а именно във връзка с: правна помощ, определяне на съдебни разноски, поправяне, отмяна на съдебно решение, постановено в отсъствието на ответника, отмяна на съдебен акт по молба на трето лице, тълкуване, отмяна на влязъл в сила съдебен акт, разглеждане на предложение на първия генерален адвокат за преразглеждане на съдебен акт на Общия съд, налагане на запор и делата, свързани с имунитет); делата, приключили с определение за заличаване на делото от регистъра, с определение, с което се установява липса на основание за произнасяне по същество или с определение за препращане на делото на Общия съд; обезпечителните производства, както и жалбите във връзка с обезпечително производство или встъпване..

IV. ВИСЯЩИ ДЕЛА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ

13. ВИДОВЕ ПРОИЗВОДСТВА (2012—2016) [1]

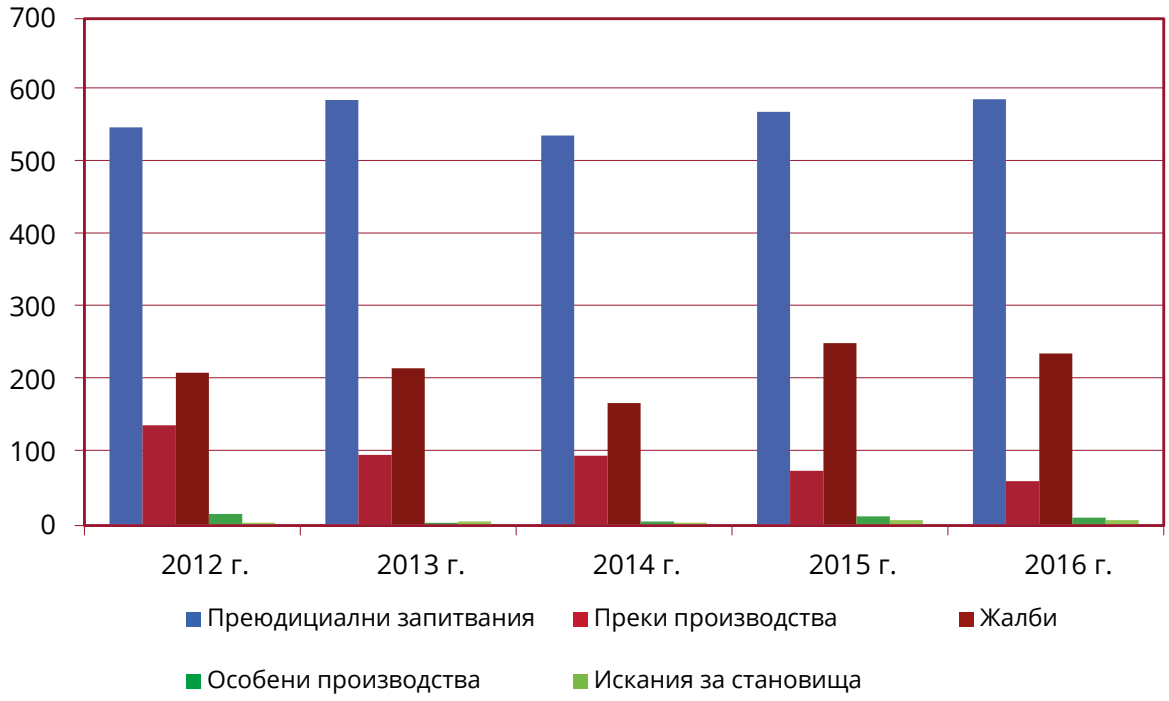

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Преюдициални запитвания	537	574	526	558	575
Преки производства	134	96	94	72	58
Жалби	205	211	164	245	231
Особени производства	9	1	2	6	5
Искания за становища	1	2	1	3	3
Общо	**886**	**884**	**787**	**884**	**872**

1 | Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

14. СЪДЕБЕН СЪСТАВ (2012—2016) [1]

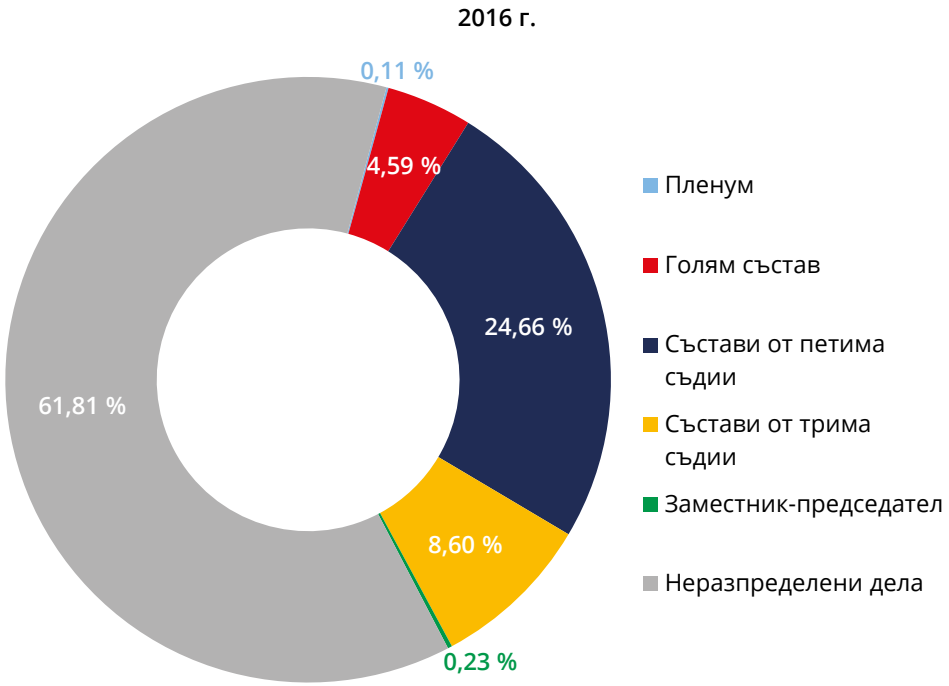

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Пленум					1
Голям състав	44	37	33	38	40
Състави от петима съдии	239	190	176	203	215
Състави от трима съдии	42	51	44	54	75
Заместник-председател	1	1		2	2
Неразпределени дела	560	605	534	587	539
Общо	**886**	**884**	**787**	**884**	**872**

1 | Посочените (неокончателни) данни указват общия брой дела, независимо от съединяването на дела поради връзката помежду им (един номер на дело = едно дело).

V. РАЗНИ

15. БЪРЗИ ПРОИЗВОДСТВА (2012—2016) [1]

	2012 г.		2013 г.		2014 г.		2015 г.		2016 г.	
	Уважаване	Отхвърляне	Уважаване	Отхвърляне	Уважаване	Отхвърляне	Уважаване	Отхвърляне	Уважаване	Отхвърляне
Преки производства	1			1						
Преюдициални запитвания	1	5		16	2	10	1	14	2	13
Жалби		1							1	
Общо	**2**	**6**	**0**	**17**	**2**	**10**	**1**	**14**	**3**	**13**

1 | Дела, по които през съответната година с решение на председателя или с определение е уважено или отхвърлено искане за разглеждане по реда на бързото производство.

16. СПЕШНИ ПРЕЮДИЦИАЛНИ ПРОИЗВОДСТВА (2012—2016) [1]

	2012 г.		2013 г.		2014 г.		2015 г.		2016 г.	
	Уважаване	Отхвърляне	Уважаване	Отхвърляне	Уважаване	Отхвърляне	Уважаване	Отхвърляне	Уважаване	Отхвърляне
Пространство на свобода, сигурност и правосъдие	4	1	2	3	4	1	5	5	8	4
Сближаване на законодателствата						1				
Общо	**4**	**1**	**2**	**3**	**4**	**2**	**5**	**5**	**8**	**4**

1 | Дела, по които през съответната година е взето решение за уважаване или за отхвърляне на искане за разглеждане по реда на спешното производство

17. ОБЕЗПЕЧИТЕЛНИ ПРОИЗВОДСТВА (2016) [1]

	Образувани обезпечителни производства	Жалби във връзка с обезпечително производство или встъпване	Взето решение		
			Отхвърляне	Уважаване	Заличаване на делото от регистъра или липса на основание за произнасяне по същество
Достъп до документи		3	1	1	
Земеделие	1	1	2		
Държавни помощи		1	1		
Конкуренция			2	1	
Институционално право		1			1
Околна среда	1	1	2		
Научни изследвания, технологично развитие и космическо пространство	1				1
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ОБЛАСТИ	**3**	**7**	**8**	**2**	**2**

1| Посочените (окончателни) данни указват общия брой дела, като е взето предвид съединяването на дела поради връзката помежду им (поредица съединени дела = едно дело).

VI. ОБЩО РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНАТА ДЕЙНОСТ (1952—2016)

18. ОБРАЗУВАНИ ДЕЛА И СЪДЕБНИ РЕШЕНИЯ

Години	Образувани дела[1]							Съдебни решения/ Становища[2]
	Преюдициални запитвания	Преки производства	Жалби	Жалби във връзка с обезпечително производство или встъпване	Искания за становище	Общо	Молби за допускане на обезпечение	
1953 г.		4				4		
1954 г.		10				10		2
1955 г.		9				9	2	4
1956 г.		11				11	2	6
1957 г.		19				19	2	4
1958 г.		43				43		10
1959 г.		46			1	47	5	13
1960 г.		22			1	23	2	18
1961 г.	1	24			1	26	1	11
1962 г.	5	30				35	2	20
1963 г.	6	99				105	7	17
1964 г.	6	49				55	4	31
1965 г.	7	55				62	4	52
1966 г.	1	30				31	2	24
1967 г.	23	14				37		24
1968 г.	9	24				33	1	27
1969 г.	17	60				77	2	30
1970 г.	32	47				79		64
1971 г.	37	59				96	1	60
1972 г.	40	42				82	2	61
1973 г.	61	131				192	6	80
1974 г.	39	63				102	8	63
1975 г.	69	61			1	131	5	78
1976 г.	75	51			1	127	6	88
1977 г.	84	74				158	6	100
1978 г.	123	146			1	270	7	97
1979 г.	106	1 218				1 324	6	138
1980 г.	99	180				279	14	132
1981 г.	108	214				322	17	128
1982 г.	129	217				346	16	185
1983 г.	98	199				297	11	151
1984 г.	129	183				312	17	165
1985 г.	139	294				433	23	211
1986 г.	91	238				329	23	174
								>>>

1 | Неокончателни данни; не се включват особените производства.

2 | Окончателни данни.

Години	Образувани дела[1]							Съдебни решения/ Становища[2]
	Преюдициални запитвания	Преки производства	Жалби	Жалби във връзка с обезпечително производство или встъпване	Искания за становище	Общо	Молби за допускане на обезпечение	
1987 г.	144	251				395	21	208
1988 г.	179	193				372	17	238
1989 г.	139	244				383	19	188
1990 г.	141	221	15	1		378	12	193
1991 г.	186	140	13	1	2	342	9	204
1992 г.	162	251	24	1	2	440	5	210
1993 г.	204	265	17			486	13	203
1994 г.	203	125	12	1	3	344	4	188
1995 г.	251	109	46	2		408	3	172
1996 г.	256	132	25	3		416	4	193
1997 г.	239	169	30	5		443	1	242
1998 г.	264	147	66	4		481	2	254
1999 г.	255	214	68	4		541	4	235
2000 г.	224	197	66	13	2	502	4	273
2001 г.	237	187	72	7		503	6	244
2002 г.	216	204	46	4		470	1	269
2003 г.	210	277	63	5	1	556	7	308
2004 г.	249	219	52	6	1	527	3	375
2005 г.	221	179	66	1		467	2	362
2006 г.	251	201	80	3		535	1	351
2007 г.	265	221	79	8		573	3	379
2008 г.	288	210	77	8	1	584	3	333
2009 г.	302	143	105	2	1	553	1	376
2010 г.	385	136	97	6		624	3	370
2011 г.	423	81	162	13		679	3	370
2012 г.	404	73	136	3	1	617		357
2013 г.	450	72	161	5	2	690	1	434
2014 г.	428	74	111		1	614	3	416
2015 г.	436	48	206	9	3	702	2	399
2016 г.	470	35	168	7		680	3	412
Общо	**9 616**	**8 984**	**2 063**	**122**	**26**	**20 811**	**364**	**11 024**

1| Неокончателни данни; не се включват особените производства.

2| Окончателни данни.

19. ОТПРАВЕНИ ПРЕЮДИЦИАЛНИ ЗАПИТВАНИЯ (ПО ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ И ПО ГОДИНИ)

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Други [1]	Общо
1961 г.																			1											**1**
1962 г.																			5											**5**
1963 г.																1			5											**6**
1964 г.												2							4											**6**
1965 г.					4					2									1											**7**
1966 г.																			1											**1**
1967 г.	5				11					3						1			3											**23**
1968 г.	1				4					1		1							2											**9**
1969 г.	4				11					1						1														**17**
1970 г.	4				21					2		2							3											**32**
1971 г.	1				18					6		5				1			6											**37**
1972 г.	5				20					1		4							10											**40**
1973 г.	8				37					4		5				1			6											**61**
1974 г.	5				15					6		5							7									1		**39**
1975 г.	7			1	26					15		14				1			4									1		**69**
1976 г.	11				28		1			8		12							14									1		**75**
1977 г.	16			1	30		2			14		7							9									5		**84**
1978 г.	7			3	46		1			12		11							38									5		**123**
1979 г.	13			1	33		2			18		19				1			11									8		**106**
1980 г.	14			2	24		3			14		19							17									6		**99**
1981 г.	12			1	41					17		11				4			17									5		**108**
1982 г.	10			1	36					39		18							21									4		**129**
1983 г.	9			4	36		2			15		7							19									6		**98**
1984 г.	13			2	38		1			34		10							22									9		**129**
1985 г.	13				40		2			45		11				6			14									8		**139**
1986 г.	13			4	18		4	2	1	19		5				1			16									8		**91**
																														>>

1| Дело C-265/00, ***Campina Melkunie*** (C-our de justice Benelux / Benelux Gerechtshof).
Дело C-196/09, ***Miles*** и др. (Съвет по жалбите на европейските училища).
Дело C-169/15, ***Montis Design*** (C-our de justice Benelux / Benelux Gerechtshof).

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Други [1]	Общо
1987 г.	15			5	32		2	17	1	36		5				3			19									9		**144**
1988 г.	30			4	34				1	38		28				2			26									16		**179**
1989 г.	13			2	47		1	2	2	28		10				1			18			1						14		**139**
1990 г.	17			5	34		4	2	6	21		25				4			9			2						12		**141**
1991 г.	19			2	54		2	3	5	29		36				2			17			3						14		**186**
1992 г.	16			3	62			1	5	15		22				1			18			1						18		**162**
1993 г.	22			7	57		1	5	7	22		24				1			43			3						12		**204**
1994 г.	19			4	44		2		13	36		46				1			13			1						24		**203**
1995 г.	14			8	51		3	10	10	43		58				2			19	2		5				6		20		**251**
1996 г.	30			4	66			4	6	24		70				2			10	6		6				4		21		**256**
1997 г.	19			7	46		1	2	9	10		50				3			24	35		2				7		18		**239**
1998 г.	12			7	49		3	5	55	16		39				2			21	16		7				6		24		**264**
1999 г.	13			3	49		2	3	4	17		43				4			23	56		7				5		22		**255**
2000 г.	15			3	47		2	3	5	12		50							12	31		8				4		26	1	**224**
2001 г.	10			5	53		1	4	4	15		40				2			14	57		4				3		21		**237**
2002 г.	18			8	59			7	3	8		37				4			12	31		3				7		14		**216**
2003 г.	18			3	43		2	4	8	9		45				4			28	15		1				4		22		**210**
2004 г.	24			4	50		1	18	8	21		48				1	2		28	12		1				4		22		**249**
2005 г.	21		1	4	51		2	11	10	17		18				2	3		36	15	1	2				4		12		**221**
2006 г.	17		3	3	77		1	14	17	24		34			1	1	4		20	12	2	3			1	5		10		**251**
2007 г.	22	1	2	5	59	2	2	8	14	26		43			1		2		19	20	7	3	1		1	5	6	16		**265**
2008 г.	24		1	6	71	2	1	9	17	12		39	1	3	3	4	6		34	25	4	1				4	7	14		**288**
2009 г.	35	8	5	3	59	2		11	11	28		29	1	4	3		10	1	24	15	10	3	1	2	1	2	5	28	1	**302**
2010 г.	37	9	3	10	71		4	6	22	33		49		3	2	9	6		24	15	8	10	17	1	5	6	6	29		**385**
2011 г.	34	22	5	6	83	1	7	9	27	31		44		10	1	2	13		22	24	11	11	14	1	3	12	4	26		**423**
2012 г.	28	15	7	8	68	5	6	1	16	15		65		5	2	8	18	1	44	23	6	14	13		9	3	8	16		**404**
2013 г.	26	10	7	6	97	3	4	5	26	24		62	3	5	10		20		46	19	11	14	17	1	4	4	12	14		**450**
2014 г.	23	13	6	10	87		5	4	41	20	1	52	2	7	6		23		30	18	14	8	28	4	3	8	3	12		**428**
2015 г.	32	5	8	7	79	2	8	2	36	25	5	47		9	8	7	14		40	23	15	8	18	5	5	4	7	16	1	**436**
2016 г.	26	18	5	12	84	1	6	6	47	23	2	62		9	8	1	15	1	26	20	19	21	14	3	6	7	5	23		**470**
Общо	**820**	**101**	**53**	**184**	**2 300**	**18**	**91**	**178**	**437**	**954**	**8**	**1 388**	**7**	**55**	**45**	**91**	**136**	**3**	**975**	**490**	**108**	**153**	**123**	**17**	**38**	**102**	**126**	**612**	**3**	**9 616**

1| Дело C-265/00, ***Campina Melkunie*** (C-our de justice Benelux / Benelux Gerechtshof).
Дело C-196/09, ***Miles*** и др. (Съвет по жалбите на европейските училища).
Дело C-169/15, ***Montis Design*** (C-our de justice Benelux / Benelux Gerechtshof).

20. ОТПРАВЕНИ ПРЕЮДИЦИАЛНИ ЗАПИТВАНИЯ (ПО ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ И ПО ЮРИСДИКЦИИ)

			Общо
Белгия	Cour constitutionnelle	32	
	Cour de cassation	94	
	Conseil d'État	80	
	Други юрисдикции	614	**820**
България	Върховен касационен съд	2	
	Върховен административен съд	17	
	Други юрисдикции	82	**101**
Чешка република	Ústavní soud		
	Nejvyšší soud	8	
	Nejvyšší správní soud	26	
	Други юрисдикции	19	**53**
Дания	Højesteret	36	
	Други юрисдикции	148	**184**
Германия	Bundesverfassungsgericht	1	
	Bundesgerichtshof	213	
	Bundesverwaltungsgericht	120	
	Bundesfinanzhof	313	
	Bundesarbeitsgericht	37	
	Bundessozialgericht	76	
	Други юрисдикции	1 540	**2 300**
Естония	Riigikohus	7	
	Други юрисдикции	11	**18**
Ирландия	Supreme Court	30	
	High Court	28	
	Други юрисдикции	33	**91**
Гърция	Άρειος Πάγος	11	
	Συμβούλιο της Επικρατείας	57	
	Други юрисдикции	110	**178**
Испания	Tribunal Constitucional	1	
	Tribunal Supremo	71	
	Други юрисдикции	365	**437**
Франция	Conseil constitutionnel	1	
	Cour de cassation	122	
	Conseil d'État	110	
	Други юрисдикции	721	**954**

Хърватия	Ustavni sud		
	Vrhovni sud		
	Visoki upravni sud		
	Visoki prekršajni sud		
	Други юрисдикции	8	**8**
Италия	Corte Costituzionale	2	
	Corte suprema di Cassazione	141	
	Consiglio di Stato	134	
	Други юрисдикции	1 111	**1 388**
Кипър	Ανώτατο Δικαστήριο	4	
	Други юрисдикции	3	**7**
Латвия	Augstākā tiesa	21	
	Satversmes tiesa		
	Други юрисдикции	34	**55**
Литва	Konstitucinis Teismas	1	
	Aukščiausiasis Teismas	16	
	Vyriausiasis administracinis Teismas	17	
	Други юрисдикции	11	**45**
Люксембург	Cour constitutionnelle	1	
	Cour de cassation	27	
	Cour administrative	28	
	Други юрисдикции	35	**91**
Унгария	Kúria	23	
	Fővárosi Ítélőtábla	6	
	Szegedi Ítélötábla	2	
	Други юрисдикции	105	**136**
Малта	Qorti Kostituzzjonali		
	Qorti ta' l-Appel		
	Други юрисдикции	3	**3**
Нидерландия	Hoge Raad	278	
	Raad van State	109	
	Centrale Raad van Beroep	63	
	College van Beroep voor het Bedrijfsleven	156	
	Tariefcommissie	35	
	Други юрисдикции	334	**975**
Австрия	Verfassungsgerichtshof	5	
	Oberster Gerichtshof	115	
	Verwaltungsgerichtshof	96	
	Други юрисдикции	274	**490**

Полша	Trybunał Konstytucyjny	1	
	Sąd Najwyższy	15	
	Naczelny Sąd Administracyjny	40	
	Други юрисдикции	52	**108**
Португалия	Supremo Tribunal de Justiça	8	
	Supremo Tribunal Administrativo	59	
	Други юрисдикции	86	**153**
Румъния	Înalta Curte de Casație și Justiție	11	
	Curtea de Apel	64	
	Други юрисдикции	48	**123**
Словения	Ustavno sodišče	1	
	Vrhovno sodišče	11	
	Други юрисдикции	5	**17**
Словакия	Ústavný súd		
	Najvyšší súd	15	
	Други юрисдикции	23	**38**
Финландия	Korkein oikeus	19	
	Korkein hallinto-oikeus	50	
	Työtuomioistuin	3	
	Други юрисдикции	30	**102**
Швеция	Högsta Domstolen	21	
	Högsta förvaltningsdomstolen	8	
	Marknadsdomstolen	5	
	Arbetsdomstolen	4	
	Други юрисдикции	88	**126**
Обединено кралство	House of Lords	40	
	Supreme Court	10	
	Court of Appeal	83	
	Други юрисдикции	479	**612**
Други	Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof [1]	2	
	Съвет по жалбите на европейските училища [2]	1	**3**
Общо			**9 616**

1| Дело C-265/00, ***Campina Melkunie***.
Дело C-169/15, ***Montis Design***.

2| Дело C-196/09, ***Miles и др.***

21. ПРЕДЯВЕНИ ИСКОВЕ ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯ ОТ ДЪРЖАВА

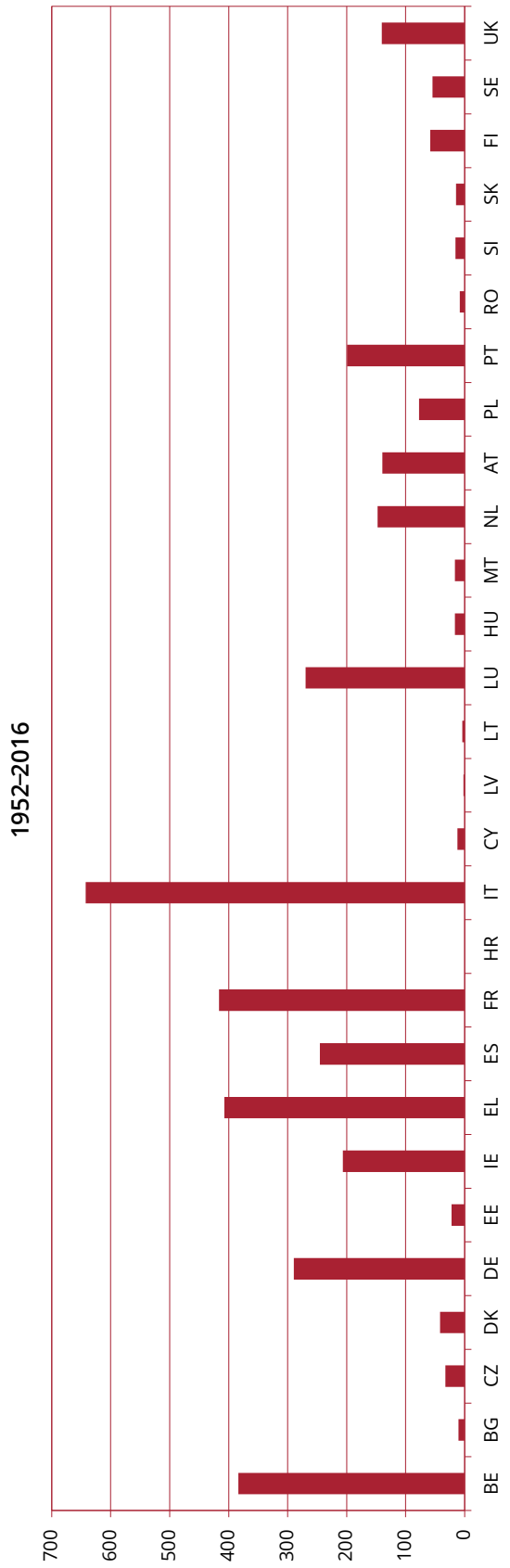

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Общо
383	9	32	41	289	22	206	407	245	416	0	642	12	1	3	269	16	16	147	139	77	199	7	15	14	58	54	140	**3 859**

VII. ДЕЙНОСТ НА СЕКРЕТАРИАТА НА СЪДА (2015—2016)

Вид действия	2015 г.	2016 г.
Брой документи, вписани в регистъра на секретариата	89 328	93 215
Процент процесуални документи, подадени чрез e-Curia	69 %	75 %
Брой насрочени и проведени съдебни заседания за изслушване на устните състезания	256	270
Брой насрочени и проведени съдебни заседания за представяне на заключения на генералните адвокати	239	319
Брой връчени на страните съдебни решения, становища и определения, с които се слага край на производството	570	645
Брой протоколи за съдебни заседания (изслушване на устни състезания, представяне на заключения и обявяване на решения)	894	1001
Брой известия в ОВ за образуваните дела	639	660
Брой известия в ОВ за приключените дела	546	522

Д | СЪСТАВ НА СЪДА

(Протоколен ред към 31 декември 2016 г.)

Първи ред от ляво надясно:

M. Wathelet, първи генерален адвокат, T. von Danwitz и M. Ilešič, председатели на състави, A. Tizzano, заместник-председател на Съда, K. Lenaerts, председател на Съда, R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen и J.L. da Cruz Vilaça, председатели на състави

Втори ред от ляво надясно:

A. Borg Barthet и A. Rosas, съдии, M. Vilaras, M. Berger, E. Juhász, A. Prechal, E. Regan, председатели на състави, J. Kokott, генерален адвокат

Трети ред от ляво надясно:

C. Toader, J.-C. Bonichot, съдии, P. Mengozzi, генерален адвокат, E. Levits и J. Malenovský, съдии, E. Sharpston и Y. Bot, генерални адвокати, Ал. Арабаджиев, съдия

Четвърти ред от ляво надясно:

F. Biltgen, съдия, N. Wahl, генерален адвокат, C. G. Fernlund, D. Šváby, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C. Vajda и S. Rodin, съдии

Пети ред от ляво надясно:

M. Bobek, M. Campos Sánchez-Bordona и M. Szpunar, генерални адвокати, K. Jürimäe и C. Lycourgos, съдии, H. Saugmandsgaard Øe и E. Танчев, генерални адвокати, A. Calot Escobar, секретар

1. ПРОМЕНИ В СЪСТАВА НА СЪДА ПРЕЗ 2016 Г.

С решение от 7 септември 2016 г. представителите на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, назначиха г-н Евгени Танчев[1] за генерален адвокат в Съда за периода от 16 септември 2016 г. до 6 октомври 2021 г.

1| Съгласно ротационния принцип г-н Евгени Танчев, български гражданин, заменя г-н Jääskinen, финландски гражданин, чийто мандат изтече на 7 октомври 2015 г.

2. ПРОТОКОЛЕН РЕД

ОТ 1 ЯНУАРИ 2016 Г. ДО 6 ОКТОМВРИ 2016 Г.

K. LENAERTS, председател
A. TIZZANO, заместник-председател
R. SILVA DE LAPUERTA, председател на първи състав
M. ILEŠIČ, председател на втори състав
L. BAY LARSEN, председател на трети състав
T. von DANWITZ, председател на четвърти състав
J. L. da CRUZ VILAÇA, председател на пети състав
M. WATHELET, първи генерален адвокат
Ал. АРАБАДЖИЕВ, председател на шести състав
C. TOADER, председател на седми състав
D. ŠVÁBY, председател на осми състав
F. BILTGEN, председател на десети състав
C. LYCOURGOS, председател на девети състав
A. ROSAS, съдия
J. KOKOTT, генерален адвокат
E. JUHÁSZ, съдия
A. BORG BARTHET, съдия
J. MALENOVSKÝ, съдия
E. LEVITS, съдия
E. SHARPSTON, генерален адвокат
P. MENGOZZI, генерален адвокат
Y. BOT, генерален адвокат
J.-C. BONICHOT, съдия
M. SAFJAN, съдия
M. BERGER, съдия
A. PRECHAL, съдия
E. JARAŠIŪNAS, съдия
C.G. FERNLUND, съдия
C. VAJDA, съдия
N. WAHL, генерален адвокат
S. RODIN, съдия
K. JÜRIMÄE, съдия
M. SZPUNAR, генерален адвокат
M. CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA, генерален адвокат
M. VILARAS, съдия
E. REGAN, съдия
H. Saugmandsgaard ØE, генерален адвокат
M. BOBEK, генерален адвокат
E. ТАНЧЕВ, генерален адвокат

A. CALOT ESCOBAR, секретар

ОТ 7 ОКТОМВРИ 2016 Г. ДО 31 ДЕКЕМВРИ 2016 Г.

K. LENAERTS, председател
A. TIZZANO, заместник-председател
R. SILVA de LAPUERTA, председател на първи състав
M. ILEŠIČ, председател на втори състав
L. BAY LARSEN, председател на трети състав
T. von DANWITZ, председател на четвърти състав
J. L. da CRUZ VILAÇA, председател на пети състав
M. WATHELET, първи генерален адвокат
E. JUHÁSZ, председател на девети състав
M. BERGER, председател на десети състав
A. PRECHAL, председател на седми състав
M. VILARAS, председател на осми състав
E. REGAN, председател на шести състав
A. ROSAS, съдия
J. KOKOTT, генерален адвокат
A. BORG BARTHET, съдия
J. MALENOVSKÝ, съдия
E. LEVITS, съдия
E. SHARPSTON, генерален адвокат
P. MENGOZZI, генерален адвокат
Y. BOT, генерален адвокат
J.-C. BONICHOT, съдия
Ал. АРАБАДЖИЕВ, съдия
C. TOADER, съдия
M. SAFJAN, съдия
D. ŠVÁBY, съдия
E. JARAŠIŪNAS, съдия
C.G. FERNLUND, съдия
C. VAJDA, съдия
N. WAHL, генерален адвокат
S. RODIN, съдия
F. BILTGEN, съдия
K. JÜRIMÄE, съдия
M. SZPUNAR, генерален адвокат
C. LYCOURGOS, съдия
M. CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA, генерален адвокат
H. Saugmandsgaard ØE, генерален адвокат
M. BOBEK, генерален адвокат
E. ТАНЧЕВ, генерален адвокат

A. CALOT ESCOBAR, секретар

3. БИВШИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДА

(по реда на встъпване в длъжност)

СЪДИИ

Massimo PILOTTI, съдия (1952—1958), председател от 1952 г. до 1958 г.
Petrus SERRARENS, съдия (1952—1958)
Otto RIESE, съдия (1952—1963)
Louis DELVAUX, съдия (1952—1967)
Jacques RUEFF, съдия (1952—1959 и 1960—1962)
Charles Léon HAMMES, съдия (1952—1967), председател от 1964 г. до 1967 г.
Adrianus VAN KLEFFENS, съдия (1952—1958)
Maurice LAGRANGE, генерален адвокат (1952—1964)
Karl ROEMER, генерален адвокат (1953—1973)
Rino ROSSI, съдия (1958—1964)
Nicola CATALANO, съдия (1958—1962)
Andreas Matthias DONNER, съдия (1958—1979), председател от 1958 г. до 1964 г.
Alberto TRABUCCHI, съдия (1962—1972), впоследствие генерален адвокат (1973—1976)
Robert LECOURT, съдия (1962—1976), председател от 1967 г. до 1976 г.
Walter STRAUSS, съдия (1963—1970)
Riccardo MONACO, съдия (1964—1976)
Joseph GAND, генерален адвокат (1964—1970)
Josse J. MERTENS de WILMARS, съдия (1967—1984), председател от 1980 г. до 1984 г.
Pierre PESCATORE, съдия (1967—1985)
Hans KUTSCHER, съдия (1970—1980), председател от 1976 г. до 1980 г.
Alain Louis DUTHEILLET DE LAMOTHE, генерален адвокат (1970—1972)
Henri MAYRAS, генерален адвокат (1972—1981)
Cearbhall O'DALAIGH, съдия (1973—1974)
Max SØRENSEN, съдия (1973—1979)
Jean-Pierre WARNER, генерален адвокат (1973—1981)
Alexander J. MACKENZIE STUART, съдия (1973—1988), председател от 1984 г. до 1988 г.
Gerhard REISCHL, генерален адвокат (1973—1981)
Aindrias O'KEEFFE, съдия (1974—1985)
Francesco CAPOTORTI, съдия (1976), впоследствие генерален адвокат (1976—1982)
Giacinto BOSCO, съдия (1976—1988)
Adolphe TOUFFAIT, съдия (1976—1982)
Thijmen KOOPMANS, съдия (1979—1990)
Ole DUE, съдия (1979—1994), председател от 1988 г. до 1994 г.
Ulrich EVERLING, съдия (1980—1988)
Alexandros CHLOROS, съдия (1981—1982)
Сър Gordon SLYNN, генерален адвокат (1981—1988), впоследствие съдия (1988—1992)
Pieter VERLOREN van THEMAAT, генерален адвокат (1981—1986)
Simone ROZÈS, генерален адвокат (1981—1984)
Fernand GRÉVISSE, съдия (1981—1982 и 1988—1994)
Kai BAHLMANN, съдия (1982—1988)
G. Federico MANCINI, генерален адвокат (1982—1988), впоследствие съдия (1988—1999)
Yves GALMOT, съдия (1982—1988)
Constantinos KAKOURIS, съдия (1983—1997)

Carl Otto LENZ, генерален адвокат (1984—1997)
Marco DARMON, генерален адвокат (1984—1994)
René JOLIET, съдия (1984—1995)
Thomas Francis O'HIGGINS, съдия (1985—1991)
Fernand SCHOCKWEILER, съдия (1985—1996)
Jean MISCHO, генерален адвокат (1986—1991 и 1997—2003)
José Carlos de CARVALHO MOITINHO de ALMEIDA, съдия (1986—2000)
José Luís da CRUZ VILAÇA, генерален адвокат (1986—1988)
Gil Carlos RODRÍGUEZ IGLÉSIAS, съдия (1986—2003), председател от 1994 г. до 2003 г.
Manuel DIEZ de VELASCO, съдия (1988—1994)
Manfred ZULEEG, съдия (1988—1994)
Walter VAN GERVEN, генерален адвокат (1988—1994)
Francis Geoffrey JACOBS, генерален адвокат (1988—2006)
Giuseppe TESAURO, генерален адвокат (1988—1998)
Paul Joan George KAPTEYN, съдия (1990—2000)
Claus Christian GULMANN, генерален адвокат (1991—1994), впоследствие съдия (1994—2006)
John L. MURRAY, съдия (1991—1999)
M. David Alexander Ogilvy EDWARD, съдия (1992-2004)
Antonio Mario LA PERGOLA, съдия (1994 и 1999—2006), генерален адвокат (1995—1999)
Georges COSMAS, генерален адвокат (1994—2000)
Jean-Pierre PUISSOCHET, съдия (1994—2006)
Philippe LÉGER, генерален адвокат (1994—2006)
Günter HIRSCH, съдия (1994—2000)
Michael Bendik ELMER, генерален адвокат (1994—1997)
Peter JANN, съдия (1995—2009)
Hans RAGNEMALM, съдия (1995—2000)
Leif SEVÓN, съдия (1995—2002)
Nial FENNELLY, генерален адвокат (1995—2000)
Melchior WATHELET, съдия (1995—2003)
Dámaso RUIZ-JARABO COLOMER, генерален адвокат (1995—2009)
Romain SCHINTGEN, съдия (1996—2008)
Krateros IOANNOU, съдия (1997—1999)
Siegbert ALBER, генерален адвокат (1997—2003)
Antonio SAGGIO, генерален адвокат (1998—2000)
Vassilios SKOURIS, съдия (1999—2015), председател от 2003 г. до 2015 г.
Fidelma O'KELLY MACKEN, съдия (1999—2004)
Ninon COLNERIC, съдия (2000—2006)
Stig von BAHR, съдия (2000—2006)
José Narciso da CUNHA RODRIGUES, съдия (2000—2012)
Christiaan Willem Anton TIMMERMANS, съдия (2000—2010)
Leendert A. GEELHOED, генерален адвокат (2000—2006)
Christine STIX-HACKL, генерален адвокат (2000—2006)
Luís Miguel POIARES PESSOA MADURO, генерален адвокат (2003—2009)
Konrad Hermann Theodor SCHIEMANN, съдия (2004—2012)
Jerzy MAKARCZYK, съдия (2004—2009)
Pranas KŪRIS, съдия (2004—2010)
Georges ARESTIS, съдия (2004—2014)
Ján KLUČKA, съдия (2004—2009)
Uno LÕHMUS, съдия (2004—2013)

Aindrias Ó CAOIMH, съдия (2004—2015)
Pernilla LINDH, съдия (2006—2011)
Ján MAZÁK, генерален адвокат (2006—2012)
Verica TRSTENJAK, генерален адвокат (2006—2012)
Jean-Jacques KASEL, съдия (2008—2013)
Niilo JÄÄSKINEN, генерален адвокат (2009—2015)
Pedro CRUZ VILLALÓN, генерален адвокат (2009—2015)

ПРЕДСЕДАТЕЛИ

Massimo PILOTTI (1952—1958)
Andreas Matthias DONNER (1958—1964)
Charles Léon HAMMES (1964—1967)
Robert LECOURT (1967—1976)
Hans KUTSCHER (1976—1980)
Josse J. MERTENS de WILMARS (1980—1984)
Alexander John MACKENZIE STUART (1984—1988)
Ole DUE (1988—1994)
Gil Carlos RODRÍGUEZ IGLÉSIAS (1994—2003)
Vassilios SKOURIS (2003—2015)

СЕКРЕТАРИ

Albert VAN HOUTTE (1953—1982)
Paul HEIM (1982—1988)
Jean-Guy GIRAUD (1988—1994)
Roger GRASS (1994—2010)

ГЛАВА II

ОБЩ СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

A | ДЕЙНОСТ НА ОБЩИЯ СЪД ПРЕЗ 2016 Г.

От председателя **Марк ЙЕГЕР**

За Общия съд 2016 г. бе година на редица дълбоки промени. Причината за това е, че към обновяването на състава му на всеки три години се добави и осъществяването на реформата на неговата институционална архитектура, включваща първите две фази от увеличаването на броя на съдиите в Общия съд[1], разпускането на Съда на публичната служба и прехвърлянето към Общия съд на компетентността да разглежда като първа инстанция спорове между Европейския съюз и неговите служители[2]. Пленарният състав на Общия съд в тясно сътрудничество със секретариата и службите на институцията проведе задълбочени разисквания, чиято главна насока бе приспособяването на организацията на съда към потребностите, породено от неговото разширяване, при запазване на постигната ефективност и качество в резултат от вътрешните реформи, осъществявани в продължение на почти десетилетие. Укрепнал благодарение на допълнителните ресурси, Общият съд положи нови основи за успешно справяне с амбициозните задачи, които си поставя с оглед на по-големия брой съдии: срочност и качество, последователност и авторитетност на съдебната практика.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ

Най-напред, що се отнася до неговия състав, съдът посрещна 22-ма нови членове (точно половината от действащите в момента членове), което породи необходимостта от провеждане на множество дейности, за да се осигури хармоничното и бързо интегриране на новите кабинети (назначаване на служители, материално обезпечаване, разпределяне на делата, обучение на персонала, актуализиране на компютърните системи и пр.).

Шестнадесет от тези съдии бяха назначени през първите две фази от реформата на Общия съд, по график, съобразен с изискванията на процеса на вземане на решения за назначаването на съдии. С оглед на това в длъжност встъпиха в следния ред:

– на 13 април 2016 г., в рамките на първата фаза от реформата, г-н C. Iliopoulos, г-н L. Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín, г-н D. Spielmann, г-н V.Valančius и г-н Z. Csehi, както и г-жа N. Półtorak и г-жа A. Marcoulli,

– на 8 юни 2016 г., в рамките на първата фаза от реформата, г-н P. G. Xuereb, г-н F. Schalin и г-жа I. Reine,

– на 19 септември 2016 г.:

1 | Регламент (ЕС, Евратом) 2015/2422 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за изменение на Протокол № 3 относно статута на Съда на Европейския съюз (ОВ L 341, 2015 г., стр. 14). В съответствие с Регламент 2015/2422 увеличаването на броя на съдиите в Общия съд се осъществява постепенно на три етапа. В рамките на първата фаза трябва да бъдат назначени 12 допълнителни съдии, считано от 25 декември 2015 г. Втората фаза предвижда да бъдат назначени още 7 съдии успоредно с разпускането на Съда на публичната служба, считано от 1 септември 2016 г. Накрая, през третата фаза от 1 септември 2019 г. трябва да бъдат назначени последните 9 допълнителни съдии, с което броят на съдиите става 56.

2 | Регламент (ЕС, Евратом) 2016/1192 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 година за прехвърляне на Общия съд на компетентността да разглежда като първа инстанция спорове между Европейския съюз и неговите служители (ОВ L 200, 2016 г., стр. 137). Спецификата на споровете в областта на публичната служба на Съюза наложиха внасянето на промени и в Процедурния правилник на Общия съд (ОВ L 217, 2016 г., стр. 73).

- г-н J. Passer, в рамките на първата фаза на реформата,
- г-н. E. Perillo, г-н R. Barents, г-н J. Svenningsen, г-жа M. J. Costeira и г-н Ал. Корнезов, в рамките на втората фаза на реформата.

Освен това съдът посрещна други шестима съдии в рамките на обновяването на състава на всеки три години: назначени бяха г-н R. da Silva Passos, г-н P. Nihoul, г-н B. Berke, г-н U. Öberg, г-жа O. Spineanu-Matei и г-жа K. Kowalik-Bańczyk, които заместиха съответно г-жа M. E. Martins Ribeiro, г-н F. Dehousse, г-н O. Czúcz, г-н C. Wetter, г-н A. Popescu и г-жа I. Wiszniewska-Białecka.

Общият съд, който в момента се състои от 44 съдии[3], ще трябва да посрещне и оставащите трима съдии, които предстои да бъдат назначени (един в рамките на първата фаза и още двама в рамките на втората), за да достигне 47 на брой съдии, както предвижда член 48 от Статута на Съда на Европейския съюз за периода 2016—2019 г., през последната година от който ще приключи последната, трета фаза от реформата, с назначаването на още 9 съдии.

На следващо място, в устройствено отношение Общият съд измени принципната си вътрешна организация, възприета през периода септември 2007—септември 2016 г. В момента той включва 9 състава от петима съдии, които могат да заседават или като две по-малки формации с трима съдии, председателствани от председателя на състава, или с петима съдии[3].

Накрая, във функционално отношение Общият съд създаде условия за постигане на балансирана ефективност и съгласуваност. В този смисъл, макар обичайният съдебен състав да продължава да заседава с трима съдии, новата структура цели да улесни препращането на дела на състави, заседаващи с петима съдии, заместването на възпрепятстваните да изпълняват функциите си съдии от състава, както и да повери на заместник-председателя и на председателите на състави по-значима роля за осигуряване на съгласуваност и последователност в съдебната практика.

Освен това във връзка с обновяването си на всеки три години съдът трябваше да избере за периода септември 2016 г.—август 2019 г. свой председател, заместник-председател и председатели на състави. Така, от една страна, г-н M. Jaeger и г-н M. van der Woude бяха избрани съответно за председател и заместник-председател на Общия съд, а от друга страна, г-жа I. Pelikánová, г-н M. Prek, г-н S. Frimodt Nielsen, г-н H. Kanninen, г-н D. Gratsias, г-н G. Berardis, г-жа V. Tomljenović, г-н A. M. Collins и г-н S. Gervasoni бяха избрани за председатели на състави.

2. СЪДЕБНА СТАТИСТИКА

Анализът на съдебната статистика за 2016 г. очертава двете проявни форми на едно и също явление, а именно увеличаване на броя постъпили и висящи дела, от една страна, успоредно със значително съкращаване на продължителността на производствата, от друга.

Броят на постъпилите дела се е увеличил със 17 %, като от 831 дела през 2015 г. достигна 974 през 2016 г., което в много съществена степен се дължи на прехвърлянето на компетентността за произнасяне като първа инстанция по спорове в областта на публичната служба на Съюза (само

3| Към 31 декември 2016 г.

тези дела са 163 на брой)[4]. Броят висящи дела нарасна в подобно съотношение, като от 1267 дела през 2015 г. достигна 1486 дела през 2016 г. От своя страна производителността на съда се явява продължение на постигането от 2013 г. насам резултати, като броят приключени дела е сред трите най-високи от създаването на съда (755 приключени дела). Причина за застоя спрямо 2015 г. и 2014 г. е въздействието на оздравителните мерки по отношение на изостаналите дела (най-вече през 2015 г.) в съчетание с обновяването на всеки три години и необходимостта от вътрешна реорганизация за интегриране на новите съдии, които през първите месеци от мандата си не са в състояние да окажат осезаем и съществен принос към производителността на съда.

Успоредно с това основният индикатор за резултатите от работата на съда, а именно продължителността на производствата, бележи положителна тенденция. Динамиката на съкращаване на продължителността им, наблюдавана от 2013 г. насам, бе потвърдена за пореден път с 18,7 месеца средна обща продължителност (на делата във всички области, приключени с решение или определение), тоест налице е спад от 1,9 месеца спрямо 2015 г. и от 8,2 месеца спрямо 2013 г.

Следва също да се отбележи, че най-вече поради реорганизацията на Общия съд и новите възможности, предлагани в резултат от неговото реформиране, през 2016 г. броят на препратените към съставите от петима съдии дела достигна 29, докато средногодишният брой на препращаните по този начин дела между 2010 г. и 2015 г. бе по-малък от 9.

Накрая, развитие в разглежданите спорове бележат увеличаването на делата в областта на интелектуалната собственост (+11 %), прехвърлянето на компетентността за произнасяне като първа инстанция по дела в областта на публичната служба на Съюза (на 1 септември Съдът на публичната служба предаде 123 жалби, а до 31 декември 2016 г. бяха подадени още 40 нови жалби, като общо тези дела са 163, което представлява почти 17 % от постъпилите дела), относителният спад в броя на делата в областта на ограничителните мерки (28 постъпили дела през 2016 г.), запазването на високия брой дела за държавни помощи (76 дела), най-вече относно данъчните режими в държавите членки, и появата на нов източник на съдебни спорове, свързани с прилагането на правилата за пруденциален надзор над кредитните институции.

По-нататъшното изложение, подготвено от заместник-председателя на Общия съд, е посветено на съдебната практика, белязала 2016 г. То илюстрира голямото многообразие, а понякога и сложност на въпросите, отправени за разглеждане до нашия съд, както и основополагащата роля, която му е отредена в качеството на гарант на правото на ефективна съдебна защита, а оттам и на правото на Съюза.

4| В очакване на пристигането на последните трима съдии, които следва да бъдат назначени, три от деветте състава се състоят временно от четирима съдии, които могат да заседават или в три по-малки формации от трима съдии, или с петима съдии, като съдебният състав се допълва от съдия от друг състав.

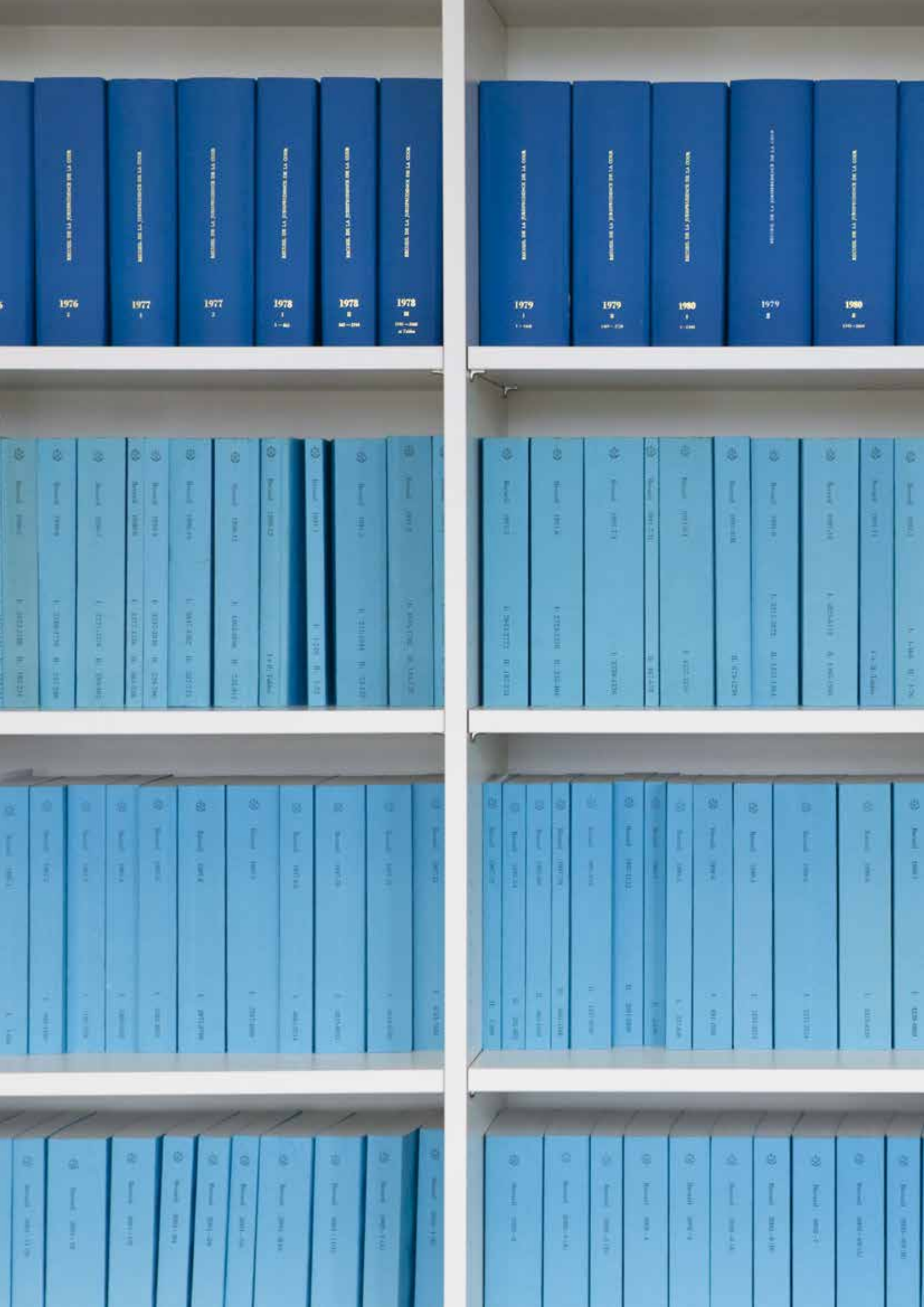
1976
1977
1977
1978
1978
1978
1979
1979
1980
1979
1980

Б | ПРАКТИКА НА ОБЩИЯ СЪД ПРЕЗ 2016 Г.

I. СЪДЕБНО ПРОИЗВОДСТВО

ДОПУСТИМОСТ НА ЖАЛБИТЕ ПО ЧЛЕН 263 ДФЕС

В практиката си от 2016 г. Общият съд има повод по-специално да се произнесе по изпълнението на изискванията за форма и на сроковете за обжалване, по понятията за подлежащ на обжалване акт, процесуална легитимация и подзаконов акт, който не включва мерки за изпълнение.

1. ПОНЯТИЕ ЗА АКТ, ПОДЛЕЖАЩ НА ОБЖАЛВАНЕ

В решение от 15 септември 2016 г., ***Италия/Комисия*** (T-353/14 и T-17/15, обжалвано[1], EU:T:2016:495), Общият съд пояснява понятието за акт, срещу който може да се подаде жалба за отмяна, по смисъла на член 263 ДФЕС. Това решение е постановено по съединени дела, образувани по две жалби за отмяна на две обявления за конкурс, публикувани от Европейската служба за подбор на персонал (EPSO)[2]. Европейската комисия изтъква липсата на абсолютна процесуална предпоставка, като твърди по-специално че обжалваните обявления са или потвърдителни актове, или чисто изпълнителни актове на Общите правила, приложими към конкурсите на общо основание[3], и на Общите насоки на Колегиума на административните ръководители относно използването на езици в конкурсите на EPSO, съдържащи се в приложение 2 към посочените общи правила.

На първо място, Общият съд отбелязва, че за да се отговори на изложените от Комисията доводи, е необходимо да се разгледат естеството и правният обхват на Общите правила и на Общите насоки. Всъщност спорните обявления за конкурс биха могли да бъдат само потвърдителни или чисто изпълнителни актове единствено когато посочените общи правила и насоки целят да установят задължителни правила и поради това могат да породят задължителни правни последици. Видно обаче от самата редакция на посочените актове, с тяхното публикуване EPSO не определя окончателно общия езиков режим на конкурсите, които има за задача да организира. Освен това и във всички случаи, макар тези актове да съдържат редица преценки, които ограничават избора на втория език на организираните от EPSO конкурси, както и на езика за кореспонденция между последната и кандидатите, посочените преценки не могат да се тълкуват като установяващи езиков режим, приложим за всички организирани от EPSO конкурси, като се има предвид, че никоя разпоредба не предоставя на последната или на Колегиума на административните ръководители правомощието да определят такъв общоприложим режим или да приемат в това отношение принципни правила, от които обявленията за конкурсите биха могли да се отклонят само в изключителни случаи. Няма пречка, с цел да се гарантира равното третиране и правната сигурност, EPSO да приема и да публикува актове като Общите правила и Общите насоки, които имат за цел да обявят как тази служба възнамерява

1| Дело C-621/16 P, ***Комисия/Италия***.

2| Обявление за конкурс на общо основание — EPSO/AD/276/14 — Администратори (AD 5) (ОВ C 74 A, 2014 г., стр. 4) и Обявление за конкурс на общо основание — EPSO/AD/294/14 — Администратори (AD 6) в областта на защитата на данните (ОВ C 391 A, 2014 г., стр. 1).

3| Общи правила, приложими към конкурсите на общо основание (ОВ C 60 A, 2014 г., стр. 1).

да упражни в определени ситуации признатото ѝ от тези разпоредби право на преценка, стига тези актове да не се отклоняват от правилата с общо приложение, уреждащи нейните правомощия, и при условие че с тяхното приемане тя не отказва да упражнява признатото ѝ правомощие при преценката на нуждите на институциите и на органите на Европейския съюз, включително и на езиковите нужди на последните, във връзка с организирането на различните конкурси. Следователно Общите правила и Общите насоки трябва да се разглеждат най-много като известия, съдържащи критериите, по които EPSO възнамерява да прилага езиковия режим на конкурсите, които ѝ е възложено да организира.

На второ място, Общият съд отбелязва, че всяко обявление за конкурс се приема с цел да установи правилата, уреждащи процедурата по провеждането на един или няколко конкретни конкурса, и поради това то определя нормативната рамка на конкурса в зависимост от поставената от органа по назначаването цел. Именно тази нормативна рамка, която евентуално е установена съгласно общоприложимите правила за организирането на конкурсите, урежда съответната конкурсна процедура от момента на публикуването на обявлението до публикуването на резервния списък с имената на успешно издържалите съответния конкурс. Ето защо се налага изводът, че обявление за конкурс като обжалваните обявления, което, като се имат предвид конкретните нужди на съответните институции или органи на Съюза, установява нормативната рамка на конкретен конкурс, включително и неговия езиков режим, и поради това поражда самостоятелни правни последици, по принцип не може да се приеме за потвърдителен акт или за чисто изпълнителен акт на предходни актове. Следователно обжалваните обявления за конкурс са актове, които пораждат задължителни правни последици по отношение на езиковия режим на съответните конкурси, и поради това са обжалваеми актове, като обстоятелството, че при тяхното приемане EPSO се съобразява с критериите, посочени в Общите правила и в Общите насоки, към които обжалваните обявления препращат изрично, не може да постави под съмнение тази констатация.

2. ПРОЦЕСУАЛНА ЛЕГИТИМАЦИЯ

ПРЯКО ЗАСЯГАНЕ

В определение от 28 септември 2016 г., ***PAN Europe и др./Комисия*** (T-600/15, EU:T:2016:601), Общият съд пояснява критерия за пряко засягане, за да прецени процесуалната легитимация на жалбоподателите — сдружение на пчелари и организации за защита на околната среда, да искат отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1295[4] в частта му по-специално относно одобряването, под определени условия, на активното вещество сулфоксафлор като съставка на продукти за растителна защита съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009[5] и включването на това вещество в приложението към Регламент за изпълнение (ЕС) № 540/2011[6].

4| Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1295 на Комисията от 27 юли 2015 година за одобряване на активното вещество сулфоксафлор в съответствие с Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за изменение на приложението към Регламент за изпълнение (ЕС) № 540/2011 на Комисията (ОВ L 199, 2015 г., стр. 8).

5| Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета (ОВ L 309, 2009 г., стр. 1).

6| Регламент за изпълнение (ЕС) № 540/2011 на Комисията от 25 май 2011 година за прилагане на Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на списъка на одобрените активни вещества (ОВ L 153, 2011 г., стр. 1).

В това отношение Общият съд отбелязва първо, че правната последица от произтичащото от обжалвания акт одобряване на сулфоксафлор и включване в списъка на одобрените активни вещества е, че държавите членки получават възможност — при редица допълнителни условия — да разрешават пускането на пазара на съдържащи сулфоксафлор продукти за растителна защита, ако бъде подадено заявление в този смисъл. Следователно обжалваният акт поражда пряко последици за правното положение на държавите членки и за правното положение на потенциалните заявители, искащи разрешение за пускане на пазара на съдържащи сулфоксафлор продукти за растителна защита. Според Общия съд одобряването на активното вещество сулфоксафлор с обжалвания акт не създава заплаха за производствената дейност на членовете на сдружението жалбоподател и съответно не поражда правни последици по отношение на правото им на собственост и правото им да упражняват стопанска дейност. Всъщност, от една страна, дори ако се допусне, че използването на съдържащи сулфоксафлор продукти за растителна защита наистина би могло да застраши стопанската дейност на членовете на сдружението жалбоподател, тези икономически последици биха засегнали не правното, а единствено фактическото им положение. От друга страна, предпоставка за възникването на сочената заплаха е и някоя държава членка да издаде разрешение за съдържащ сулфоксафлор продукт за растителна защита. Следователно, доколкото обжалваният акт засяга правото на собственост и стопанската дейност на членовете на сдружението жалбоподател, това засягане, дори да се окачестви като правно, при всички случаи не може да се окачестви като пряко.

Общият съд пояснява, че освен това членове 37 и 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз не поставят под въпрос тълкуването на член 263, четвърта алинея ДФЕС, и в частност на критерия относно прякото засягане. Всъщност, що се отнася до член 37 от Хартата на основните права, той закрепва просто принцип, установяващ общо задължение на Съюза във връзка с целите, които трябва да следват неговите политики, а не закрепва право на обжалване пред съдилищата на Съюза в областта на околната среда. Що се отнася до член 47 от Хартата на основните права, тази разпоредба няма за цел да променя предвидената в Договорите система за съдебен контрол, и по-специално правилата, свързани с допустимостта на исковете или жалбите, подавани пряко пред юрисдикцията на Съюза. На последно място, Общият съд припомня, че сключените от Съюза международни споразумения, в това число Орхуската конвенция[7], нямат предимство пред първичното право на Съюза, поради което не може въз основа на тази конвенция да се допусне отклонение от разпоредбата на член 263, четвърта алинея ДФЕС. Освен това, тъй като член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция не съдържа никакво безусловно и достатъчно точно задължение, което да е годно да уреди непосредствено правното положение на частноправните субекти, правните субекти не могат да се позовават пряко на тази разпоредба пред съдилищата на Съюза. Общият съд отбелязва, че в допълнение с израза „представителите на обществеността, които отговарят на критериите, ако има такива, посочени в националното право“, самата Орхуска конвенция предвижда, че правата, които член 9, параграф 3 би следвало да предоставя на представителите на обществеността, са обусловени от изпълнението на критериите за допустимост по член 263, четвърта алинея ДФЕС. Следователно не е доказано, че член 263, четвърта алинея ДФЕС съгласно тълкуването му от съдилищата на Съюза е несъвместим с член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция.

7 | Конвенция за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда, подписана в Орхус на 25 юни 1998 г. и одобрена от името на Европейската общност с Решение 2005/370/ЕО на Съвета от 17 февруари 2005 г. (ОВ L 124, 2005 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 201).

а. ЛИЧНО ЗАСЯГАНЕ

С решение от 13 декември 2016 г., ***IPSO/ЕЦБ*** (T-713/14, EU:T:2016:727), Общият съд има възможност да се произнесе по процесуалната легитимация на синдикална организация да иска по-специално отмяната на акт на Изпълнителния съвет на Европейската централна банка (ЕЦБ), с който се установява, че ЕЦБ може да използва услугите на един и същ нает чрез агенция за временна заетост работник за изпълняване на административни и секретарски функции през максимален срок от две години. Жалбата по това дело е подадена от Организацията на служителите в европейски и международни институции във Федерална република Германия (IPSO).

Общият съд припомня, че жалбите, подадени от синдикални организации, са допустими в три хипотези, а именно когато те представляват интересите на лицата, които биха имали процесуална легитимация, когато са индивидуално определени поради засягане на собствените им интереси като сдружения, по-специално защото положението им на преговарящ е засегнато от акта, чиято отмяна се иска, или още когато правна уредба им признава изрично процесуални права. В конкретния случай жалбоподателят твърди, че е процесуално легитимиран по-специално предвид личните му интереси като социален партньор и преговарящ, който е участвал в обсъжданията относно положението на наеманите от ЕЦБ чрез агенция за временна заетост работници.

Общият съд подчертава, че само качеството на синдикалната организация на договарящ не е достатъчно, за да я индивидуализира по същия начин както адресата на спорния акт. При все това жалбата на такава организация може да бъде допустима, когато позицията ѝ на преговарящ е била засегната от обжалвания акт при особени обстоятелства, при които тя заема позиция на преговарящ — ясно очертана и тясно свързана със самия предмет на обжалвания акт. В конкретния случай Общият съд приема, че позицията ѝ на социален партньор на ЕЦБ в рамките на съответните обсъждания е достатъчна, за да докаже, че тя е лично засегната от обжалвания акт по смисъла на член 263 ДФЕС. Всъщност това качество я индивидуализира по отношение на всички други синдикални организации, представляващи интересите на наетите от ЕЦБ или работещи за тази институция лица, тъй като измежду различните синдикати, чиято дейност евентуално е свързана със защита на интересите на тези лица, единствено тя е участвала в обсъжданията с ЕЦБ по въпросите, до които се отнася обжалваният акт.

3. ПОНЯТИЕ ЗА ПОДЗАКОНОВ АКТ, КОЙТО НЕ ВКЛЮЧВА МЕРКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

През 2016 г. Общият съд неколкократно има възможност да разгледа отново понятието за подзаконов акт, който не включва мерки за изпълнение, по смисъла на третата хипотеза в член 263, четвърта алинея ДФЕС. На първо място, по делата, по които е постановил решения от 14 януари 2016 г., ***Tilly-Sabco/Комисия*** (T-397/13, обжалвано[8], EU:T:2016:8), и от 14 януари 2016 г., ***Doux/Комисия*** (T-434/13, непубликувано, EU:T:2016:7), Общият съд е сезиран от две дружества, чиято дейност по-специално е износ на цели замразени пилета към страните от Близкия изток. Жалбите по тези дела са за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) № 689/20139, с който Комисията определя нулев размер на възстановяванията при износ в сектора на птичето месо за три категории замразени цели пилета.

8| Дело C-183/16 P, ***Tilly-Sabco/Комисия***.

9| Регламент за изпълнение (ЕС) № 689/2013 на Комисията от 18 юли 2013 година за определяне на възстановяванията при износ на птиче месо (ОВ L 196, 2013 г., стр. 13).

Жалбоподателите твърдят, че жалбите им са допустими на основание член 263, четвърта алинея ДФЕС, тъй като обжалваният регламент за изпълнение е подзаконов акт, който не включва мерки за изпълнение. В това отношение Общият съд отбелязва най-напред, че от съдебната практика безспорно следва, че понятието за подзаконов акт, който не включва мерки за изпълнение, трябва да се тълкува с оглед на целта на тази разпоредба, а именно да се гарантира ефективна съдебна защита. Това обаче не означава, че посоченото понятие трябва да се разглежда единствено с оглед на тази цел. Предвид формулировката на третата хипотеза в член 263, четвърта алинея ДФЕС мерки за изпълнение по смисъла на тази разпоредба могат да бъдат само мерките, които органите, службите или агенциите на Съюза, или националните органи приемат в хода на обичайната дейност. Ако в хода на обичайната дейност органите, службите или агенциите на Съюза и националните органи не приемат никаква мярка за прилагане на подзаконовия акт и за конкретизиране на последиците му за всеки от засегнатите оператори, този подзаконов акт не включва мерки за изпълнение. Трябва също така да става въпрос за мерки, които по естествен път следват подзаконовия акт. Поради това не е достатъчно съответният оператор да има възможността изкуствено да задължи администрацията да приеме обжалваема мярка, тъй като тя не представлява мярка, която подзаконовият акт „включва“.

При все това поради определянето на нулев размер на възстановяванията при износ с обжалвания регламент за изпълнение и при липса на задължение за представяне на лицензия за износ за реализирането на износа на съответните продукти, в хода на обичайната дейност никакво заявление за лицензии за износ няма да бъде подадено до националните органи. При липса на такива заявления, в хода на обичайната дейност националните органи няма да приемат мерки с цел прилагане на обжалвания регламент за изпълнение. Съответно няма да съществува каквато и да било мярка, конкретизираща последиците от обжалвания регламент за изпълнение за различните засегнати оператори.

В това отношение подаването на заявление за лицензия за износ до националния орган единствено с цел да се получи достъп до правосъдие предполага, че това заявление няма да бъде подадено в хода на обичайната дейност. Тъй като националният орган няма друг избор и може единствено да определи размера на възстановяванията на нула, съответният износител не може да има никакъв правен интерес от определяне на възстановяванията от националния орган при тези условия, освен ако не цели изкуствено да постигне приемането на акт, който може да се обжалва. Следователно обжалваният регламент за изпълнение не включва мерки за изпълнение по смисъла на третата хипотеза в член 263, четвърта алинея ДФЕС.

На второ място, по делото, по което е постановил решение от 15 септември 2016 г., ***Ferracci/Комисия*** (T-219/13, обжалвано[10], EU:T:2016:485), Общият съд е сезиран с жалба, подадена от собственик на хотел в близост до Рим (Италия) срещу решение на Комисията относно данъчен режим, съгласно който нестопанските субекти са освободени от общинския данък върху недвижимото имущество. Макар с това решение Комисията да е обявила въпросния режим за частично несъвместим с вътрешния пазар, тя не е разпоредила възстановяване на помощите, тъй като е сметнала, че не е възможно те да бъдат върнати.

Първо, що се отнася до въпроса дали обжалваното решение трябва да бъде квалифицирано като подзаконов акт, Общият съд смята, че решение на Комисията в областта на държавните помощи, което се прилага към обективно определени положения и поражда правни последици спрямо категория лица, посочени общо и абстрактно, има общо приложение. В частност целта на решение, отнасящо се до данъчния режим на държава членка, е да провери, предвид член 107 ДФЕС, дали национална

10| Дело C-624/16 P, ***Комисия/Ferracci***.

правна уредба, приложена към неопределен брой лица, посочени общо и абстрактно, съдържа елементи на държавна помощ и евентуално дали въпросната помощ е съвместима с вътрешния пазар и дали може да бъде възстановена. Като се има предвид естеството на компетентността, възложена на Комисията с разпоредбите на Договора за функционирането на ЕС относно държавните помощи, такова решение отразява, дори да има само един адресат, обхвата на националните актове, които тази институция разглежда, независимо дали за да предостави разрешението, необходимо за прилагането на дадена мярка за помощ, или за да определи последиците, които произтичат от евентуалната ѝ неправомерност или несъвместимост с вътрешния пазар. Операторите, които попадат в приложното поле на въпросните актове, са определени общо и абстрактно. Поради това тези актове са с общо приложение.

Второ, що се отнася до наличието на мерки за изпълнение в обжалваното решение, Общият съд смята, че доколкото Комисията е счела, че е абсолютно невъзможно да бъдат възстановени неправомерните помощи, отпуснати от държава членка, и поради това е решила да не изисква от държавата членка да иска от всеки получател да върне предоставените по силата на този режим суми, няма да е необходимо националните органи да приемат никаква мярка, особено по отношение на жалбоподателя, за да приложат обжалваното решение. Освен това Общият съд отбелязва, че доколкото според Комисията дадена национална разпоредба не е държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, обжалваното решение не предполага приемането на никаква мярка за изпълнение, като в това отношение националните органи само прилагат националното законодателство. На национално равнище няма да бъде приета никаква мярка в изпълнение на това решение, в частност по отношение на жалбоподателя.

4. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ФОРМА И НА СРОКОВЕТЕ ЗА ОБЖАЛВАНЕ

По делото, по което е постановил определение от 22 юни 2016 г., ***1&1 Telecom/Комисия*** (T-43/16, EU:T:2016:402), Общият съд е сезиран с жалба за отмяна на решение на Комисията за прилагане на корективни мерки, предвидени в поетите задължения, приложени към решение за разрешаване на концентрация при определени условия. Комисията поддържа, че жалбата е недопустима, тъй като не е подписана от адвоката, представляващ жалбоподателя.

В това отношение Общият съд припомня най-напред, че липсата на саморъчен подпис на исковата молба или жалбата от адвокат, който е оправомощен да извършва процесуални действия пред Общия съд, не спада към формалните нередовности, които могат да се отстранят след изтичането на срока за предявяване на иск или подаване на жалба в съответствие с член 19 от Статута на Съда на Европейския съюз, както и с член 51, параграф 4 и член 78, параграф 5 от Процедурния правилник на Общия съд. Действително изискването за подпис на исковата молба или жалбата от представителя на ищеца или жалбоподателя, което цели да гарантира с оглед на правната сигурност автентичността на исковата молба или жалбата и да изключи риска те всъщност да не са дело на автора, упълномощен за тази цел, трябва да се счита за съществено изискване за форма и да се прилага стриктно, така че неговото неспазване да води до недопустимост на исковата молба или жалбата.

В конкретния случай Общият съд констатира, че жалбата действително е подписана от адвокат, който има право да извършва процесуални действия пред Общия съд. Действително на първата страница от жалбата се посочва, че жалбоподателят се представлява от адвокат, установен в Брюксел (Белгия), а същевременно жалбата е подадена чрез eCuria от solicitor, вписан в Law Society — Англия и Уелс, работещ в съдружие с посочения адвокат в рамките на една и съща кантора. Не се оспорва обаче, че

този solicitor е вписан в европейска адвокатска колегия и на това основание има право да извършва процесуални действия пред Общия съд.

Само обстоятелството, че името на този solicitor не е посочено на първата страница от жалбата, не е достатъчно, за да постави под съмнение качеството му на представител на жалбоподателя. Всъщност посоченото качество се удостоверява от факта, че жалбоподателят представя пълномощно, с което на посочения solicitor е учредена представителна власт. Обстоятелството, че това пълномощно не е било внесено едновременно с жалбата, не може да промени тази констатация, нито да доведе до недопустимост на жалбата, тъй като този пропуск при нейното подаване може и е бил отстранен от жалбоподателя в определения съгласно член 78, параграф 5 от Процедурния правилник срок.

Освен това използването на регистрация за достъп до eCuria не само има значението на подпис съгласно член 3 от решението за eCuria[11], но за разлика от саморъчния подпис сам по себе си, автоматично дава информация и за самоличността, качеството и адреса на подписалия представител на жалбоподателя. Следователно трябва да се счита, че жалбата е удовлетворила и задължението за посочване на качеството и адреса на представителя на жалбоподателя съгласно член 76, буква б) от Процедурния правилник. При всички положения единственият недостатък, изразяващ се в пропуск да се посочи адресът на въпросния адвокат, или в текста на жалбата, че той представлява жалбоподателя, сам по себе си не може да направи недопустима жалба, валидно подписана от упълномощен от жалбоподателя адвокат от Съюза, независимо дали подписът е саморъчен или електронен, която е била внесена в срока по член 263, шеста алинея ДФЕС.

В решение от 18 октомври 2016 г., ***Sina Bank/Съвет*** (T-418/14, EU:T:2016:619), Общият съд трябва да се произнесе по жалба, с която иранска банка оспорва наложените ѝ ограничителни мерки. Пред Общия съд Съветът на Европейския съюз изтъква, че е недопустимо третото направено с жалбата искане, а именно за отмяна на Решение (ОВППС) 2015/1008[12] и на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1001[13], доколкото тези актове оставят името на жалбоподателя в спорния списък. Според Съвета с уведомяването на адвокатите на жалбоподателя за приемането на посочените актове на 26 юни 2015 г. започва да тече срокът за обжалването им, който приключва на 5 септември 2015 г.

Общият съд подчертава, че при подаването на молба за изменение на исканията трябва да бъде изпълнено изискването за спазване на срока за обжалване, предвиден в член 263, шеста алинея ДФЕС. За да започне да тече този срок по отношение на жалбоподателя, Съветът трябва — доколкото разполага с адреса му — да го уведоми лично за приемането на Решение 2015/1008 и на Регламент за изпълнение 2015/1001. Общият съд отбелязва, че в конкретния случай Съветът е уведомил жалбоподателя за тези актове чрез адвокатите му с писмо и с електронно съобщение от 26 юни 2015 г.

При все това член 263, шеста алинея ДФЕС се отнася до „съобщаването [на акта] на ищеца“, а не до съобщаването на акта на представител на ищеца. Следователно, когато даден акт трябва да бъде съобщен, за да започне да тече срокът за обжалване, по принцип той трябва да се съобщи на адресата на този акт, а не на представляващите го адвокати. В конкретния случай обаче приложимата

11 | Решение на Общия съд от 14 септември 2011 година за подаването и връчването на процесуални документи чрез приложението eCuria (ОВ C 289, 2011 г., стр. 9).

12 | Решение (ОВППС) 2015/1008 на Съвета от 25 юни 2015 година за изменение на Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран (ОВ L 161, 2015 г., стр. 19).

13 | Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1001 на Съвета от 25 юни 2015 година за прилагане на Регламент (ЕС) № 267/2012 относно ограничителни мерки срещу Иран (ОВ L 161, 2015 г., стр. 1).

правна уредба, а именно член 24, параграф 3 от Решение 2010/413/ОВППС[14] и член 46, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 267/2012[15], не предвиждат изрично възможността приетите спрямо определено лице или образувание ограничителни мерки да се съобщават на представител на последното, а предвиждат изрично, че когато адресът на съответното лице или образувание е известен, то трябва да бъде уведомено пряко за решението да му бъдат наложени ограничителни мерки. Следователно жалбоподателят, чийто адрес е бил известен на Съвета, е трябвало да бъде уведомен пряко за Решение 2015/1008 и Регламент за изпълнение 2015/1001. Освен това, доколкото няма основание да се приема, че жалбоподателят се е споразумял със Съвета за това въпросните актове да бъдат съобщени на адреса на адвокатите му и следователно чрез последните, Общият съд смята, че съобщаването на тези актове на адвокатите на жалбоподателя не е равнозначно на уведомление и следователно на съобщаване на тези актове на самия жалбоподател.

ЗЛОУПОТРЕБА С ПРОЦЕСУАЛНИ ПРАВА

По делото, по което е постановил определение от 16 март 2016 г., ***One of Us и др./Комисия*** (T-561/14, EU:T:2016:173), Общият съд е пояснил понятието за злоупотреба с процесуални права вследствие на публикуването от страна на жалбоподателите на молбите за встъпване по това дело на интернет сайт заедно с негативни коментари за подалите тези молби организации.

Общият съд припомня, че по силата на правилата за разглеждане на делата от него страните се ползват от защита срещу неподходящото използване на процесуалните документи. Тази защита отразява един основен аспект на общия принцип на добро правораздаване, съгласно който страните имат право да защитават своите интереси независимо от всякакво външно влияние, включително и от страна на обществеността. От това следва, че страна, на която е предоставен достъп до процесуалните документи на други страни, може да използва това право само за защитата на собственото си становище, а не с друга цел, каквато е предизвикването на обществена критика срещу предявените по делото доводи на другите страни. Действие, което противоречи на този аспект на общия принцип на добро правораздаване, съставлява злоупотреба с процесуални права, която може да се вземе предвид при разпределянето на съдебните разноски. Защитата, предоставяна на страните в съдебното производство, трябва да се разпростира и по отношение на молителите за встъпване, които всъщност участват в съдопроизводството и на това основание трябва да се ползват със същата степен на защита като страните в производството по отношение на възможността за защита на техните интереси, независимо от всякакво външно влияние.

С оглед на тези съображения Общият съд приема, че в конкретния случай, като са разгласили молбите за встъпване в интернет, упоменавайки директно производството пред Общия съд и представяйки подалите тези молби организации в негативна светлина пред обществеността, жалбоподателите са злоупотребили с процесуалните си права, като тази злоупотреба трябва да бъде взета предвид при разпределяне на съдебните разноски съгласно член 135, параграф 2 от Процедурния правилник.

14| Решение 2010/413/ОВППС на Съвета от 26 юли 2010 година относно ограничителни мерки срещу Иран и за отмяна на Обща позиция 2007/140/ОВППС (ОВ L 195, 2010 г., стр. 39).

15| Регламент (ЕС) № 267/2012 на Съвета от 23 март 2012 година относно ограничителни мерки срещу Иран и за отмяна на Регламент (ЕС) № 961/2010 (ОВ L 88, 2012 г., стр. 1).

ПРАВНА ПОМОЩ

В определение от 17 февруари 2016 г., ***KK/EASME*** (T-376/15 AJ, EU:T:2016:89), Общият съд уточнява условията за предоставяне на правна помощ по членове 146—150 от Процедурния правилник.

В това отношение Общият съд отбелязва най-напред, че при проверка дали на дадено юридическо лице следва да се предостави правна помощ, имущественото състояние на това лице не може да бъде преценено единствено с оглед на неговите средства, разглеждани отделно, и независимо от положението на преките или непреките притежатели на дялови участия в него. Той посочва, че всъщност условията за предоставяне на правна помощ, посочени в членове 146—150 от Процедурния правилник, трябва да се тълкуват с оглед на принципа, установен в член 47, трета алинея от Хартата на основните права, съгласно който правна помощ се предоставя на лицата, които не разполагат с достатъчно средства, доколкото тази помощ е необходима, за да се осигури реален достъп до правосъдие. Не може да се приеме обаче, че юридическото лице е лишено от реален достъп до правосъдие по смисъла на член 47 от Хартата на основните права само поради факта че преките или непреките притежатели на дялови участия в него отказват да използват средствата, с които разполагат, за да му дадат възможност да подаде жалба. При тези обстоятелства бюджетът на Съюза не може чрез предоставените на Общия съд средства да компенсира бездействието на лицата, които контролират съответното юридическо лице и които в крайна сметка са основно заинтересовани от защитата на неговите права.

Общият съд заключава, че поради това, за да се прецени имущественото състояние на юридическото лице, което иска правна помощ, трябва да се вземат предвид не само собствените му финансови средства, но и средствата, с които разполага общо групата от предприятия, към която то пряко или непряко принадлежи, и финансовите възможности на акционерите и съдружниците в него, независимо дали са физически или юридически лица.

ПРИЛАГАНЕ НА НОВИЯ ПРОЦЕДУРЕН ПРАВИЛНИК

По делото, по което е постановил решение от 25 май 2016 г., ***Комисия/McCarron.Poultry*** (T-226/14, EU:T:2016:313), Общият съд се е произнесъл по действието във времето на член 123 от Процедурния правилник, с който се изменя уредбата на производството в отсъствие на ответника, предвидена в действащия преди това Процедурен правилник от 2 май 1991 г. Делото е образувано по иск на Комисията за осъждане на частноправно дружество да ѝ върне част от аванса, изплатен от нея по договор, сключен в рамките на Петата рамкова програма за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности (1998—2002). Като се има предвид, че по това дело на 10 март 2015 г. Комисията подава молба по член 122, параграф 1 от Процедурния правилник от 2 май 1991 г., с която моли Общия съд да уважи иска ѝ, но на 1 юли 2015 г. влиза в сила новият процедурен правилник, член 123 от който съдържа нови разпоредби относно провеждането на производството в отсъствие на ответника, Общият съд трябва да определи коя е приложимата за спора разпоредба.

Общият съд отбелязва, че след като няма преходна разпоредба, която изрично да се отнася до член 123 от Процедурния правилник, трябва да се приеме, че тази разпоредба, като процесуална разпоредба, се прилага незабавно, считано от датата на влизане в сила на Процедурния правилник на 1 юли 2015 г., и следователно се прилага и по настоящото дело, което е било висящо към момента на влизането ѝ в сила. В това отношение Общият съд подчертава, че дори да се предположи, че правилата, приложими към уважаването на исканията на ищеца или жалбоподателя в производство,

което се провежда в отсъствието на ответника, могат да се считат като отчасти материалноправни, доколкото засягат пряко интересите на страните по делото, това обстоятелство не би било от значение за действието на нормите по време. Всъщност, тъй като фактическият състав на правоотношението, което възниква при непредставянето на писмена защита и подаването на молба за уважаване на исканията на ищеца или жалбоподателя, е завършен едва при произнасянето на Общия съд по тази молба, посочените правила се прилагат незабавно.

Следователно съгласно член 123, параграф 3 от Процедурния правилник Общият съд уважава исканията на ищеца или жалбоподателя, освен ако разглеждането на иска или жалбата явно не е от неговата компетентност или ако този иск или жалба е явно недопустим(а) или явно лишен(а) от всякакво правно основание. Общият съд установява, че по силата на съдържащата се в член 5, параграф 2 от договора арбитражна клауза по смисъла на член 272 ДФЕС е компетентен да разгледа настоящия спор. Освен това според него няма никакво съмнение, че искът е допустим, и с оглед на разпоредбите на посочения договор и на фактите, изложени от Комисията в исковата молба и подкрепени от доказателствата по делото, искът не е явно лишен от всякакво правно основание.

II. ИНСТИТУЦИОНАЛНО ПРАВО — ЕВРОПЕЙСКА ГРАЖДАНСКА ИНИЦИАТИВА — СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

По делото, по което е постановил решение от 19 април 2016 г., ***Costantini и др./Комисия*** (T-44/14, EU:T:2016:223), Общият съд е сезиран с жалба за отмяна на решение на Комисията, с което се отказва регистрацията на предложение за европейска гражданска инициатива (наричана по-нататък „ЕГИ"), която има за предмет да покани Съюза да „предложи законодателство за закрила на основното право на човешко достойнство чрез гарантиране на подходяща социална закрила и достъп до качествени дългосрочни грижи, в допълнение към здравеопазването". Със спорната ЕГИ се цели по същество изключването на дългосрочните грижи от приложното поле на правилата на вътрешния пазар и квалифицирането им като услуга от общ икономически интерес (наричана по-нататък „УОИИ") на основание член 14 ДФЕС. Комисията основава отказа си на член 4, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) № 211/2011[16], като приема, че посоченото предложение очевидно не попада в обхвата на правомощията ѝ да представи предложение за правен акт на Съюза с цел изпълнение на Договорите. Тя смята по-специално че член 14 ДФЕС не представлява подходяща правна основа за предложението за ЕГИ, тъй като законодателят на Съюза не може да налага на държавите членки да предоставят УОИИ.

На първо място, Общият съд отбелязва, че Комисията е имала основание да приеме, че с оглед на разпределението на правомощията между държавите членки и Съюза в областта на УОИИ тя няма правомощие на основание член 14 ДФЕС да представи предложение за приемане на акт, с което се цели дългосрочните грижи да бъдат квалифицирани като УОИИ. Всъщност държавите членки имат право при спазване на правото на Съюза да определят обхвата и организацията на своите УОИИ. Те имат широко право на преценка при определянето на това, което считат за УОИИ, и даденото от държава членка определение за тези услуги може да бъде поставено под съмнение от Комисията само в случай на явна грешка. Това правомощие на държавата членка да определя УОИИ е потвърдено

16| Регламент (ЕС) № 211/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 година относно гражданската инициатива (ОВ L 65, 2011 г., стр. 1).

от липсата както на специално възложена на Съюза компетентност, така и на точно и изчерпателно определение на понятието за УОИИ в правото на Съюза.

На второ място, Общият съд смята, че Комисията е имала също основание да приеме в обжалваното решение, че очевидно няма компетентност да направи предложение за акт, основан на член 14 ДФЕС и целящ изключването на дългосрочните грижи от приложното поле на правилата на вътрешния пазар. Всъщност съгласно член 14 ДФЕС установените в него специални правила се прилагат за УОИИ, без да се засяга член 106 ДФЕС. Съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС обаче разпоредбите на Договорите, и по-конкретно правилата на вътрешния пазар и конкуренцията, се прилагат дори за предприятията, които са натоварени с функцията да оказват такива услуги, като изключение от този принцип се допуска само при стриктно определени предпоставки, чието наличие зависи от специфичните правни и фактически условия във всяка една държава членка и трябва да се докаже във всеки конкретен случай от държавата членка или от предприятието, която/което се позовава на тях. Според Общия съд от това следва, че Комисията не може да предложи да се изключи по принцип прилагането на правилата на вътрешния пазар за услуги, чиято квалификация като УОИИ зависи от националната политика на всяка държава членка.

III. ПРАВИЛА В ОБЛАСТТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА, ПРИЛОЖИМИ ЗА ПРЕДПРИЯТИЯТА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

През 2016 г. бе значително доразвита съдебната практика в областта на конкуренцията, и по-специално що се отнася до правото на защита, предвидените условия за освобождаване от глоби, възможността на Комисията да търси постигане на споразумение, задължението за мотивиране и правомощието на съда на Съюза за пълен съдебен контрол.

1. ПРАВО НА ЗАЩИТА

a. ИЗЛОЖЕНИЕ НА ВЪЗРАЖЕНИЯТА

По делото, по което е постановил решение от 19 януари 2016 г., ***Toshiba/Комисия*** (T-404/12, обжалвано[17], EU:T:2016:18), Общият съд е трябвало да провери законосъобразността на решението, с което Комисията е наложила повторно глоби на двама участници в картел вследствие на частичната отмяна на предходното решение от Общия съд, който е установил наличието на грешка в методологията за определяне на референтната година за изчисляване на размера на глобата[18]. Преди приемането на обжалваното решение Комисията е изпратила на съответните лица писмо с фактите, в което са посочени правилата за новия начин на изчисляване на размера на глобите, но жалбоподателят смята,

17| Дело C-180/16 P, ***Toshiba/Комисия***.

18| Вж. по-нататък и изложението, посветено на това съдебно решение в раздели „б) Право на изслушване“ и „Принос в областта на член 101 ДФЕС — 3. Изчисляване на размера на глобата“.

че вместо да му изпраща само писмо с фактите, Комисията е трябвало да му изпрати ново изложение на възраженията.

Общият съд отбелязва, че съдържанието на изложението на възраженията, изпратено преди приемането на предходното решение, може да бъде взето предвид, доколкото съдебното решение, с което частично е отменено предходното решение, не го поставя под съмнение. Той посочва още, че съдебното решение, с което частично е отменено първото решение, не е поставило под съмнение верността, относимостта или основателността на правните и фактическите обстоятелства, от значение за изчисляване на размера на глобата, упоменати в изложението на възраженията, изпратено във връзка с приемането на последното решение. Освен това, като отхвърля доводите на жалбоподателя, изведени по-специално от решение ***Cimenteries CBR и др./Комисия***[19]**,** от твърдяната практика на Комисията при вземане на решения и от Известието относно най-добрите практики[20], Общият съд заключава, че принципът на зачитане на правото на защита не задължава Комисията да изпрати ново изложение на възраженията.

6. ПРАВО НА ИЗСЛУШВАНЕ

С решение от 19 януари 2016 г., ***Toshiba/Комисия*** (T-404/12, обжалвано[21], EU:T:2016:18), Общият съд има възможност и да уточни обхвата на правото на изслушване[22].

В това отношение Общият съд припомня, че зачитането на правото на защита изисква по време на административното производство на заинтересованото лице да е била предоставена възможност да изложи надлежно своето становище относно истинността и релевантността на твърдените факти и обстоятелства, както и относно документите, на които Комисията основава твърдението си за наличието на нарушение на Договора за функционирането на ЕС. Ето защо когато, както в случая по това дело, вследствие на частичната отмяна на решение за налагане на глоба Комисията приема решение за изменение на нейния размер, тя е длъжна да предостави на посоченото предприятие допълнителни данни за начина, по който ще осъществи намерението си да осигури възпиращото действие на глобата, за да му даде възможност да изложи надлежно своята гледна точка, включително що се отнася до налагането на допълнителна глоба. Ако обаче преди приемането на решението за изменение на размера на глобата Комисията изпрати на посоченото предприятие писмо с фактите, не е необходимо въпросните обстоятелства да бъдат изрично посочени в този документ, който няма особен процесуален статут. По-скоро е важно да се провери дали с оглед на цялостния ход на производството, приключило с приемането на обжалваното решение, на жалбоподателя по подходящ начин е дадена възможност да разбере това намерение и да заеме позиция.

С оглед на тези съображения Общият съд отбелязва, че в случая още от момента на съобщаването на първоначалното изложение на възраженията съответното предприятие е знаело, че Комисията възнамерява да осигури възпиращото действие на наложената глоба. Той посочва също, че

19| Решение от 15 март 2000 г. (T-25/95, T-26/95, T-30/95—T-32/95, T-34/95—T-39/95, T-42/95—T-46/95, T-48/95, T-50/95—T-65/95, T-68/95—T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 и T-104/95, EU:T:2000:77).

20| Известие на Комисията относно най-добрите практики за водене на производства, свързани с членове 101 [ДФЕС] и 102 [ДФЕС] (ОВ C 308, 2011 г., стр. 6).

21| Дело C-180/16 P, ***Toshiba/Комисия***.

22| Вж. и изложението, посветено на това съдебно решение по-горе в раздел „а) Изложение на възраженията“ и по-долу в раздел „Принос в областта на член 101 ДФЕС — 3. Изчисляване на размера на глобата“.

най-малко още от първоначалното решение предприятието е могло да разбере, че това намерение предполага налагането на допълнителна глоба за определен период на дейност и че това намерение не е поставено под съмнение със съдебното решение, с което частично е отменено първоначалното решение, и е потвърдено както в писмото с фактите, така и по време на срещата между Комисията и това предприятие. Поради това Общият съд заключава, че не е установено нарушение на правото на защита на това предприятие, що се отнася до намерението на Комисията да му наложи допълнителна глоба.

в. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ТАЙНИ ЗАПИСИ НА ТЕЛЕФОННИ РАЗГОВОРИ КАТО ДОКАЗАТЕЛСТВА

С решение от 8 септември 2016 г., ***Goldfish и др./Комисия*** (T-54/14, EU:T:2016:455), Общият съд се произнася по използването на тайни записи на телефонни разговори като доказателства при разследване на нарушение на правото на конкуренцията. По това дело се поставя по-конкретно въпросът дали Комисията може да използва законно събрани от нея доказателства, в случая тайни записи на телефонни разговори, въпреки че с тях първоначално се е сдобило трето лице, евентуално незаконно, например в нарушение на правото на зачитане на личния живот на лицето, на което са направени спорните записи.

В това отношение Общият съд отбелязва, че от практиката на Европейския съд по правата на човека следва, че използването като доказателство на незаконен запис само по себе си не противоречи на принципите на справедливост, установени в член 6, параграф 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, включително когато това доказателство е било получено в нарушение на изискванията на член 8 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г., ако, от една страна, съответният жалбоподател не е бил лишен нито от справедлив съдебен процес, нито от правото си на защита, и от друга страна, това не е единственото доказателство, взето предвид за постановяване на осъдителна присъда. Общият съд уточнява, че в случая обаче по време на административното производство Комисията е дала възможност на всички страни да получат достъп до всички включени в преписката аудиозаписи и придружаващите тези записи писмени бележки. Освен това спорните записи не са единственото доказателство, използвано от Комисията, тъй като констатацията в обжалваното решение за нарушение от жалбоподателите на член 101 ДФЕС се основава на съвкупност от доказателства, събрани от Комисията по време на административното производство. При това положение Общият съд смята, че макар да трябва да се приеме, че въпросните записи са направени незаконно от конкурентно на жалбоподателите предприятие, Комисията основателно ги е използвала като доказателство при приемане на обжалваното решение, за да констатира наличието на нарушение на член 101 ДФЕС.

2. ПРЕДВИДЕНИ УСЛОВИЯ ЗА ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ГЛОБА

С решение от 29 февруари 2016 г., ***Schenker/Комисия*** (T-265/12, обжалвано[23], EU:T:2016:111), Общият съд се произнася по условията, при които Комисията може да освободи от глоба предприятие, което разкрива участието си в предполагаем картел[24]. Общият съд е сезиран с жалба за отмяна на решението

23| Дело C-263/16 P, ***Schenker/Комисия***.

24| Вж. по-нататък и изложението, посветено на това съдебно решение в раздел „3. Възможност на Комисията да търси постигане на споразумение“.

на Комисията, с което тя установява, че дружества, извършващи дейност в сектора на международните въздушни спедиторски услуги, са участвали в различни споразумения и съгласувани практики в посочения сектор. След като започва разследването си вследствие на искането за освобождаване от глоба, подадено от Deutsche Post AG' въз основа на Известието относно сътрудничеството от 2006 г.[25], Комисията освобождава това дружество от глоба. Жалбоподателят оспорва решението на Комисията да освободи Deutsche Post от глоба, като твърди, че тя е третирала последното по-благоприятно от другите предприятия, подали искания за освобождаване от глоба и за намаляване на размера на глобата. Въпреки че установила наличието на четири нарушения, Комисията предоставила на Deutsche Post общо условно освобождаване, обхващащо сектора на въздушната спедиция, без да провери дали представените от това предприятие доказателства обхващат всички деяния. Според жалбоподателя, ако всички искания за освобождаване от глоби и за намаляване на размера на глобите са били преценени във връзка със сектора на спедицията като цяло, той щял да има право на по-благоприятно третиране.

В това отношение Общият съд отбелязва, че към момента, в който Комисията получава искане за освобождаване от глоби по точка 8, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2006 г., тя все още не знае за съответния картел. Ето защо — както всъщност се уточнява в бележка под линия 1 към точка 8, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2006 г. — тя е длъжна да извърши преценка ex ante на искането за освобождаване от глоби, изключително въз основа на вида и качеството на предоставените от предприятието сведения. Следователно Известието относно сътрудничеството от 2006 г. допуска Комисията да предостави условно освобождаване на предприятие, дори ако предоставените от него сведения все още не ѝ позволяват да си създаде подробна и точна представа за естеството и обхвата на предполагаемия картел. Общият съд заключава, че поради това в точка 8, буква а) и точки 9 и 18 от Известието относно сътрудничеството от 2006 г. не се изисква предоставените от предприятието материали да бъдат сведения и доказателства, отнасящи се конкретно за нарушенията, които Комисията установява в края на административното производство, а е достатъчно те да са позволили да се извърши целенасочено разследване във връзка с предполагаемо нарушение, което обхваща констатираните от нея в края на това производство нарушение или нарушения.

3. ВЪЗМОЖНОСТ НА КОМИСИЯТА ДА ТЪРСИ ПОСТИГАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕ

С решение от 29 февруари 2016 г., ***Schenker/Комисия*** (T-265/12, обжалвано[26], EU:T:2016:111), Общият съд се произнася и по обхвата на свободата на преценка, с която разполага Комисията, за да реши дали да търси постигането на споразумение в производствата относно прилагането на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС[27]. Жалбоподателят твърди, че Комисията е допуснала грешка в преценката, като е взела решението да не търси постигане на споразумение, преди да е влязла в контакт с адресатите на обжалваното решение. Всъщност според жалбоподателя Комисията не може да оцени изцяло ползата от процедурата за постигане на споразумение, преди да влезе в контакт със засегнатите страни и да проучи какъв е техният интерес за постигането на споразумение.

25| Известие на Комисията относно освобождаване от глоби и намаляване на техния размер по делата за картели (ОВ C 298, 2006 г., стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 5, стр. 3).

26| Дело C-263/16 P, ***Schenker/Комисия***.

27| Вж. и изложението, посветено на това съдебно решение по-горе в раздел „2. Предвидени условия за освобождаване от глоба“.

Общият съд посочва, че съгласно член 10а, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 773/2004[28], изменен с Регламент № 622/2008[29], Комисията може да определи срок, за да даде възможност на страните да я уведомят писмено дали имат готовност да започнат обсъждания за постигане на споразумение, с оглед на евентуално представяне на предложения за споразумение. Така от текста на тази разпоредба ясно следва, че Комисията не е длъжна да влиза в контакт със страните, а напротив, разполага със свобода на преценка в това отношение. В този контекст Общият съд отбелязва, че практиката на Комисията съответства на този подход. Всъщност съгласно точка 6 от Известието относно воденето на процедури за постигане на споразумение[30], ако Комисията прецени, че съответният случай по принцип отговаря на условията за постигане на споразумение, тя трябва да проучи евентуалния интерес на всички страни за постигането на споразумение, макар страните в производството да нямат право на този вид процедура. От посочената точка ясно се вижда, че Комисията трябва да проучи интереса на засегнатите предприятия само ако счита, че случаят отговаря на условията за постигане на споразумение. Съответно в посочената точка се предвижда и възможност Комисията да приеме, че случаят не отговаря на условията за постигане на споразумение, без преди това да е влизала в контакт със засегнатите страни и да е проучвала интереса им за постигане на споразумение. Следователно в случая по това дело единствено с факта, че Комисията не е проучила интереса на жалбоподателя и на другите засегнати предприятия за постигането на споразумение, не може да се докаже, че обжалваното решение е опорочено поради грешки.

4. ЗАДЪЛЖЕНИЕ ЗА МОТИВИРАНЕ

В решение от 13 декември 2016 г., ***Printeos и др./Комисия*** (T-95/15, EU:T:2016:722), Общият съд уточнява обхвата на задължението за мотивиране на решенията на Комисията за налагане на глоби в областта на правото на конкуренцията, приети в процедура по постигане на споразумение на основание член 10а от Регламент № 773/2004 и на Известието относно воденето на производства за постигане на споразумение.

В това отношение, след като припомня принципите за изпълнение на задължението за мотивиране, предвидено в член 296, втора алинея ДФЕС, Общият съд приема, че с оглед на изискванията, произтичащи от член 47 от Хартата на основните права във връзка с член 263 ДФЕС, от една страна, и с член 261 ДФЕС и член 31 от Регламент (ЕО) № 1/2003[31], от друга страна, както са припомнени в точка 41 от Известието за постигане на споразумение, тези принципи се прилагат mutatis mutandis към задължението на Комисията да мотивира решението за налагане на глоби, прието в резултат на производство за постигане на споразумение, в рамките на което засегнатото предприятие може да приеме единствено максималния размер на предложената глоба.

Спазването от страна на Комисията на гаранциите, предоставени от правовия ред на Съюза в административните производства, сред които задължението за мотивиране, е от още по-основополагащо значение, когато на етапа на определяне на размера на наложените глоби

28 | Регламент (ЕО) № 773/2004 на Комисията от 7 април 2004 година относно водените от Комисията производства съгласно членове [101 ДФЕС] и [102 ДФЕС] (ОВ L 123, 2004 г., стр. 18; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 242).

29 | Регламент (ЕО) № 622/2008 на Комисията от 30 юни 2008 година за изменение на Регламент (ЕО) № 773/2004 относно провеждането на процедури за постигане на споразумение при дела за картели (ОВ L 171, 2008 г., стр. 3).

30 | Известие на Комисията относно воденето на производства за постигане на споразумение с оглед приемане на решения съгласно член 7 и член 23 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета при дела за картели (ОВ C 167, 2008 г., стр. 1).

31 | Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове [101 ДФЕС] и [102 ДФЕС] (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167).

Комисията реши да се отклони от общата методология, изложена в Насоките относно метода за определяне на глобите[32], като се позовава, както в конкретния случай, на точка 37 от тези насоки. Всъщност Насоките от 2006 г. съдържат правило за поведение, поясняващо практиката, която да се следва — правило, което Комисията не може да остави без приложение в определен случай, без да посочи за това причини, съвместими по-специално с принципа на равно третиране. Тези мотиви трябва да бъдат още по-точни, доколкото в точка 37 от Насоките от 2006 г. само бегло се споменават особеностите на даден случай, в резултат на което тя оставя широко право на преценка на Комисията да пристъпи към извънредно адаптиране на основните размери на глобите. От това следва, че в случая Комисията е длъжна да обясни достатъчно ясно и точно начина, по който възнамерява да използва правото си на преценка, включително различните фактически и правни обстоятелства, които е взела предвид за тази цел. По-специално предвид задължението на Комисията да спазва принципа на равно третиране при определяне на размера на глобите, задължението за мотивиране включва всички релевантни елементи, необходими за да може да се прецени дали засегнатите предприятия, основните размери на чиито глоби са били адаптирани, се намират в сходни положения или не, дали въпросните положения са разглеждани равностойно или не и дали евентуално равно или неравно третиране на посочените положения е обективно обосновано. В случая по това дело обаче Общият съд констатира, че в обжалваното решение Комисията не е изложила причините, поради които е приложила за съответните предприятия съществено различаващи се ставки за намаление. Поради това той приема, че обжалваното решение е опорочено поради непълнота на мотивите.

5. ПРАВОМОЩИЕ ЗА ПЪЛЕН СЪДЕБЕН КОНТРОЛ

Решения от 28 юни 2016 г., ***Portugal Telecom/Комисия*** (T-208/13, EU:T:2016:368), и от 28 юни 2016 г., ***Telefónica/Комисия*** (T-216/13, обжалвано[33], EU:T:2016:369), дават повод на Общия съд да уточни обхвата на контрола, който съдилищата на Съюза упражняват върху решенията на Комисията за прилагане на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС, и по-специално върху определянето на размера на налаганите в този контекст глоби[34]. Общият съд е трябвало да провери законосъобразността на решението на Комисията, с което тя е установила, че Portugal Telecom SGPS, SA (най-големият телекомуникационен оператор в Португалия) и Telefónica, SA (най-големият телекомуникационен оператор в Испания) са нарушили член 101 ДФЕС, като са участвали в споразумение за неизвършване на конкурентна дейност. По делото се разглежда клауза за неизвършване на конкурентна дейност на иберийския пазар, включена в договора за придобиване от Telefónica на притежавания от Portugal Telecom дял в бразилския мобилен телефонен оператор Vivo.

В това отношение Общият съд припомня, че системата за съдебен контрол върху решенията на Комисията в производства по прилагане на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС се състои в контрол за законосъобразност на актовете на институциите, който е установен в член 263 ДФЕС и който в приложение на член 261 ДФЕС и по искане на жалбоподателите може да бъде допълнен с упражняване от страна на Общия съд на правомощие за пълен съдебен контрол по отношение на санкциите, наложени в тази област от Комисията. Общият съд приема обаче, че по посочените дела не разполага с достатъчно информация, за да определи окончателния размер на глобата, която трябва да се наложи

32| Насоки относно метода за определяне на глобите, налагани по силата на член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003 (ОВ C 210, 2006 г., стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 4, стр. 264).

33| Дело C-487/16 P, ***Telefónica/Комисия***.

34| Вж. по-нататък и изложението, посветено на това съдебно решение в раздел „Принос в областта на член 101 ДФЕС — 2. Ограничение с оглед на целта и 3. Изчисляване на размера на глобата“.

на жалбоподателите. Той подчертава, че несъмнено правомощието за пълен съдебен контрол, с което разполага по силата на член 31 от Регламент № 1/2003, го оправомощава не просто да упражни контрол за законосъобразност на санкцията, но и да замести преценката на Комисията със своята преценка. Същевременно в конкретния случай Комисията не е извършила анализ на обстоятелствата, изтъкнати от жалбоподателя с цел да докаже липсата на потенциална конкуренция между страните по отношение на определени услуги, за да определи стойността на продажбите, която трябва да се вземе предвид за изчисляването на размера на глобата. Определянето на стойността на тези продажби от Общия съд съответно би наложило той да трябва да запълни пропуск в разследването по преписката. Упражняването на правомощието за пълен съдебен контрол обаче не може да стига дотам, че Общият съд да трябва да провежда такова разследване.

ПРИНОС В ОБЛАСТТА НА ЧЛЕН 101 ДФЕС

1. ПОНЯТИЕ ЗА ПОТЕНЦИАЛНА КОНКУРЕНЦИЯ

С решение от 8 септември 2016 г., ***Lundbeck/Комисия*** (T-472/13, обжалвано35, EU:T:2016:449), Общият съд се произнася по понятието за потенциална конкуренция36; това съдебно решение е обявено на същата дата като пет други решения (решения от 8 септември 2016 г., ***Arrow Group и Arrow Generics/ Комисия***, T-467/13, непубликувано, EU:T:2016:450, от 8 септември 2016 г., ***Merck/Комисия***, T-470/13, непубликувано, EU:T:2016:452, от 8 септември 2016 г., ***Sun Pharmaceutical Industries и Ranbaxy (UK)/ Комисия***, T-460/13, непубликувано, EU:T:2016:453, от 8 септември 2016 г., ***Generics (UK)/Комисия***, T-469/13, непубликувано, EU:T:2016:454, и от 8 септември 2016 г., ***Xellia Pharmaceuticals и Alpharma/ Комисия***, T-471/13, непубликувано, EU:T:2016:460), постановени по поредица от жалби срещу решението на Комисията, с което се установява наличието на картел на пазара на антидепресантните лекарствени продукти, съдържащи активната фармацевтична съставка циталопрам. Разглеждат се споразуменията, сключени между H. Lundbeck A/S (наричано по-нататък „Lundbeck“), учредено по датското право дружество, което контролира група дружества с дейност в областта на изследването на нови лекарствени продукти и пускането им в продажба и притежава патенти за въпросните лекарства, и предприятия, осъществяващи дейност по производство и продажба на генерични лекарствени продукти. Тези споразумения имат за цел да създадат ограничения за навлизането на посочените предприятия на пазара на въпросните продукти в замяна на платени от Lundbeck значителни суми. Комисията констатира, че Lundbeck и предприятията за генерични лекарствени продукти са най-малкото потенциални конкуренти и че спорните споразумения са ограничения на конкуренцията с оглед на целта.

В това отношение Общият съд припомня, че преценката на условията за конкуренция на даден пазар се основава не само на съществуващата, но и на потенциалната конкуренция, за да се установи дали, предвид структурата на пазара и икономическия и правния контекст, при които той функционира, има реални и конкретни възможности съответните предприятия да се конкурират помежду си или нов конкурент да навлезе на съответния пазар и да се конкурира с установените там предприятия. За да прецени дали дадено предприятие представлява потенциален конкурент, Комисията трябва да провери дали, ако разглежданото от нея споразумение не е било сключено, са щели да съществуват реални и конкретни възможности това предприятие да навлезе на посочения пазар и да конкурира

35| Дело C-591/16 P, ***Lundbeck/Комисия***.

36| Вж. по-нататък и изложението, посветено на това съдебно решение в раздел „2. Ограничение с оглед на целта — б) Непропорционални обратни плащания, водещи до изключване на конкурентите от пазара“.

установените там предприятия. За да се докаже това, е необходимо да се представят фактически обстоятелства или да се анализират структурите на съответния пазар.

В този контекст по-конкретно във връзка с довода на Lundbeck, че в обжалваното решение е допусната грешка при прилагане на правото, тъй като в него е прието, че пускането на лекарствени продукти, нарушаващи правата върху интелектуална собственост на трети лица, е израз на потенциална конкуренция по смисъла на член 101 ДФЕС, Общият съд отбелязва, че макар да е вярно, че патентите са валидни по презумпция, докато изрично не бъдат отнети или обявени за невалидни от компетентен за тази цел орган или юрисдикция, подобна презумпция за валидност не може да бъде равнозначна на презумпция за незаконосъобразност на надлежно пуснатите на пазара генерични продукти, за които притежателят на патента счита, че нарушават последния. Следователно в случая Lundbeck е следвало да докаже пред националните юрисдикции — при навлизане на генеричните лекарствени продукти на пазара — че тези продукти нарушават някой от патентите му върху производствени процеси, тъй като само по себе си рисковото навлизане не е незаконосъобразно. Освен това, в случай на предявен от Lundbeck иск за установяване на нарушение срещу предприятията за генерични лекарствени продукти, е щяло да бъде възможно те да оспорят валидността на патента, на който се позовава Lundbeck, с насрещен иск. Поради това по принцип са съществували няколко начина, предоставящи конкретни и реалистични възможности за навлизане на пазара на предприятията за генерични лекарствени продукти към момента на сключване на спорните споразумения; един от начините е „рисковото“ пускане на генеричния продукт с възможност за сблъсък с Lundbeck при евентуални спорове. Тази възможност действително е израз на потенциална конкуренция в положение като това в конкретния случай, при което срокът на първоначалните патенти на Lundbeck е изтекъл и са били налице други процеси, позволяващи производството на генеричен циталопрам, за които не е доказано, че нарушават други патенти на Lundbeck. Освен това постъпките и инвестициите, които предприятията за генерични лекарствени продукти извършват с цел навлизане на пазара на циталопрам, преди да сключат спорните споразумения, доказват, че те са били готови да навлязат на пазара и да поемат рисковете, свързани с такова навлизане. Общият съд отбелязва още, че макар други изявления, датиращи от времето на сключване на спорните споразумения, евентуално да навеждат на мисълта, че предприятията за генерични лекарствени продукти са имали съмнение по въпроса, че продуктите им не нарушават права, или че Lundbeck е било уверено във валидността на патентите си, те не са достатъчни, за да се оспори заключението, че предприятията за генерични лекарствени продукти са били възприемани като потенциална заплаха за Lundbeck и само поради съществуването си са можели да упражняват конкурентен натиск върху него и върху действащите на същия пазар предприятия.

Общият съд припомня в допълнение, че за да се докаже наличието на потенциална конкуренция, е необходимо единствено навлизането на пазара да се извърши в разумен срок, без да се определят точни ограничения в това отношение. Следователно не е необходимо Комисията да доказва, че предприятията за генерични лекарствени продукти със сигурност са щели да навлязат на пазара преди изтичането на срока на действие на спорните споразумения, за да може да установи наличието на потенциална конкуренция в случая, още повече че конкретно във фармацевтичния сектор потенциалната конкуренция може да се реализира доста преди изтичането на срока на действие на патент и извършените преди изтичането му постъпки са релевантни за преценката дали тази конкуренция е била ограничена. На последно място, Общият съд посочва, че потенциалната конкуренция включва по-специално дейностите на предприятията за генерични лекарствени продукти с цел получаване на нужните разрешения за търговия, както и извършването на всички административни и търговски постъпки, необходими за подготовката на навлизането на пазара. Тази потенциална конкуренция се закриля от член 101 ДФЕС. Всъщност, ако бе възможно, без да се нарушава правото в областта на конкуренцията, да се плати на предприятията — които са в процес

на извършване на постъпките, необходими за подготовката на пускането на генеричен лекарствен продукт и които са направили значителни инвестиции за целта — за да спрат или просто да забавят този процес, до действителна конкуренция никога не би се стигнало или тя би била значително забавена, при това за сметка на потребителите.

2. ОГРАНИЧЕНИЕ С ОГЛЕД НА ЦЕЛТА

a. КЛАУЗА ЗА НЕИЗВЪРШВАНЕ НА КОНКУРЕНТНА ДЕЙНОСТ

С решения от 28 юни 2016 г., ***Portugal Telecom/Комисия*** (T-208/13, EU:T:2016:368), и от 28 юни 2016 г., ***Telefónica/Комисия*** (T-216/13, обжалвано[37], EU:T:2016:369), Общият съд има повод да се произнесе и по квалифицирането на спорната клауза за неизвършване на конкурентна дейност като ограничение на конкуренцията с оглед на целта[38]. Жалбоподателите оспорват тази квалификация, като твърдят, че Комисията не е доказала, че те са потенциални конкуренти, а оттам и че клаузата може да ограничи конкуренцията.

Първо, що се отнася до квалификацията на спорната клауза като „съпътстващо ограничение“, Общият съд смята, че Portugal Telecom не е доказало, че произтичащото от спорната клауза ограничение е свързано с опцията за изкупуване на акциите му, притежавани от Telefónica (опция, която първоначално е предвидена, но след това е отпаднала от споразумението) и с подаване на оставка от определените от испанското дружество членове на неговия съвет на директорите (оставка, предвидена в окончателната редакция на споразумението). По отношение на твърдението, че спорната клауза съдържа задължение за самооценка, отникъде не следва, че клаузата е съдържала такова задължение, от което е зависело влизането в сила на задължението за неизвършване на конкурентна дейност. Освен това, макар Telefónica да твърди, че спорната клауза е наложена от португалското правителство или че във всички случаи е била необходима, за да не блокира това правителство споразумението относно „сделката Vivo“, Общият съд смята, че Telefónica не е представило достатъчно доказателства в подкрепа на тези твърдения. Освен това той посочва, че Telefónica ни най-малко не е обяснило защо клауза за неизвършване на конкурентна дейност на португалския и испанския пазар би могла да се приеме за обективно необходима за сделка, свързана с придобиването на дялове от капитала на бразилски оператор.

Второ, що се отнася до годността на спорната клауза да ограничи конкуренцията между Portugal Telecom и Telefónica, жалбоподателите поддържат, че Комисията е допуснала грешка, тъй като не е анализирала условията за потенциална конкуренция, за да провери дали са съществували реални и конкретни възможности те взаимно да се конкурират на съответните пазари, които се твърди, че са засегнати от клаузата. В това отношение Общият съд отбелязва, че за да се прецени дали определено споразумение между предприятия или решение на сдружение на предприятия е вредно в достатъчна степен — така че да се счете за ограничение на конкуренцията с оглед на целта по смисъла на член 101, параграф 1 ДФЕС — следва да се разгледат съдържанието на неговите разпоредби, преследваните с него цели, както и икономическият и правен контекст, в който то се вписва. Същевременно Комисията невинаги е длъжна да определя точно съответния пазар или пазари. Така в рамките на член 101, параграф 1 ДФЕС не се налага предварително определяне на съответния пазар, когато спорното

37| Дело C-487/16 P, ***Telefónica/Комисия***.

38| Вж. и изложението, посветено на това съдебно решение по-горе в раздел „Общи положения — 5. Правомощие за пълен съдебен контрол“ и по-долу в раздел „3. Изчисляване на размера на глобата“.

споразумение само по себе си има антиконкурентна цел. Ето защо, след като в случая по това дело Комисията констатира, че целта на санкционираната с обжалваното решение клауза е била подялба на пазари, жалбоподателите не могат да твърдят, че е необходим подробен анализ на съответните пазари, за да се определи дали клаузата представлява ограничение на конкуренцията с оглед на целта. Всъщност предприятия, които сключват споразумение с цел ограничаване на конкуренцията, не могат по принцип да се освободят от прилагането на член 101, параграф 1 ДФЕС с твърдението, че тяхното споразумение не е следвало да даде значително отражение върху конкуренцията. Ето защо доводът на жалбоподателите, че наличието на твърдяното споразумение за неизвършване на конкурентна дейност не може да бъде доказателство за наличието на потенциална конкуренция между страните, е ирелевантен.

6. НЕПРОПОРЦИОНАЛНИ ОБРАТНИ ПЛАЩАНИЯ, ВОДЕЩИ ДО ИЗКЛЮЧВАНЕ НА КОНКУРЕНТИТЕ ОТ ПАЗАРА

По делото, по което е постановил решение от 8 септември 2016 г., ***Lundbeck/Комисия*** (T-472/13, обжалвано[39], EU:T:2016:449), Общият съд е трябвало да провери по-специално дали попадат в обхвата на забраната по член 101, параграф 1 ДФЕС споразуменията, сключени между групата дружества, контролирана от Lundbeck — притежател на патенти за антидепресантните лекарствени продукти, съдържащи активната фармацевтична съставка циталопрам, и предприятия за генерични лекарствени продукти и предвиждащи изключването на тези предприятия от пазара на посочените лекарствени продукти в замяна на платени от Lundbeck значителни суми[40].

Най-напред, Общият съд отбелязва, че постигането на ограничения на конкуренцията посредством значителни обратни плащания е решаващ фактор за правната преценка на тези споразумения. От това следва, че когато обратно плащане е съчетано с изключване на конкуренти от пазара или с ограничаване на насърчаващите фактори за навлизане на пазара, подобно ограничаване може да не произтича само от преценката на страните за силата на патентите, а да е било постигнато посредством плащане, поради което представлява откупуване на конкуренция. Следователно в случая непропорционалният характер на такива плащания, съчетан с множество други фактори — като например това, че сумите по тези плащания изглежда съответстват най-малкото на печалбите, очаквани от предприятията за генерични лекарствени продукти в случай на навлизане на пазара, или липсата на клаузи, позволяващи на предприятията за генерични лекарствени продукти да пуснат продуктите си на пазара при изтичането на срока на действие на споразуменията, без да се опасяват от искове за установяване на нарушение — позволява да се заключи, че спорните споразумения са имали за цел да ограничат конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 ДФЕС.

На следващо място, Общият съд отбелязва, че действително асиметрията на рисковете за предприятията за генерични лекарствени продукти и за Lundbeck, като се има предвид, че съответният патентован лекарствен продукт формира съществената част от оборота на последното, позволява частично да се обяснят причините, поради които Lundbeck може да бъде подтикнато да направи значителни обратни плащания, за да избегне всякакъв риск, дори и минимален, от навлизане на генеричните лекарствени продукти на пазара. Това обстоятелство обаче по никакъв начин не изключва прилагането на член 101 ДФЕС. Следователно, макар да е възможно да настъпи непоправима вреда за Lundbeck в случай на незаконно навлизане на предприятията за генерични

39| Дело C-591/16 P, ***Lundbeck/Комисия***.

40| Вж. и изложението, посветено на това съдебно решение по-горе в раздел „1. Понятие за потенциална конкуренция“.

лекарствени продукти на пазара поради безвъзвратни спадове на цените, които подобно навлизане би породило, намаляването на регулаторните цени вследствие на изтичането на срока на патент за активната фармацевтична съставка е известна на Lundbeck характеристика на фармацевтичните пазари и поради това представлява нормален търговски риск, който не може да обоснове сключването на антиконкурентни споразумения. Ето защо приемането на тезата за асиметрията на рисковете в крайна сметка би означавало да се счете, че Lundbeck е могло — чрез сключването на споразумения като спорните с предприятията за генерични лекарствени продукти — да се предпази от безвъзвратен спад на цените, който не е можело да бъде избегнат дори и при спечелване на делата по искове за установяване на нарушение пред националните юрисдикции. Такъв резултат явно противоречи на целите на разпоредбите от Договора за функционирането на ЕС относно конкуренцията, предвиждащи по-специално закрила на потребителите от необосновани увеличения на цените, произтичащи от съглашателство между конкуренти. Следователно няма никаква причина да се приеме, че такова съглашателство в случая е законно, под претекст че е ставало въпрос за патенти върху производствени процеси, при положение че защитата на тези патенти пред националните юрисдикции дори в най-благоприятния за Lundbeck сценарий е нямало да доведе до същите отрицателни резултати за конкуренцията, и по-специално за потребителите. Общият съд подчертава, че при всички положения, дори и съдържащите се в спорните споразумения ограничения потенциално да са попадали в приложното поле на патентите на Lundbeck — в смисъл че е можело да бъдат постигнати и чрез съдебни искове — става въпрос само за една потенциална възможност към момента на сключване на тези споразумения. Всъщност заместването на тази несигурност — във връзка с това дали продуктите на предприятията за генерични лекарствени продукти нарушават права и с валидността на патентите на Lundbeck — със сигурността, че тези предприятия няма да навлязат на пазара по време на срока на действие на спорните споразумения, в случая само по себе си представлява ограничение на конкуренцията с оглед на целта, тъй като такъв резултат е получен чрез обратно плащане.

На последно място, Общият съд констатира, че предприятията за генерични лекарствени продукти са положили значителни усилия, за да подготвят навлизането си на пазара, и че не са имали намерението да се отказват от тези усилия заради патентите на Lundbeck. Действително е съществувала несигурност за това дали компетентна юрисдикция е нямало евентуално да обяви, че продуктите им нарушават права. В обжалваното решение обаче се доказва, че предприятията за генерични лекарствени продукти са имали реални шансове да спечелят в случай на спор. Следователно със сключването на спорните споразумения страните по тях са заменили тази несигурност със сигурността, че в замяна на значителни обратни плащания предприятията за генерични лекарствени продукти няма да навлязат на пазара, като по този начин са премахнали всяка, дори потенциална, конкуренция на пазара за срока на действие на споразуменията.

3. ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА РАЗМЕРА НА ГЛОБАТА

В решения от 28 юни 2016 г., ***Portugal Telecom/Комисия*** (T-208/13, EU:T:2016:368), и от 28 юни 2016 г., ***Telefónica/Комисия*** (T-216/13, обжалвано[41], EU:T:2016:369), Общият съд се произнася и по определянето на стойността на продажбите, която следва да се вземе предвид при изчисляване на размера на приложимата глоба[42]. Жалбоподателите твърдят, че при изчисляването не трябва да се взема предвид

41 | Дело C-487/16 P, ***Telefónica/Комисия***.

42 | Вж. и изложението, посветено на тези съдебни решения по-горе в раздели „Общи положения — 5. Правомощие за пълен съдебен контрол“ и „Принос в областта на член 101 ДФЕС — 2. Ограничение с оглед на целта — а) Клауза за неизвършване на конкурентна дейност“.

обемът на продажбите, които са реализирани на пазарите или посредством услугите без потенциална конкуренция и които не попадат в приложното поле на спорната клауза за неизвършване на конкурентна дейност.

По този въпрос Комисията твърди, че предвид твърде широкото приложно поле на клаузата за неизвършване на конкурентна дейност, тя не е трябвало да анализира потенциалната конкуренция между страните при всяка от посочените от жалбоподателите услуги за целите на определянето на стойността на продажбите, която трябва да се вземе предвид за изчисляване на размера на глобата, но Общият съд приема, че този довод не може да бъде уважен. Всъщност съгласно текста ѝ посочената клауза се е прилагала за „какъвто и да било проект в сектора на телекомуникациите, който може да доведе до конкуриране с другата страна на иберийския пазар". Общият съд отбелязва, че освен това за целите на изчисляването на глобата Комисията използва стойността на продажбите от дейностите, които според нея попадат в приложното поле на клаузата, и изключва продажбите, съответстващи на дейностите в ход, които съгласно текста на клаузата са изключени от приложното ѝ поле. Следователно продажбите, съответстващи на дейностите, при които не може да има конкуренция с другата страна през периода на прилагане на клаузата и които съгласно текста ѝ също са изключени от нейното приложно поле, също би трябвало да се изключат за целите на изчисляването на глобата. Ето защо, макар Комисията да не е трябвало да оценява потенциалната конкуренция по отношение на всяка от изтъкнатите от жалбоподателите услуги за целите на установяването на нарушението, тя все пак е трябвало да провери дали жалбоподателите имат основание да твърдят, че стойността на продажбите от въпросните услуги не трябва да се взема предвид при изчисляването на глобата поради липсата на потенциална конкуренция между страните при тези услуги.

В това отношение Общият съд припомня, че Комисията трябва да прецени необходимото въздействие върху съответното предприятие, по-специално като вземе предвид оборот, който отразява действителното икономическо положение на това предприятие в периода, през който е извършено нарушението. При определянето на размера на глобата може да се вземе предвид както общият оборот на предприятието, така и частта от този оборот, която се формира от стоките, предмет на нарушението, и следователно може да бъде показател за мащаба на това нарушение. Общият съд отбелязва, че в този контекст точка 13 от Насоките относно метода за определяне на размера на глобите от 2006 г. има за цел, при изчисляването на налаганата на дадено предприятие глоба, като отправна точка да се приеме сума, отразяваща икономическото значение на нарушението и относителната тежест на предприятието в него. Следователно понятието за стойност на продажбите, употребено в точка 13 от посочените насоки, обхваща продажбите, реализирани на засегнатия от нарушението пазар в Европейското икономическо пространство (ЕИП), без да е необходимо да се определя дали тези продажби реално са били засегнати от това нарушение. Това понятие обаче не може да бъде разширено дотам, че да обхваща продажбите на съответното предприятие, които пряко или косвено не попадат в обхвата на този картел.

Според Общия съд при наличие на ограничение с оглед на целта не би могло да се изисква от Комисията служебно да извършва анализ на потенциалната конкуренция за всички пазари и услуги, попадащи в обхвата на нарушението. Възприетото разрешение не се изразява в налагане на задължение на Комисията във връзка с определянето на размера на глобата, каквото тя няма за целите на прилагането на член 101 ДФЕС, що се отнася до нарушение с антиконкурентна цел, а в съобразяване на факта, че стойността на продажбите трябва да бъде в пряка или косвена връзка с нарушението по смисъла на точка 13 от Насоките и не може да обхваща продажби, които не попадат пряко или косвено в обхвата на санкционираното нарушение. В случая предвид текста на спорната клауза и факта, че жалбоподателите са изложили фактически обстоятелства, за да докажат, че стойността на продажбите на някои посочени услуги не трябва да бъде взета предвид при изчисляване на

размера на глобата поради липсата на каквато и да било конкуренция между страните, Комисията е трябвало да анализира тези обстоятелства. Така Комисията е трябвало да определи услугите, при които между страните не е имало потенциална конкуренция на иберийския пазар. Едва въз основа на такъв фактически и правен анализ е щяло да бъде възможно да се определят продажбите в пряка или косвена връзка с нарушението, чиято стойност е трябвало да послужи за отправен размер за изчисляването на основния размер на глобата.

В решения от 19 януари 2016 г., ***Toshiba/Комисия*** (T-404/12, обжалвано[43], EU:T:2016:18)[44], и от 19 януари 2016 г., ***Mitsubishi Electric/Комисия*** (T-409/12, EU:T:2016:17), Общият съд по-специално дава уточнения относно определянето на основния размер на глобата в случай на участие на дадено предприятие в картел посредством съвместно предприятие. През референтната година всеки от жалбоподателите е участвал в спорния картел посредством съвместно предприятие, в което той притежава равен брой дялове с други участник. За да отстрани незаконосъобразността, довела до отмяната на първоначално приетото от нея решение за този картел, Комисията решава да определи хипотетичен начален размер за съвместното предприятие въз основа на оборота му за референтната година и да го разпредели между двамата акционери пропорционално на респективните им продажби на съответните продукти през последната пълна година, предхождаща създаването на съвместното предприятие.

Според Общия съд Комисията основателно е решила да определи хипотетичен начален размер за съвместното предприятие и да го разпредели между неговите акционери, доколкото става въпрос за съвместно предприятие, което, макар и да е съвместно контролирано от акционерите си, е съвсем отделен от тях правен субект. При това положение обстоятелството, че предвид прекратяването на съвместното предприятие с обжалваното решение са наложени глоби единствено на акционерите му, не следва да има за последица установяване на задължение за Комисията да раздели изкуствено оборота на съвместното предприятие. Според Общия съд не може да бъде уважен доводът, че оборотът е трябвало да бъде разпределен между двамата акционери по-скоро в зависимост от участието им в капитала на съвместното предприятие, отколкото в зависимост от продажбите им през последната година, предхождаща създаването на съвместното предприятие. В това отношение Общият съд приема за правилен и избора на Комисията да разпредели началния размер между акционерите в зависимост от продажбите им през последната година, предхождаща създаването на съвместното предприятие, тъй като тези данни удостоверяват действителните различни позиции на двамата акционери на пазара към момента на създаването на съвместното предприятие, при положение че размерът на участието може да е мотивиран или повлиян от несвързани с пазара обстоятелства. Общият съд смята, че при обстоятелствата в конкретния случай този избор не води до неравно третиране спрямо останалите участници в картела.

Освен това по довода на жалбоподателите, че Комисията е нарушила принципа на пропорционалност, като е изчислила размера на наложената им глоба по същия начин както размера на глобите на европейските производители, Общият съд припомня, че когато нарушението е извършено от няколко предприятия, трябва да се разгледа относителната тежест на участието на всяко от тях. Така фактът, че дадено предприятие не е участвало в осъществяването на всички елементи от фактическия състав на даден картел или че участието му в осъществяването на някои от тях е незначително, трябва да се вземе предвид при преценката на тежестта на нарушението и определянето на размера на глобата. С оглед на тези съображения Общият съд отбелязва, че в случая бездействието на японските предприятия, сред

43| Дело C-180/16 P, ***Toshiba/Комисия***.

44| Вж. и изложението, посветено на това съдебно решение по-горе в раздел „Общи положения — 1. Право на защита“.

които са и жалбоподателите, е предварително условие за това проектите относно комутационните апарати с газова изолация в ЕИП да могат да се възлагат между европейските производители съгласно договорените в това отношение правила. Следователно, като спазват поетите от тях ангажименти, японските предприятия дават своя необходим принос за извършването на нарушението в неговата цялост. Общият съд заключава, че поради това приносът на жалбоподателите към извършването на нарушението е сравним с този на европейските предприятия.

IV. ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ

ДОПУСТИМОСТ

1. ОБЖАЛВАЕМ АКТ

В определение от 9 март 2016 г., ***Port autonome du Centre et de l'Ouest и др./Комисия*** (T-438/15, EU:T:2016:142), Общият съд припомня условията, при които в производство относно съществуващи помощи писмо на Комисията може да бъде подлежащ на обжалване акт по смисъла на член 263 ДФЕС. Спорното писмо е изпратено във фазата на сътрудничество между засегнатата държава членка и Комисията по член 17, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 659/1999[45]. Според жалбоподателите писмото съдържа решение за установяване на несъвместимостта с вътрешния пазар на съществуваща помощ, изразяваща се в освобождаването на белгийските пристанища от корпоративен данък.

Според Общия съд, щом като предложението за подходящи мерки не е обжалваем акт, на още по-силно основание подготвителните актове, приети преди тези предложения за подходящи мерки — като спорното писмо — също не представляват актове, произвеждащи задължително правно действие. В това отношение той припомня, че съгласно постоянната съдебна практика, когато става въпрос за актове или решения, чието изготвяне се осъществява в няколко фази, по-конкретно след приключване на вътрешна процедура, обжалваеми актове са само мерките, с които се определя окончателно позицията на институцията след приключване на тази процедура, като се изключват междинните мерки, чиято цел е да се подготви окончателното решение. В конкретния случай обаче спорното писмо явно не е такъв акт, като се има предвид, че видно от съдържанието му, то съдържа „предварително мнение" на Комисията и на същата може да се наложи съответно да премине към следващия етап от процедурата, изразяващ се в представяне на формални предложения за подходящи мерки, които да бъдат предприети от съответната държава членка. С оглед на тези съображения Общият съд заключава, че спорното писмо не е произвеждащ окончателно правно действие акт, срещу който може да бъде подадена жалба за отмяна на основание член 263 ДФЕС.

45| Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член [108 ДФЕС] (ОВ L 83, 1999 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 41).

2. ЛИЧНО ЗАСЯГАНЕ

По делата, по които е постановил решения от 4 февруари 2016 г., ***Heitkamp BauHolding/Комисия*** (T-287/11, обжалвано[46], EU:T:2016:60), и от 4 февруари 2016 г., ***GFKL Financial Services/Комисия*** (T-620/11, обжалвано[47], EU:T:2016:59), Общият съд по-специално е пояснил понятието за лично засягане по смисъла на член 263, четвърта алинея ДФЕС[48]. По тези дела се разглежда решение на Комисията, с което се обявява за несъвместима с вътрешния пазар държавна помощ, приведена в действие от Федерална република Германия под формата на предвидена в Закона за корпоративния данък клауза за преструктуриране. Тази клауза позволява на предприятията в затруднено положение, чиято акционерна структура е претърпяла съществени промени, да пренесат загубите си за бъдещи данъчни години.

В това отношение Общият съд смята, че по принцип не е допустимо предприятието да подава жалба за отмяна на решение на Комисията, с което се забранява схема за предоставяне на помощи в даден сектор, ако то е засегнато от решението само поради принадлежността си към съответния сектор и поради качеството си на потенциален получател по посочената схема. Когато обаче решението на Комисията засяга група лица, които са определени или определяеми към момента на приемане на този акт по присъщи за членовете на тази група критерии, посочените лица могат да бъдат лично засегнати от акта в качеството си на част от ограничен кръг икономически оператори. Следователно предприятие, което, както жалбоподателите, е придобило право на данъчна икономия съгласно национална правна уредба, квалифицирана като държавна помощ в решението, с което се забранява секторната схема за държавни помощи, трябва да бъде разглеждано като принадлежащо към затворен кръг от икономически оператори, които са били определени или поне е могло лесно да бъдат определени към момента на приемане на това решение, по смисъла на решение ***Plaumann/Комисия***[49]. Този извод не се поставя под съмнение от обстоятелството, че след решението за започване на официалната процедура по разследване, а впоследствие и на решението, с което се забранява секторната схема за помощи, националните власти приемат мерки, целящи да не бъде прилагана националната правна уредба.

АДМИНИСТРАТИВНО ПРОИЗВОДСТВО

По делото, по което е постановил решение от 1 март 2016 г., ***Secop/Комисия*** (T-79/14, EU:T:2016:118), Общият съд е сезиран с жалба срещу решението на Комисията, с което се установява съвместимостта с вътрешния пазар на помощта, предоставена от Италианската република под формата на държавна гаранция за ACC Compressors SpA[50]. В предходен момент в рамките на процедура за контрол върху концентрация Комисията е решила да не повдига възражения относно придобиването от дъщерно дружество на жалбоподателя на активите на ACC Austria GmbH — едно от дъщерните дружества на ACC Compressors. Пред Общия съд жалбоподателят твърди по-специално че не е имал възможност да представи гледната си точка в рамките на процедурата относно държавната помощ, започната

46| Дела C-203/16 P, ***Andres (несъстоятелност Heitkamp BauHolding)/Комисия***, и C-208/16 P, ***Германия/Комисия***.

47| Дела C-209/16 P, ***Германия/Комисия***, и C-219/16 P, ***GFKL Financial Services/Комисия***.

48| Вж. по-нататък и изложението, посветено на това съдебно решение в раздел „Селективност — Данъчни помощи“.

49| Решение от 15 юли 1963 г. (25/62, EU:C:1963:17).

50| Вж. по-нататък и изложението, посветено на това съдебно решение в раздел „Държавна помощ, съвместима с вътрешния пазар“.

в полза на ACC Compressors, докато в рамките на процедурата за контрол върху концентрацията ACC Compressors от своя страна е имало възможността да се противопостави на изкупуването на активите на ACC Austria от жалбоподателя. Според жалбоподателя в случая е налице нарушение на принципа на равно третиране.

В тази насока Общият съд отбелязва, че както в рамките на процедурата относно държавна помощ, така и в рамките на процедурата по контрол върху концентрация, конкурентите на съответните предприятия изобщо нямат право да бъдат служебно включени като участници в процедурата, и то по-специално в първата фаза от процедурата, по време на която Комисията извършва предварителна преценка или на разглежданата помощ, или на направеното уведомление за концентрация. За сметка на това в процедурата относно концентрацията ACC Compressors е в положение не само на конкурентно на Secop Austria предприятие, но и на „друга засегната страна“ по смисъла на член 11, буква б) от Регламент (ЕО) № 802/2004[51]. Всъщност като дружество майка на ACC Austria, всички активи на което е трябвало да бъдат продадени, то е трябвало да се приравни на продавач на посочените активи и следователно е имало качеството на страна по планираната концентрация. За разлика обаче от конкурентите на страните по планираната концентрация, засегнатите страни имат право да излагат гледната си точка по всяко време на процедурата, включително в предварителната фаза. Ето защо се налага изводът, че положението на жалбоподателя в рамките на процедурата относно държавната помощ, довела до обжалваното решение, е различно от това на ACC Compressors в рамките на процедурата за контрол върху концентрацията, защото ACC Compressors е имало право да бъде изслушано преди приемането на последното решение. Поради това фактът, че преди да приеме обжалваното решение Комисията не е дала на жалбоподателя възможност да изложи гледната си точка, не представлява нарушение на принципа на равно третиране.

Освен това във връзка с възможността на Комисията да използва за други цели информацията, събрана в процедура за контрол върху концентрация, Общият съд подчертава най-напред, че съгласно член 17, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 139/2004[52] информацията, придобита в резултат от прилагането на този регламент, се използва само за целите на съответното искане, разследване или изслушване. Тази информация все пак представлява индиция, която при необходимост може да бъде взета предвид, за да обоснове започването на процедура на друго правно основание. Общият съд отбелязва, че в случая жалбоподателят упреква Комисията не че не е започнала процедура относно държавната помощ въз основа на информацията, събрана в рамките на процедурата относно концентрацията, а че не е отчела тази информация още в рамките на течащата процедура относно държавната помощ. Общият съд заключава, че поради това в рамките на процедурата относно държавната помощ Комисията е имала поне правото да поиска представянето на сведения или на документи, станали ѝ известни в рамките на процедурата относно концентрацията, ако тези сведения или документи са били релевантни за целите на разглеждането на съответната помощ. Освен това той посочва, че Комисията поначало е длъжна да не допуска евентуална несъгласуваност при прилагането на различните разпоредби на правото на Съюза. От това следва, че при приемането на решение относно съвместимостта на дадена държавна помощ Комисията е длъжна да отчете последиците от концентрация, която тя проверява в рамките на друга процедура. Ако е необходимо, тогава Комисията би могла да бъде задължена да отправи въпрос до съответната държава членка, за да включи въпросната информация в процедурата относно държавната помощ. След като обаче

51| Регламент (ЕО) № 802/2004 на Комисията от 21 април 2004 година за прилагане на Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета за контрола върху концентрациите между предприятията (ОВ L 133, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 2, стр. 3).

52| Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета от 20 януари 2004 година относно контрола върху концентрациите между предприятия (ОВ L 24, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 201).

тази информация е била ирелевантна за целите на преценката дали спорната помощ е съвместима с вътрешния пазар, в конкретния случай не е съществувало подобно задължение.

ПОНЯТИЕ ЗА ПРЕДИМСТВО

1. ТЕЖЕСТ НА ДОКАЗВАНЕ

В решение от 26 май 2016 г., ***Франция и IFP Énergies nouvelles/Комисия*** (T-479/11 и T-157/12, обжалвано[53], EU:T:2016:320), Общият съд се произнася по законосъобразността на решение, с което Комисията квалифицира като държавна помощ имплицитната неограничена гаранция, предоставена от Френската република на Institut français du pétrole (IFP) посредством даването на статут на публичноправна организация с промишлен и търговски характер (EPIC). Общият съд е трябвало по-специално да се произнесе по въпроса дали Комисията основателно е заключила, че тази гаранция е породила за IFP Énergies nouvelles (IFPEN) избирателно предимство, което е един от съставните елементи на държавната помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС.

В това отношение Общият съд отбелязва най-напред, че избраният от Комисията метод, за да определи дали е налице икономическо предимство за IFPEN, от което се е ползвала поради статута си на EPIC, се е състоял в това да разгледа предимството, възникнало при отношенията между IFPEN и кредиторите ѝ. Според Общия съд този метод не е неправилен от правна страна. Всъщност, от една страна, гаранцията е акцесорен ангажимент, който не може да бъде разглеждан, без да се отчита задължението, с което е свързан. От друга страна, спецификата на гаранцията, предмет на обжалваното решение, е, че тя е присъща за статута на предприятието, което е неин получател. Поради тази специфика гаранцията би могла да окаже влияние върху начина, по който кредиторите възприемат предприятието — неин получател. Така предимството, произтичащо от държавна гаранция, присъща за статута на предприятието — неин получател, се реализира в правоотношението между предприятието и кредиторите му. То се състои в по-благоприятното третиране на предприятието получател от кредиторите.

В случая обаче при прилагането на този метод са допуснати сериозни пропуски. Всъщност, на първо място, в обжалваното решение не се посочва никакво обстоятелство, доказващо, че съществува явление на понижаване на цените от доставчиците, предоставено на организациите, ползващи се от държавна гаранция, поради което Комисията в действителност само е изразила твърдение за наличието на понижаване на цените. Освен това тя се е постарала да оцени мащаба на това понижаване на цените посредством показател, който не е измервал самото им понижаване, а единствено стойността на гаранция, която тя е счела за сравнима с тази, от която се е ползвала IFPEN. На второ място, във връзка с отношенията между IFPEN и клиентите, видно от обжалваното решение, Комисията е определила, че предимството, което IFPEN е могла да извлече от присъщата за статута ѝ на EPIC държавна гаранция, се изразява в липсата на изплащане на премия, съответстваща на гаранция за добро изпълнение. Тя обаче не привежда никакво доказателство, което да може да удостовери, че предположенията, на които се основава обосновката ѝ, са основателни или поне правдоподобни. Поради това се налага изводът, че Комисията пропуска да определи предимството, което IFPEN е могла да извлече от разглежданата гаранция при отношенията ѝ с клиентите. Общият съд подчертава, че освен това представените в обжалваното решение мотиви по този въпрос са неясни и непоследователни, поради което не отговарят на изискванията по член 296 ДФЕС.

53| Дело C-438/16 P, ***Комисия/Франция***.

Това дело дава също възможност на Общия съд да поясни значението на решение ***Франция/Комисия***[54], в което Съдът приема, че съществува оборима презумпция, съгласно която предоставянето на имплицитна неограничена държавна гаранция в полза на предприятие, спрямо което не се прилагат обичайните производства по оздравяване и ликвидация, води до подобряване на неговото финансово положение чрез облекчаване на обичайните тежести за бюджета му. Все пак възможността да се прибегне до презумпция като начин на доказване, зависи от правдоподобността на предположенията, на които тя се основава. Комисията обаче не може да позовава на посочената презумпция, за да докаже наличието на предимството в отношенията между научноизследователска публичноправна организация, на която е предоставена имплицитна неограничена гаранция от държавата, от една страна, и доставчиците и клиентите, от друга страна, доколкото прилагането на тази презумпция се ограничава до отношенията, включващи финансова операция, заем или, в по-широк смисъл, кредит от страна на кредитора на такава публичноправна организация.

2. КРИТЕРИЙ ЗА ЧАСТНИЯ КРЕДИТОР

По делото, по което е постановил решение от 16 март 2016 г., ***Frucona Košice/Комисия*** (T-103/14, обжалвано[55], EU:T:2016:152), Общият съд е сезиран с жалба за отмяна на решението, с което Комисията е обявила за несъвместима с вътрешния пазар държавна помощ, предоставена от Словашката република на жалбоподателя под формата на частично опрощаване на данъчно задължение в рамките на предпазен конкордат. Това решение дава по-специално повод на Общия съд да се произнесе отново по понятието за държавна помощ съгласно критерия за частния кредитор, както и по тежестта на доказване в този контекст.

Общият съд отбелязва най-напред, че облекчаването от публичен кредитор на условията за плащане на дълг, който дадено предприятие има към него, представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, доколкото предприятието получател, предвид значението на така предоставеното икономическо предимство, явно не би получило подобни облекчения от частен кредитор, който се намира в положение, възможно най-близко до това на публичен кредитор, и се опитва да събере дължимите му от длъжник във финансови затруднения суми. Тази преценка се извършва по принцип с прилагането на критерия за частния кредитор, който, ако е приложим, е сред елементите, които Комисията е длъжна да вземе предвид, за да установи съществуването на такава помощ. Комисията следва да направи обща преценка, като вземе предвид всяко релевантно за случая доказателство, което ѝ позволява да определи дали предприятието получател явно не би получило подобни облекчения от такъв частен кредитор. В случай че нормално предпазлив и полагащ дължимата грижа частен кредитор, който се намира в положение, възможно най-близко до това на местния данъчен орган, има избор между няколко производства, за да събере дължимите му суми, той трябва да оцени предимствата и недостатъците на всяко от тези производства с цел да определи най-благоприятната алтернатива. Процесът на вземане на решение от частния кредитор, върху който оказват влияние поредица фактори, като например качеството му на ипотекарен, привилегирован или обикновен кредитор, естеството и обхвата на евентуалните обезпечения, които притежава, преценката му за шансовете за възстановяване на предприятието, приходите, които би получил в случай на несъстоятелност, и рисковете да увеличи още повече своите загуби, в немалка степен може да бъде повлиян и от продължителността на производствата, която отлага във времето

54| Решение от 3 април 2014 г. (C-559/12 P, EU:C:2014:217).

55| Дело C-300/16 P, ***Комисия/Frucona Košice***.

възстановяването на дължимите суми и съответно при продължителни производства може да се отрази по-специално на размера на тези суми.

На следващо място, по отношение на тежестта на доказване Общият съд приема, по аналогия с практиката на Съда относно приложимостта на критерия за частния инвеститор, че ако държавата членка се позовава в хода на административното производство на критерия за частния кредитор, в случай на съмнение тя има за задача да докаже недвусмислено и въз основа на обективни и проверими доказателства, че приетата мярка произтича от нейното качество на частен оператор. Същевременно от тази съдебна практика не следва, че когато съответната държава членка не се позовава на критерия за частния кредитор и счита, че разглежданата мярка представлява държавна помощ, Комисията само поради тази причина може да не извършва какъвто и да било анализ на посочения критерий или да го счита за неприложим. Напротив, получателят на помощта може да се позовава на критерия на частния кредитор, но следва да се уточни, че в случай на съмнение той трябва да докаже недвусмислено и въз основа на обективни и проверими доказателства, че приетата мярка произтича от качеството на съответната държава членка на частен оператор.

На последно място, Общият съд припомня, че приложимостта на критерия за частния кредитор не зависи от формата, използвана за предоставянето на предимството, а от квалификацията на мярката, като определящ в това отношение е въпросът дали мярката отговаря на критерий за икономическа рационалност. Освен това той смята, че в случая само по себе си обстоятелството, че частен кредитор няма достъп до производство, различно от това, в което е приета спорната мярка, а именно производство по принудително събиране на данъчни задължения, не може да възпрепятства анализа на критерия за частния кредитор. Всъщност това обстоятелство не е пречка да се провери икономическата рационалност на взетото от местния данъчен орган решение да избере производството по предпазен конкордат.

В решение от 15 септември 2016 г., ***FIH Holding и FIH Erhvervsbank/Комисия*** (T-386/14, обжалвано[56], EU:T:2016:474), Общият съд се произнася по жалба срещу решението на Комисията, с което се обявява за съвместима с вътрешния пазар помощта, предоставена от Кралство Дания на FIH Erhvervsbank A/S' под формата на прехвърляне на обезценените му активи на ново дъщерно дружество и последващото им изкупуване от датския орган за гарантиране на финансовата стабилност. Съгласно обжалваното решение мерките в полза на FIH Erhvervsbank представляват държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФС, като Комисията приема, че те не са в съответствие с принципа на частния оператор в условията на пазарна икономика. Жалбоподателите оспорват този извод. Според тях Комисията неправилно приема, че нито един оператор в условията на пазарна икономика не би инвестирал при аналогични условия.

В това отношение Общият съд подчертава най-напред, че за да се прецени дали една държавна мярка представлява помощ по смисъла на член 107 ДФЕС, следва да се определи дали предприятието получател извлича икономическо предимство, от което не би се ползвало при нормални пазарни условия. Следователно, за да се прецени дали такова участие на публичните власти в капитала на дадено предприятие има характера на държавна помощ, следва да се прецени дали при сходни обстоятелства на частен инвеститор с мащаби, съпоставими с тези на организациите с управленски функции в публичния сектор, би се наложило да вземе въпросната мярка. Общият съд уточнява, че когато обаче става въпрос за събиране на публични вземания, не трябва да се проверява дали поведението на съответните публични органи е било като на публични инвеститори, чиито действия трябва да се сравняват с поведението на частен инвеститор, който следва структурна, обща или

56| Дело C-579/16 P, ***Комисия/FIH Holding*** и ***FIH Erhversbank***.

отраслова политика, водена от перспективи за дългосрочна рентабилност на инвестираните капитали. Всъщност тези органи трябва да се сравнят с частен кредитор, който иска да получи обратно сумите, които му дължи намиращ се във финансови затруднения длъжник. В този контекст за икономически оператор с дялово участие в капитала на дружество, на което също така е предоставил гаранция, може да е разумно да приеме мерки, предполагащи известни разходи, ако те позволяват значително да бъде намален, а дори и елиминиран рискът операторът да загуби капитала си и гаранцията да се приложи. По-специално, за държавата членка може да е икономически разумно да приеме мерки, като например прехвърляне на обезценени активи, доколкото разходите за тези мерки са ограничени и предполагат по-малки рискове, а ако ги няма, е твърде вероятно тя да трябва да понесе загуби в размер, надхвърлящ въпросните разходи. Общият съд заключава, че поради това Комисията е допуснала грешка при прилагане на правото, като е разгледала спорните мерки с оглед на критерия за частния оператор в условията на пазарна икономика, вместо с оглед на принципа на частния кредитор в условията на пазарна икономика, независимо от резултата от този анализ.

ПОНЯТИЕ ЗА ДЪРЖАВНИ РЕСУРСИ

По делото, по което е постановил решение от 10 май 2016 г., ***Германия/Комисия*** (T-47/15, обжалвано[57], EU:T:2016:281), Общият съд е сезиран с искане за отмяна на решението, с което Комисията е обявила за частично несъвместими с вътрешния пазар държавни помощи, предоставени по силата на някои разпоредби на германския Закон за възобновяемите енергийни източници. Пред Общия съд Федерална република Германия твърди, че въпросното решение е опорочено поради нарушение на член 107, параграф 1 ДФЕС, тъй като Комисията неправилно приема, че за функционирането на въведения със спорното законодателство механизъм са необходими държавни ресурси. Това решение дава възможност на Общия съд да поясни значението на решение ***PreussenElektra***[58].

Най-напред Общият съд припомня, че спорната правна уредба установява схема за подпомагане на производителите на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници (наричана по-нататък „електрическата енергия по Закона EEG“). За финансирането на тази мярка по подпомагане се предвижда „допълнителна такса по Закона EEG“ за сметка на доставчиците. Тази такса се дължи на операторите на преносни мрежи на високо и много високо напрежение, свързващи отделни териториални области (наричани по-нататък „ОПМ“), които са длъжни да търгуват електрическата енергия по Закона EEG. Общият съд отбелязва, че ОПМ са натоварени да администрират схемата за подпомагане на производството на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и са централното звено от функционирането на предвидената в спорната правна уредба схема. Според Общия съд от гледна точка на техните последици функциите по управление и администриране на тази схема могат да бъдат приравнени на държавна концесия. Всъщност капиталовите средства, които са използвани за функционирането на посочената схема и представляват допълнителни разходи, възлагани на крайните потребители и платени от доставчиците на електрическа енергия на ОПМ, не преминават пряко от крайните потребители към производителите на електрическа енергия по Закона EEG, т.е. не преминават между самостоятелни икономически оператори, а е необходима намесата на посредници. По-конкретно те се осчетоводяват отделно и са предназначени изключително и само

57| Дело C-405/16 P, ***Германия/Комисия***. Следва да се отбележи, че понастоящем производството по няколко свързани дела е спряно до постановяването на решението по жалбата до Съда. Става въпрос за дела T-103/15, ***Flabeg Deutschland/Комисия***, T-108/15, ***Bundesverband Glasindustrie и др./Комисия***, T-109/15, ***Saint-Gobain Isover G+H и др./Комисия***, T-294/15, ***ArcelorMittal Ruhrort/Комисия***, T-319/15, ***Deutsche Edelstahlwerke/Комисия***, T-576/15, ***VIK/Комисия***, T-605/15, ***Wirtschaftsvereinigung Stahl и др./Комисия***, T-737/15, ***Hydro Aluminium Rolled Products/Комисия***, T-738/15, ***Aurubis и др./Комисия***, и T-743/15, ***Vinnolit/Комисия***.

58| Решение от 13 март 2001 г. (C-379/98, EU:C:2001:160).

за финансирането на схемите за подпомагане и обезщетяване, като се изключва всякаква друга цел за тяхното разходване. Ето защо се налага изводът, че тези капиталови средства остават под доминиращо влияние на публичните органи.

На следващо място, Общият съд отбелязва, че съответните ресурси, набирани от допълнителната такса по Закона EEG, произтичат от тежести, които в крайна сметка спорната правна уредба налага на частноправни субекти, и че безспорно доставчиците на електрическа енергия на практика прехвърлят финансовата тежест, възникнала вследствие на допълнителната такса по Закона EEG, на крайните потребители. С оглед на мащаба на тази тежест, която представлява от 20 % до 25 % от общата сума на издадената на средния краен потребител фактура, нейното възлагане върху крайните потребители трябва да се разглежда като последица, предвидена и организирана от германския законодател. Става въпрос за тежест, наложена едностранно от държавата в рамките на нейната политика за подпомагане на производителите на електрическа енергия по Закона EEG, възложена от публичноправен орган за цели от общ интерес и въз основа на обективен критерий. Общият съд смята, че поради това въпросните средства, набрани от допълнителната такса по Закона EEG, са средства, включващи ресурс на държавата, и могат да бъдат приравнени на налог.

Освен това Общият съд уточнява, че макар ОПМ да са правни субекти, организирани в по-голямата част от случаите във формата на частноправни акционерни дружества, в допълнение към правомощията, присъщи на тяхната основна дейност, те са натоварени и с управлението на схемата за подпомагане на производството на електрическа енергията по Закона EEG и впрочем съществува контрол върху изпълнението им на тази функция. Следователно в този контекст поведението на тези правни субекти не е поведението на стопански субект, осъществяващ свободна дейност на пазара в търсене на печалба, а е ограничено от законодателя. В допълнение ОПМ са длъжни да управляват финансовите средства, получени в резултат на прилагането на спорната правна уредба, по специална сметка, върху която държавните органи упражняват контрол. Това е допълнителен признак, че не става въпрос за средства, съответстващи на обикновени ресурси от частния сектор. По-конкретно, що се отнася до контрола на държавните органи върху ОПМ, осъществяван на много равнища, Общият съд подчертава, че наличието на такъв строг контрол се вписва в общата логика на предвидената със спорната правна уредба цялостна структура и потвърждава извода, че ОПМ не действат за своя собствена сметка и свободно, а като лица, приравнени на изпълняващ държавна концесия субект, който управлява държавна помощ, предоставена чрез държавни средства.

СЕЛЕКТИВНОСТ — ДАНЪЧНИ ПОМОЩИ

Решения от 4 февруари 2016 г., ***GFKL Financial Services/Комисия*** (T-287/11, обжалвано[59], EU:T:2016:59), и от 4 февруари 2016 г., ***Heitkamp BauHolding/Комисия*** (T-620/11, обжалвано[60], EU:T:2016:60), дават възможност на Общия съд да припомни трите етапа от необходимия в производствата относно данъчни помощи анализ на критерия за селективност[61].

Общият съд припомня, че за да се квалифицира национална данъчна мярка като „селективна“, най-напред трябва да се започне с установяване и разглеждане на общия или „обичаен“ данъчен

59| Дела C-203/16 P, Andres (несъстоятелност ***Heitkamp BauHolding)/Комисия***, и C-208/16 P, ***Германия/Комисия***.

60| Дела C-209/16 P, ***Германия/Комисия***, и C-219/16 P, ***GFKL Financial Services/Комисия***.

61| Вж. и изложението, посветено на тези съдебни решения по-горе в раздел „IV. Държавни помощи — Допустимост — 2. Лично засягане“.

режим, приложим в съответната държава членка. След това от гледна точка на този общ или „обичаен“ данъчен режим следва да се прецени евентуално селективният характер на предимството, предоставено от разглежданата данъчна мярка, като се докаже, че тя дерогира посочената обща система. След посочените първи два етапа на проверката мярката може да се квалифицира като селективна Общият съд уточнява обаче, че на трето място следва да се провери дали селективността на посоченото предимство е обоснована от гледна точка на естеството или общата структура на системата, в която се вписва, като това обстоятелство следва да се докаже от съответната държава членка. При утвърдителен отговор, не е изпълнено условието за селективност.

С цел да се установи, че разглежданата мярка се прилага селективно по отношение на някои предприятия или някои производства, задача на Комисията е да докаже, че тази мярка въвежда разграничение между предприятия, които се намират от гледна точка на преследваната от разглежданата схема цел в сравнимо фактическо и правно положение, докато държавата членка, която въвежда подобно разграничение между предприятия от гледна точка на финансовите тежести, трябва да докаже, че то е действително обосновано от естеството и от структурата на разглежданата система.

В случая по отношение на първия етап от анализа Общият съд отбелязва най-напред, че Комисията не допуска грешка, когато, като установява наличието на по-общо правило, а именно на това за пренасяне на загубите, същевременно определя, че референтната законодателна рамка за целите на преценката на селективния характер на спорната мярка е правилото за погасяване на правото на пренасяне на загубите. Последното правило се прилага системно във всички хипотези на промяна на акционерната структура, равна на или по-голяма от 25 % от капитала, без да се прави разлика в зависимост от естеството или характеристиките на засегнатите предприятия.

По отношение на втория етап от анализа Общият съд смята, че данъчно облекчение — което като изключение от правило, ограничаващо възможността за пренасяне на загубите при придобиване на 25 % или повече от дяловете на дружества, при определени условия позволява пренасяне на загуби, когато придобиването на предприятие в затруднено положение е с цел оздравяване — prima facie е селективна мярка, тъй като не се отнася до всички предприятия, акционерната структура на които е претърпяла значителна промяна, а се прилага към ясно определена категория предприятия, а именно към предприятията, които към момента на придобиването са неплатежоспособни или свръхзадлъжнели или има такава опасност. Според Общия съд тази мярка, някои от условията за която не са свързани с целта за предотвратяване на злоупотребите и не обхваща всички предприятия, които са в сравнимо фактическо и правно положение от гледна точка на целта на разглежданата данъчна уредба, води до облагодетелстване на предприятията в затруднение. От това Общият съд заключава, че Комисията не допуска грешка, когато приема, че спорната мярка въвежда диференциация между операторите, които се намират от гледна точка на целта на данъчната система в сравнимо фактическо и правно положение.

По отношение на третия етап от анализа Общият съд припомня, че дадена национална мярка не може да бъде обоснована от естеството или от общата структура на разглежданата данъчна система, освен ако, от една страна, тя е в съответствие не само с присъщите на разглежданата данъчна система характеристики, но и с прилагането на тази система, и от друга страна, е в съответствие с принципа на пропорционалност и не надхвърля необходимото, в смисъл че преследваната легитимна цел не може да бъде постигната с мерки с по-малък обхват. Общият съд приема, че разглежданата по това дело данъчна мярка не е обоснована от естеството или от общата структура на данъчната система, като се има предвид, че основната ѝ цел, а именно да улесни преструктурирането на предприятията в затруднение, не е свързана с основополагащи или ръководни принципи на данъчната система, а

е външна за нея, като не е необходимо да се проверява дали спорната мярка е пропорционална на преследваната цел.

ДЪРЖАВНА ПОМОЩ, СЪВМЕСТИМА С ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР

Решение от 1 март 2016 г., ***Secop/Комисия*** (T-79/14, EU:T:2016:118), дава също повод на Общия съд да уточни условията, при които помощ за оздравяване на предприятие в затруднение може да се приеме за съвместима с вътрешния пазар, и да провери по-специално дали в този контекст Комисията е длъжна да отчете кумулативния ефект от тази помощ и твърдени стари помощи[62].

Общият съд припомня, че точка 23 от Насоките от 2004 г. за оздравяване и преструктуриране на предприятия в затруднение[63] изрично предвижда отчитане на кумулативния ефект от стари помощи и нова помощ за оздравяване или преструктуриране единствено за незаконосъобразните помощи. По въпроса дали подобно отчитане е било наложително, предвид липсата изобщо на изрично споменато в Насоките от 2004 г. задължение в този смисъл, Общият съд смята, че особеностите на помощите за оздравяване не допускат отчитането на кумулативния ефект от старите помощи, невизирани от точка 23 от Насоките от 2004 г. Всъщност от определението на понятието за помощи за оздравяване, дадено в точка 15 от Насоките от 2004 г., следва, че както поради обстоятелството че допустимите мерки са ограничени, така и поради обстоятелството че тези мерки са временни и подлежат на възстановяване и се свеждат само до мерките, необходими за временното оцеляване на съответното предприятие, помощите за оздравяване имат много ограничени последици на вътрешния пазар. Именно тези ограничени последици, в съчетание със спешността на помощите за оздравяване, дават основание Комисията обикновено да ги разглежда по опростена процедура. Отчитането на кумулативния ефект от всякаква евентуална стара помощ, за която се твърди, че е незаконосъобразна, обаче би направило невъзможно спазването на едномесечния срок, който Комисията полага усилия да спази в рамките на опростената процедура, и следователно не би било съвместимо със спешността на посоченото разглеждане и ограничените последици на тези помощи за конкуренцията.

В допълнение, отчитането на стари помощи, различни от дефинираните в точка 23 от Насоките — които вече са предмет на окончателно отрицателно решение на Комисията — може да бъде в разрез с изискванията, произтичащи от принципа на правната сигурност. Всъщност подобен подход би задължил Комисията инцидентно да разглежда стари помощи, относно квалификацията на които като помощи и като незаконосъобразни помощи може да съществува спор между нея и съответната държава членка и които евентуално трябва да бъдат предмет на отделни процедура и решение. В крайна сметка обаче това би могло да доведе или до отказването на помощ за оздравяване въз основа на повърхностно разглеждане на старите помощи, при положение че по-късно може да се окаже, че последните са законосъобразни или не представляват помощ, или до неправомерното забавяне на решението относно помощта за оздравяване. Общият съд заключава, че поради това Комисията не може да бъде задължена да отчита кумулативния ефект от твърдени стари помощи и помощ за оздравяване извън случаите, визирани в точка 23 от Насоките.

62| Вж. и изложението, посветено на това съдебно решение по-горе в раздел „IV. Държавни помощи — Административно производство“.

63| Насоки на Общността за държавните помощи за оздравяване и преструктуриране на предприятия в затруднение (ОВ C 244, 2004 г., стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 4, стр. 187).

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПОМОЩИТЕ

В решения от 22 април 2016 г., ***Ирландия и Aughinish Alumina/Комисия*** (T-50/06 RENV II и T-69/06 RENV II, обжалвано[64], EU:T:2016:227), и от 22 април 2016 г., ***Франция/Комисия*** (T-56/06 RENV II, EU:T:2016:228)[65], Общият съд се произнася по прилагането на правилата относно възстановяването на държавните помощи с оглед на принципите на спазване на разумния срок, защита на оправданите правни очаквания и правната сигурност. По тези дела се обжалва Решение 2006/323/ЕО[66], с което Комисията квалифицира като държавни помощи приетите в три държави членки мерки за освобождаване от акциз на минералните масла, използвани за производството на двуалуминиев триоксид, и изисква да бъдат възстановени тези помощи. Общият съд трябва да се произнесе по тези дела за трети път, след като съдебните решения, които преди това е постановил по тях[67], са били отменени от Съда в производство по обжалване[68].

В първото съдебно решение Общият съд отбелязва, че принципът на „estoppel" е англосаксонска правна фигура, несъществуваща като такава в правото на Съюза, което не изключва възможността някои установени в него принципи, като например принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания, и правила, като например правилото „nemo potest venire contra factum proprium", да се разглеждат като свързани или сродни с този принцип. Следователно твърдението за нарушение на този принцип трябва да се отхвърли като неоснователно от правна страна, което не е пречка доводите на жалбоподателя да се разгледат, ако могат да се считат за подкрепящи основание, свързано по същество с принципите на правна сигурност или на защита на оправданите правни очаквания.

Освен това Общият съд отбелязва, че в решение Комисия/Ирландия и др.[69] Съдът приема, че решение на Съвета, с което в съответствие с член 8, параграф 4 от Директива 92/81/ЕИО[70] се разрешава на държава членка да въведе освобождаване от акциз, не може да възпрепятства Комисията да упражни предоставените ѝ от Договора правомощия и съответно да приложи предвидената в член 108 ДФЕС процедура, за да провери дали това освобождаване представлява държавна помощ и при приключването на процедурата при необходимост да приеме решение като обжалваното решение. Следователно, като прилага предвидената в член 108 ДФЕС процедура, за да провери дали спорното освобождаване представлява държавна помощ, и при приключването на тази процедура приема решение, с което изисква частичното възстановяване на помощта, Комисията само упражнява поверените ѝ с Договора правомощия в областта на държавните помощи. По този начин тя не може да накърни правомощията, които Договорът предоставя на Съвета в областта на хармонизирането

64| Дела C-373/16 P, ***Aughinish Alumina/Комисия***, и C-369/16 P, ***Ирландия/Комисия***.

65| Вж. също решение от 22 април 2016 г., ***Италия и Eurallumina/Комисия***, T-60/06 RENV II, EU:T:2016:233.

66| Решение 2006/323/ЕО на Комисията от 7 декември 2005 година относно освобождаването от акциз на минералните масла, използвани като гориво за производството на двуалуминиев триоксид в района на Гардан, в района на Шанън и в Сардиния, прилагано съответно от Франция, Ирландия и Италия (ОВ L 119, 2006 г., стр. 12).

67| Решения от 12 декември 2007 г., ***Ирландия и др./Комисия***, T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 и T-69/06, непубликувано, EU:T:2007:383, и от 21 март 2012 г., ***Ирландия/Комисия***, T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV и T-69/06 RENV, EU:T:2012:134.

68| Решения от 2 декември 2009 г., ***Комисия/Ирландия и др.***, C-89/08 P, EU:C:2009:742, и от 10 декември 2013 г., ***Комисия/Ирландия и др.***, C-272/12 P, EU:C:2013:812.

69| Решение от 10 декември 2013 г., C-272/12 P, EU:C:2013:812.

70| Директива 92/81/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за хармонизиране на структурата на акциза върху минералните масла (ОВ L 316, 1992 г., стр. 12).

на законодателствата относно акцизите, или актовете, приети от Съвета при упражняването на тези правомощия. Общият съд уточнява, че всъщност приетите от Съвета по предложение на Комисията решения за разрешаване могат да произведат действие само в областта на правилата за хармонизиране на законодателствата относно акцизите и не предопределят действието на евентуално решение, като например обжалваното решение, което Комисията може да приеме при упражняването на правомощията си в областта на държавните помощи. Той заключава, че поради това трябва да се отхвърлят твърденията за нарушаване на принципите на правна сигурност и на полезно действие на актовете на институциите, за нарушаване на член 8, параграф 5 от Директива 92/81 или за превишаване на правомощия.

Освен това Общият съд отбелязва, че понятието за държавна помощ отразява обективно положение и не зависи от поведението или от изявленията на институциите. Следователно фактът, че при приемането на решенията на Съвета по член 8, параграф 4 от Директива 92/81/ЕИО Комисията смята, че освобожданията от акциз на минералните масла, използвани като гориво за производството на двуалуминиев триоксид, не водят до нарушаване на конкуренцията и не засягат правилното функциониране на вътрешния пазар, не може да бъде пречка посочените освобождавания да бъдат квалифицирани като държавни помощи, ако са изпълнени условията по член 107 ДФЕС. От това a fortiori следва, че за целите на квалификацията на освобожданията от акциз като държавни помощи Комисията не е обвързана от направените от Съвета в решенията му в областта на хармонизирането на законодателствата относно акцизите изводи, че посочените освобождавания не водят до нарушаване на конкуренцията и не засягат правилното функциониране на вътрешния пазар.

Във второто съдебно решение, след като припомня съдебната практика относно принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания по-специално в областта на държавните помощи, Общият съд най-напред заключава, че в случая срокът от малко повече от 49 месеца, изтекъл между приемането на решението за започване на официалната процедура по разследване и приемането на окончателното решение, не е разумен, тъй като не го оправдават обстоятелствата, свързани с множеството преписки и тяхната сложност, с промените в приложимата правна уредба и трудностите от практическо и езиково естество.

На второ място, Общият съд проверява дали забавянето от страна на Комисията с основание е могло да накара получателя на помощта да счита, че съмненията на Комисията вече са се разсеяли и че срещу спорното освобождаване не се възразява, и дали надхвърлянето на срока евентуално е било пречка Комисията да поиска възстановяването на отпуснатата помощ. В това отношение безспорно трябва да се следи за спазването на изискванията за правна сигурност, защитаващи частни интереси. Същевременно е важно тези изисквания да бъдат претеглени спрямо изискванията за защита на публичните интереси, сред които в областта на държавните помощи е този за недопускане на нарушаване на функционирането на пазара посредством увреждащи конкуренцията държавни помощи, което налага връщането на неправомерните помощи с цел да бъде възстановено предходното положение. Следователно само когато са налице изключителни обстоятелства, както по делото, по което е постановено решение ***RSV/Комисия***[71], неспазването на разумен срок за приемане на окончателното решение относно държавни помощи може да бъде взето предвид, за да се констатира, че получателят на помощта е имал оправдани правни очаквания, които не позволяват Комисията да разпореди на съответните национални органи да изискат връщането на помощта. Съвкупността от изключителни обстоятелства, които са били налице по посоченото дело, обаче не са налице в този случай. По-специално в конкретния случай спорната помощ е била предоставена след започването от Комисията на официалната процедура по разследване относно спорното освобождаване.

71 | Решение от 24 ноември 1987 г., 223/85, EU:C:1987:502.

В това отношение Съдът също така е постановил, че в областта на държавните помощи бездействието на Комисията не може да породи оправдани правни очаквания, когато тя не е била уведомена за съответната схема за помощи[72]. Поради това в конкретния случай видимото бездействие на Комисията, колкото и да противоречи на принципа на спазване на разумен срок, не е достатъчно, за да се констатира наличието на изключителни обстоятелства, които да могат отново да породят в съзнанието на получателя на помощта оправдани правни очаквания относно правомерността ѝ с оглед на правилата в областта на държавните помощи. Следователно при обстоятелствата по случая само по себе си нарушението на принципа на спазване на разумен срок за приемането на окончателното решение не е било пречка Комисията да разпореди възстановяването на спорната помощ.

V. ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ — МАРКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

САМОСТОЯТЕЛНОСТ НА СИСТЕМАТА НА МАРКАТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

В решение от 18 март 2016 г., ***Karl-May-Verlag/СХВП — Constantin Film Produktion (WINNETOU)*** (T-501/13, EU:T:2016:161), Общият съд припомня принципите на автономност и самостоятелност на режима на марките на Европейския съюз. В подкрепа на жалбата си жалбоподателят упреква по-специално първи апелативен състав на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO), че е нарушил посочените принципи, като е основал решението си изключително на решенията на германските съдилища, без да извърши самостоятелна преценка с оглед на критериите, установени за тази цел в правото на марките на Европейския съюз.

В това отношение Общият съд приема, че освен в хипотезата по член 8, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 207/2009[73], при която EUIPO е длъжна да приложи националното право, включително националната съдебна практика, EUIPO или той самият не могат да бъдат обвързани от решенията на националните органи или съдилища. Всъщност режимът на марките на Европейския съюз е самостоятелна система, състояща се от съвкупност от норми и преследваща специфични за нея цели, която се прилага независимо от всяка една национална система. Нито една от разпоредбите на Регламент № 207/2009 не задължава EUIPO или, при обжалване, Общия съд да стигне в сходна ситуация до същите изводи като тези на националните административни или съдебни органи. Макар EUIPO да не е обвързана от решенията на националните органи, тези решения все пак могат да бъдат взети предвид от последната, без да са задължителни или определящи, като индикации при преценката на съответните фактически обстоятелства.

В случая по това дело обаче Общият съд констатира, че апелативният състав е възприел съображенията, изложени в германската съдебна практика по отношение на годността на спорния по делото знак да бъде регистриран, възприемането на този знак и описателния характер на спорната марка за разглежданите стоки и услуги, без да извърши самостоятелна преценка в светлината на изтъкнатите от страните доводи и обстоятелства. От това той заключава, че посоченият състав е

72| Решение от 11 ноември 2004 г., ***Demesa и Territorio Histórico de Álava/Комисия***, C-183/02 P и C-187/02 P, EU:C:2004:701, т. 52.

73| Регламент (ЕО) № 207/2009 на Съвета от 26 февруари 2009 година относно марката на Европейския съюз (ОВ L 78, 2009 г., стр. 1).

допуснал грешка при прилагане на правото, като е придал на решенията на германските съдилища не само индикативна стойност в рамките на преценката на разглежданите факти, но и императивна стойност по отношение на годността за регистрация на спорната марка.

АБСОЛЮТНИ ОСНОВАНИЯ ЗА ОТКАЗ

Следва да се обърне внимание на пет постановени тази година дела относно абсолютните основания за отказ по член 7, параграф 1 от Регламент № 207/2009.

1. СЛУЖЕБНА ПРОВЕРКА ОТ АПЕЛАТИВНИЯ СЪСТАВ

В решение от 28 септември 2016 г., ***European Food/EUIPO – Société des produits Nestlé (FITNESS)*** (T-476/15, обжалвано[74], EU:T:2016:568)[75], Общият съд се произнася по евентуалното задължение на EUIPO в производство за обявяване на недействителност поради наличие на абсолютни основания за отказ да провери служебно относимите факти, както и по възможността в този контекст апелативните състави да не вземат предвид доказателства, които не са били представени своевременно.

След като припомня различията между производството за проверка на абсолютните основания за отказ да бъде регистрирана заявка и производството по възражение за наличие на относителни основания за отказ, Общият съд подчертава, че в съответствие с член 76, параграф 1 от Регламент № 207/2009 при проверката на абсолютните основания за отказ апелативните състави на EUIPO пристъпват към служебна проверка на фактите, за да определят дали по отношение на марката, чиято регистрация е заявена, е приложимо някое от посочените в член 7 от същия регламент основания за отказ на регистрацията. Той уточнява обаче, че в производство за обявяване на недействителност, образувано по искане на една от страните, EUIPO не може да бъде принудена да извърши отново направената от проверителя служебна проверка на относимите факти, които биха могли да доведат до прилагането на абсолютните основания за отказ. Всъщност, както следва от разпоредбите на членове 52 и 55 от същия регламент, до обявяването на недействителността ѝ от EUIPO марката на Европейския съюз се ползва с презумпция за валидност, която ограничава предвиденото в член 76, параграф 1 от Регламент № 207/2009 задължение на EUIPO за служебна проверка на относимите факти. Доколкото обаче в рамките на производството за обявяване на недействителност се презумира, че регистрираната марка на Европейския съюз е валидна, лицето, направило искане за обявяване на недействителност, трябва да посочи на EUIPO конкретните обстоятелства, които биха могли да поставят под въпрос нейната валидност.

2. ЗАДЪЛЖЕНИЕ ЗА МОТИВИРАНЕ

В решение от 15 декември 2016 г., ***Intesa Sanpaolo/EUIPO (START UP INITIATIVE)*** (T-529/15, EU:T:2016:747), Общият съд уточнява обхвата на задължението на EUIPO да мотивира решение, с което отказва регистрацията на марка на Европейския съюз.

В това отношение Общият съд отбелязва, че проверката на изтъкнатите основания за отхвърляне на заявка за марка трябва да се отнася до всяка една от стоките или услугите, за които се иска

74| Дело C-634/16 P, ***EUIPO/European Food***.

75| Вж. по-нататък и изложението, посветено на това съдебно решение в раздел „6. Представяне на доказателства“.

регистрацията на марката. Когато се изтъква едно и също основание за отказ по отношение на категория или група стоки или услуги, могат да бъдат изложени общи мотиви за всички засегнати стоки или услуги. Тази възможност обаче се отнася само до стоки и услуги, които имат помежду си достатъчно непосредствена и конкретна връзка, за да формират категория или група от стоки или услуги с достатъчна хомогенност. За да се констатира такава хомогенност, не е достатъчно единствено обстоятелството, че разглежданите стоки или услуги са от един и същи клас по смисъла на Ницката спогодба[76], тъй като тези класове често съдържат голямо разнообразие от стоки или услуги, между които не съществува непременно подобна достатъчно непосредствена и конкретна връзка.

Общият съд уточнява, че хомогенността на стоките или услугите се преценява с оглед на конкретно изтъкнатото основание за отхвърляне на съответната заявка за марка. Възможно е да се изложат общи мотиви за стоките и услугите, които имат помежду си достатъчно непосредствена и конкретна връзка, за да формират категория с достатъчна хомогенност, така че всички фактически и правни съображения, изграждащи мотивите на съответното решение, да могат да пояснят в достатъчна степен доводите на апелативния състав за всяка една стока и услуга, принадлежаща към тази категория, и да се приложат поотделно към всяка една от тези стоки и услуги.

3. НЕДОБРОСЪВЕСТНОСТ

По делото, по което е постановил решение от 7 юли 2016 г., ***Copernicus-Trademarks/EUIPO — Maquet (LUCEO)*** (T-82/14, EU:T:2016:396), Общият съд се е произнесъл по жалба срещу решението на четвърти апелативен състав на EUIPO, с което той потвърждава извода на отдела по отмяна, че жалбоподателят е бил недобросъвестен при подаването на заявката за регистрация на спорната марка. Според апелативния състав притежателят е поискал регистрацията единствено за да може да възрази срещу подадена от трето лице заявка за регистрация на друга марка на Европейския съюз и да извлече икономически облаги от това.

Общият съд припомня, че понятието за недобросъвестност по член 52, параграф 1, буква б) от Регламент № 207/2009 е свързано със субективните подбуди на лицето, подаващо заявка за регистрация на марка, а именно непочтено намерение или други злонамерени подбуди. Недобросъвестност по-специално е налице, когато заявката за регистрация се отклонява от първоначалната си цел и се подава за спекулиране или единствено за да се получат финансови компенсации.

Освен това Общият съд отбелязва, че жалбоподателят не изтъква доводи с цел да обори съображението на апелативния състав, че за да се прецени дали жалбоподателят е действал недобросъвестно, трябва да се вземе предвид не само собственото му поведение, но и това на представителя му, както и поведението на дружествата, свързани с последния. В случая по това дело представителят на жалбоподателя следва стратегия на подаване на заявки, която се изразява във верижно подаване на всеки шест месец на заявки за регистрация на национални марки в две различни държави членки, без да заплаща такси за подаване и с цел да си осигури блокираща позиция. Когато трето лице иска регистрацията на идентична или сходна марка, представителят на жалбоподателя съответно иска регистрацията на марка на Европейския съюз и претендира нейния приоритет, позовавайки се на последния елемент във веригата от заявки за национални марки. Според Общия съд подобно поведение не съответства на целите на Регламент № 207/2009, тъй като с него се цели заобикаляне на шестмесечния срок за размисъл, предвиден в член 29 от същия регламент, и на петгодишния гратисен

76| Ницка спогодба относно международната класификация на стоките и услугите за регистрация на марки от 15 юни 1957 г., ревизирана и изменена.

период, предвиден в член 51, параграф 1, буква а) от него. При тези обстоятелства апелативният състав основателно приема, че с тази стратегия на подаване на заявки се цели единствено да се възрази срещу заявките за регистрация, подадени от трети лица, и да се извлекат икономически облаги от възражението.

4. ГЕОГРАФСКО УКАЗАНИЕ

В решение от 20 юли 2016 г., ***Internet Consulting/EUIPO — Provincia Autonoma di Bolzano-Alto Adige (SUEDTIROL)*** (T-11/15, EU:T:2016:422), Общият съд се произнася по прилагането на абсолютно основание за отказ — а именно описателен характер на марката — предвидено в член 7, параграф 1, буква в) от Регламент № 207/2009, за марките, съставени от указания за географски произход. По делото, по което е постановено това съдебно решение, Общият съд е трябвало да провери законосъобразността на решението, с което разширеният апелативен състав на EUIPO е уважил искането на встъпилата страна, като е обявил за недействителна оспорената марка.

На първо място, Общият съд отхвърля довода, че встъпилата страна като публичноправен субект не е легитимирана да предявява искане за обявяване на недействителност на оспорената марка. В това отношение той отбелязва, че на основанията за отмяна и за недействителност, и по-конкретно на абсолютните основания за недействителност по смисъла на член 52 от Регламент № 207/2009, може да се позове всяко лице, независимо дали е субект на частното, или на публичното право, стига да „има процесуална правоспособност" съгласно член 56, параграф 1, буква а) in fine от същия регламент.

На следващо място, по довода на жалбоподателя, че апелативният състав е нарушил разпоредбите на Регламент № 207/2009, като е приел, че оспорената марка представлява указание за географски произход от познато за съответните потребители място, което предоставя информация за географския произход на разглежданите услуги, а не за търговския им произход, Общият съд отбелязва, че член 7, параграф 1, буква в) от Регламент № 207/2009 има за цел да предотврати възможността даден стопански субект да монополизира определено указание за географски произход за сметка на конкурентите си. В това отношение, макар да е вярно, че апелативният състав по принцип е длъжен да изследва релевантността на указанието за географски произход с оглед на тези конкурентни отношения, като разгледа връзката между произхода и стоките и услугите, за които е заявена марката, преди да може да откаже нейната регистрация на основание член 7, параграф 1, буква в) от Регламент № 207/2009, това не променя факта, че интензитетът на това задължение може да се променя в зависимост от няколко фактора, като обхвата, репутацията или естеството на съответното указание за географски произход. В случая по това дело е безспорно, че вероятността съответното указание за географски произход да окаже влияние върху конкурентните отношения трябва да се счита за голяма с оглед на положителните емоции, които може да предизвика споменаването на Южен Тирол (Италия) при пускането на пазара на съответните услуги. Освен това Общият съд подчертава, че член 7, параграф 1, буква в) от Регламент № 207/2009 допуска регистрацията на географски наименования, които не са познати в заинтересованите среди. В конкретния случай обаче посочваните с оспорената марка услуги нямат никакво особено качество, което би могло да подтикне съответните потребители да не асоциират географското указание с географския произход на посочените услуги. От това следва, че член 7, параграф 1, буква в) от Регламент № 207/2009 не допуска регистрацията на съответното географско указание, познато в заинтересованите среди като обозначение на даден географски район.

На последно място, Общият съд припомня, че съгласно член 12, буква б) от Регламент № 207/2009 марката на Европейския съюз не дава право на притежателя да забранява на трети лица да използват в процеса на търговия означения, които са свързани с географския произход. Действително тази

разпоредба има за цел да позволи по-конкретно използването на свързано с географски произход указание, представляващо освен това елемент от комбинирана марка, да не попада в обхвата на забраната по член 9 от този регламент. При все това член 12, буква б) от Регламент № 207/2009 не предоставя на трети лица правото на използване на географско наименование като марка, а тази разпоредба само гарантира правото им да го използват по описателен начин, а именно като указание за географския произход, ако използването е в съответствие с почтените практики в областта на производството или търговията.

5. ЗВУКОВИ МАРКИ

По делото, по което е постановил решение от 13 септември 2016 г., ***Globo Comunicação e Participações/ EUIPO (звукова марка)*** (T-408/15, EU:T:2016:468), Общият съд е сезиран с жалба за отмяна на решението, с което пети апелативен състав на EUIPO е отхвърлил заявката за регистрация на звукова марка като марка на Европейския съюз по-специално за носители за разпространяване на информация по електронен път, устно и чрез телевизионно излъчване, с мотива че тя няма отличителен характер.

Като се основава на решение ***Shield Mark***[77], Общият съд най-напред отбелязва, че член 4 от Регламент № 207/2009 трябва да се тълкува в смисъл, че звуците могат да представляват марка, при условие че могат да бъдат съответно предмет на изобразяване по графичен начин и е безспорно, че представянето както в случая по това дело на музикални ноти върху петолиние, придружено от ключ, паузи и знаци за променяне на нотите, представлява изобразяване по графичен начин.

Във връзка с отличителния характер на заявената марка Общият съд отбелязва, че макар потребителите да имат навика да възприемат словните или фигуративните марки като знаци за установяване на търговския произход на стоки или услуги, това не се отнася непременно за знаците, състоящи се само от един звуков елемент. При все това относно някои стоки и услуги, по-специално, от една страна, в секторите на радио- и телевизионното излъчване или на телефонията, и от друга страна, в секторите на информационните носители, софтуерите или медиите като цяло, не само не е необичайно, но дори е често срещано потребителят да идентифицира стока или услуга, спадаща към посочения сектор, благодарение на звуков елемент (звукови сигнали, мелодии), позволяващ тази стока или услуга да бъде разпозната като произхождаща от определено предприятие. Според Общия съд обаче е необходимо звуковият знак, чиято регистрация е поискана, да бъде запомнящ се до известна степен, така че да позволява на съответния потребител да го възприема и да го счита за марка, а не за елемент от функционално естество или за указание без вътрешно присъща характеристика. Така звуков знак, който няма възможността да обозначава повече от баналното съчетаване на нотите, от които се състои, не позволява на съответния потребител да го възприема във функцията му да идентифицира разглежданите стоки и услуги, доколкото би бил сведен до прост „огледален ефект", в смисъл че той би препращал само към самия себе си и към нищо друго. С оглед на тези съображения Общият съд заключава, че поради факта, че заявената в случая по това дело марка се свежда до тон за аларма, който няма вътрешно присъща характеристика, която да го разграничава от повторението на съставляващата го нота (два тона сол диез) и да позволява да се отличи нещо различно от посочения тон за аларма или телефонно звънене, посочената марка ще остане поначало незабелязана и няма да бъде запомнена от потребителя. При това положение Общият съд приема, че EUIPO не е допуснала грешка, като е отказала да регистрира заявената марка, тъй като тя е лишена от отличителен характер.

77| Решение от 27 ноември 2003 г., C-283/01, EU:C:2003:641.

6. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДОКАЗАТЕЛСТВА

В решение от 28 септември 2016 г., ***FITNESS*** (T-476/15, обжалвано[78], EU:T:2016:568)[79], Общият съд приема, че в съответствие с член 76, параграф 2 от Регламент № 207/2009 EUIPO може да пренебрегне фактите, на които страните не са се позовали, и доказателствата, които те не са представили своевременно. От правило 37, буква б), подточка iv) от Регламент (ЕО) № 2868/95[80] обаче не следва, че апелативният състав е длъжен да приеме за несвоевременно представени доказателствата, които не са посочени пред отдела по отмяна. Това правило всъщност само уточнява, че искането за обявяване на недействителност трябва да включва доказателствата, на които се основава. Освен това Общият съд отбелязва, че докато някои разпоредби установяват срокове и санкции при просрочване на последните, приложими за производствата по възражение, по отмяна и по обявяване на недействителност поради наличие на относителни основания за отказ, Регламент № 207/2009 и Регламент № 2868/95 не съдържат разпоредби, установяващи срок за представяне на доказателства в рамките на искане за обявяване на недействителност поради наличие на абсолютно основание за отказ. Ето защо според Общия съд следва да се заключи, че член 76 от Регламент № 207/2009 във връзка с правило 37, буква б), подточка iv) от Регламент № 2868/95 не може да се тълкува в смисъл, че в рамките на производство за обявяване на недействителност поради наличие на абсолютно основание за отказ апелативният състав трябва да приеме за несвоевременно представени доказателствата, които са представени за пръв път пред него.

На последно място, Общият съд отбелязва, че макар производството за обявяване на недействителност поради наличие на абсолютни основания за отказ да започва по искане на една от страните в съответствие с член 52, параграф 1 от Регламент № 207/2009, тази разпоредба препраща пряко към основанията за отказ, предвидени в член 7 от същия регламент, които преследват цели от общ интерес. Освен това производството за обявяване на недействителност поради наличие на абсолютни основания за отказ има за цел по-специално да позволи на EUIPO да преразгледа действителността на регистрацията на дадена марка и да приеме позиция, която евентуално е трябвало да приеме служебно по силата на член 37 от посочения регламент. Ето защо според Общия съд прилагането по аналогия на правило 50, параграф 1, трета алинея от Регламент № 2868/95 към производството за обявяване на недействителност поради наличие на абсолютни основания ще противоречи на общия интерес, преследван с разпоредбите на член 7 от Регламент № 207/2009.

ОТНОСИТЕЛНИ ОСНОВАНИЯ ЗА ОТКАЗ

Общият съд е постановил няколко решения, заслужаващи особено внимание, по спорове във връзка с относителни основания за отказ на регистрацията.

1. СЛУЖЕБНА ПРОВЕРКА ОТ АПЕЛАТИВНИЯ СЪСТАВ

В решение от 13 декември 2016 г., ***Sovena Portugal — Consumer Goods/EUIPO – Mueloliva (FONTOLIVA)*** (T-24/16, EU:T:2016:726), Общият съд се произнася по наличието на задължение за апелативните

78| Дело C-634/16 P, ***EUIPO/European Food***.

79| Вж. и изложението, посветено на това съдебно решение по-горе в раздел „1. Служебна проверка от апелативния състав".

80| Регламент (ЕО) № 2868/95 на Комисията от 13 декември 1995 година за прилагане на Регламент (ЕО) № 40/94 на Съвета относно марката на Общността (ОВ L 303, 1995 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 189).

състави да разглеждат служебно въпроса за изтичането на валидността на регистрацията на дадена марка. Общият съд е сезиран с жалба срещу решението на втори апелативен състав на EUIPO за потвърждаване на решението на отдела по споровете, в което е установено наличието на опасност от объркване между словната марка, за която жалбоподателят е подал заявка за регистрация, и по-ранна национална словна марка. Жалбоподателят поддържа по-специално че когато апелативният състав е потвърдил основателността на възражението, регистрацията на по-ранната национална марка не е била подновена и поради това валидността ѝ е била изтекла.

Според Общия съд нито от член 41, параграф 3 и от член 76 от Регламент № 207/2009 или от правило 19, параграф 1 и параграф 2, буква а), подточка ii) и правило 50, параграф 1, първа и трета алинея от Регламент № 2868/95, нито от другите приложими процедурни разпоредби следва, че апелативен състав, сезиран с жалба срещу решение на отдел по споровете, който се е произнесъл по относително основание за отказ за регистрация, е длъжен да разглежда служебно въпроса за прекратяването на валидността на регистрацията на по-ранната марка, след изтичането на срока, който отделът по споровете е дал на възразяващата страна, за да приведе доказателства за тази валидност. Освен това никоя от тези разпоредби не може да бъде тълкувана и в смисъл, че задължава възразяващата страна по своя инициатива да представи доказателство, че регистрацията на по-ранната марка е валидна до момента, в който се произнесе апелативният състав. Тези констатации обаче не засягат възможността заявителят на марката, срещу която е подадено възражение, да посочи пред апелативния състав, че възразяващата страна не е представила доказателство за това, че регистрацията на по-ранната марка е продължила да бъде валидна в разумен период — с оглед на производството пред апелативния състав — за да я накара да отговори на този въпрос, а апелативният състав да вземе предвид това положение. При все това в случая по това дело жалбоподателят не е повдигнал пред апелативния състав въпроса за запазването на валидността на регистрацията на по-ранната национална марка, макар годината, през която посочената регистрация изтича и евентуално би трябвало да бъде подновена, да е наближавала, и всъщност вече да е започнала. Към онзи момент жалбоподателят все още е можел да направи това, като се позове на разпоредбите на член 76, параграф 2 от Регламент № 207/2009, съгласно които „[EUIPO] може да пренебрегне фактите, на които страните не са се позовали, и доказателствата, които те не са представили навреме“. Общият съд заключава, че поради това апелативният състав не може да бъде критикуван, че когато е приел обжалваното решение, не е взел предвид възможната липса на подновяване на регистрацията на по-ранната национална марка, на която е основано възражението, независимо от това на коя дата в крайна сметка изтича валидността на тази регистрация съгласно националното право.

2. ДОКАЗАТЕЛСТВА

В решение от 5 февруари 2016 г., ***Kicktipp/СХВП — Società Italiana Calzature (kicktipp)*** (T-135/14, EU:T:2016:69), Общият съд се произнася по въпроса как следва да се тълкува правило 19, параграф 2 от Регламент № 2868/95 по отношение на доказателствата, които възразяващата страна трябва да представи, за да докаже съществуването, валидността и обхвата на защитата на нейната по-ранна марка.

В това отношение Общият съд припомня, че съгласно текста на първата част на правило 19, параграф 2, буква а), подточка ii) от Регламент № 2868/95 на френски език възразяващата страна е длъжна да представи удостоверение за регистрация „и“ евентуално най-новото удостоверение за подновяване на по-ранната регистрирана марка, която не е марка на Европейския съюз. Следователно възразяващата страна по принцип е длъжна да представи удостоверение за регистрация, дори и да представя удостоверение за подновяване. Съгласно последната част на правило 19, параграф 2, буква а), подточка ii) от Регламент № 2868/95 възразяващата страна има възможност да

представи и „еквивалентни документи, издадени от администрацията, към която е регистрирана марката“. Според Общия съд тази разпоредба следва да се тълкува в смисъл, че възможността за представяне на еквивалентен документ не се отнася само за удостоверението за подновяване, но и за удостоверението за регистрация. Също така е възможно удостоверението за подновяване да представлява същевременно и „еквивалентен документ“ по отношение на удостоверението за регистрация. Поради това представянето на удостоверение за подновяване е достатъчно за доказване на съществуването, валидността и обхвата на защитата на марката, на която е основано възражението, ако удостоверението съдържа цялата необходима за тази цел информация.

Общият съд уточнява още, че когато подновяването е поискано своевременно, но компетентният орган все още не се е произнесъл по искането, е достатъчно да се представи удостоверение за подаденото искане, стига то да е издадено от компетентния орган и да съдържа цялата необходима информация относно регистрацията на марката, която би се съдържала и в удостоверението за регистрация. Обратно, когато марката, на която е основано възражението, е регистрирана, съгласно правило 19, параграф 2, буква а), подточка ii) от Регламент № 2868/95 не е достатъчно да се представи удостоверение за подаване на заявка. В такъв случай е необходимо да се представи удостоверението за регистрация или еквивалентен документ. По същия начин не е достатъчно да се представи удостоверение за подаването на искане за подновяване, когато подновяването е било извършено.

В решение от 9 септември 2016 г., ***Puma/EUIPO — Gemma Group*** (Изображение на скачаща хищна котка) (T-159/15, обжалвано[81], EU:T:2016:457), Общият съд уточнява съдебната практика относно задължението на EUIPO, с оглед на принципите на равно третиране и на добра администрация, да взема предвид предходната си практика при вземане на решения.

В подкрепа на жалбата си жалбоподателят се позовава на грешка при прилагане на правото, която пети апелативен състав е допуснал, като се е отклонил по-специално от практиката на EUIPO при вземане на решения във връзка с репутацията на по-ранните марки, изтъкната в подкрепа на възражението.

След като подчертава, че съгласно член 41, параграф 2 от Хартата на основните права правото на добра администрация включва по-специално задължението на администрацията да мотивира своите решения, Общият съд припомня, че съгласно решение ***Agencja Wydawnicza Technopol/СХВП***[82] от принципите на равно третиране и на добра администрация следва, че при разглеждането на дадена заявка за регистрация на марка на Европейския съюз EUIPO трябва да вземе предвид вече постановените решения по подобни заявки и с особено внимание да разгледа въпроса дали трябва да се произнесе по същия начин. Принципите на равно третиране и на добра администрация трябва все пак да бъдат съвместени с изискването за законосъобразност. Наред с това по съображения за правна сигурност и за добра администрация проверката на всяка заявка за регистрация трябва да бъде стриктна и пълна и да се извършва във всеки конкретен случай.

В решението си Общият съд отбелязва, от една страна, че в три свои неотдавнашни решения, които са подкрепени от няколко национални решения, EUIPO е констатирала наличието на репутация на по-ранните марки и че тези решения се отнасят до същите по-ранни марки, до стоки, които са идентични или сходни на разглежданите в конкретния случай, и до някои от засегнатите в случая държави членки. От друга страна, Общият съд подчертава, че констатацията за репутация на по-ранните марки представлява фактическа констатация, която не зависи от заявената марка. Освен

81 | Дело C-564/16 P, ***EUIPO/Puma***.

82 | Решение от 10 март 2011 г., C-51/10 P, EU:C:2011:139, по-специално т. 74—77.

това, видно от решение ***Budziewska/СХВП*** — Puma (Скачаща хищна котка)[83], на което се позовава жалбоподателят, по-ранният промишлен дизайн се ползва с репутация. При тези обстоятелства Общият съд приема, че с оглед на решение ***Agencja Wydawnicza Technopol/СХВП***[84] и с оглед на задължението на апелативния състав за мотивиране той не може да се отклони от практиката на EUIPO при вземане на решения, без да даде ни най-малко обяснение относно причините, поради които е приел, че изложените в решенията фактически констатации за репутацията на по-ранните марки не са били или вече не са релевантни. В това отношение Общият съд отхвърля довода на EUIPO, че изтъкнатите от жалбоподателя решения не трябва да се вземат предвид, тъй като нито едно от тях не е придружено от доказателства относно репутацията на по-ранните марки, представени в рамките на тези производства. Всъщност апелативният състав разполага с право на преценка, за да реши дали да вземе предвид, или да пренебрегне новите или допълнителните факти и доказателства, които не са били представени в сроковете, определени или посочени от отдела по споровете. При това положение апелативният състав е бил длъжен съгласно принципа на добра администрация или да поиска от жалбоподателя да представи допълнителни доказателства за репутацията на по-ранните марки, или да изложи причините, поради които приема, че в случая не трябва да се вземат предвид направените в предходните решения констатации относно репутацията на по-ранните марки. Тъй като апелативният състав не се е съобразил с тези изисквания, следва да се констатира, че е налице нарушение на принципа на добра администрация, и по-специално на задължението на EUIPO да мотивира решенията си.

3. ИЗГУБВАНЕ НА ПРАВА ВСЛЕДСТВИЕ НА ТЪРПИМОСТ

В решение от 20 април 2016 г., ***Tronios Group International/EUIPO — Sky (SkyTec)*** (T-77/15, EU:T:2016:226), Общият съд дава пояснения относно началния момент на срока, с чието изтичане се изгубват права вследствие на търпимост, в хипотезата на използване на по-късна марка, която е идентична на по-ранната марка или е толкова сходна с нея, че може да породи объркване, по смисъла на член 54, параграф 2 от Регламент № 207/2009.

В това отношение Общият съд припомня най-напред, че трябва да са изпълнени четири условия, за да може в тази хипотеза да започне да тече срокът, с чието изтичане се изгубват права вследствие на търпимост. Първо, по-късната марка трябва да е регистрирана, второ, заявката за регистрацията ѝ трябва да е подадена добросъвестно от нейния притежател, трето, тя трябва да се използва в държавата членка, в която е защитена по-ранната марка, и накрая, четвърто, притежателят на по-ранната марка трябва да знае за използването на тази марка след нейната регистрация. На следващо място Общият съд отбелязва, че целта на член 54, параграф 2 от Регламент № 207/2009 е да санкционира притежателите на по-ранни марки, които са знаели за използването на по-късна марка на Европейския съюз и са го търпели в продължение на пет последователни години, като предвижда, че те губят правото да искат посочената марка да бъде обявена за недействителна и да правят възражения срещу нея. По този начин с тази разпоредба се цели да се постигне баланс между интересите на притежателя на дадена марка от запазване на основната ѝ функция и интересите на други икономически оператори от достъп до знаци, с които да могат да обозначават своите стоки и услуги. Тази цел означава, че за да се запази основната функция, притежателят на по-ранна марка трябва да може да възрази срещу използването на по-късна марка, която е идентична или сходна на неговата.

83| Решение от 7 ноември 2013 г., T-666/11, непубликувано, EU:T:2013:584.

84| Решение от 10 март 2011 г., C-51/10 P, EU:C:2011:139.

Ето защо от телеологичното тълкуване на член 54, параграф 2 от Регламент № 207/2009 следва, че релевантната дата, позволяваща да се изчисли началният момент на срока, с чието изтичане се изгубват права, е тази на узнаването за използването на по-късната марка. Това тълкуване изисква притежателят на по-късната марка да представи доказателство за това, че притежателят на по-ранната марка действително е знаел за използването на посочената марка, при липсата на което последният не би могъл да се противопостави на използването на по-късната марка. Според Общия съд в това отношение действително следва да се вземе предвид аналогичното правило за ограничения в резултат на бездействие, установено в член 9, параграф 1 от Директива 89/104/ЕИО[85], заменен с член 9, параграф 1 от Директива 2008/95/ЕО[86].

ПРОЦЕСУАЛНИ ВЪПРОСИ

В решение от 4 февруари 2016 г., ***Meica/СХВП — Salumificio Fratelli Beretta (STICK MiniMINI Beretta)*** (T-247/14, обжалвано[87], EU:T:2016:64), Общият съд пояснява условията за допустимост на искането на ответника в производство inter partes пред апелативния състав за изменение на решението на отдела по споровете, обжалвано от встъпилата страна. Апелативният състав е обявил това искане за недопустимо по-специално с мотива че то не отговаря на условията по член 60 от Регламент № 207/2009 жалбата да бъде подадена в установения срок и да бъде платена такса за обжалване и разширява предмета на жалбата, доколкото се отнася до точка от обжалваното решение, която не е посочена в жалбата на встъпилата страна.

В това отношение Общият съд отбелязва, че от текста на член 8, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 216/96[88] следва, че в производство inter partes ответникът може да направи пред апелативния състав искане за отмяна или изменение на обжалваното решение по точка, която не е била повдигната в жалбата. Това искане обаче, което ответникът следва да формулира в писмения си отговор, става безпредметно в случай на оттегляне на жалбата пред апелативния състав. Така, за да се оспори решение на отдела по споровете, единственото правно средство, позволяващо на дадена страна да изтъкне недвусмислено оплакванията си, е самостоятелната жалба, предвидена в член 60 от Регламент № 207/2009. От това следва, че искането за отмяна или за изменение на обжалваното решение по точка, която не е била повдигната в жалбата по смисъла на член 8, параграф 3 от Регламент № 216/96, се различава от жалбата, предвидена в член 60 от Регламент № 207/2009. Следователно условията по член 60 от Регламент № 207/2009 жалбата да бъде подадена в установения срок и да бъде платена такса за обжалване не се прилагат за исканията на основание член 8, параграф 3 от Регламент № 216/96. По това дело съгласно последната разпоредба ответникът е направил в писмения си отговор и в определения срок искане за изменение на решението на отдела по споровете по точка, която не е посочена от встъпилата страна. За тази цел ответникът не е бил длъжен да изпълни условията по член 60 от Регламент № 207/2009. Вследствие на това апелативният състав погрешно е отхвърлил това искане като недопустимо.

85| Първа директива 89/104/ЕИО на Съвета от 21 декември 1988 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно марките (ОВ L 40, 1989 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 92).

86| Директива 2008/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно марките (ОВ L 299, 2008 г., стр. 25).

87| Дело C-182/16 P, ***Meica/EUIPO***.

88| Регламент (ЕО) № 216/96 на Комисията от 5 февруари 1996 година за установяване на процедурни правила за организацията на дейността на апелативните състави към Службата за хармонизация във вътрешния пазар (марки и дизайн) (ОВ L 28, 1996 г., стр. 11; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 221).

По делото, по което е постановил решение от 8 юни 2016 г., ***Monster Energy/EUIPO (Изображение на символ на мир)*** (T-583/15, EU:T:2016:338), Общият съд е уточнил, че съдът на Съюза единствен е компетентен да се произнесе по въпроса за спазването на срока за подаване на жалба пред Общия съд и че неспазването на този срок не е основание за подаване на молба за restitutio in integrum съгласно член 81 от Регламент № 207/2009. Жалбоподателят подава такава молба до EUIPO и твърди, че не е могъл да оспори решението на един от апелативните й състави пред Общия съд в срока, който започва да тече от момента на уведомяването за това решение с факс, тъй като не е получил факса. При все това, като потвърждава позицията, застъпена от секретариата на апелативните състави, втори апелативен състав на EUIPO приема, че посочената молба следва да бъде оставена без разглеждане, тъй като член 81 от Регламент № 207/2009 се отнася само до сроковете, приложими за производствата пред EUIPO, а не до сроковете, приложими за производствата пред Общия съд. За сметка на това в жалбата пред Общия съд жалбоподателят поддържа, че като посочва в тази разпоредба „срок спрямо Службата“, законодателят е имал предвид сроковете „относно“ EUIPO или „във връзка с“ EUIPO. Според него EUIPO е засегната на различни основания от срока за обжалване пред Общия съд, като неспазването на този срок може да бъде основание за подаване на молба за restitutio in integrum.

По този въпрос Общият съд отбелязва, че съгласно съображение 12 от Регламент № 207/2009 със създаването на EUIPO не трябва да се засягат правомощията на институциите на Съюза и че да се признае възможността на един от отделите на EUIPO да уважи молба за restitutio in integrum по отношение на срок за обжалване пред Общия съд, би довело до нарушаване на правомощията му, а той е единственият съд, като се изключи контролът на Съда, който преценява допустимостта на жалбите, с които е сезиран, съгласно членове 256 ДФЕС и 263 ДФЕС. Всъщност допустимостта е един от въпросите, по които се произнася съдът — при това служебно — когато разглежда иск или жалба. Следователно, когато жалба, подадена до Общия съд срещу решение на апелативен състав на EUIPO, може да бъде приета за просрочена от съда, не се прилага член 81 от Регламент № 207/2009 за restitutio in integrum, а разпоредбите, приложими към съда, т.е., освен член 263 ДФЕС, член 45, втора алинея от Статута на Съда на Европейския съюз, съгласно който „[н]ито едно право не може да бъде накърнено вследствие изтичане на даден срок, ако заинтересованата страна докаже наличието на случайно събитие или непреодолима сила“.

VI. ОБЩА ВЪНШНА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКА НА СИГУРНОСТ – ОГРАНИЧИТЕЛНИ МЕРКИ

Както през предходните години, през 2016 г. съдебната практика в областта на Общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) се обогати с нови дела. Няколко решения заслужават особено внимание.

ИСЛЯМСКА РЕПУБЛИКА ИРАН

На първо място, в решение от 28 април 2016 г., ***Sharif University of Technology/Съвет*** (T-52/15, обжалвано[89], EU:T:2016:254), Общият съд внася допълнителни уточнения по правния критерий

89| Дело C-385/16 P, *Sharif University of Technology/Съвет*.

относно подпомагането на иранското правителство по смисъла на член 23, параграф 2, буква г) от Регламент № 267/2012 и на член 20, параграф 1, буква в) от Решение 2010/413.

Според Общия съд този критерий не предполага доказването на причинно-следствена връзка между поведението, представляващо подкрепа на иранското правителство, и продължаването на дейности по ядрено разпространение. Действително съгласно съдебната практика оспореният критерий се отнася не до всяка форма на подкрепа за правителството на Иран, а до онези форми на подкрепа, които допринасят за продължаването на иранските ядрени дейности, като по този начин обективно определя тясно очертана категория от лица и образувания, на които може да бъдат наложени мерки за замразяване на финансови средства. При все това от съдебната практика не следва, че понятието „подкрепа на правителството на Иран“ предполага доказването на връзка между тази подкрепа и ядрените дейности на Ислямска република Иран. В това отношение Общият съд счита, че Съветът правилно е приел, че жалбоподателят е объркал критерия относно предоставянето на подкрепа за иранското правителство, който е единствено относим в конкретния случай, с критерия, отнасящ се до предоставянето на „подкрепа за ядрените дейности на Иран, които създават опасност от разпространение и разработване на носители на ядрено оръжие“. Прилагането на първия критерий обаче не предполага наличието на определена степен на свързаност, макар и непряка, с ядрените дейности на Ислямска република Иран. Всъщност наличието на връзка между предоставянето на подкрепа на иранското правителство и продължаването на дейностите по ядрено разпространение е изрично предвидено от приложимата правна уредба. С оглед на това оспореният критерий следва да се разбира в смисъл, че се отнася до всяко подпомагане, което, макар да няма пряка или косвена връзка с развитието на ядреното разпространение, все пак би могло да благоприятства това развитие чрез предоставянето по-конкретно на материални, финансови или логистични ресурси или средства на иранското правителство. Освен това този критерий не би могъл да се тълкува в смисъл, че има за цел единствено да лиши иранското правителство от неговите източници на приходи, с което да го задължи да преустанови своите дейности по ядрено разпространение.

Ето защо Общият съд счита, че трябва да се провери дали с оглед на приложимата правна уредба дейностите, които не отговарят на никой от споменатите като пример в тази правна уредба три вида подкрепа — материална, логистична или финансова, биха могли да се покриват от оспорения критерий. По този въпрос Общият съд отбелязва, че съгласно посочената правна уредба ограничителните мерки могат да се приемат по отношение на лица или образувания, подпомагащи придобиването от Ислямска република Иран на забранено имущество и технологии или предоставящи техническо съдействие във връзка с такова имущество или технологии. В частност член 1, параграф 1, буква в) от Решение 2010/413 забранява доставката, продажбата или пренасянето в Ислямска република Иран на оръжие и свързани с него материали. Също така по силата на член 5, параграф 1, буква а) от Регламент № 267/2012 на всяко иранско лице, образувание или организация или с оглед използването в Иран е забранено прякото или косвеното предоставяне на техническо съдействие във връзка с имущество и технологии, изброени в общия списък с военното оборудване на Съюза[90], или съдействието, свързано с доставката, производството, поддръжката или използването на имущество от този списък. По този начин, предвиждайки подобна забрана, законодателят е установил връзка между придобиването от Ислямска република Иран на този вид оборудване и продължаването от страна на иранското правителство на ядрени дейности, които крият опасност от ядрено разпространение или разработването на носители на ядрено оръжие. Това тълкуване е потвърдено от Резолюции

90| Общ списък на оръжията на Европейския съюз, приет от Съвета на 17 март 2014 г. (ОВ C 107, 2014 г., стр. 1).

1737 (2006)[91] и 1929 (2010)[92] на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации. Следователно предоставянето на подкрепа за иранското правителство в областта на изследванията и технологичното развитие и във военната или свързани с нея области отговаря на оспорения критерий, доколкото той се отнася до оборудване или технологии, изброени в общия списък с военно оборудване на Съюза, чието придобиване от Ислямска република Иран е забранено.

На второ място, по решение от 2 юни 2016 г., ***Bank Mellat/Съвет*** (T-160/13, обжалвано[93], EU:T:2016:331), Общият съд е сезиран с жалба за отмяна на член 1, точка 15 от Регламент (ЕС) № 1263/2012[94], с който в Регламент № 267/2012 е въведена забрана за прехвърлянето на финансови средства към или от финансови институции, установени в Иран. В производството по тази жалба жалбоподателят повдига възражение за незаконосъобразност на член 1, точка 6 от Решение 2012/635/ОВППС[95].

В това отношение Общият съд разглежда най-напред въпроса за компетентността си да се произнесе по повдигнатото от жалбоподателя възражение за незаконосъобразност. Той отбелязва, че установените с член 1, точка 6 от Решение 2012/635 мерки са с общо приложение, тъй като приложното им поле е определено чрез позоваване на обективни критерии, а не чрез посочване на конкретни физически или юридически лица. Поради това член 1, точка 6 от Решение 2012/635 не представлява само по себе си решение, предвиждащо ограничителни мерки спрямо физически или юридически лица по смисъла на член 275, втора алинея ДФЕС. Доколкото член 1, точка 15 от обжалвания регламент също не отговаря на това изискване, възражението за незаконосъобразност на член 1, точка 6 от Решение 2012/635 не е изтъкнато в подкрепа на жалба за отмяна на решение, предвиждащо ограничителни мерки прямо физически или юридически лица по смисъла на член 275, втора алинея ДФЕС. Ето защо Общият съд няма компетентност по силата на тази разпоредба да се произнесе по възражението за незаконосъобразност. При това положение изключението от компетентността на съда на Съюза, предвидено в член 275 ДФЕС, не може да се тълкува като водещо до изключване на тази компетентност от контрола относно законосъобразността на акт, който също като член 1, точка 15 от обжалвания регламент е приет на основание член 215 ДФЕС и който е извън областта на ОВППС, единствено поради това че валидното приемане на споменатия акт е обусловено от предварително приемане на решение относно ОВППС.

Относно допустимостта на искането за отмяна на член 1, точка 15 от обжалвания регламент, Общият съд посочва, че тази разпоредба има общо приложение и представлява не законодателен, а подзаконов акт по смисъла на член 263, четвърта алинея ДФЕС. След като подчертава, че тази разпоредба засяга пряко жалбоподателя и не включва мерки за изпълнение, тъй като изменя някои разпоредби на Регламент № 267/2012, по-специално предвид липсата на право на преценка на компетентните национални органи относно прилагането на тези разпоредби, и че поради това жалбоподателят има процесуална легитимация в това отношение, Общият съд отбелязва, че що се отнася до правния интерес на жалбоподателя, приемането на спорния режим не е имало действително непосредствено влияние върху жалбоподателя, тъй като наложените му по-рано индивидуални ограничителни мерки са предвиждали по-сериозни ограничения. Това не променя факта, че след отмяната на засягащите

91 | Резолюция 1737 (2006) на Съвета за сигурност от 23 декември 2006 г.

92 | Резолюция 1929 (2010) на Съвета за сигурност от 9 юни 2010 г.

93 | Дело C-430/16 P, ***Bank Mellat/Съвет***.

94 | Регламент (ЕС) № 1263/2012 на Съвета от 21 декември 2012 г. година за изменение на Регламент (ЕС) № 267/2012 относно ограничителни мерки срещу Иран (ОВ L 356, 2012 г., стр. 34).

95 | Решение 2012/635/ОВППС на Съвета от 15 октомври 2012 година за изменение на Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран (ОВ L 282, 2012 г., стр. 58).

го индивидуални ограничителни мерки жалбоподателят действително е бил подчинен на посочения режим. При тези обстоятелства констатирането на липса на правен интерес на жалбоподателя от отмяната на член 1, точка 15 от обжалвания регламент би довело до нарушение на правото му на ефективна съдебна защита, поради което следва да се признае наличието на правен интерес.

По същество Общият съд уточнява, че понятието за необходимост по член 215, параграф 1 ДФЕС не се отнася до връзката между приетия на основание член 215 ДФЕС акт и преследваните с ОВППС цели, а до връзката между този акт и решението в областта на ОВППС, на което той е основан. В този смисъл позоваването на „необходимите мерки“ цели да гарантира, че Съветът няма да приеме на основание член 215 ДФЕС ограничителни мерки, надхвърлящи тези, приети със съответното решение в областта на ОВППС. Що се отнася до обхвата на упражнявания от Общия съд съдебен контрол, следва да се вземе предвид особеното естество на спорния режим, тъй като, от една страна, член 1, точка 15 от обжалвания регламент има общо приложение и поради това не представлява индивидуален акт, и от друга страна, някои разпоредби от Регламент № 267/2012, изменени или въведени с член 1, точка 15 от обжалвания регламент, засягат пряко жалбоподателя и не включват мерки за изпълнение. При тези условия следва да се признае, че Съветът разполага с право на преценка относно наличието на обстоятелства, налагащи приемането на самите ограничителни мерки, и относно определянето на общите ограничителни мерки за постигане на преследваните цели. Тъй като спорният режим няма естеството на индивидуална ограничителна мярка, в случая е неприложима съдебната практика относно тези мерки, така че по-специално не може да се изисква от Съвета да установи, че засегнатите от посочения режим образувания действително участват в разпространението на ядрени оръжия.

Относно пропорционалността на спорния режим Общият съд отбелязва, че целта за възпрепятстване на прехвърлянията на финансови средства, които могат да подпомогнат за следваното от иранския режим разпространение на ядрени оръжия, изцяло съвпада със законосъобразната цел за възпрепятстване на това разпространение и на финансирането му. Макар несъмнено да е вярно, че задължението за уведомяване и задължението за представяне на предварително искане за разрешение са приложими както при прехвърляния, които могат да допринесат за разпространението на ядрени оръжия, така и при тези, които не могат да допринесат за него, това обстоятелство е неизбежно с оглед на целта на въпросните задължения, така че то не означава, че посочените задължения не са необходими. Изборът на Съвета да предвиди, че спорният режим трябва да се прилага по отношение на прехвърляния с участие на ирански финансови институции, при положение че другите прехвърляния са подчинени на друг, различаващ се по някои аспекти ограничителен режим, е от компетентността, призната на Съвета. Освен това спорният режим не представлява непредвиждащо разграничения и ненасочено към точно определени адресати общо ембарго.

От друга страна, относно задължението за мотивиране, приложимо при приемането на акт с общо приложение, какъвто е спорният режим, Общият съд отбелязва, че що се отнася до тази категория актове, изискваните от член 215, параграф 3 ДФЕС правни гаранции не включват нито задължение за Съвета да излага конкретни и специфични мотиви за всяко засегнато лице или образувание, нито задължение да предоставя достъп до преписката или да предоставя възможност на засегнатите лица и образувания за изразяване на становища, както и задължение да взема предвид тези становища. Съществената процесуалноправна гаранция е ефективният съдебен контрол на законосъобразността на въпросния акт. Накрая, тъй като следва да се отхвърлят и оплакванията за нарушение на принципите на правна сигурност и на недопускане на произвол, както и за дискриминация, основана на гражданството, Общият съд отхвърля жалбата в нейната цялост.

На трето и последно място, в решение от 24 май 2016 г., ***Good Luck Shipping/Съвет*** (T-423/13 и T-64/14, EU:T:2016:308), Общият съд се произнася по-специално по последиците, които трябва да се изведат от отмяната на ограничителни мерки срещу образувание при преценката на валидността на

ограничителни мерки срещу образувания, които са притежавани или контролирани от същото това образувание или действат от негово име.

Общият съд подчертава, че валидността на включването на наименованието на образувание в списъка на лица или образувания, засегнати от ограничителни мерки поради връзките си с друго образувание, чието наименование е било включено в посочения списък, зависи от условието към дата на включването наименованието на това друго образувание да е валидно включено в този списък. Така отпада правното основание за включването на образувание в списъка на лица или образувания, засегнати от ограничителни мерки, основаващо се на критерия, изведен от наличието на връзка с друго образувание, което също е включено в този списък, когато последното е заличено от правния ред вследствие на отмяна на съдебното решение, отнасящо се до това образувание. В това отношение Общият съд отбелязва, че макар действието на отменените със съдебно решение ограничителни мерки да може да бъде запазено до изтичането на срока, посочен в член 60, втора алинея от Статута на Съда на Европейския съюз, това спиране на действието на отмяната на акт не опровергава принципа, че след изтичане на срока на спиране отмяната на съответните актове поражда обратно действие, което дава възможност да се счита, че актовете, за които се отнася отмяната, никога не са съществували.

Освен това Общият съд припомня правилото, че по принцип законосъобразността на обжалваните актове може да се прецени само въз основа на фактическите и правните обстоятелства, на базата на които са приети тези актове, а не въз основа на фактическите и правните обстоятелства, настъпили след приемането на посочените актове. При това положение, въпреки че когато Общият съд отмени ограничителни мерки той може да определи срок, в който се спира действието на отмяната на акт, за да се даде възможност на Съвета да поправи установените нарушения, като евентуално приеме нови общи критерии за включване в списъка на лицата и образуванията, към които се прилагат ограничителни мерки, и нови ограничителни мерки, както посочените нови общи критерии за включване, така и новите ограничителни мерки не позволяват да се валидират мерки, за които с решение на Общия съд е прието, че са незаконосъобразни. В това отношение изменението на общите критерии за включване в списъка, прието от Съвета, за да се обоснове включването въз основа на предишните общи критерии, което впоследствие е отменено с решение на Общия съд, не опровергава принципа, че отменото включване в списъка се заличава от правния ред с обратно действие, сякаш никога не е съществувало. Всъщност посоченото изменение на общите критерии за включване не позволява да се поправи незаконосъобразността, установена от Общия съд в решението му за отмяна, нито да валидира от момента на извършване на изменението включването, направено въз основа на предишните общи критерии за включване, които не са дали възможност да се обоснове отменото включване.

ТУНИЗИЙСКА РЕПУБЛИКА

По делата, по които е постановил решения от 30 юни 2016 г., ***CW/Съвет*** (T-224/14, непубликувано, EU:T:2016:375), от 30 юни 2016 г., ***Al Matri/Съвет*** (T-545/13, непубликувано, EU:T:2016:376), и от 30 юни 2016 г., ***CW/Съвет*** (T-516/13, непубликувано, EU:T:2016:377), Общият съд се е произнесъл по жалби, подадени от лица, чиито активи са били замразени с мотива, че срещу тях в Тунис са водени съдебни производства относно присвояване на държавни средства. Тези решения дават възможност

на Общия съд да внесе уточнения по-специално относно понятието за присвояване на държавни средства, посочено в член 1, парагрпаф1 от Решение 2011/72/ОВППС[96].

По този въпрос Общият съд установява най-напред, че при липсата на изрично препращане към правото на съответните трети държави, към международното право или към правото на държавите членки еднаквото прилагане на правото на Съюза изисква понятието за присвояване на държавни средства да се тълкува самостоятелно и независимо от всяка една национална система. Като приема мерки с обезпечителен характер срещу лица, отговорни за присвояване на държавни средства на Тунис, а именно мерки, чиято единствена цел е да се запази възможността за властите в Тунис да възстановят присвоените средства, които тези лица могат да държат, Съветът цели да се улесни както установяването на деянията, извършени във вреда на властите в Тунис, така и възстановяването на полученото вследствие на тези деяния. С оглед на тези цели, както и на общия контекст, в който е прието Решение 2011/72 и на неговото правно основание, следва да се приеме, че понятието за присвояване на държавни средства обхваща всеки акт, състоящ се в незаконно използване на ресурси, които принадлежат на публичните органи на Тунис или са под техния надзор, за цели, противоречащи на целите, за които тези ресурси са предназначени, по-специално за частни цели. Така посоченото използване трябва да е довело до засягане на финансовите интереси на тези органи и по този начин да е причинило вреда, която може да се оцени във финансово отношение. Ето защо според Общия съд не може да се изключи възможността деяния, които в наказателноправен смисъл не са квалифицирани от съдебните органи на Тунис като присвояване на държавни средства, все пак да водят до ненадлежно лишаване на публичните органи на Тунис от полагаемите им се средства, така че да се окаже необходимо да се замразят активите на отговорните за тези деяния лица, както и на свързаните с тях лица, за да се осигури с всички възможни способи евентуалното възстановяване на посочените средства от властите на Тунис.

Освен това Общият съд уточнява, че предвид целите на Решение 2011/72 член 1, параграф 1 трябва да се тълкува в смисъл, че то се отнася не само до лицата, за които е установено, че носят отговорност за „присвояване на държавни средства на Тунис“, но и за лицата, срещу които е образувано висящо съдебно производство за установяване на отговорността им за извършването на специфични деяния, съставляващи подобно присвояване. Всъщност точната фаза, на която се намира подобно производство, не може да представлява обстоятелство, обосноваващо изключването им от категорията на засегнатите лица. При това понятието „лица, отговорни за присвояване на държавни средства на Тунис“ и понятието за свързани с тях лица по смисъла на посоченото решение не могат да се ограничават само до крайните получатели на облага от подобни деяния, доколкото това би засегнало полезното действие на посоченото решение. От друга страна, лицата, срещу които се провежда наказателно производство за съучастие в тези деяния, спадат най-малкото към категорията на „лицата, свързани с носещите отговорност лица“. Според Общия съд този израз се отнася до особено широка категория, към която могат да спадат всички лица, образувания или организации, които имат достатъчно тесни връзки с лице, отговорно за присвояване на държавни средства, така че от посоченото присвояване може да са получени облаги в полза на техните активи. Едно по-стриктно тълкуване би засегнало полезното действие на разглежданата разпоредба.

Накрая, Общият съд отбелязва, че ако Съветът несъмнено не може във всички случаи да потвърди констатациите на съдебните органи на Тунис, той по принцип не следва лично да разглежда и преценява точността и релевантността на данните, на които в случая се основават тези органи при

96| Решение 2011/72/ОВППС на Съвета от 31 януари 2011 година относно ограничителни мерки, насочени срещу определени лица и образувания с оглед на положението в Тунис (ОВ L 28, 2011 г., стр. 62).

провеждането на съответните наказателни производства. Така по съответните дела Съветът следва да прецени в зависимост от конкретните обстоятелства необходимостта да се извършат допълнителни проверки, по-специално да се поиска от властите на Тунис да изпратят допълнителни доказателства, ако вече представените се окажат недостатъчни. Доколкото Съветът е представил доказателства за наличието на наказателни производства, провеждани срещу жалбоподателите, последните трябва да посочат конкретните обстоятелства, въз основа на които смятат да да оспорят основателността на посочените производства.

УКРАЙНА

С три решения от 15 септември 2016 г., ***Klyuyev/Съвет*** (T-340/14, EU:T:2016:496), от 15 септември 2016 г., ***Yanukovych/Съвет*** (T-346/14, обжалвано97, EU:T:2016:497), и от 15 септември 2016 г., ***Yanukovych/Съвет*** (T-348/14, обжалвано[98], EU:T:2016:508), Общият съд се е произнесъл по ограничителните мерки, приети с оглед на ситуацията в Украйна срещу лица, за които е установено, че са отговорни за присвояването на държавни средства. Споровете са относно включването на имената на жалбоподателите в списъка на лицата, спрямо които се прилагат ограничителните мерки, приети с оглед на ситуацията в Украйна. Първоначално това включване се е основавало на факта, че украинските власти са водили разследвания срещу жалбоподателите за престъпления във връзка с присвояване на украински държавни средства и незаконното им прехвърляне извън Украйна, като след изменение на приложимата правна уредба това включване е запазено с мотива, че украинските власти провеждат наказателни производства срещу жалбоподателите за присвояването на публични финансови средства или активи. Жалбоподателите оспорват основателността както на първоначалното им включване в списъка, така и на запазването на имената им в този списък.

На първо място, относно първоначалното включване на имената на жалбоподателите в списъка, Общият съд припомня, че макар Съветът да разполага с широка свобода на преценка, що се отнася до общите критерии, които трябва да се вземат предвид при приемането на ограничителни мерки, ефективността на съдебния контрол, гарантиран от член 47 от Хартата на основните права, изисква при проверката на законосъобразността на съображенията, на които се основава решението за включването или запазването на името на дадено лице в списъка на лицата, обект на ограничителни мерки, съдът на Съюза трябва да се увери, че това решение, което за посоченото лице е индивидуален акт, почива на достатъчно солидна фактическа база. Това предполага проверка на фактическите твърдения в изложението на основанията на посоченото решение, така че съдебният контрол не се свежда до преценка на абстрактната правдоподобност на посочените основания, а обхваща и въпроса дали тези основания са достатъчно точно и конкретно обосновани.

Като разглежда писмото на главния прокурор на Украйна до върховния представител на Европейския съюз по въпросите на външните работи и общата политика на сигурност, на което се позовава Съветът в подкрепа на включването на имената на жалбоподателите в спорния списък, Общият съд отбелязва, че макар да е изпратено от висш съдебен орган на трета страна, посоченото писмо съдържа само общи и неконкретизирани твърдения, свързващи имената на жалбоподателите, наред с тези на други бивши високопоставени държавни служители, с разследвания, в които по същество е било установено присвояване на публични средства. Писмото не е уточнявало деянията, които украинските власти проверявали със своите разследвания, и още по-малко личната, макар и предполагаема, отговорност

97| Дело C-598/16 P, ***Yanukovych/Съвет***.

98| Дело C-599/16 P, ***Yanukovych/Съвет***.

на жалбоподателите за тях. От това следва според Общия съд, че разглежданото писмо не може да представлява достатъчно солидна фактическа база за включването на жалбоподателите в спорния списък с мотива, че е установено, че те са отговорни за присвояването на държавни средства. Ето защо Общият съд отменя обжалваните актове, в частите им, отнасящи се до жалбоподателите.

На второ място, във връзка със запазването на имената на жалбоподателите в списъка, Общият съд приема, първо, че общият критерий за включване спрямо „лицата, за които е установено, че са отговорни за присвояване на финансови средства на украинската държава" трябва да се тълкува в смисъл, че се отнася не абстрактно до всеки акт на присвояване на публични финансови средства, а по-скоро до деянията по присвояване на публични финансови средства или активи, които предвид размера или вида на присвоените средства или активи или предвид контекста на извършването им са най-малкото годни да накърнят институционалните и правните основи на Украйна. Второ, Общият съд счита, че запазването на имената на жалбоподателите в спорния списък позволява да се улесни — в случай че обвиненията, по които се водят съдебните производства, се окажат основателни — наказването по съдебен ред на твърдените корупционни престъпления, извършени от членове на бившия режим, което пък осигурява подкрепа за правовата държава в Украйна. Ето защо Общият съд отхвърля жалбите, в частите им, в които се иска да се отмени запазването на имената на жалбоподателите в спорния списък.

СИРИЙСКА АРАБСКА РЕПУБЛИКА

По делото, по което е постановил решение от 26 октомври 2016 г., ***Hamcho и Hamcho International/ Съвет*** (T-153/15, EU:T:2016:630), Общият съд се е произнесъл по жалбата, подадена от сирийски бизнесмен и от притежаваното от него холдингово дружество, относно ограничителните мерки, приети срещу тях въз основа на правната уредба за въвеждане на ограничителни мерки срещу някои лица и образувания, отговорни за тежките репресии спрямо гражданското население в Сирия[99]. Жалбоподателите упрекват Съвета по специално че документите, а именно статиите в пресата, представени в подкрепа на повторното включване на имената им в обжалваните актове, са неясни, абстрактни и лишени от доказателствена сила, тъй като според жалбоподателите в тези документи не е посочен първоизточникът на съдържащата се в тях информация. От друга страна, те повдигат оплакване за грешка в преценката на основателността на това повторно включване.

На първо място, що се отнася до липсата на идентификация на първоизточниците на информацията, която се съдържа в представените от Съвета статии в пресата, Общият съд припомня, че подобно на Съда дейността на Общия съд е подчинена на принципа на свободната преценка на доказателствата, както и че единственият критерий за преценката на стойността на представените доказателства е тяхната достоверност. Освен това, за да се прецени доказателствената сила на документ, следва да се провери правдоподобността на съдържащата се в него информация, както и да се вземат предвид по-специално произходът на документа, обстоятелствата по неговото издаване и неговият адресат и да се постави въпросът дали предвид съдържанието му той изглежда логичен и правдоподобен. В това отношение Общият съд посочва, че доказателствата, произтичащи от различни цифрови информационни източници и академични изследвания с различно географско местоположение, публикувани на различни дати и носещи различна информация, може да се считат за надеждни дори

99| Вж. по-специално Регламент (ЕС) № 36/2012 на Съвета от 18 януари 2012 г. относно ограничителни мерки с оглед на положението в Сирия и за отмяна на Регламент (ЕС) № 442/2011 (ОВ L 16, 2012 г., стр. 1), Регламент за изпълнение (ЕС) № 2015/108 на Съвета от 26 януари 2015 година за прилагане на Регламент (ЕС) № 36/2012 (ОВ L 20, 2015 г., стр. 2), Решение 2013/255/ОВППС на Съвета от 31 май 2013 г. относно ограничителни мерки срещу Сирия (ОВ L 147, 2013 г., стр. 14), Решение за изпълнение (ОВППС) 2015/117 на Съвета от 26 януари 2015 година за прилагане на Решение 2013/255 (ОВ L 20, 2015 г., стр. 85).

и да не указват изрично първоизточника на тази информация. Всъщност военното положение в Сирия на практика затруднява и дори прави невъзможно събирането на свидетелски показания от лица, които приемат да оповестят самоличността си. Свързаните с това трудности при разследването и опасността, на която се излагат тези, които дават сведения, са пречка да се направи точна идентификация на източниците за поведението на лица, подкрепящи режима.

На второ място, като припомня практиката на Съда, съгласно която предвид положението в Сирия Съветът е изпълнил задължението си, свързано с тежестта на доказване, ако представи пред съда на Съюза съвкупност от достатъчно конкретни, точни и съгласувани улики, които дават възможност да се установи наличието на достатъчна връзка между лице, на което е наложена мярка за замразяване на финансови средства, и режима, срещу който се води борба[100], Общият съд приема, че мотивите, подкрепящи повторното включване на името на жалбоподателите в обжалваните актове, са надлежно подкрепени с доказателства. Всъщност според Общия съд, длъжността на жалбоподателя в стопански съвети, като двустранните стопански съвети на Сирия за Китай, целящи насърчаването на сирийската икономика и развитието на нейните предприятия и търговска и инвестиционна дейност, може да се обясни само с известна близост с режима и представлява неоспорен факт, който свидетелства за известна връзка между жалбоподателя и режима на Bachar el-Assad. Тази връзка се потвърждава от назначаването му през декември 2014 г. на поста главен секретар на търговската камара на Дамаск (Сирия) от министъра на икономиката на Сирийската арабска република.

БОРБА СРЕЩУ ТЕРОРИЗМА

В решение от 13 декември 2016 г., ***Al-Ghabra/Комисия*** (T-248/13, EU:T:2016:721), Общият съд прилага принципите, изведени от Съда в решение ***Комисия и др./Kadi*** (наричано по-нататък „решение Kadi II“)[101] относно контрола за законосъобразност на решение за замразяване на финансови средства на лице, за което е установено, че е свързано с мрежата на Ал Кайда. Общият съд е сезиран с жалба за отмяна по-специално на Регламент (ЕО) № 14/2007[102] в частта му, в която името на жалбоподателя е включено в списъка, съдържащ се в приложение I към Регламент (ЕО) № 881/2002[103]. Жалбоподателят твърди, че обжалваното решение е опорочено от незаконосъобразност, по-специално поради нарушение на принципа на разумен срок.

В това отношение Общият съд припомня най-напред, че въпросът дали е „разумен“ срокът, в който институцията е приела съответния акт, трябва да се преценява в зависимост от всички обстоятелства, присъщи на всяко дело, и по-специално от значимостта на спора за заинтересованото лице, от сложността на делото и от поведението на съответните страни. Той отбелязва, че в случая особените обстоятелства, които посочва Комисията, отчасти обясняват относително голямата продължителност на производствата за преразглеждане на решенията за включване на имената на съответните лица

100 | Решение от 21 април 2015 г., ***Anbouba/Съвет*** (C-630/13, EU:C:2015:247, т. 53).

101 | Решение от 18 юли 2013 г., C-584/10 P, C-593/10 P и C-595/10 P, EU:C:2013:518.

102 | Регламент (ЕО) № 14/2007 на Комисията от 10 януари 2007 година за изменение за 74-ти път на Регламент (ЕО) № 881/2002 на Съвета за налагане на някои специфични ограничителни мерки, насочени срещу определени физически лица и образувания, свързани с Осама бен Ладен, мрежата на Ал Кайда и талибаните, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 467/2001 на Съвета (ОВ L 6, 2007г., стр. 6).

103 | Регламент (ЕО) № 881/2002 на Съвета от 27 май 2002 година за налагане на някои специфични ограничителни мерки, насочени срещу определени физически лица и образувания, свързани с Осама бен Ладен, мрежата на Ал Кайда и талибаните, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 467/2001 на Съвета за забрана на износа на някои стоки и услуги за Афганистан, за засилване на забраната на полети и удължаване на замразяването на средства и други финансови ресурси по отношение на талибаните в Афганистан (ОВ L 139, 2002 г., стр. 9; Специално издание на български език 2007 г., глава 18, том 1, стр. 189).

в спорния списък, проведени след постановяването на решение ***Kadi и Al Barakaat International Foundation/Съвет и Комисия***[104]. Независимо от това в случая срокът от повече от четири години, изтекъл между датата на молбата за преразглеждане и датата, на която е прието обжалваното решение, превишава значително времетраенето, което би могло да се счита за „нормално" за успешното приключване на такова производство за преразглеждане, дори като се вземат предвид всички посочени особени обстоятелства. Въпреки че при тези обстоятелства следва да се установи нарушение на принципа на разумен срок, това нарушение е основание за отмяна на решение, прието след провеждане на административно производство, само ако води и до нарушаване на правото на защита на заинтересованото лице. В случая обаче не е доказано, нито дори сериозно се твърди, че възможността на жалбоподателя да се защити ефективно е била реално засегната поради прекомерната продължителност на производството за преразглеждане. Ето защо последният не може да се позовава на това закъснение, за да постигне като резултат отмяната на обжалваното решение.

По-нататък Общият съд отбелязва, че в точки 114 и 115 от решение Kadi II Съдът е уточнил, че за да изпълни задължението си за грижлив и безпристрастен преглед на обосноваността на изложените мотиви, Комисията трябва да прецени именно с оглед на съдържанието на направените от заинтересованото лице възражения необходимостта да поиска съдействие от Комитета по санкциите, за да получи допълнителни данни или доказателства. В случая обаче Комисията не може да бъде обвинявана само на това основание, че в хода на административното производство, приключило с приемането на обжалваното решение, не е получила от Комитета по санкциите или от посочилата лицето държава данни или доказателства в подкрепа на твърденията срещу жалбоподателя и че поради това е осъществила един „напълно формален и изкуствен" контрол на обосноваността на изложените мотиви с оглед на направените от заинтересованото лице възражения относно изложението на мотивите на посочения комитет.

От друга страна, Общият съд посочва, че „юридическият тест", който трябва да се приложи в административната фаза на преразглеждането на решенията за включване в спорния списък, се различава от този, който е приложим във фазата на съдебния контрол. Така, макар тежестта на доказване да е безспорно за Комисията, доказателствата не трябва да бъдат събирани от нея във фазата на производството за преразглеждане, а едва в последващата фаза на производството за съдебен контрол на решението ѝ за запазване в списъка след преразглеждане. Ето защо въпросът за необходимата степен на доказване се поставя само на тази последна фаза. В това отношение Общият съд трябва само да се увери, че обжалваното решение „почива на достатъчно солидна фактическа база", като провери дали доказателства „подкрепят" твърдените в изложението на мотивите факти, а след това и дали те са реално „доказани". При това положение евентуална грешка при прилагане на правото, допусната от Комисията при определяне на необходимата степен на доказване или при прилагането ѝ, не може сама по себе си да обоснове отмяната на обжалваното решение, ако то отговаря на условията за доказване. Във всеки случай Комисията не е допуснала грешка, като е приела, че включването на името на лице в спорния списък и оттук последващото замразяване на средствата му трябва да са подкрепени „с основателни причини или с разумно основание да се подозира или да се мисли, че тези финансови ресурси или друго имущество биха могли да послужат за финансиране на терористичните дейности". Накрая, Общият съд отбелязва, че макар да е вярно, че към датата на приемането на обжалваното решение не са били представени никакви данни или доказателства, които да подкрепят приетите в него мотиви срещу жалбоподателя, вземането предвид на новите данни и доказателства, представени в приложение към защитата, за нуждите на контрола за законосъобразност, който Общият съд трябва да упражни, е в съответствие с принципите, изложени от

104|Решение от 3 септември 2008 г., C-402/05 P и C-415/05 P, EU:C:2008:461.

Съда в решение Kadi II. Всъщност следва да се разграничат, от една страна, процесуалното изискване за достатъчно специфично изложение на мотивите и неговото съобщаване на заинтересованото лице в хода на административното производство, и от друга страна, проверката, която трябва да направи съдът на Съюза, дали изложението на мотивите почива на солидна фактическа основа, след като поиска евентуално от компетентния орган да представи данни или доказателства, които са от значение за целите на такава проверка. Предназначението на новите данни, представени в приложение към защитата, е именно да послужат за тази цел.

VII. РЕГИСТРАЦИЯ НА ХИМИКАЛИ

Съдебната практика през 2016 г. даде възможност на Общия съд да се произнесе, по-специално с две решения, постановени в един и същи ден, по дължимата такса за регистрацията на вещества към Европейска агенция по химикали (ECHA), и по-конкретно по компетентността на ECHA да намали размера на посочената такса за микро-, малки и средни предприятия.

На първо място, по делото, по което е постановено решение от 15 септември 2016 г., ***La Ferla/Комисия и ECHA*** (T-392/13, EU:T:2016:478), жалбоподателят поддържа по-специално че ECHA не разполага с необходимата компетентност, за да подлага на оценка размера на предприятията декларатори при определянето на приложимата такса. В това отношение Общият съд подчертава, че една от целите на Регламент (ЕО) № 1907/2006[105] е ECHA да гарантира ефективно управление на техническите, научните и административните аспекти на посочения регламент и да играе определяща роля при прилагането му, по-специално посредством предоставянето на висок регулаторен капацитет. Освен това Регламент (ЕО) № 340/2008[106] предвижда по-конкретно че ECHA може да изисква по всяко време доказателства, че условията за намаление на такси или плащания или за освобождаване от такса са изпълнени. От това Общият съд заключава, че ECHA разполага с необходимата компетентност, за да провери дали са изпълнени предпоставките, за да може предприятие декларатор да ползва намаление на плащанията или таксите или да бъде освободено от такса.

От друга страна, жалбоподателят изтъква превишаване или превратно упражняване на власт от ECHA, тъй като по същество тя е трябвало само да приложи съдържащото се в член 2 от приложението към Препоръка 2003/361/ЕО[107] определение на видовете предприятия. По този въпрос Общият съд отбелязва, че както Регламент № 1907/2006, така и Регламент № 340/2008 препращат изрично към Препоръка 2003/361 с оглед на определянето по-конкретно на съдържанието на понятието за малки и средни предприятия (МСП), като целта на тази препоръка е да се гарантира спазването на едно и също определение за МСП на равнището на Съюза в рамките на политиките на Съюза. По принцип обаче не може да се изключи възможността разпоредбите на дадена препоръка да бъдат приложими посредством изрично препращане от регламент към нейните разпоредби, при условие че са спазени общите принципи на правото, и в частност принципът на правната сигурност. Освен това Общият

105 | Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 година относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), за създаване на Европейска агенция по химикали, за изменение на Директива 1999/45/ЕО и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 793/93 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1488/94 на Комисията, както и на Директива 76/769/ЕИО на Съвета и директиви 91/155/ЕИО, 93/67/ЕИО, 93/105/ЕО и 2000/21/ЕО на Комисията (ОВ L 396, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 60, стр. 3).

106 | Регламент (ЕО) № 340/2008 на Комисията от 16 април 2008 г. относно таксите и плащанията, дължими на Европейската агенция по химикалите в съответствие с Регламент № 1907/2006 (ОВ L 107, 2008 г., стр. 6).

107 | Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 2003 г., стр. 36).

съд приема, че нищо не дава основание да се приеме, че при липсата на указание в този смисъл посоченото препращане се отнася само до една част от определението за МСП, което се съдържа в Препоръка 2003/361, като се изключват определени критерии, посочени в приложението към посочената препоръка. От това той заключава, че нито едно обстоятелство не дава основание да се приеме, че като е решила да прилага всички съдържащи се в приложението към Препоръка 2003/361 критерии, ECHA е допуснала превишаване на власт или дори превратното ѝ упражняване.

На второ място, в решение от 15 септември 2016 г., ***K Chimica/ECHA*** (T-675/13, EU:T:2016:480) Общият съд се произнася по критериите за изчисляване от ECHA на размера на предприятие с оглед на определянето на размера на дължимата такса.

В това отношение, след като припомня, че Регламенти № 1907/2006 и № 340/2008 препращат към Препоръка 2003/361, за да дефинират МСП, Общият съд отбелязва най-напред, че по отношение на самостоятелните предприятия, а именно тези, които не са квалифицирани като „предприятия партньори“ или като „свързани предприятия“ по смисъла на член 3, параграфи 2 и 3 от приложението към Препоръка 2003/361, данните, включително числеността на персонала, се определят изключително въз основа на отчетите на тези самостоятелни предприятия, съгласно член 6, параграф 1 от посоченото приложение.

По-нататък той посочва, че съгласно член 6, параграф 2, първа алинея от приложението към Препоръка 2003/361, по отношение на предприятие, което има предприятия партньори или свързани предприятия, данните, включително числеността на персонала, се определят въз основа на отчетите и другите данни за него или, когато съществуват такива, въз основа на консолидираните му отчети или консолидираните отчети, в които то е включено в резултат на консолидиране. Съгласно член 6, параграф 2, втора и трета алинея от приложението към Препоръка 2003/361 към тези данни следва да се добавят, от една страна, данните на предприятията — партньори на въпросното предприятие (намиращи се в пряка възходяща или низходяща връзка с него), пропорционално на участието в капитала или в броя на гласовете, като се избира по-големият от тези два процента, и от друга страна, 100 % от данните на предприятията, които са пряко или непряко свързани с въпросното предприятие, ако данните от техните отчети вече не са включени чрез консолидиране.

Накрая Общият съд уточнява, че за прилагането на член 6, параграф 2 от приложението към Препоръка 2003/361, данните на предприятия — партньори на въпросното предприятие, се извличат от техните отчети, от консолидираните отчети, ако такива съществуват, и от други данни, към които се добавят 100 % от данните на предприятията, които са свързани с тези предприятия партньори, освен ако техните данни вече са включени чрез консолидиране, в съответствие с член 6, параграф 3, първа алинея от приложението към Препоръка 2003/361. Що се отнася до данните на предприятията, свързани с въпросното предприятие, те се извличат от техните отчети, от консолидираните отчети, ако такива съществуват, или други техни данни. Към тях се добавят пропорционално данните на всички възможни предприятия — партньори на свързаното предприятие, намиращи се в пряка възходяща или низходяща връзка с него, ако вече не са включени в консолидираните отчети с процент, който е най-малко съответстващ на процента на участието в капитала или в броя на гласовете, като се избере по-големият от тези два процента, в съответствие с член 6, параграф 3, втора алинея от приложението към Препоръка 2003/361.

VIII. ДЪМПИНГ

По делото, по което е постановил решение от 9 юни 2016 г., ***Growth Energy u Renewable Fuels Association/ Съвет*** (T-276/13, обжалвано[108] EU:T:2016:340), Общият съд е сезиран с искане за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) № 157/2013[109], доколкото се отнася до сдруженията жалбоподатели и техните членове. Общият съд се е произнесъл по-специално по въпроса дали в качеството си на сдружения, представляващи интересите на американските производители на биоетанол, жалбоподателите имат право да подадат жалба по разглежданото дело.

В това отношение Общият съд припомня, че когато регламент за налагане на антидъмпингово мито въвежда различни мита за поредица от дружества, дружеството е процесуално легитимирано да обжалва само разпоредбите, с които му се налага специално антидъмпингово мито и с които се определя размерът на същото, но не и онези, с които се налагат антидъмпингови мита на други дружества, така че жалбата на това дружество е допустима само доколкото има за предмет отмяната на тези разпоредби от регламента, които засягат изключително него. Впрочем последиците от отмяната могат да възникнат единствено спрямо членовете на сдружението, чиито жалби биха били допустими. Всъщност в противен случай професионалното сдружение би могло да изтъкне процесуалната легитимация на някои свои членове, за да поиска отмяна на регламента в полза на всичките си членове, включително онези, които в лично качество не отговарят на условията по член 263, четвърта алинея ДФЕС. Следователно в случая жалбоподателите могат да искат отмяна на обжалвания регламент в полза на членовете си само доколкото той засяга онези от тях, които сами са легитимирани да подадат жалба за отмяната му в съответствие с член 263, четвърта алинея ДФЕС.

Освен това, като разглежда процесуалната легитимация на жалбоподателите в лично качество, Общият съд приема, че макар обстоятелството, че жалбоподателите са били страни в антидъмпинговата процедура, да е без значение за констатацията, че налагането на антидъмпингови мита за продуктите на техните членове не създава право в тяхна полза и задължение в тяхна тежест, в качеството на заинтересувани страни в производството на жалбоподателите следва да се признае процесуална легитимация, тъй като са пряко и лично засегнати. Допустимо е обаче само позоваването от тяхна страна на твърдението по жалбата, насочено към защитата на процесуалните им права.

Освен това Общият съд уточнява, че след като жалбоподателите оспорват от името на четирите производители в представителната извадка основателността на самото решение за налагане на антидъмпингово мито, те трябва да докажат, че същите имат особено положение по смисъла на решение от 15 юли 1963 г., ***Plaumann/Комисия*** (C-25/62). Той констатира, че дори да се допусне, че става дума за производителите на продукт, по отношение на който се начислява антидъмпингово мито, които обаче нямат никакво участие в неговия износ, това би било така със сигурност, в случай че, първо, биха могли да докажат, че са били идентифицирани в актовете на Комисията или на Съвета или засегнати от подготвителните разследвания, и второ, положението им на пазара би било засегнато в съществена степен от антидъмпинговото мито, което е предмет на обжалвания регламент. Впрочем, доколкото четиримата производители в представителната извадка са били засегнати от подготвителните разследвания, тъй като са участвали интензивно в тях и в съществена степен са се оказали засегнати от антидъмпинговото мито, предмет на обжалвания регламент, Общият съд приема, че те са лично засегнати от този регламент.

108 | Дело C-465/16 P, ***Съвет/Growth Energy*** и ***Renewable Fuels Association***.

109 | Регламент за изпълнение (ЕС) № 157/2013 на Съвета от 18 февруари 2013 година за налагане на окончателно антидъмпингово мито върху вноса на биоетанол с произход от Съединените американски щати (ОВ L 49, 2013 г., стр. 10).

От друга страна, Общият съд отбелязва, че от самото приемане на Регламент (ЕС) № 765/2012[110] за изменение на основния регламент в областта на защита срещу дъмпингов внос от трети страни[111] следва, че според законодателя на Съюза с член 9, параграф 5 от посочения основен регламент Съюзът е имал намерение да изпълни конкретно задължение, поето в рамките на Световната търговска организация (СТО), съдържащо се в случая в членове 6.10 и 9.2 от Антидъмпинговото споразумение на СТО[112]. От това следва, че член 9, параграф 5 от същия основен регламент в първоначалната му редакция трябва да се тълкува в съответствие с тези разпоредби от посоченото антидъмпингово споразумение на СТО. Така всеки износител или производител, който е включен в представителната извадка на доставчиците на дъмпинговия продукт и който следователно е съдействал на институциите през цялото време на провеждането на разследването, отговаря на условията да бъде считан за „доставчик" по смисъла на член 9, параграф 5 от този регламент. В този контекст Общият съд припомня, че целта на изготвяне на представителна извадка на производители износители е възможно най-точно в рамките на ограничено разследване да се установи ценовият натиск върху промишлеността на Съюза. Поради това Комисията има право във всеки момент да промени състава на представителната извадка в съответствие с нуждите на разследването. Накрая, Общият съд посочва, че доколкото институциите са приложили представителната извадка, както в случая, по принцип изключение от определянето на индивидуални дъмпингови маржове и налагането на индивидуални антидъмпингови мита е възможно само за предприятията, които не са част от представителна извадка и нямат на друго основание право на свое индивидуално антидъмпингово мито. По-специално член 9, параграф 5 от основния регламент не допуска никакво изключение от задължението за налагане на индивидуално антидъмпингово мито на включен в представителната извадка производител, който е съдействал на разследването, когато институциите считат, че не са в състояние по отношение на него да установят индивидуална експортна цена.

IX. НАДЗОР НА ФИНАНСОВИЯ СЕКТОР

В определение от 24 юни 2016 г., ***Onix Asigurări/ЕОЗППО*** (T-590/15, EU:T:2016:374), Общият съд внася уточнения по механизма, предвиден в член 17 от Регламент (ЕС) № 1094/2010113, който позволява на Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (ЕОЗППО) да разглежда случаите на нарушение на правото на Съюза чрез националните органи в тяхната надзорна практика. Ищецът е поискал по-специално отмяна на решение, с което ЕОЗППО е отказал да разгледа искане за започване на разследване по член 17 от този регламент.

Първо, Общият съд подчертава, че от член 17 от Регламент № 1094/2010 е видно, че ЕОЗППО разполага с оперативна самостоятелност в областта на разследванията, както когато е сезиран с искане от едно от образуванията, изрично посочени в член 17, параграф 2 от Регламент № 1094/2010, така и когато действа по собствена инициатива. От това следва, че ЕОЗППО изобщо не е длъжен да предприеме

110 | Регламент (ЕС) № 765/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2012 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1225/2009 на Съвета за защита срещу дъмпингов внос от страни, които не са членки на Европейската общност (ОВ L 237, 2012 г., стр. 1).

111 | Регламент (ЕО) № 1225/2009 на Съвета от 30 ноември 2009 година за защита срещу дъмпингов внос от страни, които не са членки на Европейската общност (ОВ L 343, 2009 г., стр. 51).

112 | Споразумение за прилагането на член VI на Общото споразумение по митата и търговията от 1994 г. (ГАТТ) (ОВ L 336, 1994 г., стр. 103; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 10, стр. 112).

113 | Регламент (ЕС) № 1094/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/79/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 2010 г., стр. 48).

действия в приложение на член 17 от Регламент № 1094/2010. Освен това този прочит съответства на целите и задачите на ЕОЗППО, както и на структурата на механизма, установен в член 17 от Регламент № 1094/2010. Всъщност съгласно член 1, параграф 6 от този регламент ЕОЗППО има за цел да защитава обществените интереси, като допринася за краткосрочната, средносрочната и дългосрочната стабилност и ефективност на финансовата система, в интерес на икономиката на Съюза и на неговите граждани и стопански субекти. Освен това от съображение 26 от посочения регламент е видно, че установеният с член 17 от същия регламент механизъм няма за цел да предоставя защита или индивидуално обезщетяване в спорове между физическо или юридическо лице и компетентен орган на национално равнище.

Второ, Общият съд отбелязва, че предявяването на искане като формулираното в случая от ищеца не създава никакво особено правно отношение между него и ЕОЗППО и не може да задължи последния да проведе разследване на основание на член 17, параграф 2 от Регламент № 1094/2010. При тези обстоятелства решението за отказ в случая не поражда задължителни правни последици. По-специално ищецът не може да изисква от ЕОЗППО да започне разследване на основание на член 17, параграф 2 от Регламент № 1094/2010, тъй като отказът на последния да започне служебно такава процедура не може да засегне интересите му, така че да промени съществено правното му положение. Следователно посоченото решение не може да се квалифицира като обжалваем акт.

X. ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ НА ИНСТИТУЦИИТЕ НА СЪЮЗА

На първо място, в решение от 27 април 2016 г., ***Österreichische Post/Комисия*** (T-463/14, EU:T:2016:243), Общият съд се е произнесъл по жалба за отмяна, подадена от австрийския доставчик на универсална пощенска услуга срещу решение на Комисията114 за прилагане на член 30 от Директива 2004/17/ЕО115, което изключва „пряко изложените на конкуренция“ дейности от приложното поле на европейските правила относно процедурите за възлагане на обществени поръчки от възложители, извършващи дейност във водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги.

В това отношение Общият съд приема, че Комисията не е допуснала грешка, като е счела, че критериите и методиката, използвани за оценка на прякото излагане на конкуренция по член 30 от Директива 2004/17, не са непременно идентични на използваните за извършване на оценката по членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС или по Регламент (ЕО) № 139/2004[116]. Несъмнено член 30, параграф 2 от Директива 2004/17 предвижда, че въпросът дали дадена дейност е пряко изложена на конкуренция, се решава въз основа на критериите, които са в съответствие с разпоредбите на Договора за функционирането на ЕС относно конкуренцията. В текста на посочената разпоредба обаче няма изискване тези критерии да бъдат точно критериите от разпоредбите на Съюза относно конкуренцията. Освен това

114 | Решение за изпълнение 2014/184/ЕС на Комисията от 2 април 2014 г. за освобождаване на някои услуги от сектора на пощенските услуги в Австрия от прилагането на Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно координиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки от възложители, извършващи дейност във водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги (ОВ L 101, 2014 г., стр. 4).

115 | Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 година относно координиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки от възложители, извършващи дейност във водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги (ОВ L 134, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 8, стр. 3).

116 | Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета от 20 януари 2004 година относно контрола върху концентрациите между предприятия (регламент за сливанията на ЕО) (ОВ L 24, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 201).

от съображения 2 и 40 от Директива 2004/17 е видно, че при разглеждането на искане, направено на основание на член 30 от същата директива, Комисията не е длъжна да прилага критериите и методите, предвидени в Договора за функционирането на ЕС в областта на конкуренцията, без да се отклонява от тях. Накрая, що се отнася до Известието относно определянето на съответния пазар[117] и документа на Комисията, озаглавен „Добри практики относно представянето на икономически доказателства и събиране на данни по делата за прилагане на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС и по делата за концентрация“, на които се позовава жалбоподателят, Общият съд установява, че тези документи се отнасят изключително до правото на конкуренцията на Съюза. От тези документи изобщо не следва, че Комисията е длъжна да прилага посочените в тях критерии и методики в производство във връзка с правото в областта на обществените поръчки.

На второ място, в решение от 27 април 2016 г., ***European Dynamics Luxembourg и др./EUIPO*** (T-556/11, обжалвано[118], EU:T:2016:248), Общият съд се е произнесъл по понятието за конфликт на интереси[119]. Той припомня, че наличието на структурни връзки между две дружества, едното от които е участвало в изготвянето на спецификацията, а другото участва в разглежданата процедура за възлагане на обществена поръчка, по принцип може да доведе до подобен конфликт на интереси. За разлика от това, опасността е по-малка, когато, както е в случая, дружеството или дружествата, което или които отговаря(т) за подготвянето на спецификацията, не са сами по себе си част от консорциума оферент, а са само членове на същата група предприятия, към които принадлежи и дружеството, което е член на посочения консорциум. В това отношение самото установяване на отношения на контрол между дружеството майка и различните му дъщерни дружества не е достатъчно, за да може възлагащият орган да изключи автоматично едно от тези дружества от процедурата за възлагане на обществена поръчка, без да провери дали тези отношения на контрол са оказали конкретно влияние върху поведението на дружеството в рамките на тази процедура. Наличието на конфликт на интереси обаче трябва да накара възлагащия орган да изключи съответния оферент, когато изключването представлява единствената възможна мярка, за да се избегне нарушаване на принципите на равно третиране и на прозрачност, които следва да се спазват във всяка процедура за възлагане на обществена поръчка, т.е. когато не съществува по-малко ограничителна мярка, за да се осигури спазването на тези принципи.

XI. ДОСТЪП ДО ДОКУМЕНТИТЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ

През 2016 г. Общият съд постанови няколко важни решения в областта на достъпа до документи. Тази съдебна практика му даде възможност по-специално да внесе нови уточнения относно заявленията за достъп до вече оповестени документи и относно изключенията, изведени от защитата на процеса на вземане на решения, правните становища и съдебните производства.

117 | Известие на Комисията относно определянето на съответния пазар за целите на общностното конкурентно право (ОВ C 372, 1997 г., стр. 5; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 3, стр. 60).

118 | Дело C-376/16 P, ***EUIPO/European Dynamics Luxembourg и др.*** и определение от 24 ноември 2016 г., ***European Dynamics Luxembourg и др./EUIPO***, C-379/16 P, непубликувано, EU:C:2016:905.

119 | Вж. по-нататък и изложението в раздела „XII. Спорове за обезщетения — Загуба на възможност“.

ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ДОСТЪП ДО ВЕЧЕ ОПОВЕСТЕНИ ДОКУМЕНТИ

По делото, по което постановил решение от 26 април 2016 г., ***Strack/Комисия*** (T-221/08, EU:T:2016:242), Общият съд се е произнесъл по законосъобразността на отказа на Комисията да даде достъп на жалбоподателя до поредица от документи относно разследване на Европейската служба за борба с измамите (OLAF)[120]. Жалбоподателят оспорва по-специално отказа по заявлението му за достъп до някои документи, които вече са му били представени в тяхната цялост и върху които е отбелязано съкращението „PD" (précédemment divulgués, вече оповестени), на основание, различно от Регламент (ЕО) № 1049/2001[121]. Посоченият отказ е мотивиран с факта, че заинтересованото лице вече разполага с тези документи.

В това отношение Общият съд отбелязва, че документите, оповестени съгласно Регламент № 1049/2001, стават част от публичното пространство. Така отказът въз основа на този регламент да се предостави достъп на жалбоподателя до документите, върху които е отбелязано съкращението „PD", евентуално е пречка посочените документи да се считат за публични, каквато е именно преследваната от жалбоподателя цел и което отговаря на целта на Регламент № 1049/2001. При това положение обстоятелството, че посочените в неговото заявление документи вече са се намирали у заявителя и че следователно целта на това заявление не е била да му даде възможност да се запознае с тяхното съдържание, а по-скоро да ги оповести на трети лица, е без значение. От това Общият съд заключава, че институцията не може да се обоснове само с обстоятелството, че заявителят вече разполага или би следвало да разполага с исканите документи, но на друго основание, за да откаже да разгледа заявлението за достъп до същите тези документи въз основа на Регламент № 1049/2001.

ИЗКЛЮЧЕНИЕ, СВЪРЗАНО СЪС ЗАЩИТАТА НА ПРОЦЕСА НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ

Освен това решение от 26 април 2016 г., ***Strack/Комисия*** (T-221/08, EU:T:2016:242), даде повод на Общия съд да уточни обхвата на изключението, свързано със защитата на процеса на вземане на решения, предвидено в член 4, параграф 3, втора алинея от Регламент № 1049/2001 относно достъпа до документи по разследване на OLAF[122].

Общият съд посочва, че публичният достъп до документи по разследване на OLAF би могъл да засегне много сериозно способността на Комисията, и по-специално на OLAF, да изпълни мисията си за борба с измамите в обществен интерес. Оповестяването на съответните документи би нанесло значителни вреди на процеса по вземане на решения на Комисията и на OLAF, тъй като то би засегнало сериозно пълната независимост на бъдещите разследвания на OLAF и техните цели, разкривайки стратегията и методите на работа на OLAF и намалявайки възможността на последната служба да получи от сътрудниците си независими мнения и да се консултира със службите на Комисията по много чувствителни теми. То също би могло да възпре частноправните субекти да изпращат информация за евентуални измами и вследствие на това би лишило OLAF и Комисията от

120 | Вж. по-нататък и изложението, посветено на това решение в раздела „Изключение, свързано със защитата на процеса на вземане на решения".

121 | Регламент (ЕО) № 1049/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2001 година относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията (ОВ L 145, 2001 г. стр. 43; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 3, стр. 76).

122 | Вж. по-горе и изложението, посветено на това решение в раздела „Заявление за достъп до вече оповестени документи".

полезни сведения за започване на разследвания, насочени към запазване на финансовите интереси на Съюза. Това заключение се налага в още по-голяма степен предвид обстоятелството, че когато въпросните документи попадат в определена област от правото на Съюза, какъвто е конкретният случай, изключенията от правото на достъп до документите, които се съдържат по-специално в член 4 от Регламент № 1049/2001, не биха могли да се тълкуват, без да се държи сметка за специфичните правила, уреждащи достъпа до тези документи, а именно предвидените в Решение 1999/352/CE[123] и в Регламент (ЕО) № 1073/1999[124].

Според Общия съд особената поверителност, от която се ползват посочените документи, свързани с разследването, е обоснована не само поради обстоятелството че в рамките на подобно разследване OLAF научава чувствителни търговски тайни и получава много чувствителна информация за лица, чието разкриване би могло да засегне значително тяхното добро име, но и поради обстоятелството че достъпът до документите, свързани с вътрешно разследване на OLAF, дори и след приключване на въпросното производство, би могло да засегне сериозно работата на този орган, да разкрие методологията и стратегията на разследване на OLAF, да се отрази отрицателно върху готовността на участващите в производството лица да сътрудничат за в бъдеще и следователно да засегне правилното провеждане на въпросните производства и постигането на преследваните цели. При тези обстоятелства за целите на прилагането на предвидените в член 4, параграфи 2 и 3 от Регламент № 1049/2001 изключения Комисията е имала основание без конкретно и индивидуално разглеждане на всеки от въпросните документи да приеме, че публичният достъп до тези документи въз основа на Регламент № 1049/2001 по принцип би засегнал закрилата на посочените в него интереси.

ИЗКЛЮЧЕНИЕ, СВЪРЗАНО СЪС ЗАЩИТАТА НА ПРАВНИТЕ СТАНОВИЩА

В решения от 15 септември 2016 г., ***Herbert Smith Freehills/Съвет*** (T-710/14, EU:T:2016:494), и от 15 септември 2016 г., ***Philip Morris/Комисия*** (T-796/14, EU:T:2016:483)[125], отнасящи се до искане за оповестяване на документи относно предварителните дискусии във връзка с приемането на Директива 2014/40/ЕС[126], Общият съд се е произнесъл по предвиденото в член 4, параграф 2, второ тире от Регламент № 1049/2001 изключение от правото на достъп до документи, изведено от защитата на правните становища.

По първото дело Общият съд се е произнесъл в частност по тълкуването на понятието „правно становище“. В това отношение Общият съд отбелязва, на първо място, че понятието „правно становище“ не е дефинирано в Регламент № 1049/2001. Това понятие е свързано със съдържанието на документ, а не с неговия автор или адресати. Както следва от буквалното тълкуване на понятието „правно становище“, става въпрос за съвет по правен въпрос, независимо от условията, при които е даден. С други думи, за прилагането на изключението относно защитата на правните становища е без

123 | Решение 1999/352/ЕО, ЕОВС, Евратом на Комисията от 28 април 1999 година за създаване на *Европейска служба за борба с измамите* (OLAF) (ОВ L 136, 1999 г., стр. 20).

124 | Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 година относно разследванията, провеждани от *Европейската служба за борба с измамите* (OLAF) (ОВ L 136, 1999 г., стр. 1).

125 | Вж. по-нататък и изложението, посветено на последното решение в раздела „Изключение, свързано със защитата на съдебните процедури“.

126 | Директива 2014/40/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно производството, представянето и продажбата на тютюневи и свързани с тях изделия и за отмяна на Директива 2001/37/ЕО (ОВ L 127, 2014 г., стр. 1).

значение дали документът, съдържащ такова становище, е бил изготвен в предварителен, напреднал или краен стадий на законодателната процедура. Също така без последици за тълкуването на понятието е дали изготвеното становище е официално или неофициално.

На второ място, Общият съд уточнява, че текстът на член 4, параграф 2, второ тире от Регламент № 1049/2001 не позволява да се направи извод, че той се отнася единствено до становището, предоставено или получено в рамките на дадена институция. Изключението относно правните становища трябва да се тълкува като целящо да защити интереса на определена институция да изисква правни становища и да получава открити, обективни и пълни становища. Въпреки че по принцип институциите се обръщат към собствените си правни служби, няма пречка да поискат външно становище. Такъв например е случаят, когато съответната институция поиска становище от адвокатска кантора. Следователно въпросът дали правният съвет произхожда от вътрешен или външен автор е без значение за възможността институцията да се позове на изключението относно защитата на становищата. Накрая, няма пречка и институцията, която се е позовала на изключението относно защитата на правните становища, да сподели това становище с „трето лице“. Фактът обаче, че такъв съдържащ правно становище документ, изготвен от институция, е бил изпратен на правните служби на други институции или на държава членка, не променя сам по себе си естеството на този документ. Ето защо от член 4, параграф 2, второ тире от Регламент № 1049/2001 не следва, че правното становище трябва да бъде изготвено от институцията единствено за вътрешна употреба. В случая Общият съд приема, че обменените правни виждания в тристранен съвет между правните служби на трите институции с цел постигане на компромис относно законодателен текст в рамките на обикновената законодателна процедура, предвидена в член 294 ДФЕС, могат да бъдат квалифицирани евентуално и като правни становища и поради това могат да попадат в обхвата на изключението относно тези становища. Всъщност правните служби действат въз основа на мандат и с цел постигане на съгласие. Ето защо те действат едновременно като преговарящи и като съветници по правни въпроси.

По второто дело Общият съд уточнява условията, при които институциите могат да откажат оповестяването на правно становище. В това отношение Общият съд припомня най-напред, че въпреки необходимостта съгласно решение ***Швеция и Turco/Съвет***[127] правните становища да бъдат по принцип оповестявани, това решение не изключва възможността за неоповестяване на правни становища в специфични случаи. Освен това Общият съд подчертава, че безспорно е вярно, че Съдът е отхвърлил довода, че оповестяването на правно становище може да накърни възможността на институцията да защитава впоследствие законосъобразността на законодателен акт пред съд, като довод с толкова общ характер, че не може да обоснове изключение от предвидената в Регламент № 1049/2001 прозрачност. Положението обаче е различно, когато, какъвто е конкретният случай, към момента на приемането на решението да се откаже оповестяването на специфично правно становище, което е дадено в контекста на законодателен процес, от една страна, производството по жалба за оспорване на валидността на съответния правен акт, предполагащо с голяма степен на вероятност отправянето на преюдициално запитване, е висящо пред юрисдикциите на държава членка, и от друга страна, пред съда на Съюза е подадена жалба от държава членка за оспорване на валидността на някои разпоредби от посочения акт, за които се твърди, че нарушават член 114 ДФЕС, принципа на пропорционалност и принципа на субсидиарност.

Поради това Общият съд приема, че доводът на Комисията за накърняване на възможността ѝ да защитава позицията си в съдебни производства и на принципа на равенство на процесуалните възможности не е лишен от основание. Всъщност от оповестените части от съответния документ

127 | Решение от 1 юли 2008 г., C-39/05 P и C-52/05 P, EU:C:2008:374.

е видно, че правната служба е била на мнение, че за някои политически решения, част от които заличени, съдържащи се в проекта на анализа за въздействието и свързани с тютюневите изделия, Съюзът няма компетентност да приема законодателство или че тези политически решения не са пропорционални с оглед на член 114 ДФЕС. Оповестяването на заличените части в този документ обаче би могло да компрометира защитата на правните становища, тоест защитата на интереса на институция да изисква правни становища и да получава открити, обективни и пълни становища, както и позицията на правната служба на Комисията в защитата ѝ относно валидността на Директива 2014/40 пред Съда на Европейския съюз, при условията на равнопоставеност с другите страни, доколкото то би разкрило позицията на правната ѝ служба по чувствителни и спорни въпроси, преди дори да е имала възможност да я изложи в съдебното производство, при положение че за другата страна не съществува подобно задължение. Накрая, според Общия съд, от обжалваното решение следва, че Комисията е изложила съответни мотиви за правото си на защита, обосноваващи подчиняването на обществения интерес, свързан с прозрачността на мотивите, които са в основата на изключението, на което тя се позовава, и е установила, че интересът на жалбоподателя да получи възможно най-широк достъп до документите не е обществен, а е съвсем очевидно частен интерес. В резултат на това не би могло да се приеме, че Комисията не е направила конкретен анализ или че не е изложила мотивите за решението си.

ИЗКЛЮЧЕНИЕ, СВЪРЗАНО СЪС ЗАЩИТАТА НА СЪДЕБНИТЕ ПРОЦЕДУРИ

Освен това решение от 15 септември 2016 г., ***Philip Morris/Комисия*** (T-796/14, EU:T:2016:483), даде възможност на Общия съд да разгледа и обхвата на изключението от правото на достъп до документи, свързано със защитата на съдебните процедури, предвидено също в член 4, параграф 2, второ тире от Регламент № 1049/2001[128].

Общият съд установява най-напред, че от решение ***Швеция и др./API и Комисия***[129] не следва, че документи, различни от писмените становища, ако има такива, са изключени от приложното поле на изключението относно защитата на съдебните процедури. Всъщност от тази съдебна практика следва, че принципът на равенство на процесуалните възможности и доброто управление на правосъдието са в основата на това изключение. Необходимостта да се осигури равенство на процесуалните възможности пред съда обаче оправдава защитата не само на документите, съставени за целите на конкретен съдебен спор, каквито са писмените становища, но също и на документите, оповестяването на които може да компрометира в рамките на конкретен правен спор въпросната равнопоставеност, която е следствие от самото понятие за справедлив процес. За да може да се приложи това изключение обаче, е необходимо исканите документи да разкриват позицията на институцията по спорните въпроси, повдигнати в посоченото съдебно производство. Според Общия съд тези съображения могат да се приложат и спрямо производствата пред национална юрисдикция, които са висящи към момента на приемането на решението за отказ за предоставяне на достъп до исканите документи, при условие че по тях възниква въпрос за тълкуване или за валидност на акт от правото на Съюза, така че с оглед на контекста на делото отправянето на преюдициално запитване изглежда съвсем реалистично. В тези два случая, макар посочените документи да не са били изготвени в рамките на конкретно съдебно производство, интегритетът на съответното съдебно производство и равенството на процесуалните възможности на страните биха могли да бъдат сериозно затруднени,

128 | Вж. по-горе и изложението, посветено на това решение в раздела „Изключение, свързано със защитата на правните становища“.

129 | Решение от 21 септември 2010 г., C-514/07 P, C-528/07 P и C-532/07 P, EU:C:2010:541.

ако някоя от страните се ползваше с привилегирован достъп до вътрешната информация на другата страна, тясно свързана с правните аспекти на висящ или бъдещ, но неизбежен съдебен спор. С оглед на тези обстоятелства Общият съд приема, че в случая Комисията правилно е счела, предвид историята на законодателния процес във връзка с приемането на Директива 2014/40, че отправянето на преюдициално запитване в близко бъдеще е било твърде вероятно и, поради това, че оповестяването на разглежданите документи би могло да накърни принципа на равните процесуални възможности в очакваното съдебно производство.

От друга страна, Общият съд отбелязва, че принципът на равенство на процесуалните възможности изисква институцията, която е изготвила обжалвания акт, да бъде в състояние да защити ефективно законосъобразността на действията си пред съда. Тази възможност обаче би била сериозно затруднена, ако въпросната институция бъде задължена да се защитава не само срещу основанията и доводите на жалбоподателя или, какъвто е конкретният случай — в рамките на бъдещото съдебно производство, но също и срещу позициите, изразени в рамките на институцията по законосъобразността на различните решения, предвиждани при подготовката на спорния акт. По-специално оповестяването на документите, съдържащи този тип позиции, може да задължи фактически съответната институция да се защитава срещу преценките на собствените си служители, които в крайна сметка не са били приети. Това обстоятелство може да наруши равновесието между страните в съдебното производство, доколкото жалбоподателят не би могъл да бъде задължен да оповести вътрешните си преценки от този тип. Ето защо публичното оповестяване на тези документи, докато е налице висящо съдебно производство относно тълкуването и валидността на разглеждания акт, би могло да компрометира защитната позиция на Комисията, както и принципа на равенство на процесуалните възможности, доколкото би разкрило вътрешните правни позиции на нейните служби по спорните въпроси, докато за другата страна не съществува подобно задължение.

XII. СПОРОВЕ ЗА ОБЕЗЩЕТЕНИЯ

ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ НА РЕПУБЛИКА ХЪРВАТИЯ КЪМ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

В решение от 26 февруари 2016 г., ***Šumelj и др./Комисия*** (T-546/13, T-108/14 и T-109/14, обжалвано[130], EU:T:2016:107), Общият съд се произнася по иск за обезщетение за поправяне на вредата, която ищците твърдят, че са претърпели вследствие на твърдяното незаконосъобразно поведение на Комисията при наблюдението за спазването от страна на Република Хърватия на нейните ангажименти по присъединяването. Тези дела дадоха възможност на Общия съд да внесе нови уточнения както по задълженията на Комисията при наблюдението за спазването на ангажиментите, поети от държава — кандидат за присъединяване към Съюза, така и, какъвто е конкретният случай, по задълженията, които носят хърватските власти като ангажименти на основание член 36 от Акта за присъединяване на

130|Дело C-239/16 P, *Šumelj и др./Комисия*.

Република Хърватия към Съюза[131], и по-специално на основание приложение VII към този акт относно поетите от Република Хърватия ангажименти в областта на съдебната система и основните права.

Като пояснява, че твърдяното незаконосъобразно поведение, за което в случая се упреква Комисията, се изразява само в неправомерно бездействие, а именно че не е взела мерки, които биха позволили да се предотврати отмяната на Закона за държавните съдебни изпълнители, Общият съд подчертава най-напред, че по отношение на ангажимент 1, съдържащ се в приложение VII към посочения по-горе акт за присъединяване, от текста му е видно, че той не се отнася до определена стратегия за съдебна реформа и до определен план за действия. Всъщност в този ангажимент са посочени най-общо „стратегия за съдебна реформа“ и „план за действие“ на хърватските власти, без други уточнения, докато разглежданата стратегия и разглежданият план за действие са могли да бъдат идентифицирани посредством посочването на стратегията и плана, които са в сила към момента на подписване на Договора за присъединяване. Това най-общо посочване се обяснява с факта, че периодът между датата на подписване на Акта за присъединяване и датата на окончателното присъединяване обхваща редовен обмен между органите на Съюза и тези на присъединяващата се държава, изразяващ се по необходимост в уточнения от едната и от другата страна. От това следва, че посочените в приложение VII към Акта за присъединяване стратегия за реформа и план за действие не препращат само към стратегията за реформа на съдебната система и плана за действие, които са в сила към момента на подписване на Акта за присъединяване, така че от ангажимент 1 не следва задължение за хърватските власти да въведат длъжността държавен съдебен изпълнител. От това обаче не може да се направи изводът, че хърватските власти са имали пълна свобода да изменят стратегията за реформа на съдебната система и плана за действие, които са в сила към момента на присъединяването. Предвид разпоредбите на Акта за присъединяване, и по-специално на член 36 и на приложение VII към същия акт, посочените власти са били длъжни да зачитат не само ангажимент 1, но и всички други ангажименти, предвидени в това приложение.

По-нататък, във връзка с ангажимент 3, съдържащ се в приложение VII към Акта за присъединяване, Общият съд отбелязва, че що се отнася до подобряването на ефикасността на съдебната система, този ангажимент е насочен към самата ефикасност на съдебната система и с нищо не изисква предоставяне на правомощия за изпълнение на съдебните решения на конкретен орган съгласно предварително установено производство. Следователно от този ангажимент не може да се изведе задължение за възлагане на изпълнителното производство на държавни съдебни изпълнители.

Накрая, относно твърдяното нарушение от Комисията на принципа на защита на оправданите правни очаквания Общият съд посочва, че ищците не се позовават на обстоятелства, които да доказват или да позволяват да се предположи, че институциите на Съюза, и по-специално Комисията, са създали у тях основателни очаквания, че ще следят за запазването на длъжността държавен съдебен изпълнител. Обстоятелството, което впрочем не е доказано, че Комисията участвала в изготвянето на Закона за държавните съдебни изпълнители, финансирала същия и дори стояла в основата на този закон, само по себе си не може да представлява конкретно уверение от страна на Комисията, че ще счита въвеждането на длъжността държавни съдебни изпълнители като единствена възможност за

131 | Акт относно условията за присъединяване на Република Хърватия и промените в Договора за Европейския съюз, Договора за функционирането на Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия (ОВ L 112, 2012 г., стр. 21), приложен към Договора между Кралство Белгия, Република България, Чешката република, Кралство Дания, Федерална република Германия, Република Естония, Ирландия, Република Гърция, Кралство Испания, Френската република, Италианската република, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Великото херцогство Люксембург, Република Унгария, Република Малта, Кралство Нидерландия, Република Австрия, Република Полша, Португалската република, Румъния, Република Словения, Словашката република, Република Финландия, Кралство Швеция, Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия (държави — членки на Европейския съюз) и Република Хърватия за присъединяването на Република Хърватия към Европейския съюз (ОВ L 112, 2012 г., стр. 10).

изпълнение на ангажиментите по присъединяването. Предвид липсата на задължение за Република Хърватия да създаде длъжността държавен съдебен изпълнител, за да се установят такива уверения, е необходимо първоначалната подкрепа за Закона за държавните съдебни изпълнители да се допълни с нови съгласувани и изрични действия в този смисъл.

ОБРАБОТВАНЕ НА ЛИЧНИ ДАННИ

В основата на делото, по което е постановено решение от 20 юли 2016 г., ***Oikonomopoulos/Комисия*** (T-483/13, EU:T:2016:421), са договори, сключени между дружество и Комисията по линия на Шеста рамкова програма за дейности в областта на научните изследвания, технологичното развитие и демонстрационните дейности, допринасяща за създаването на европейско пространство за изследвания и иновации (2002—2006). След като в одитен доклад са констатирани аномалии, OLAF започва разследване, за да се установи дали са извършени престъпления срещу финансовите интереси на Съюза. Директорът на съответното дружество прави искане пред Общия съд, от една страна, да присъди обезщетение за вредите, причинени от Комисията и от OLAF, и от друга страна, да обяви, че актовете на OLAF не съществуват в правния мир и са недопустими като доказателства пред националните органи[132]. Общият съд се произнася по специално по въпроса дали късната нотификация до длъжностното лице за защита на данните за обработването на лични данни в хода на разследването относно ищеца представлява достатъчно съществено нарушение на правна норма, чиято цел е да се предоставят права на частноправните субекти, което позволява да се ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза.

В това отношение Общият съд установява, че в областта на извъндоговорната отговорност на Съюза, когато член 25, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 45/2001[133] е нарушен, тъй като нотификацията за данните постъпва пред длъжностното лице за защита на данните след обработването им, съответната институция е нарушила правна норма, чиято цел е да се предоставят права на лицата, чиито лични данни се държат от институциите и органите на Съюза. Относно въпроса дали това нарушение може да се разглежда като достатъчно съществено Общият съд отбелязва, от една страна, че съгласно Регламент № 45/2001 функцията на длъжностното лице за защита на данните е да следи обработването на лични данни да не накърнява правата и свободите на лицата, чиито данни се обработват. В този контекст задачата му е в частност да предупреждава Европейския надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД) за случаите, в които обработването на данни би могло да представлява опасност по смисъла на член 27 от Регламент № 45/2001. Оттук следва, че ако не бъде уведомено за обработването на данни, самото то не може да уведоми ЕНОЗД и съответно не може ефективно да изпълни възложената му от европейския законодател важна задача по надзор. От друга страна, Общият съд отбелязва, че както се посочва в съображение 14 от Регламент № 45/2001, предвидените в този регламент мерки се прилагат за всички обработки на лични данни от страна на всички институции. В този смисъл институциите и органите на Съюза не разполагат с никаква свобода на преценка при прилагането на Регламент № 45/2001. Като се имат предвид тези обстоятелства — важността на надзорната задача на длъжностното лице за защита на данните и липсата на свобода на преценка за институциите и органите на Съюза — Общият съд приема, че самият факт на неспазването на член 25, параграф 1 от Регламент № 45/2001 е достатъчен, за да се установи наличието на достатъчно съществено нарушение на правна норма, чиято цел е да се предоставят

132 | Вж. по-нататък и изложението, посветено на това решение в раздела „XII. Спорове за обезщетения — Правомощия на OLAF“.

133 | Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2000 година относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни (ОВ L 8, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 30, стр. 142).

права на частноправните субекти. В случая Комисията е изпратила със закъснение нотификациите за обработването на лични данни до длъжностното лице за защита на данните. Въпреки че в опит да оправдае това закъснение Комисията изтъква обстоятелството, че действията, изисквани от член 25, параграф 1 от Регламент № 45/2001, не може да се извършват другояче, освен постепенно, и че в свое решение във връзка с късна нотификация ЕНОЗД приема, че няма основание да се констатира нарушение на упоменатия регламент, щом последиците от нарушението са били отстранени, според Общия съд не може да се смята, че отстраняването на последиците от нарушението е основание да се приеме, че няма нарушение. В този смисъл член 25, параграф 1 от Регламент № 45/2001 е нарушен, тъй като нотификацията за данните постъпва след обработването им.

ПРАВОМОЩИЯ НА OLAF

По делото, по което е постановил решение от 20 юли 2016 г., ***Oikonomopoulos/Комисия*** (T-483/13, ***EU:T:2016:421***), Общият съд се е произнесъл по-специално по компетентността на OLAF да провежда разследвания във връзка с изпълнението на договори, сключени по линия на рамкови програми[134].

На първо място, Общият съд посочва, че за да е ефективна предвидената в член 325 ДФЕС защита на финансовите интереси на Съюза, абсолютно наложително е възпиращите мерки и мерките за борба срещу измамите и другите нередности да се прилагат на всички равнища и спрямо всички дейности, в рамките на които подобни явления биха могли да засегнат посочените интереси. Именно за да изпълни най-добре тази цел, Комисията е предвидила, че OLAF трябва да упражнява нейните правомощия в областта на външните административни разследвания. Така наличието на договорно правоотношение между Съюза и заподозрените в извършване на незаконни действия юридически или физически лица е без значение от гледна точка на правомощията на OLAF за разследване. Тази служба може да провежда разследвания спрямо тези лица, ако има подозрения, че са извършили измами или други незаконни действия, независимо дали е налице договор между упоменатите страни. Освен това Общият съд уточнява, че липсата на конкретна разпоредба в Регламент № 1073/1999 в това отношение обаче не може да се тълкува в смисъл, че е налице забрана за OLAF да провежда разпити в хода на външните разследвания. Всъщност правомощието за извършване на инспекции и проверки на място несъмнено предполага и правомощие да се провеждат разпити на лицата, спрямо които се извършват инспекциите и проверките. От друга страна, нито една разпоредба на Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96[135], нито впрочем на друг регламент, е пречка за Комисията или пък в случая за OLAF да извършват инспекции и проверки на място при подизпълнители, без преди това да са извършвали инспекции или проверки на място при заподозрения в измама икономически оператор.

На второ място, като се произнася по обхвата на спазването на правото на защита при вътрешно разследване, Общият съд приема, че спазването на това право е достатъчно гарантирано, ако заинтересованото лице е информирано незабавно за възможността да бъде разследвано за измама, корупция или други незаконни действия, накърняващи интересите на Съюза, при положение че това не би навредило на разследването. Въпреки това OLAF не е длъжна да предоставя на лицата, до които се отнася външното разследване, достъп до документите по разследването или до документите, изготвени от службата по този повод, доколкото това би могло да накърни ефективността и поверителността на възложената на OLAF задача, а също и нейната независимост. Що се отнася

134 | Вж. по-горе и изложението, посветено на това решение в раздела „Обработване на лични данни".

135 | Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 година относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 1996 г., стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 2, стр. 24).

по-специално до достъпа до окончателния доклад от външното разследване, няма разпоредба, която да предвижда подобно задължение за OLAF.

На трето и последно място, като се произнася по наличието на причинно-следствена връзка между нарушението на член 25, параграф 1 от Регламент № 45/2001 вследствие на късната нотификация до длъжностното лице за защита на данните за обработването на личните данни на жалбоподателя, и твърдените от последния вреди, Общият съд приема, че жалбоподателят не е доказал наличието на такава връзка. Всъщност той не изтъква нито един довод, който да позволява да се разбере как в случая късната нотификация е увредила доброто му име и го е принудила да преустанови професионалната си дейност и да прекъсне академичната си дейност, нито защо с тази късна нотификация са му причинени неимуществени вреди.

ЗАГУБА НА ВЪЗМОЖНОСТ

Решение от 27 април 2016 г., ***European Dynamics Luxembourg и др./EUIPO*** (T- 556/11, обжалвано[136], EU:T:2016:248), даде възможност на Общия съд да внесе уточнения по понятието за загуба на възможност по дела относно възлагането на обществени поръчки от институциите на Съюза[137]. В случая Общият съд се е произнесъл по жалба с предмет, първо, искане за отмяна на решението, с което EUIPO е отхвърлила офертата на жалбоподателя в рамките на процедура за възлагане на обществена поръчка, и за отмяна на други решения на EUIPO, свързани с него и приети в същата процедура, сред които решенията за възлагане на съответната обществена поръчка на други оференти, и второ, искане за обезщетение за поправяне на вредата, която се твърди, че е претърпяна вследствие на загубата на възможност да се постигне като резултат възлагане на тази обществена поръчка.

При разглеждането на искането за обезщетение Общият съд припомня, че Съюзът може да носи извъндоговорна отговорност по смисъла на член 340, втора алинея ДФЕС за неправомерно поведение на неговите органи, ако са изпълнени три условия, а именно противоправност на поведението, за което се упреква съответният орган, действителна вреда и наличие на причинно-следствена връзка между твърдяното поведение и претендираната вреда. Тези принципи се прилагат mutatis mutandis за извъндоговорната отговорност на Съюза по смисъла на същата разпоредба за неправомерно поведение и вреда, причинена от някой от неговите органи, какъвто е EUIPO, която вреда последната е длъжна да поправи съобразно с член 118, параграф 3 от Регламент № 207/2009. В това отношение Общият съд подчертава, че по разглежданото дело искането за обезщетение се основава на същите нарушения, които са посочени в подкрепа на искането за отмяна на решението за отхвърляне на офертата и че последното е опорочено от редица нарушения по същество, след които нарушение на принципа на равно третиране на оферентите и явни грешки в преценката, както и непълнота на мотивите в редица отношения. Що се отнася обаче до наличието на причинно-следствена връзка между посочените нарушения и вредата, която се твърди, че е претърпяна, той уточнява, че от непълнотата на мотивите не може да се установи, че при липсата ѝ обществената поръчка е можело и дори трябвало да бъде възложена на жалбоподателя. За разлика от това, що се отнася до причинно-следствената връзка между другите нарушения, опорочаващи обжалваните решения, от една страна, и загубата на възможност, от друга страна, EUIPO не може да се ограничи до твърдението, че предвид широкото си право на преценка като възлагащ орган не е длъжна да подпише рамков

136 | Дело C-376/16 P, ***EUIPO/European Dynamics Luxembourg и др.***, и определение от 24 ноември 2016 г., ***European Dynamics Luxembourg и др./EUIPO***, C-379/16 P, непубликувано, EU:C:2016:905.

137 | Вж. по-горе и изложението, посветено на това решение в раздел „X. Обществени поръчки на институциите на Съюза“.

договор с жалбоподателя. Всъщност тези грешки непременно са засегнали възможността на последния да бъде класиран по-добре в разглежданата процедура. От това следва, че дори да се вземе предвид широкото право на преценка на възлагащия орган относно възлагането на разглежданата обществена поръчка, загубата на възможност, понесена в случая от жалбоподателя, представлява действителна и сигурна вреда.

От друга страна, в положение като това в случая, при което към момента на приключване на производството пред Общия съд съществува голям риск обществената поръчка да бъде изцяло изпълнена, самото непризнаване от съда на Съюза на загубата на подобна възможност и на необходимостта да се предостави компенсация в това отношение би противоречало на принципа на ефективна съдебна защита, закрепен в член 47 от Хартата на основните права. Общият съд отбелязва, че освен това следва да се вземе предвид обстоятелството, че с оглед на условията на обезпечителните производства пред председателя на Общия съд, оферентът, чиято оферта е незаконосъобразно оценена и отхвърлена, на практика рядко може да постигне като резултат спиране на изпълнението на подобно решение. Ето защо е необходимо да се обезщети жалбоподателят за загубата на възможност, доколкото решението за отхвърляне на офертата, дори да бъде отменено с обратно действие, на практика е възпрепятствало окончателно възможността да му се възложи разглежданата обществена поръчка.

XIII. ОБЖАЛВАНЕ

Сред 39-те акта, постановени от състава по жалбите на Общия съд през 2016 г., решение от 27 октомври 2016 г., ***ЕЦБ/Cerafogli*** (T-787/14 P, EU:T:2016:633), заслужава специално внимание, тъй като бележи развитие относно режима на допустимост на възражението за незаконосъобразност в областта на публичната служба.

Всъщност в това решение, постановено в разширен състав, Общият съд заключава, че структурата на правния режим на възражението за незаконосъобразност, и в частност съображенията, свързани с факта, че единствено съдът е оправомощен да установява неприложимостта на акт с общо приложение, трябва да води до това съдът да не прилага правилото за съответствие между жалбата по съдебен ред и жалбата по административен ред, съгласно което, за да е допустимо възражението за незаконосъобразност в съдебната фаза, то трябва да е било повдигнато предварително при обжалването по административен ред. Така Общият съд приема, че макар инцидентният характер на възражението за незаконосъобразност да не прави невъзможно повдигането на такова възражение при обжалването по административен ред, това не означава, че възражението е недопустимо, когато е направено за първи път пред съда на Съюза.

XIV. МОЛБИ, РАЗГЛЕЖДАНИ ПО РЕДА НА ОБЕЗПЕЧИТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО

През 2016 г. Общият съд се произнесе окончателно по 23 дела[138], прие девет определения за спиране на изпълнението по член 157, параграф 2 от Процедурния правилник и уважи две молби за спиране на изпълнението с определения от 20 юли 2016 г., ***PTC Therapeutics International/EMA*** (T-718/15 R, непубликувано, обжалвано[139], EU:T:2016:425), и от 20 юли 2016 г., ***MSD Animal Health Innovation u Intervet international/EMA*** (T-729/15 R, непубликувано, обжалвано[140], EU:T:2016:435).

В тези две определения във връзка с проблематиката относно оповестяването, планирано от Европейската агенция по лекарствата (ЕМА) на основание Регламент № 1049/2001, на информация, за която се твърди, че е поверителна, председателят на Общия съд прилага подхода, възприет от него в съответните определения, подписани през 2014 г. и през 2015 г.[141].

Председателят на Общия съд приема, най-напред, че е налице fumus boni juris, като припомня, че по делата, свързани с временната защита на информация, за която се твърди, че е поверителна, съдът по обезпечителното производство може по принцип да направи извод за липса на fumus boni juris само когато очевидно разглежданата информация не е поверителна, иначе би накърнил присъщия на обезпечителното производство акцесорен и временен характер. В случая обаче той констатира, че става въпрос за преценка на поверителността на доклади, в които се излага новаторската предприемаческа стратегия, прилагана от жалбоподателите, за да се извършат клинични изпитания, изисквани с оглед на получаването на разрешение за пускане на лекарствен продукт на пазара, или съответно токсикологични изпитания, изисквани в рамките на изпитанията за безвредност на лекарствен продукт. В това отношение председателят на Общия съд отбелязва, че доколкото не съществува съдебна практика във фармацевтичната област, която би позволила да се отговори с лекота на въпросите за поверителност, които в случая трябва да бъдат разрешени с решение, което следва да бъде постановено по съществото на спора впоследствие, става въпрос за неразглеждани принципни въпроси, които не могат да бъдат разрешени за първи път от съда по обезпечителното производство, а изискват задълбочен анализ в рамките на главното производство.

По-нататък председателят на Общия съд приема, че претеглянето на интересите клони в полза на жалбоподателите. Всъщност по делата, по които са постановени тези определения, съдът, който разглежда делото по същество, се произнася по законосъобразността на решението на ЕМА да оповести на трето лице спорните доклади. Все пак, за да бъде запазено полезното действие на съдебно

138 | Два съдебни акта са приети в съответствие с разпоредбите на член 157, параграф 4 във връзка с член 12 от Процедурния правилник на Общия съд, а именно определения от 16 декември 2016 г., ***Casasnovas Bernad/Комисия*** (T-826/16 R, непубликувано, EU:T:2016:752), и от 11 ноември 2016 г., ***Solelec и др./Парламент*** (T-281/16 R, непубликувано, EU:T:2016:659).

139 | Дело C-513/16 P(R), ***EMA/PTC Therapeutics International***.

140 | Дело C-512/16 P(R), ***EMA/MSD Animal Health Innovation u Intervet Internation***.

141 | Става въпрос за определения от 13 февруари 2014 г., ***Luxembourg Pamol (C-yprus) и Luxembourg Industries/Комисия*** (T-578/13 R, непубликувано, EU:T:2014:103), и от 25 юли 2014 г., ***Deza/ECHA*** (T-189/14 R, непубликувано, EU:T:2014:686), които не са обжалвани (вж. годишния доклад от 2014 г., стр. 166 и 167), и определение от 1 септември 2015 г., ***Pari Pharma/EMA*** (T-235/15 R, EU:T:2015:587). Последното определение е обжалвано пред Съда, който установява липса на основание за произнасяне (определение от 17 март 2016 г., ***EMA/Pari Pharma***, C-550/15 P(R), непубликувано, EU:C:2016:196). Сезиран от ЕМА след определението за липса на основание за произнасяне, председателят на Общия съд отхвърля искането да отмени определението си за спиране на изпълнението от 1 септември 2015 г.(определение от 23 май 2016 г., ***Pari Pharma/EMA***, T-235/15 R, непубликувано, EU:T:2016:309). В производството по обжалване заместник-председателят на Съда отменя определението от 23 май 2016 г. и това от 1 септември 2016 г. (определение от 18 октомври 2016 г., ***EMA/Pari Pharma***, C-406/16 P(R), непубликувано, EU:C:2016:775).

решение за отмяна на това решение, жалбоподателите трябва да бъдат в състояние да предотвратят това оповестяване преди приключването на главното производство. При това, ако молбата за допускане на обезпечение бъде отхвърлена, това съдебно решение би било лишено от полезно действие, тъй като ЕМА би могла да оповести посочените доклади, което би предопределило насоката на бъдещия съдебен акт по същество. Освен това в отговор на повдигнатото от ЕМА възражение, че този подход би довел до възможност да се прилага тактика за отлагане, председателят на Общия съд заключава, че не съществува подобна опасност, доколкото, от една страна, констатира наличието на fumus boni juris, и от друга страна, ако ЕМА счита за необходимо да се позове възможно най-бързо на принципа на прозрачност, тя винаги може да представи искане за разглеждане на делото по реда на бързото производство.

Що се отнася до неотложността, председателят на Общия съд признава, първо, значителния характер на твърдяната вреда, като с оглед на относимата съдебна практика припомня, че за нуждите на обезпечителното производство поверителността на съдържащата се в спорните доклади информация трябва да се презумира. Всъщност, тъй като последните засягат производствената и търговската дейност на жалбоподателите, тези доклади представляват неимуществено благо, което може да бъде използвано за конкуренти цели, чиято стойност би се оказала сериозно намалена, ако те загубят характера си на тайна. Второ, председателят на Общия съд заключава, че е непоправима вредата, която може да бъде причинена вследствие на оповестяването на спорните доклади на третите лица, подали заявленията за достъп на основание на Регламент № 1049/2001. Всъщност, както вече е подчертано в определенията, приети през 2014 г. и 2015 г., от предвидения в този регламент механизъм за достъп до документите е видно, че тези трети лица биха могли да се запознаят незабавно с чувствителната информация и биха могли в същия момент да я използват за конкурентни цели, с което да отслабят конкурентното положение на жалбоподателите. След като оповестяването на документ на това правно основание има действие erga omnes, твърдяната вреда не може да бъде количествено определена, тъй като неопределен и неограничен брой настоящи и потенциални конкуренти от целия свят могат да получат тази информация, за да я използват по най-разнообразни начини в кратко-, средно- и дългосрочен план.

Освен това Общият съд уточнява, че във всички случаи, дори твърдяната от жалбоподателите вреда да не може да бъде квалифицирана като непоправима, той трябва да защити спорните доклади в тяхната цялост срещу планираното от ЕМА оповестяване. Всъщност той припомня, че не може да разгледа поверителността на всеки отделен елемент, съдържащ се в спорните доклади, за да се позволи само частичното им оповестяване, доколкото във фазата на разглеждане на молбата за допускане на обезпечение не може да се изключи възможността съдът, който разглежда делото по същество, да допусне принципа на обща презумпция за поверителност по отношение на тези доклади. Ако обаче се възприеме подобно разрешение, не би било допустимо никакво, дори частично, оповестяване на посочените доклади. При тези обстоятелства съдът по обезпечителното производство трябва да вземе предвид акцесорния характер на правомощията си и да откаже частичен достъп, за да не лиши от полезно действие акта на съда, разглеждащ делото по същество. В противен случай оповестяването на данните, които съдът, разглеждащ делото по същество, би квалифицирал впоследствие като поверителни, би довело до това съдията по обезпечителното производство да си присвои de facto правомощията на този съд, който единствен е овластен в акта, с който слага край на главното производство, да се произнесе по поверителността на посочените данни, а оттук и по окончателното разрешение за оповестяването им. Подобно вмешателство в прерогативите на съда, разглеждащ делото по същество, извършено съзнателно и при познаване на случая, води до опасност да се наруши принципът на законоустановения съд, произтичащ от член 6, параграф 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи.

Сред делата, по които бяха постановени определения за отхвърляне на молба за спиране на изпълнението, определение от 19 юли 2016 г., ***Белгия/Комисия*** (T-131/16 R, непубликувано, EU:T:2016:427), даде възможност на председателя на Общия съд да разгледа по-специално релевантността в контекста на възстановяването на държавна помощ, обявена за несъвместима с вътрешния пазар, на смекчаване на условието за неотложност, тъй като установеното fumus boni juris е достатъчно сериозно. В това отношение съдията по обезпечителното производство припомня, че подобно смекчаване е допустимо само по три вида дела (тези относно ограничителни мерки, възлагане на обществени поръчки и достъп до документи), по които изглежда прекомерно трудно, дори невъзможно, и то поради системни съображения, да бъде изпълнено това условие, така както е предвидено в Процедурния правилник и е традиционно тълкувано в съдебната практика. Тъй като конкретният случай обаче не може да бъде причислен към нито една от причините, обосноваващи смекчаването по тези дела, условията относно fumus boni juris и относно неотложността трябва да се приложат, така както те традиционно се тълкуват в съдебната практика, така че Кралство Белгия е трябвало да докаже непосредствената опасност от настъпване на значителна и непоправима вреда, при положение че независимо колко основателно е наличието на fumus boni juris, с него не може да се компенсира липсата на неотложност.

B | ДЕЙНОСТТА НА СЕКРЕТАРИАТА НА ОБЩИЯ СЪД ПРЕЗ 2016 Г.

От **Емануел КУЛОН**, секретар на Общия съд

Това изложение е първо по рода си. Всъщност в докладите за съдебната дейност на институцията досега не е включван и текст от секретаря на Общия съд.

Затова ще използвам повода, за да подчертая три характерни особености на секретариата на Общия съд.

На първо място, секретариатът на Общия съд е единствената служба на този съд. По тази причина в рамките на целия Съд на Европейския съюз той се отличава от службите, които са общи за Съда и Общия съд (а преди 1 септември 2016 г. и за Съда на публичната служба). Това обстоятелство е резултат от приложимите нормативни актове, които отразяват съответни функционални изисквания.

На второ място, секретариатът заема централно място в организацията на правораздаването. Тъй като е наясно, че добрата организация допринася за доброто правораздаване, секретариатът работи за това Общият съд да може да се произнася с качествени актове в предвидим и оптимален срок. В този смисъл ежедневният стремеж на секретариата е да допринася за доброто функциониране на съда, и по-общо за качеството на правораздаването. Секретариатът дава своя принос за добрата работа на съда при спазване на приложимите процесуални разпоредби и с предоставените на разположение на съда ресурси. В това отношение трябва да се има предвид, че секретариатът изобщо не може да влияе на броя на образуваните дела, нито на броя на приключените дела, нито на броя на процесуалните документи, подавани по висящите дела, и съответно е длъжен да обработва всички процесуални документи, а същевременно не може да възлага на външни изпълнители тази работа по подпомагане на съдебната дейност. Важно е също така да се припомни, че секретариатът обработва процесуални документи, подавани на който и да е от 24-те езика, посочени в Процедурния правилник на Общия съд, и общува с представителите на страните на езика на производството по съответното дело.

На трето място, дейността на секретариата има както външна насоченост, доколкото именно към него се обръщат страните през целия ход на производството, освен в съдебното заседание, така и вътрешна насоченост, тъй като секретариатът пряко обслужва членовете на съда, като подпомага всяко тяхно действие при изпълнението на възложените им функции.

2016-а година, която ще се запомни с осъществяването на първия[1] и втория[2] етап от реформата в съдебната структура на институцията, предназначена да доведе до удвояване на броя на съдиите в Общия съд до 2019 г., беляза началото на нов период. Встъпването на нови съдии в длъжност, прехвърлянето на компетентността за разглеждане на първа инстанция на споровете между длъжностни лица и служители, от една страна, и институциите на Европейския съюз, от друга, отпътуването и постъпването на съдии в рамките на частичното обновяване на състава на съда са

1 | Представеното през март 2011 г. предложение на Съда бе одобрено с приемането на Регламент (ЕС, Евратом) 2015/2422 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за изменение на Протокол № 3 относно статута на Съда на Европейския съюз (ОВ L 341, 2015 г., стр. 14).

2 | Регламент (ЕС, Евратом) 2016/1192 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 година за прехвърляне на Общия съд на компетентността да разглежда като първа инстанция спорове между Европейския съюз и неговите служители (ОВ L 200, 2016 г., стр. 137).

все събития, които изискваха да се предприемат мерки от най-различен порядък, по необходимост подготвяни предварително и изпълнявани впоследствие. Преосмислени из основи, организацията и функционирането на съда бяха адаптирани, за да се постигне целта на реформата в съдебната структура на Съда на Европейския съюз, която се свежда най-вече до това да се намали броят на висящите дела и да се съкрати продължителността на производството пред Общия съд. По тази причина на съда и секретариата му бяха предоставени съответни средства. Броят на бюджетните щатове за секретариата беше увеличен от 55 на 72, считано от 1 януари 2016 г.

Секретариатът участва дейно в осъществяването на реформата. Той се адаптира, организира, реагира, предвижда, наблюдава, изслушва, предлага... Много са глаголите, които описват действията, предприети от секретариата, за да осигури оптималното си функциониране и да продължи да работи надлежно по време на прилагането на реформата. Съдът можа и този път да разчита на квалифицирания и мотивиран персонал на секретариата и извлече всички предимства от новия процесуален режим (процедурен правилник и практически разпоредби по прилагане на процедурния правилник), който е съобразен с естеството на отнасяните до този съд спорове и е в сила от 1 юли 2015 г.

В края на 2016 г. със задоволство може да се заключи, че и в този контекст на множество значими и дълбоки промени секретариатът изпълни възложените му от закона и от съда задачи при спазване на изискванията, свързани с осигуряването на справедлив процес.

Всъщност секретариатът оказваше необходимата съдебна и административна помощ на Съда:

– като се грижеше за доброто протичане на производствата и надлежното водене на преписките,

– като се грижеше за комуникацията между представителите на страните и съдиите,

– като активно подпомагаше съдиите и техните сътрудници,

– като осигуряваше административното ръководство на Общия съд под контрола на председателя на Общия съд и с помощта на службите на Съда на Европейския съюз.

Същевременно последиците от прилагането на реформата бяха многобройни.

I. ОРГАНИЗАЦИОННИ ПОСЛЕДИЦИ ВЪВ ВРЪЗКА С ВСТЪПВАНЕТО НА НОВИ СЪДИИ В ДЛЪЖНОСТ

В хода на 2016 г. на няколко етапа в Общия съд бяха назначени и встъпиха в длъжност 22-ма нови съдии.

Като част от първия етап от реформата в съдебната структура на институцията, предполагащ назначаването на 12 допълнителни съдии в Общия съд, на 23 март 2016 г. бяха назначени седем съдии, които положиха клетва пред Съда на 13 април 2016 г., на 24 май 2016 г. бяха назначени трима съдии, които положиха клетва на 8 юни 2016 г., и на 7 септември 2016 г. беше назначен още един съдия, който положи клетва на 19 септември 2016 г.

На втория етап от реформата, предполагащ назначаването на седем допълнителни съдии в Общия съд, на 7 септември 2016 г. бяха назначени петима съдии, които положиха клетва на 19 септември 2016 г.[3]

На 19 септември 2016 г. пред Съда положиха клетва и петима нови съдии, назначени на мястото на съдии от Общия съд, чийто мандат не беше подновен, и един нов съдия, назначен на мястото на подал оставка съдия от Общия съд.

На 20 септември 2016 г. Общият съд избра председател и заместник-председател, а на 21 септември съдиите избраха деветимата председатели на петчленни състави.

След всяко встъпване на съдия в длъжност Общият съд разпределяше съдиите по състави, обособяваха се нови портфейли от дела и делата се преразпределяха между съдиите. Съгласно Процедурния правилник секретариатът уведомяваше страните по тези дела и публикуваше всички съответни решения на съда в *Официален вестник на Европейския съюз*[4]. Освен това при всяко преразпределяне на дела секретариатът осъвременяваше всички вътрешни бази данни.

Встъпването в длъжност и настаняването на съдиите и персонала на кабинетите им в определените за това помещения бяха дейности, които изискваха интензивно административно съдействие от страна на секретариата, а то включваше значителна подготвителна работа, извършвана заедно с общите служби на институцията, съответно посрещане и съпровождане, както и стриктно проследяване на персоналните назначения.

Прекратяването на функциите на шестима съдии пък беше повод приносът им за правосъдието да бъде отбелязан на 19 септември 2016 г. на тържествена церемония, каквато Общият съд за първи път организира при напускането на съдии.

Към 31 декември 2016 г. половината от общо 44-мата съдии бяха постъпили в длъжност в хода на същата тази година. Това е безпрецедентно явление в историята на институцията и от гледна точка на административните последици за секретариата на Общия съд бе несравнимо дори с пристигането на десет нови съдии от държавите членки, които се присъединиха към Съюза през 2004 г.

II. ПРОЦЕСУАЛНИ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕФОРМАТА

Прехвърляне на първоинстанционните дела в областта на публичната служба

Регламент 2015/2422 предвижда, че с увеличаването на броя на съдиите в Общия съд със седем души на 1 септември 2016 г. компетентността за разглеждане на първа инстанция на делата в областта на публичната служба трябва да се прехвърли на Общия съд.

Това прехвърляне на компетентността за произнасяне на първа инстанция по споровете между Съюза и неговите служители е конкретно уредено с Регламент 2016/1192, съгласно който Общият съд

3| Към 31 декември 2016 г. все още не бяха назначени един от дванадесетте допълнителни съдии, които трябваше да бъдат назначени на първия етап от реформата, и двама от седемте допълнителни съдии, които трябваше да бъдат назначени на втория етап от реформата.

4| Включително решенията на Общия съд относно начина на определяне на съдията, заместващ възпрепятстван да изпълнява функциите си съдия (ОВ C 296, 2016 г., стр. 2), относно членовете на големия състав (ОВ C 296, 2016 г., стр. 2), относно критериите за разпределяне на делата между съставите (ОВ C 296, 2016 г., стр. 2) и относно формирането на съставите и разпределението на съдиите по състави (ОВ C 392, 2016 г., стр. 2).

е компетентен да разглежда като първа инстанция споровете между Съюза и неговите служители, по силата на член 270 ДФЕС, както и споровете между всички институции, органи, служби или агенции, от една страна, и техните служители, от друга страна, по отношение на които е предоставена компетентност на Съда на Европейския съюз.

Регламент 2016/1192 е приет на 6 юли 2016 г. Приемането му обаче беше предпоставка за одобряването от страна на Съвета на Европейския съюз на измененията в Процедурния правилник, предназначени да установят подходящ и траен процесуален ред, по който Общият съд да разглежда делата в областта на публичната служба след 1 септември 2016 г.

Затова още през март 2016 г., като взе становището на Съда, Общият съд в предварителен порядък изпрати на Съвета изменения на своя процедурен правилник.

Те бяха одобрени от Съвета на 6 юли 2016 г. и приети от Общия съд на 13 юли 2016 г., а на 12 август същата година бяха публикувани в *Официален вестник на Европейския съюз*[5] и влязоха в сила на 1 септември 2016 г.

Като взе предвид особеностите на споровете в областта на публичната служба и последиците от нормативните промени, на 13 юли 2016 г. Общият съд взе и решение да измени практическите разпоредби по прилагане на Процедурния правилник[6].

Една от преките последици от приемането на Регламент 2016/1192 бе разпускането на Съда на публичната служба на Европейския съюз на 31 август 2016 г. и прехвърлянето в Общия съд на висящите към тази дата дела в областта на публичната служба. Секретариатът на Съда на публичната служба и секретариатът на Общия съд си сътрудничиха по най-добрия начин, за да подготвят това прехвърляне и да гарантират, че то ще се извърши в отлични условия.

Работата по физическото и цифровото прехвърляне на преписките премина безупречно, като информационните системи бяха актуализирани, за да се отчетат особеностите на процесуалното право в областта на публичната служба, а базите данни бяха незабавно осъвременени и секретариатът на Общия съд бързо пое обработването на новите преписки. На страните и на заинтересованите лица несъмнено бе осигурена подходяща информация за това, като още преди прехвърлянето на делата те получиха уведомления от секретариата на Съда на публичната служба, а след това секретариатът на Общия съд изпрати писма на представителите на страните по 139-те прехвърлени дела и публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*[7] таблица на съответствието между номерата на делата пред Съда на публичната служба (F-...) и новите им номера в Общия съд след прехвърлянето (T-...).

Други изменения на процесуалните правила

Въпреки че през 2016 г. голяма част от работния потенциал бе мобилизиран в прилагането на структурната реформа, все пак бяха предлагани и други промени в процесуалните правила, когато обстоятелствата оправдаваха или налагаха това.

5| ОВ L 217, 2016 г., стр. 73

6| ОВ L 217, 2016 г., стр. 78

7| ОВ C 364, 2016 г., стр. 2

На първо място, с оглед на нормативното изискване, произтичащо от влизането в сила на Регламент (ЕС) 2015/2424[8], Общият съд трябваше да измени процедурния си правилник, за да го съобрази с промяната в наименованието на Службата за хармонизация във вътрешния пазар (марки, дизайни и модели) (СХВП), която от 23 март 2016 г. вече се нарича Служба на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO). Изменението на Процедурния правилник, одобрено от Съвета на 6 юли 2016 г., беше прието от Общия съд на 13 юли същата година[9].

Колкото и да е несъществена, тази терминологична промяна създаде немалко адаптационна работа за Общия съд и институцията. Всъщност всички информационни системи на институцията трябваше да бъдат съобразени с промяната, което мобилизира ресурсите на секретариата и редица други служби.

На второ място, изменен беше член 105 от Процедурния правилник, който урежда разглеждането на сведения или доказателства, които се отнасят до сигурността на Съюза или на една или няколко от неговите държави членки или до техните международни отношения. Единственият член от Процедурния правилник, чиито разпоредби не бяха приложими след 1 юли 2015 г., доколкото разпоредбите, от които зависеше приложимостта му, все още не бяха изготвени, член 105, параграф 10 бе изменен на 13 юли 2016 г.[10], а едновременно с това бе добавен нов член в Процедурния правилник на Съда. Всъщност целта беше да се създаде процесуална уредба, която да гарантира, че сведенията и доказателствата, които се отнасят до сигурността на Съюза или на една или няколко от неговите държави членки или до техните международни отношения, няма да бъдат връщани на страната, която ги е представила, преди да приключи съдебното производство, и по-точно преди да изтече срокът за обжалване на решението на Общия съд или, ако то бъде обжалвано, преди да приключи производството пред Съда.

Този процесуален режим щеше да е непълен, ако наред с него не съществуваше и подходящ механизъм за сигурност, осигуряващ защитата на сведенията и доказателствата, които се отнасят до сигурността на Съюза или на една или няколко от неговите държави членки или до техните международни отношения, на различните етапи на производството пред Общия съд. Затова член 105, параграф 11 от Процедурния правилник съдържа норма, която оправомощава Общия съд да приема правила, позволяващи установяването на обща система за сигурност за целите на защитата на такава информация. Общият съд прие тези правила с Решение (ЕС) 2016/2387[11], което бе изготвено в тясно сътрудничество със Съда и отговарящата за сигурността служба на институцията. В резултат от публикуването на това решение в *Официален вестник на Европейския съюз* на 24 декември 2016 г., в деня на публикуването от Съда на неговото Решение (ЕС) 2016/238612, член 105 от Процедурния правилник вече е приложим, считано от 25 декември 2016 г.

8| Регламент (ЕС) 2015/2424 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за изменение на Регламент (ЕО) № 207/2009 на Съвета относно марката на Общността и Регламент (ЕО) № 2868/95 на Комисията за прилагане на Регламент (ЕО) № 40/94 на Съвета относно марката на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2869/95 на Комисията относно таксите, събирани от СХВП (ОВ L 341, 2015 г., стр. 21).

9| ОВ L 217, 2016 г., стр. 71.

10| ОВ L 217, 2016 г., стр. 72..

11| Решение (ЕС) 2016/2387 на Общия съд от 14 септември 2016 година относно правилата за сигурност, приложими към сведенията или доказателствата, представени на основание член 105, параграф 1 или 2 от Процедурния правилник (ОВ L 355, 2016 г., стр. 18).

12| Решение (ЕС) 2016/2386 на Съда от 20 септември 2016 година относно правилата за сигурност, приложими към сведенията или доказателствата, представени пред Общия съд на основание член 105 от неговия процедурен правилник (ОВ L 355, 2016 г., стр. 5).

Като служба, която администрира делата, по които се представят чувствителни документи, секретариатът на Общия съд отблизо участва в изготвянето на механизма, който следва да гарантира, че тези документи ще бъдат обработвани в съответствие със стандарта за документите с ниво на класификация „Секретно ЕС“, който предполага в частност установяването на процедури за допускане на служителите на институцията до работа с такива документи.

III. ФУНКЦИЯ ПО ПОДПОМАГАНЕ НА СЪДЕБНАТА ДЕЙНОСТ

Въпреки важните промени, описани по-горе, секретариатът изпълни функцията си по подпомагане на съдебната дейност, като обработи 835 жалби и искови молби, както и 139-те дела в областта на публичната служба, прехвърлени от Съда на публичната служба на 1 септември 2016 г., а също и 3879 други писмени изявления, представени по висящите дела, вписа в регистъра 49 773 процесуални документа, изпълни всички решения на съдебните състави за извършването на процесуално-организационни действия и действия по събиране на доказателства и изготви 1412 съдебни известия за Официален вестник на Европейския съюз.

Освен това секретариатът осигуряваше съдействие за съдиите и техните сътрудници в ежедневната им работа в рамките на 321 събрания на състави и по 244 разгледани дела.

Логистичната подкрепа, оказвана от секретариата под различни форми (в областта на координацията, документацията, управлението на информационните системи, статистическото отчитане), цели да позволи на юрисдикцията да работи при възможно най-добри условия, и в частност да способства за качеството на решенията на председателя и деветте съдебни състава и да осигури съдействие на заместник-председателя при изпълнението на задачата, която съдът му възложи през септември 2016 г., да следи за единството на съдебната практика.

При изпълнението на функцията по подпомагане на съдебната дейност секретариатът се възползва от електронизацията на почти всички етапи на съдебния процес, в това число на вътрешния обмен на информация между кабинетите на съдиите и външния обмен на информация с представителите на страните.

Тази електронизация на производствата несъмнено разтовари секретариата от някои рутинни задачи, което е в интерес на всички заинтересовани, доколкото така той получи възможност да индивидуализира още повече очакваните от него отговори и да съсредоточи ресурсите си върху въпросите, за които това е наистина необходимо.

Що се отнася до вътрешния обмен на информация между секретариата и кабинетите на съдиите в Общия съд, две пълни години след въвеждането на цифровите информационни фишове[13] трябва да се констатира, че тази система на работа е напълно успешна. Вътрешните процедури бяха улеснени, методите на работа бяха рационализирани и бяха спестени средства и време благодарение на незабавния обмен на информация между секретариата и кабинетите на съдиите, което допринесе за оптимизирането на съдебното време. Цифровизацията способства и за осигуряването на идеална

13| Секретариатът и кабинетите на съдиите в Общия съд общуват чрез т.нар. информационни фишове, с които се дава информация по процесуални въпроси или те се поставят за решаване от компетентния орган. Тези фишове са електронни от ноември 2014 г.

проследимост на обмена на информация, както и за оценяването на обема на тази дейност. През 2016 г. секретариатът изпрати 10 822 фиша на кабинетите във връзка с текущите дела.

Външният обмен на информация с представителите на страните вече до голяма степен се извършва чрез приложението e-Curia[14], което е общо за съдилищата, съставящи институцията. Успехът на това приложение е неоспорим и е съизмерим с размаха му. От въвеждането му в експлоатация през ноември 2011 г. не спира да расте делът на подаваните чрез приложението документи и броят на използващите го адвокати и процесуални представители на държавите и институциите[15]. През 2016 г. 76 % от документите, подавани до Общия съд, са изпратени по този електронен път (спрямо 72 % през 2015 г.), а това са 396 072 страници (спрямо 466 875 страници през 2015 г.). Всички държави членки и 3014 адвокати и други процесуални представители вече имат регистрация в e-Curia. Ще продължи работата за постигането на целта 100 % от процесуалните документи да се подават до Общия съд чрез e-Curia, което съответно ще позволи да се извлекат всички практически ползи от това приложение, и по-точно да се прекрати паралелното обработване на документите и на хартиен, и на електронен носител.

2016-а беше първата пълна година на прилагане на процесуалните правила, които влязоха в сила на 1 юли 2015 г. Макар че все още не е възможно да се оценят всички ползи от новия режим, трябва със задоволство да се констатира, че поставените цели — за опростяване и рационализиране, вече може обективно да се смятат за постигнати предвид значителния спад в броя на подготвяните от секретариата определения (241 спрямо 521 през 2015 г)[16], решаването на първите дела по преки искове и жалби с решение без провеждане на съдебно заседание[17], драстичното намаляване на броя на становищата на езика на производството, представяни по дела в областта на интелектуалната собственост (33 спрямо 279 през 2015 г.), и липсата на втора размяна на писмени изявления за тази категория дела. Намаля и делът на исковите молби и жалбите, за които трябва да се иска отстраняване на нередовности поради несъответствие с изискванията за форма (вече под прага от 39 %), макар че той остава твърде висок, особено по делата в областта на интелектуалната собственост.

По този начин бяха взети необходимите мерки, които да позволят на секретариата на Общия съд да изпълнява възложените му задължения, а резултатите от положените през 2016 г. усилия са осезаеми.

Бяха предприети и първите стъпки, за да може секретариатът на Общия съд, от една страна, да се справи с предизвикателствата на 2017 г., когато трима допълнителни съдии ще укрепят правораздавателния капацитет на Общия съд, и от друга, да се подготви за последния етап от реформата в структурата на институцията през 2019 г., когато ще встъпят в длъжност деветима допълнителни съдии.

14| Решение на Общия съд от 14 септември 2011 година за подаването и връчването на процесуални документи чрез приложението e-Curia (ОВ C 289, 2011 г., стр. 9).

15| От 1 юли 2015 г. подаването на процесуални документи по електронна поща вече е невъзможно.

16| От 1 юли 2015 г. някои решения, които преди се вземаха с определение (за спиране и възобновяване на производството, за съединяване на дела, за встъпване на държава членка или институция без искане за поверителност), вече се вземат само с решение на председателя на състава, прилагано към преписката по делото.

17| Преди 1 юли 2015 г. не беше предвидена възможност за произнасяне с решение без провеждане на съдебно заседание по делата в областта на интелектуалната собственост и по делата по жалби срещу решения на Съда на публичната служба.

Г | СЪДЕБНА СТАТИСТИКА НА ОБЩИЯ СЪД

I. ОБЩА ДЕЙНОСТ НА ОБЩИЯ СЪД

1. Образувани, приключени и висящи дела (2012—2016)

II. ОБРАЗУВАНИ ДЕЛА

2. Видове производства (2012—2016)
3. Вид иск или жалба (2012—2016)
4. Област, с която е свързан(а) искът или жалбата (2012—2016)

III. ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

5. Видове производства (2012—2016)
6. Област, с която е свързан(а) искът или жалбата (2016)
7. Област, с която е свързан(а) искът или жалбата (2012—2016)
8. Съдебен състав (2012—2016)
9. Продължителност на производствата в месеци (2012—2016)

IV. ВИСЯЩИ ДЕЛА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ

10. Видове производства (2012—2016)
11. Област, с която е свързан(а) искът или жалбата (2012—2016)
12. Съдебен състав (2012—2016)

V. ДРУГИ

13. Обезпечителни производства (2012—2016)
14. Бързи производства (2012—2016)
15. Съдебни актове на Общия съд, срещу които е подадена жалба пред Съда (1990-2016)
16. Разпределение на жалбите пред Съда според вида на производството (2012—2016)
17. Изход на производството по обжалване пред Съда (2016)
18. Изход на производството по обжалване пред Съда (2012—2016)
19. Общо развитие (1989-2016)

VI. ДЕЙНОСТ НА СЕКРЕТАРИАТА НА ОБЩИЯ СЪД

20. Дейност на секретариата на Общия съд (2015-2016)
21. Начини на подаване на процесуални документи до Общия съд
22. Брой страници, подадени посредством e-Curia (2012—2016)
23. Съобщения в Официален вестник на Европейския съюз (2012—2016)
24. Брой дела, по които са проведени устни състезания (2012—2016)

I. ОБЩА ДЕЙНОСТ НА ОБЩИЯ СЪД

1. ОБРАЗУВАНИ, ПРИКЛЮЧЕНИ И ВИСЯЩИ ДЕЛА (2012—2016)[1] [2]

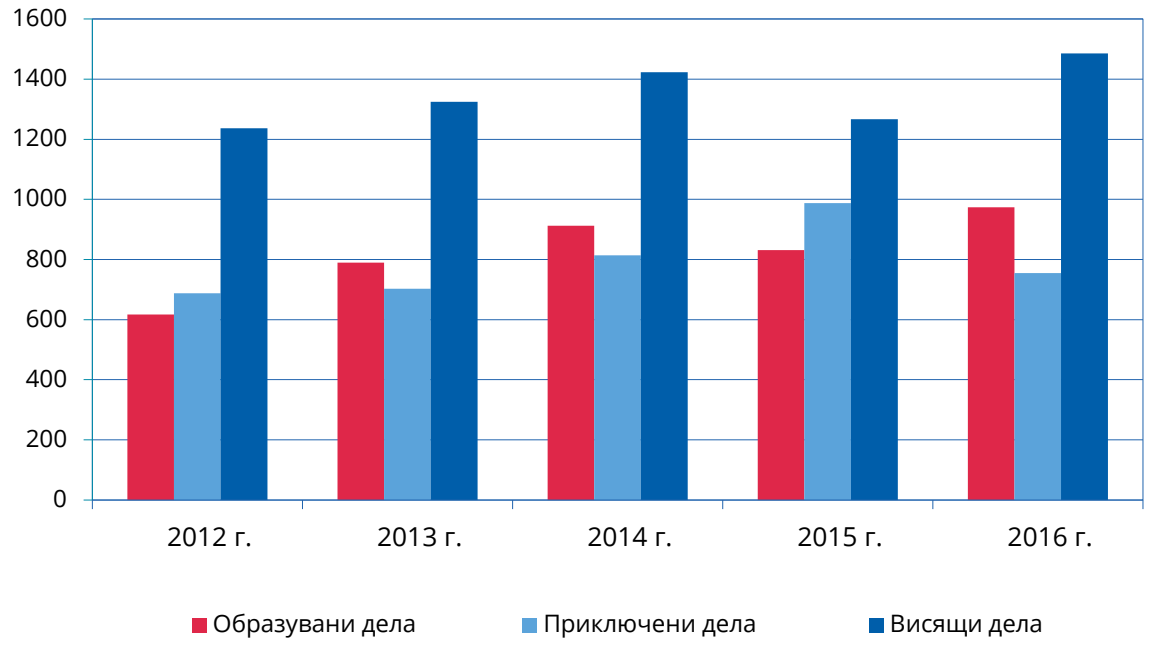

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Образувани дела	617	790	912	831	974
Приключени дела	688	702	814	987	755
Висящи дела	1 237	1 325	1 423	1 267	1 486

1| Освен ако не е посочено друго, в настоящата таблица и в таблиците на следващите страници са взети предвид особените производства.
За „особени производства“ се считат: отмяната на съдебно решение, постановено в отсъствието на ответника (член 41 от Статута на Съда, член 166 от Процедурния правилник на Общия съд), отмяната на съдебен акт по молба на трето лице (член 42 от Статута на Съда, член 167 от Процедурния правилник на Общия съд), тълкуването на съдебните решения и определенията (член 43 от Статута на Съда, член 168 от Процедурния правилник на Общия съд), отмяната на влязъл в сила съдебен акт (член 44 от Статута на Съда, член 169 от Процедурния правилник на Общия съд), правната помощ (член 148 от Процедурния правилник на Общия съд), поправянето на съдебните решения и определенията (член 164 от Процедурния правилник на Общия съд) и споровете относно подлежащите на възстановяване съдебни разноски (член 170 от Процедурния правилник на Общия съд).

2| Освен ако не е посочено друго, в настоящата таблица и в таблиците на следващите страници не са взети предвид обезпечителните производства.

II. ОБРАЗУВАНИ ДЕЛА

2. ВИДОВЕ ПРОИЗВОДСТВА (2012—2016)

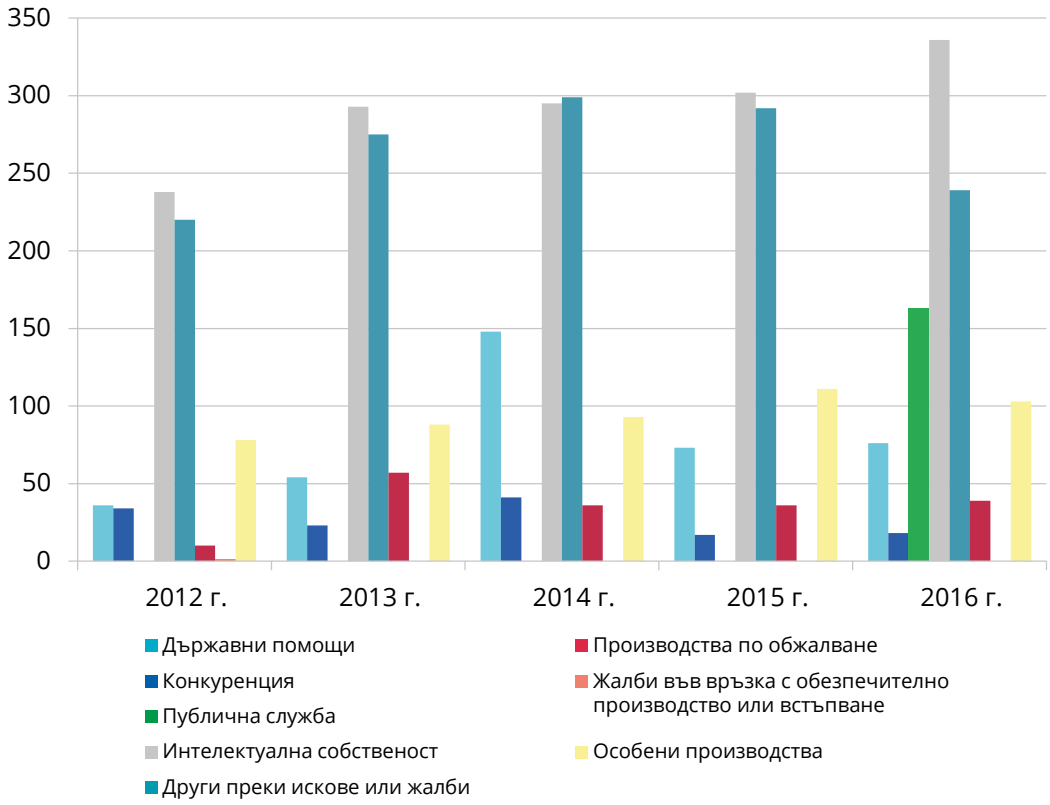

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.[1]
Държавни помощи	36	54	148	73	76
Конкуренция	34	23	41	17	18
Публична служба					163
Интелектуална собственост	238	293	295	302	336
Други преки искове или жалби	220	275	299	292	239
Производства по обжалване	10	57	36	36	39
Жалби във връзка с обезпечително производство или встъпване	1				
Особени производства	78	88	93	111	103
Общо	**617**	**790**	**912**	**831**	**974**

1| На 1 септември 2016 г. на Общия съд са прехвърлени 123 дела и 16 особени производства от областта на публичната служба.

3. ВИД ИСК ИЛИ ЖАЛБА (2012—2016)

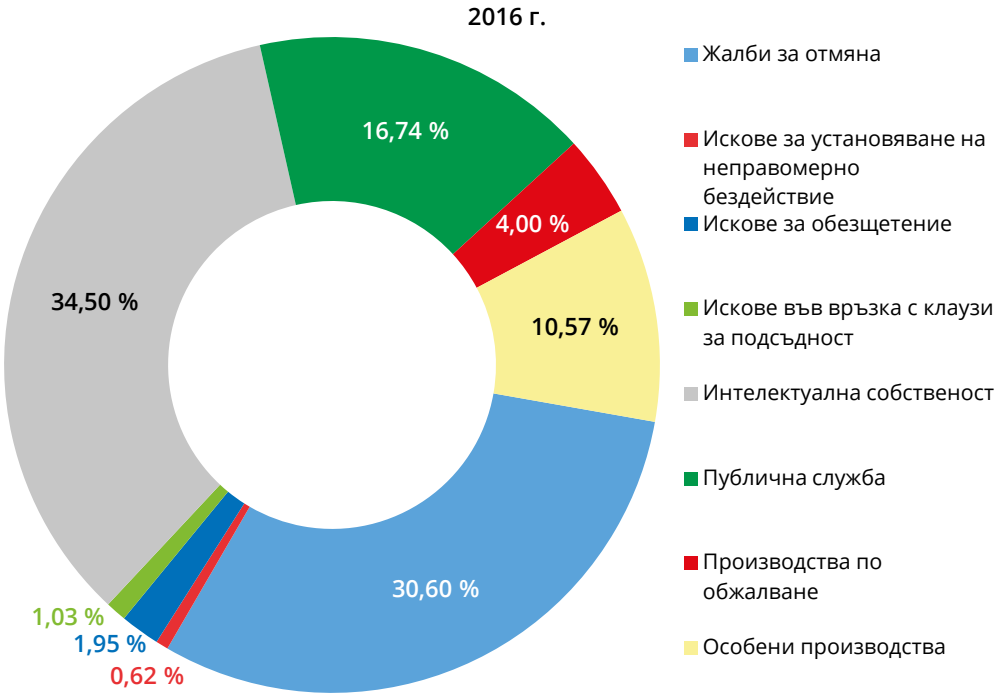

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Жалби за отмяна	257	319	423	332	298
Искове за установяване на неправомерно бездействие	8	12	12	5	6
Искове за обезщетение	17	15	39	30	19
Искове във връзка с клаузи за подсъдност	8	6	14	15	10
Интелектуална собственост	238	293	295	302	336
Публична служба					163
Производства по обжалване	10	57	36	36	39
Жалби във връзка с обезпечително производство или встъпване	1				
Особени производства	78	88	93	111	103
Общо	**617**	**790**	**912**	**831**	**974**

4. ОБЛАСТ, С КОЯТО Е СВЪРЗАН(А) ИСКЪТ ИЛИ ЖАЛБАТА (2012—2016)

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Асоцииране на страни и отвъдморски територии		1			
Външна дейност на Европейския съюз	1		2	1	2
Гражданство на Съюза			1		
Данъчни въпроси	1	1	1	1	2
Достъп до документи	18	20	17	48	19
Държавни помощи	36	54	148	73	76
Енергетика		1	3	3	4
Заетост		2			
Защита на потребителите		1	1	2	1
Земеделие	11	27	15	37	20
Икономическа и парична политика	3	15	4	3	23
Икономическо, социално и териториално сближаване	4	3	3	5	2
Индустриална политика			2		
Институционално право	41	44	67	53	52
Интелектуална и индустриална собственост	238	294	295	303	336
Клауза за подсъдност	8	6	14	15	10
Конкуренция	34	23	41	17	18
Култура		1			1
Митнически съюз и Обща митническа тарифа	6	1	8		3
Научни изследвания, технологично развитие и космическо пространство	3	5	2	10	8
Образование, професионална квалификация, младеж и спорт	1	2		3	1
Обща външна политика и политика на сигурност		2			1
Обществени поръчки	23	15	16	23	9
Обществено здраве	12	5	11	2	6
Ограничителни мерки (външна дейност)	59	41	69	55	28
Околна среда	3	11	10	5	6
Политика в областта на рибарството		3	3		1
Правен режим на предприятията			1	1	
Присъединяване на нови държави		1			
Пространство на свобода, сигурност и правосъдие		6	1		7
Регистрация, оценка, разрешаване и ограничения, приложими за химикалите (Регламент REACH)	2	12	3	5	6
Сближаване на законодателствата		13		1	1
Свобода на установяване			1		
Свободно движение на капитали				2	1
Свободно движение на стоки		1		2	1
Свободно движение на хора				1	1
Свободно предоставяне на услуги	1		1		1
Социална политика	1		1		1
Социално осигуряване на работниците мигранти		1			
Трансевропейски мрежи		3			
Транспорт		5	1		
Туризъм		2			
Търговска политика	20	23	31	6	17
Финансови разпоредби (бюджет, финансова рамка, собствени ресурси, борба с измамите)	1		4	7	4
Общо по Договора за ЕО/ДФЕС	**527**	**645**	**777**	**684**	**669**
Особени производства	78	88	93	111	103
Правилник за длъжностните лица	12	57	42	36	202
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ОБЛАСТИ	**617**	**790**	**912**	**831**	**974**

III. ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

5. ВИДОВЕ ПРОИЗВОДСТВА (2012—2016)

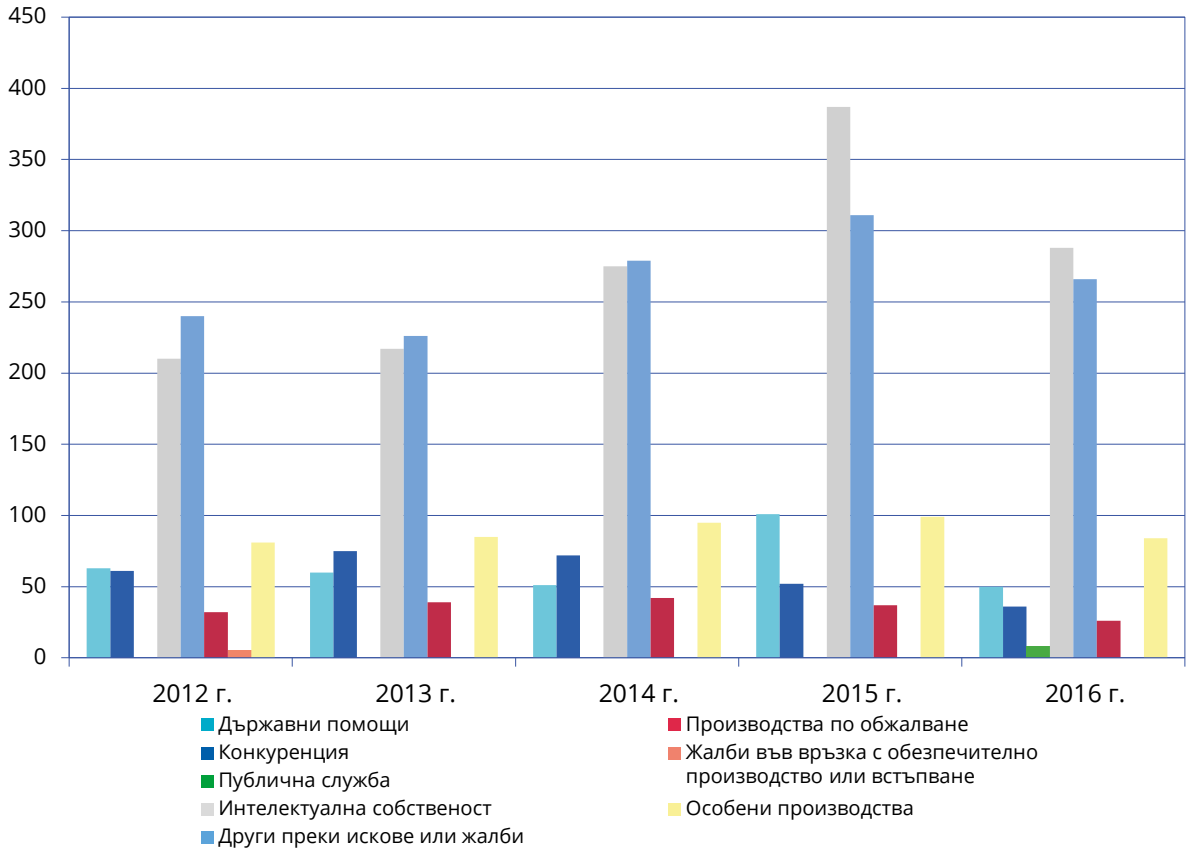

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Държавни помощи	63	60	51	101	50
Конкуренция	61	75	72	52	36
Публична служба					5
Интелектуална собственост	210	217	275	387	288
Други преки искове или жалби	240	226	279	311	266
Производства по обжалване	32	39	42	37	26
Жалби във връзка с обезпечително производство или встъпване	1				
Особени производства	81	85	95	99	84
Общо	**688**	**702**	**814**	**987**	**755**

6. ОБЛАСТ, С КОЯТО Е СВЪРЗАН(А) ИСКЪТ ИЛИ ЖАЛБАТА (2016)

	Съдебни решения	Определения	Общо
Достъп до документи	9	4	13
Държавни помощи	27	23	50
Енергетика		3	3
Защита на потребителите	1		1
Земеделие	14	20	34
Икономическа и парична политика		2	2
Икономическо, социално и териториално сближаване		1	1
Институционално право	17	29	46
Интелектуална и индустриална собственост	224	64	288
Клауза за подсъдност	11	6	17
Конкуренция	35	1	36
Култура	1		1
Митнически съюз и Обща митническа тарифа	2	1	3
Научни изследвания, технологично развитие и космическо пространство	3	3	6
Образование, професионална квалификация, младеж и спорт		1	1
Обществени поръчки	10	10	20
Обществено здраве	1	2	3
Ограничителни мерки (външна дейност)	39	31	70
Околна среда	2	2	4
Политика в областта на рибарството	1	1	2
Регистрация, оценка, разрешаване и ограничения, приложими за химикалите (Регламент REACH)	4	4	8
Сближаване на законодателствата		1	1
Свободно движение на капитали		1	1
Свободно движение на стоки		1	1
Свободно предоставяне на услуги		1	1
Социална политика		1	1
Трансевропейски мрежи	1	1	2
Търговска политика	19	2	21
Финансови разпоредби (бюджет, финансова рамка, собствени ресурси, борба с измамите)		1	1
Общо по Договора за ЕО/ДФЕС	**421**	**217**	**638**
Особени производства		84	84
Правилник за длъжностните лица	27	6	33
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ОБЛАСТИ	**448**	**307**	**755**

7. ОБЛАСТ, С КОЯТО Е СВЪРЗАН(А) ИСКЪТ ИЛИ ЖАЛБАТА (2012—2016)

(СЪДЕБНИ РЕШЕНИЯ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ)

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Асоцииране на страни и отвъдморски територии			1		
Външна дейност на Европейския съюз		2		2	
Гражданство на Съюза			1		
Данъчни въпроси	2		2	1	
Достъп до документи	21	19	23	21	13
Държавни помощи	63	59	51	101	50
Енергетика		1	3	1	3
Заетост		2			
Защита на потребителите				2	1
Земеделие	32	16	15	32	34
Икономическа и парична политика	2	1	13	9	2
Икономическо, социално и териториално сближаване	12	14	1	6	1
Индустриална политика				2	
Институционално право	41	35	33	58	46
Интелектуална и индустриална собственост	210	218	275	388	288
Клауза за подсъдност	11	8	10	2	17
Конкуренция	61	75	72	52	36
Култура					1
Митнически съюз и Обща митническа тарифа	6	9	6	4	3
Научни изследвания, технологично развитие и космическо пространство	3	4	1	2	6
Образование, професионална квалификация, младеж и спорт	1	1	2		1
Обща външна политика и политика на сигурност			2	1	
Обществени поръчки	24	21	18	22	20
Обществено здраве	2	4	10	15	3
Ограничителни мерки (външна дейност)	42	40	68	60	70
Околна среда	8	6	10	18	4
Политика в областта на рибарството	9	2	15	3	2
Правен режим на предприятията				1	
Присъединяване на нови държави				1	
Пространство на свобода, сигурност и правосъдие	2	7	1		
Регистрация, оценка, разрешаване и ограничения, приложими за химикалите (Регламент REACH)	1	6	3	9	8
Сближаване на законодателствата			13		1
Свобода на установяване				1	
Свободно движение на капитали				2	1
Свободно движение на стоки		1		2	1
Свободно движение на хора	1			1	
Свободно предоставяне на услуги	2		1		1
Социална политика	1	4			1
Социално осигуряване на работниците мигранти		1			
Трансевропейски мрежи			1		2
Транспорт	1		3	3	
Туризъм		1	1		
Търговска политика	14	19	18	24	21
Финансови разпоредби (бюджет, финансова рамка, собствени ресурси, борба с измамите)	2			5	1
Общо по Договора за ЕО/ДФЕС	**574**	**576**	**673**	**851**	**638**
Общо по Договора за ВС		**1**			
Особени производства	81	85	95	99	84
Правилник за длъжностните лица	33	40	46	37	33
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ОБЛАСТИ	**688**	**702**	**814**	**987**	**755**

8. СЪДЕБЕН СЪСТАВ (2012—2016)

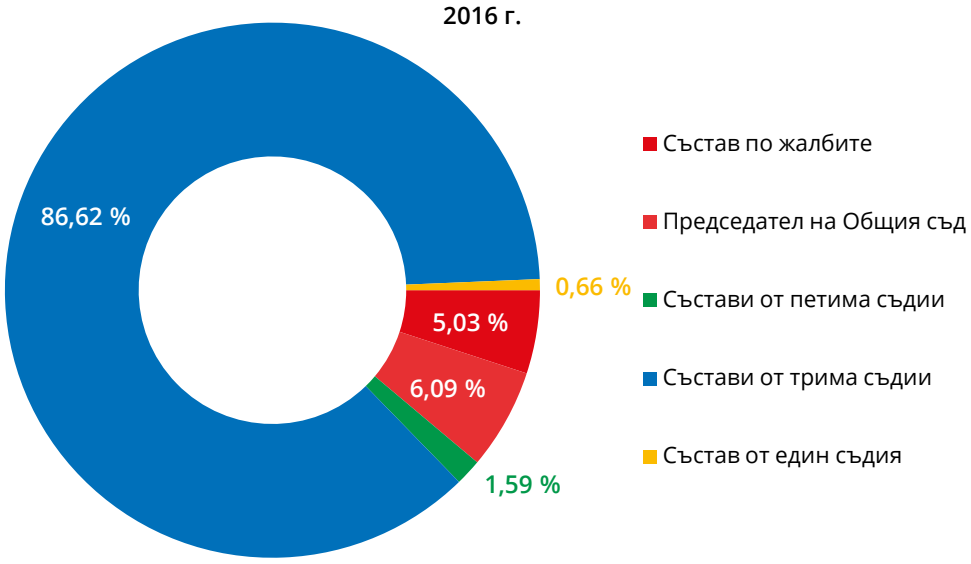

	2012 г.			2013 г.			2014 г.			2015 г.			2016 г.		
	Съдебни решения	Определения	Общо	Съдебни решения	Определения	Общо	Съдебни решения	Определения	Общо	Съдебни решения	Определения	Общо	Съдебни решения	Определения	Общо
Състав по жалбите	17	23	40	13	47	60	21	32	53	23	14	37	25	13	38
Председател на Общия съд		47	47		38	38		46	46		44	44		46	46
Състави от петима съдии	9		9	7	1	8	9	7	16	8	3	11	10	2	12
Състави от трима съдии	328	264	592	378	218	596	398	301	699	538	348	886	408	246	654
Състав от един съдия										1	8	9	5		5
Общо	**354**	**334**	**688**	**398**	**304**	**702**	**428**	**386**	**814**	**570**	**417**	**987**	**448**	**307**	**755**

9. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ПРОИЗВОДСТВАТА В МЕСЕЦИ (2012—2016) [1]

(СЪДЕБНИ РЕШЕНИЯ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ)

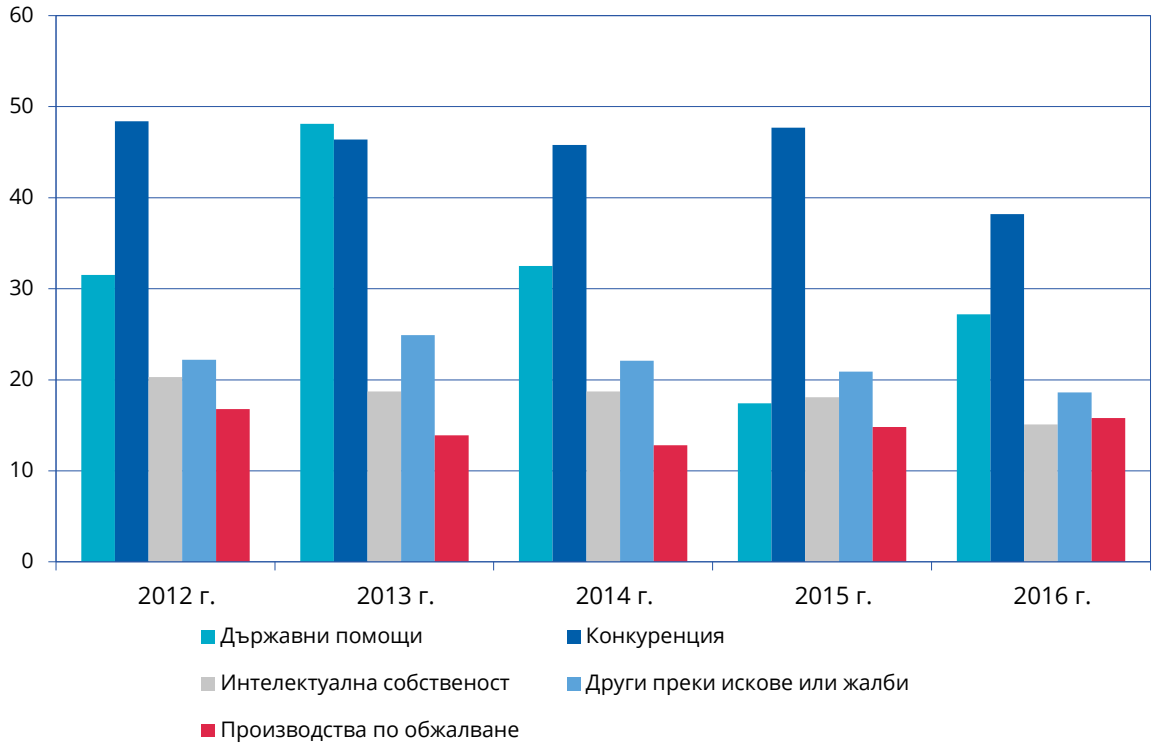

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Държавни помощи	31,5	48,1	32,5	17,4	27,2
Конкуренция	48,4	46,4	45,8	47,7	38,2
Интелектуална собственост	20,3	18,7	18,7	18,1	15,1
Други преки искове или жалби	22,2	24,9	22,1	20,9	18,6
Производства по обжалване	16,8	13,9	12,8	14,8	15,8
Всички дела	**24,8**	**26,9**	**23,4**	**20,6**	**18,7**

1 | В изчисленията във връзка със средната продължителност на производствата не са взети предвид: делата, по които е постановено междинно решение; особените производства; обжалване на определения по обезпечителни производства или по встъпване. Продължителността на производствата се представя в месеци с десетично число.

IV. ВИСЯЩИ ДЕЛА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ

10. ВИДОВЕ ПРОИЗВОДСТВА (2012—2016)

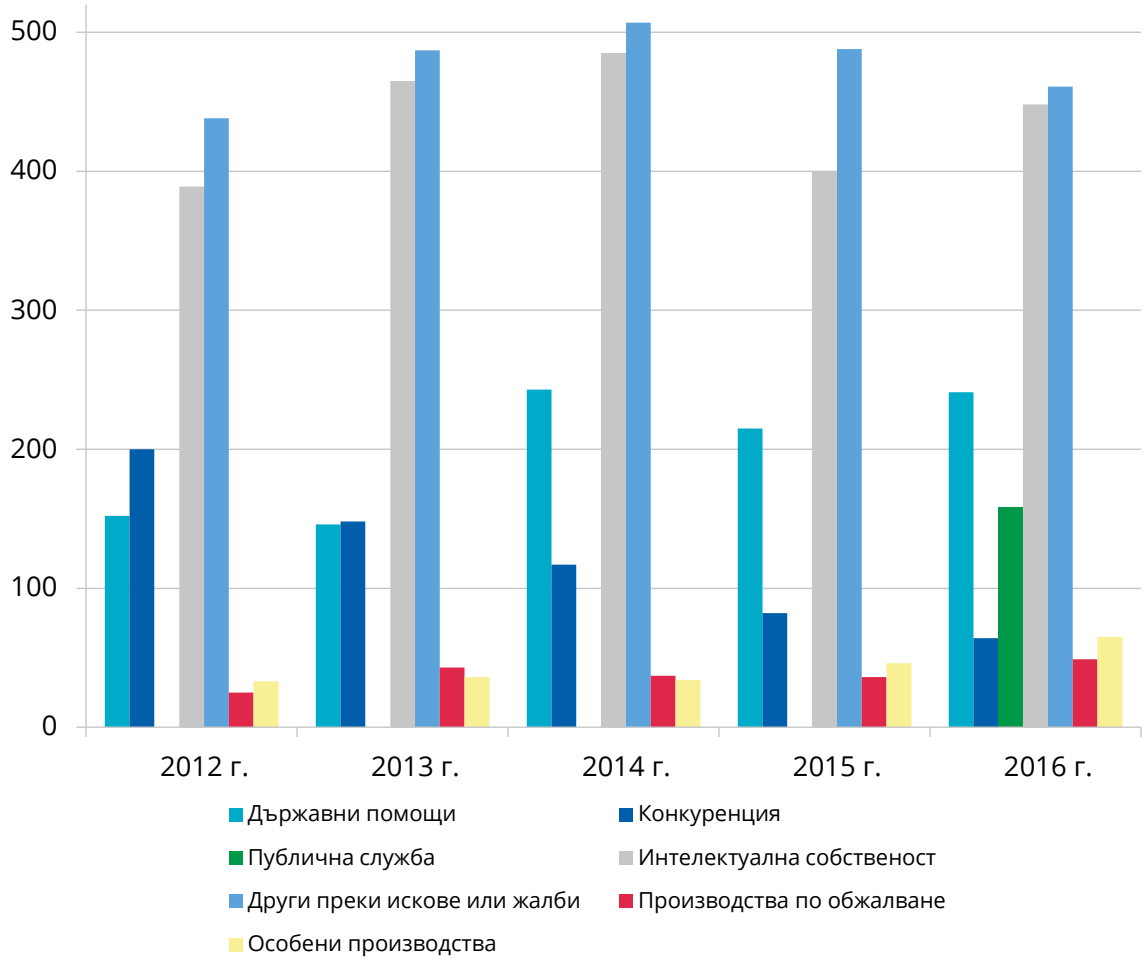

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Държавни помощи	152	146	243	215	241
Конкуренция	200	148	117	82	64
Публична служба					158
Интелектуална собственост	389	465	485	400	448
Други преки искове или жалби	438	487	507	488	461
Производства по обжалване	25	43	37	36	49
Особени производства	33	36	34	46	65
Общо	**1 237**	**1 325**	**1 423**	**1 267**	**1 486**

11. ОБЛАСТ, С КОЯТО Е СВЪРЗАН(А) ИСКЪТ ИЛИ ЖАЛБАТА (2012—2016)

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Достъп до документи	37	38	32	59	65
Външна дейност на Европейския съюз	3	1	3	2	4
Присъединяване на нови държави		1	1		
Земеделие	40	51	51	56	42
Държавни помощи	151	146	243	215	241
Асоцииране на страни и отвъдморски територии		1			
Клауза за подсъдност	15	13	17	30	23
Икономическо, социално и териториално сближаване	24	13	15	14	15
Конкуренция	200	148	117	82	64
Култура		1	1	1	1
Финансови разпоредби (бюджет, финансова рамка, собствени ресурси, борба с измамите)	1	1	5	7	10
Правен режим на предприятията			1	1	1
Институционално право	41	50	84	79	85
Образование, професионална квалификация, младеж и спорт	1	2		3	3
Енергетика	1	1	1	3	4
Регистрация, оценка, разрешаване и ограничения, приложими за химикалите (Регламент REACH)	8	14	14	10	8
Околна среда	13	18	18	5	7
Пространство на свобода, сигурност и правосъдие	1				7
Данъчни въпроси		1			2
Свобода на установяване			1		
Свободно движение на хора					1
Обществени поръчки	42	36	34	35	24
Ограничителни мерки (външна дейност)	106	107	108	103	61
Търговска политика	41	45	58	40	36
Политика в областта на рибарството	16	17	5	2	1
Икономическа и парична политика	4	18	9	3	24
Обща външна политика и политика на сигурност	1	3	1		1
Индустриална политика			2		
Социална политика	4		1	1	1
Интелектуална и индустриална собственост	389	465	485	400	448
Защита на потребителите		1	2	2	2
Сближаване на законодателствата		13		1	1
Научни изследвания, технологично развитие и космическо пространство	7	8	9	17	19
Трансевропейски мрежи		3	2	2	
Обществено здраве	15	16	17	4	7
Туризъм		1			
Транспорт		5	3		
Митнически съюз и Обща митническа тарифа	15	7	9	5	5
Общо по Договора за ЕО/ДФЕС	**1 176**	**1 245**	**1 349**	**1 182**	**1 213**
Общо по Договора за ВС	**1**				
Правилник за длъжностните лица	27	44	40	39	208
Особени производства	33	36	34	46	65
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ОБЛАСТИ	**1 237**	**1 325**	**1 423**	**1 267**	**1 486**

12. СЪДЕБЕН СЪСТАВ (2012—2016)

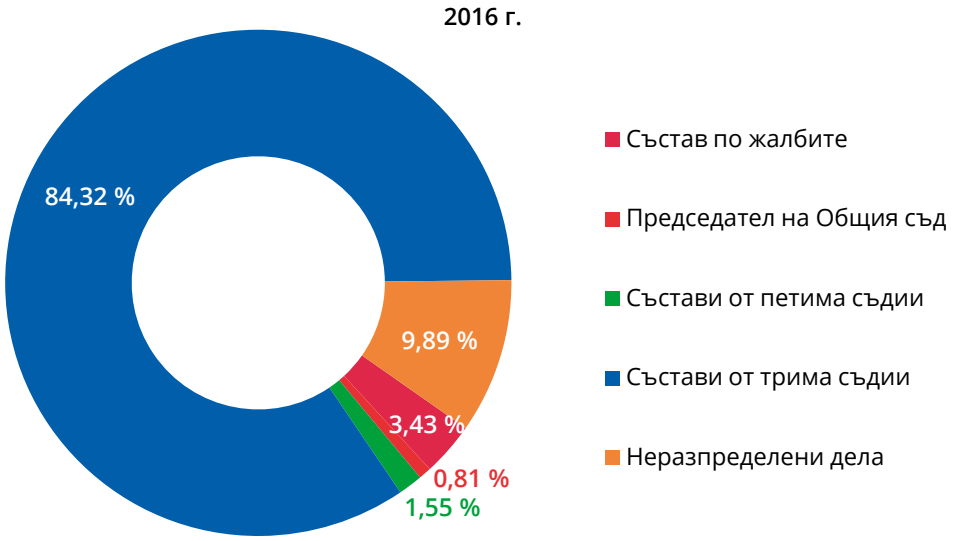

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Състав по жалбите	40	51	37	48	51
Председател на Общия съд	1	1	1	12	12
Състави от петима съдии	10	12	15	6	23
Състави от трима съдии	1123	1146	1272	1099	1253
Състав от един съдия				1	
Неразпределени дела	63	115	98	101	147
Общо	**1 237**	**1 325**	**1 423**	**1 267**	**1 486**

V. ДРУГИ

13. ОБЕЗПЕЧИТЕЛНИ ПРОИЗВОДСТВА (2012—2016)

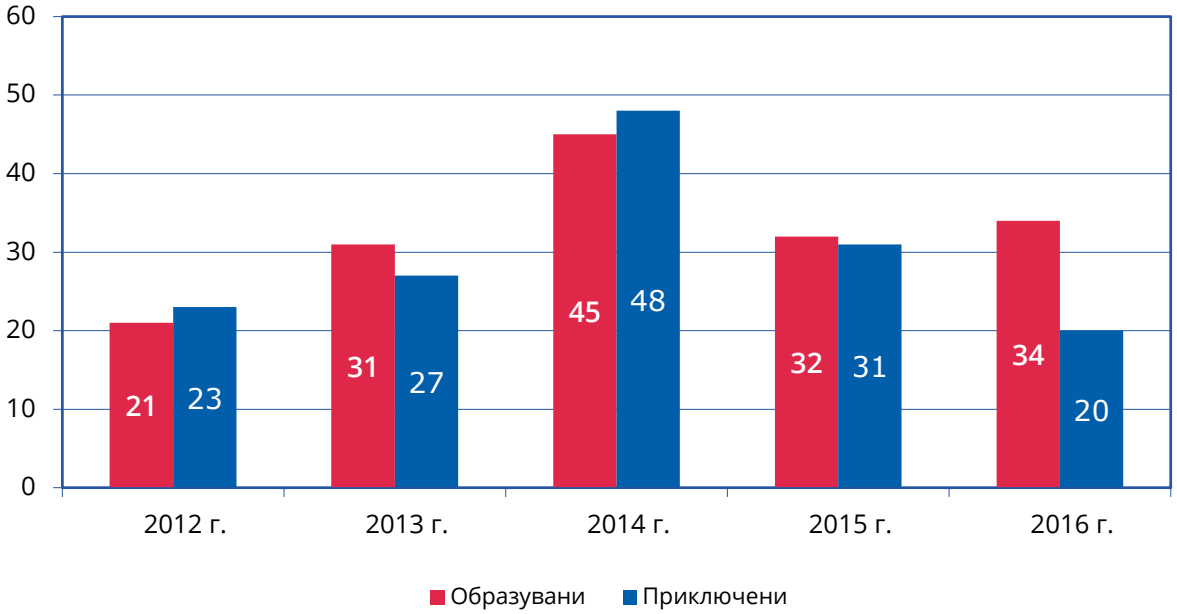

	2016 г.				
			Взето решение		
	Образувани обезпечителни производства	Приключени обезпечителни производства	Уважаване на молбата	Заличаване на делото от регистъра/Липса на основание за постановяване на съдебно решение по същество	Отхвърляне на молбата
Достъп до документи	1	2	2		
Земеделие	1	3			3
Държавни помощи	3	1			1
Клауза за подсъдност	3	1			1
Конкуренция	1				
Финансови разпоредби (бюджет, финансова рамка, собствени ресурси, борба с измамите)	1	1			1
Институционално право	7	4		1	3
Енергетика	2				
Регистрация, оценка, разрешаване и ограничения, приложими за химикалите (Регламент REACH)	2				
Околна среда	1	2			2
Свободно движение на стоки	1	1		1	
Обществени поръчки	4	2		1	1
Икономическа и парична политика	1				
Научни изследвания, технологично развитие и космическо пространство	3	2			2
Обществено здраве	1				
Правилник за длъжностните лица	2	1			1
Общо	**34**	**20**	**2**	**3**	**15**

14. БЪРЗИ ПРОИЗВОДСТВА (2012—2016) [1]

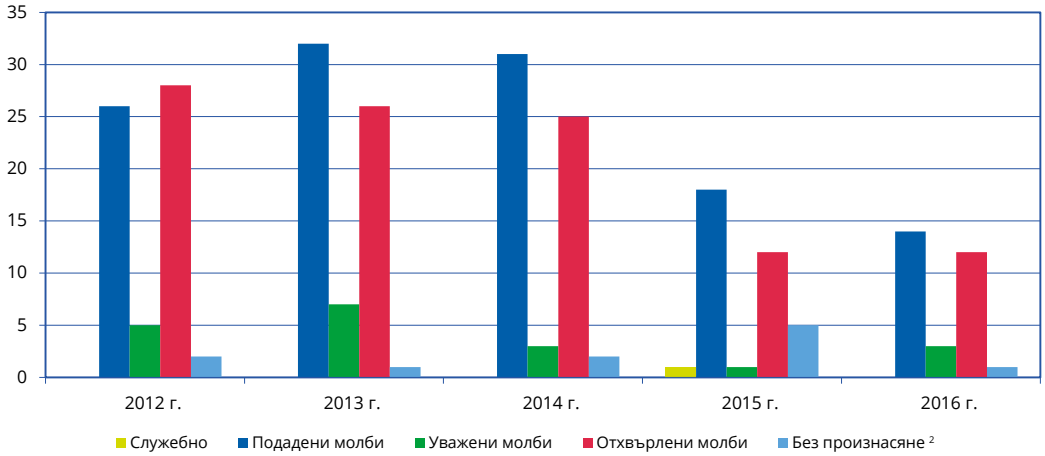

	2012 г.					2013 г.					2014 г.					2015 г.					2016 г.				
	Служебно	Подадени молби	Взето решение: Уважени молби	Взето решение: Отхвърлени молби	Взето решение: Без произнасяне [2]	Служебно	Подадени молби	Взето решение: Уважени молби	Взето решение: Отхвърлени молби	Взето решение: Без произнасяне [2]	Служебно	Подадени молби	Взето решение: Уважени молби	Взето решение: Отхвърлени молби	Взето решение: Без произнасяне [2]	Служебно	Подадени молби	Взето решение: Уважени молби	Взето решение: Отхвърлени молби	Взето решение: Без произнасяне [2]	Служебно	Подадени молби	Взето решение: Уважени молби	Взето решение: Отхвърлени молби	Взето решение: Без произнасяне [2]
Достъп до документи		1		2			1		1			2		2			2		2			2		2	
Външна дейност на Европейския съюз																	1		1						
Земеделие							1		1								1		1						
Държавни помощи		2			2							13	2	10			3		2					2	
Икономическо, социално и териториално сближаване		1		1																					
Конкуренция		2		2			2		2			1		1								1		1	
Институционално право		1		1								1			1		2			2		2		2	
Енергетика							1		1																
Околна среда							5	5				1						1							
Пространство на свобода, сигурност и правосъдие																						3	3		
Свободно движение на капитали																	2			2					
Свободно движение на стоки																						1			1
Обществени поръчки							2		1			1		2		1	1			1		1		1	
Ограничителни мерки (външна дейност)		10	4	16			4		4			9		9			4		4			1		1	
Търговска политика		3		2			15	2	14	1												1		1	
Икономическа и парична политика																	1		1						
Обществено здраве		5	1	3			1		2			3	1	1	1							1		1	
Правилник за длъжностните лица																	1		1			1		1	
Митнически съюз и Обща митническа тарифа		1		1																					
Общо		**26**	**5**	**28**	**2**		**32**	**7**	**26**	**1**		**31**	**3**	**25**	**2**	**1**	**18**	**1**	**12**	**5**		**14**	**3**	**12**	**1**

1| Общият съд може да реши, по искане на главна страна, а от 1 юли 2015 г., и служебно, определено дело да се разгледа по реда на бързото производство.

2| Случаите на „липса на произнасяне“ са следните: оттегляне на молбата, отказ от иска или оттегляне на иска или жалбата и случаите, в които производството по иска или жалбата приключва с постановяване на определение, без Общият съд да се е произнесъл по молбата делото да се разгледа по реда на бързото производство.

15. СЪДЕБНИ АКТОВЕ НА ОБЩИЯ СЪД, СРЕЩУ КОИТО Е ПОДАДЕНА ЖАЛБА ПРЕД СЪДА (1990-2016)

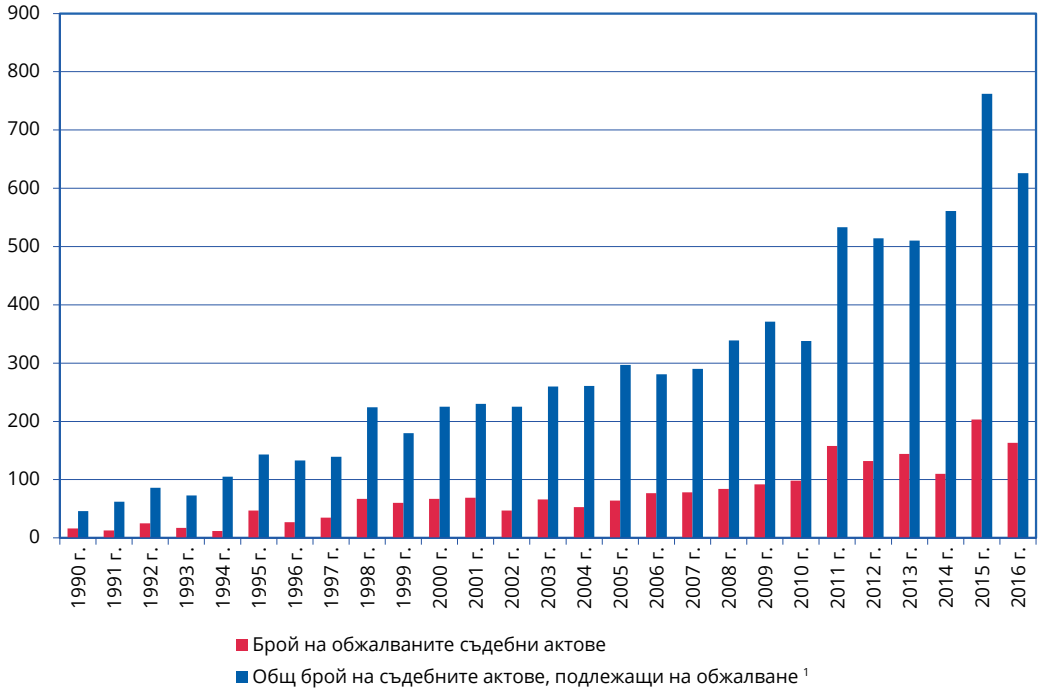

	Брой на обжалваните съдебни актове	Общ брой на съдебните актове, подлежащи на обжалване [1]	Процент на обжалваните съдебни актове
1990 г.	16	46	35 %
1991 г.	13	62	21 %
1992 г.	25	86	29 %
1993 г.	17	73	23 %
1994 г.	12	105	11 %
1995 г.	47	143	33 %
1996 г.	27	133	20 %
1997 г.	35	139	25 %
1998 г.	67	224	30 %
1999 г.	60	180	33 %
2000 г.	67	225	30 %
2001 г.	69	230	30 %
2002 г.	47	225	21 %
2003 г.	66	260	25 %
2004 г.	53	261	20 %
2005 г.	64	297	22 %
2006 г.	77	281	27 %
2007 г.	78	290	27 %
2008 г.	84	339	25 %
2009 г.	92	371	25 %
2010 г.	98	338	29 %
2011 г.	158	533	30 %
2012 г.	132	514	26 %
2013 г.	144	510	28 %
2014 г.	110	561	20 %
2015 г.	203	762	27 %
2016 г.	163	626	26 %

1 | Общ брой на съдебните актове, подлежащи на обжалване — съдебни решения, определения по обезпечителни производства и определения за недопускане на встъпване, както и всички определения, които слагат край на производството, освен определенията за заличаване и за препращане — за които е изтекъл срокът за обжалване или срещу които е била подадена жалба.

16. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЖАЛБИТЕ ПРЕД СЪДА СПОРЕД ВИДА НА ПРОИЗВОДСТВОТО (2012—2016)

	2012 г.			2013 г.			2014 г.			2015 г.			2016 г.		
	Обжалвани съдебни актове	Съдебни актове, подлежащи на обжалване	**Жалби в %**	Обжалвани съдебни актове	Съдебни актове, подлежащи на обжалване	**Жалби в %**	Обжалвани съдебни актове	Съдебни актове, подлежащи на обжалване	**Жалби в %**	Обжалвани съдебни актове	Съдебни актове, подлежащи на обжалване	**Жалби в %**	Обжалвани съдебни актове	Съдебни актове, подлежащи на обжалване	**Жалби в %**
Държавни помощи	18	52	**35 %**	16	52	**31 %**	15	77	**19 %**	22	75	**29 %**	23	56	**41 %**
Конкуренция	24	60	**40 %**	28	73	**38 %**	15	44	**34 %**	32	61	**52 %**	17	41	**41 %**
Интелектуална собственост	41	190	**22 %**	38	183	**21 %**	33	209	**16 %**	64	334	**19 %**	48	276	**17 %**
Други преки искове или жалби	47	208	**23 %**	62	202	**31 %**	47	231	**20 %**	85	290	**29 %**	75	253	**30 %**
Производства по обжалване		2									2				
Особени производства	2	2	**100 %**												
Общо	**132**	**514**	**26 %**	**144**	**510**	**28 %**	**110**	**561**	**20 %**	**203**	**762**	**27 %**	**163**	**626**	**26 %**

17. ИЗХОД НА ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ОБЖАЛВАНЕ ПРЕД СЪДА (2016)

(СЪДЕБНИ РЕШЕНИЯ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ)

	Отхвърляне на жалбата	Пълна или частична отмяна без връщане на делото	Пълна или частична отмяна с връщане на делото	Заличаване на делото от регистъра/Липса на основание за постановяване на съдебно решение по същество	Общо
Външна дейност на Европейския съюз		1			**1**
Достъп до документи	3		1	1	**5**
Държавни помощи	16	2	3		**21**
Земеделие	4			1	**5**
Икономическа и парична политика	6	3			**9**
Икономическо, социално и териториално сближаване	2			1	**3**
Институционално право	9			2	**11**
Интелектуална и индустриална собственост	58	2	2	6	**68**
Конкуренция	18	4	1		**23**
Митнически съюз и Обща митническа тарифа	2				**2**
Научни изследвания, технологично развитие и космическо пространство	2		1		**3**
Обща външна политика и политика на сигурност	9		1	1	**11**
Обществени поръчки	3				**3**
Обществено здраве	3				**3**
Околна среда	8				**8**
Политика в областта на рибарството	1				**1**
Производство	3				**3**
Трансевропейски мрежи	1				**1**
Транспорт	1				**1**
Търговска политика	7				**7**
Общо	**156**	**12**	**9**	**12**	**189**

18. ИЗХОД НА ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ОБЖАЛВАНЕ ПРЕД СЪДА (2012—2016)

(СЪДЕБНИ РЕШЕНИЯ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ)

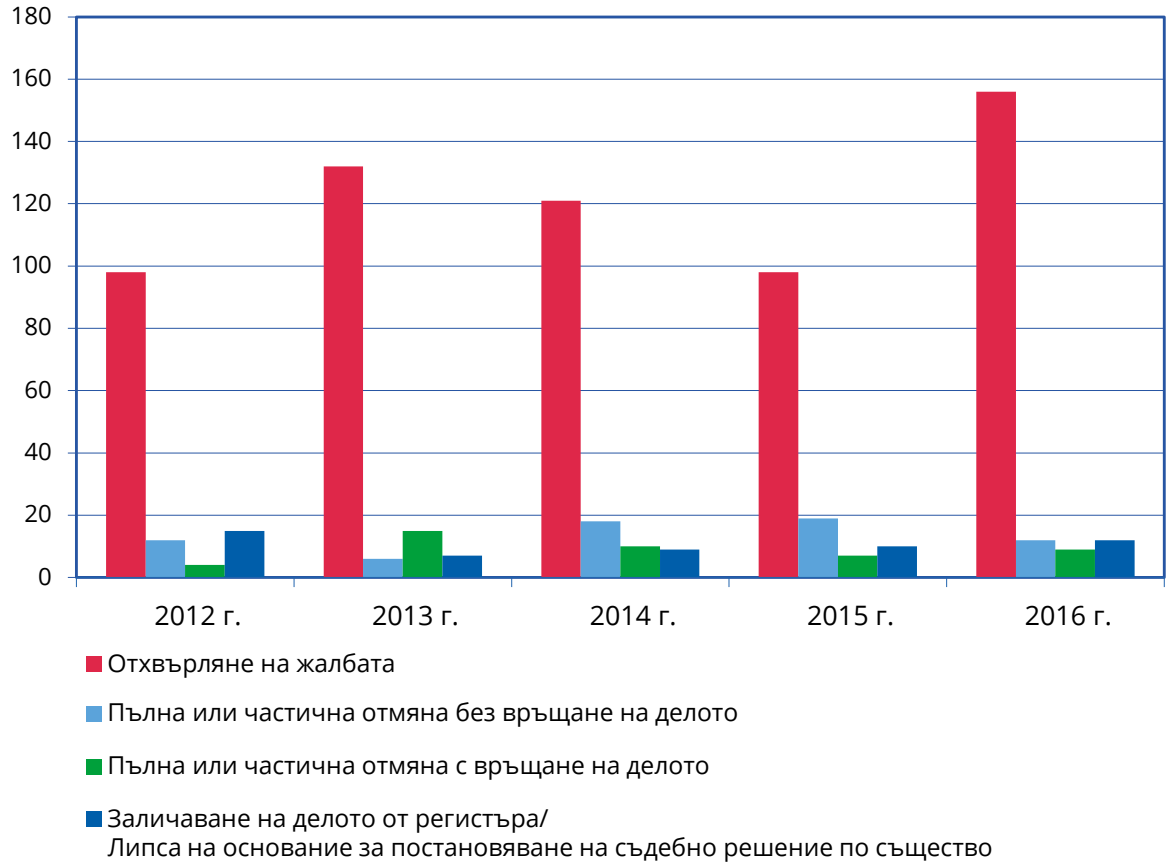

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Отхвърляне на жалбата	98	132	121	98	156
Пълна или частична отмяна без връщане на делото	12	6	18	19	12
Пълна или частична отмяна с връщане на делото	4	15	10	7	9
Заличаване на делото от регистъра/ Липса на основание за постановяване на съдебно решение по същество	15	7	9	10	12
Общо	**129**	**160**	**158**	**134**	**189**

19. ОБЩО РАЗВИТИЕ (1989-2016)

ОБРАЗУВАНИ, ПРИКЛЮЧЕНИ И ВИСЯЩИ ДЕЛА

	Образувани дела[1]	Приключени дела[2]	Висящи дела към 31 декември
1989 г.	169	1	168
1990 г.	59	82	145
1991 г.	95	67	173
1992 г.	123	125	171
1993 г.	596	106	661
1994 г.	409	442	628
1995 г.	253	265	616
1996 г.	229	186	659
1997 г.	644	186	1 117
1998 г.	238	348	1 007
1999 г.	384	659	732
2000 г.	398	343	787
2001 г.	345	340	792
2002 г.	411	331	872
2003 г.	466	339	999
2004 г.	536	361	1 174
2005 г.	469	610	1 033
2006 г.	432	436	1 029
2007 г.	522	397	1 154
2008 г.	629	605	1 178
2009 г.	568	555	1 191
2010 г.	636	527	1 300
2011 г.	722	714	1 308
2012 г.	617	688	1 237
2013 г.	790	702	1 325
2014 г.	912	814	1 423
2015 г.	831	987	1 267
2016 г.	974	755	1 486
Общо	**13 457**	**11 971**	

1| 1989 г.: Съдът препраща 153 дела на новосъздадения Общ съд.
1993 г.: Съдът препраща 451 дела вследствие на първото разширяване на правомощията на Общия съд.
1994 г.: Съдът препраща 14 дела вследствие на второто разширяване на правомощията на Общия съд.
2004—2005 г.: Съдът препраща 25 дела вследствие на третото разширяване на правомощията на Общия съд.
2016 г.: на 1 септември 2016 г. са прехвърлени на Общия съд 139 дела от областта на публичната служба.

2| 2005—2006 г.: Общият съд препраща 118 дела на новосъздадения Съд на публичната служба.

VI. ДЕЙНОСТ НА СЕКРЕТАРИАТА НА ОБЩИЯ СЪД

20. ДЕЙНОСТ НА СЕКРЕТАРИАТА НА ОБЩИЯ СЪД (2015-2016)

Вид встъпване	2015 г.	2016 г.
Брой процесуални документи, вписани в регистъра при секретаря [1]	46 432	49 773
Брой искови молби или жалби [2]	831	835
Брой дела от областта на публичната служба, прехвърлени на Общия съд [3]	–	139
Процент на отстранени нередовности на искови молби или жалби [4]	42,50 %	38,20 %
Брой писмени становища (различни от искови молби или жалби)	4 484	3 879
Брой молби за встъпване	194	160
Брой искания за поверително третиране (на данните, съдържащи се в процесуалните документи) [5]	144	163
Проекти на определения, подготвени от секретаря [6] (явна недопустимост преди връчване, спиране/възобновяване, съединяване на дела, съединяване на възражение за недопустимост с разглеждането по същество, неоспорено встъпване, заличаване, липса на основание за постановяване на решение по същество по дела за интелектуална собственост, възобновяване на устната фаза и поправка)	521	241
Брой заседания на състава (със съдействие на секретар)	303	321
Брой протоколи от съдебни заседания и за констатиране на постановяване на решение	873	637

1| Този брой представлява показател за измерване на обема на работа на службата, тъй като всеки входящ или изходящ документ се вписва в регистъра. Броят на процесуалните документи, вписани в регистъра, трябва да се преценява, като се отчита естеството на производствата от компетентността на юрисдикцията. Тъй като в рамките на преките производства броят на страните по даден спор е ограничен (ищец или жалбоподател, ответник и съответно встъпила страна или страни), връчванията се извършват само на тези страни.

2| Всяко подадено писмено становище (включително искова молба или жалба) трябва да бъде вписано в регистъра, включено в преписката по делото, като при необходимост се отстранят нередовностите, предадено на кабинетите на съдиите с придружителна бележка, понякога подробна, впоследствие евентуално преведено и накрая връчено на страните.

3| 1 септември 2016 г.

4| Когато искова молба или жалба (това важи и за всяко друго писмено становище) не отговаря на някои предписания, секретарят организира отстраняването на нередовността ѝ, както предвиждат процесуалните правила.

5| Броят искания за поверителност не засяга броя на данните, съдържащи се в едно или няколко писмени становища, чието поверително третиране е поискано.

6| От 1 юли 2015 г. – датата на влизане в сила на новия процедурен правилник на Общия съд, някои решения, които дотогава са били приемани под формата на определения (спиране/възобновяване, съединяване на дела, встъпване на държава членка или на институция без поверителност), се приемат под формата на обикновено решение, включено в преписката по делото.

21. НАЧИНИ НА ПОДАВАНЕ НА ПРОЦЕСУАЛНИ ДОКУМЕНТИ ДО ОБЩИЯ СЪД

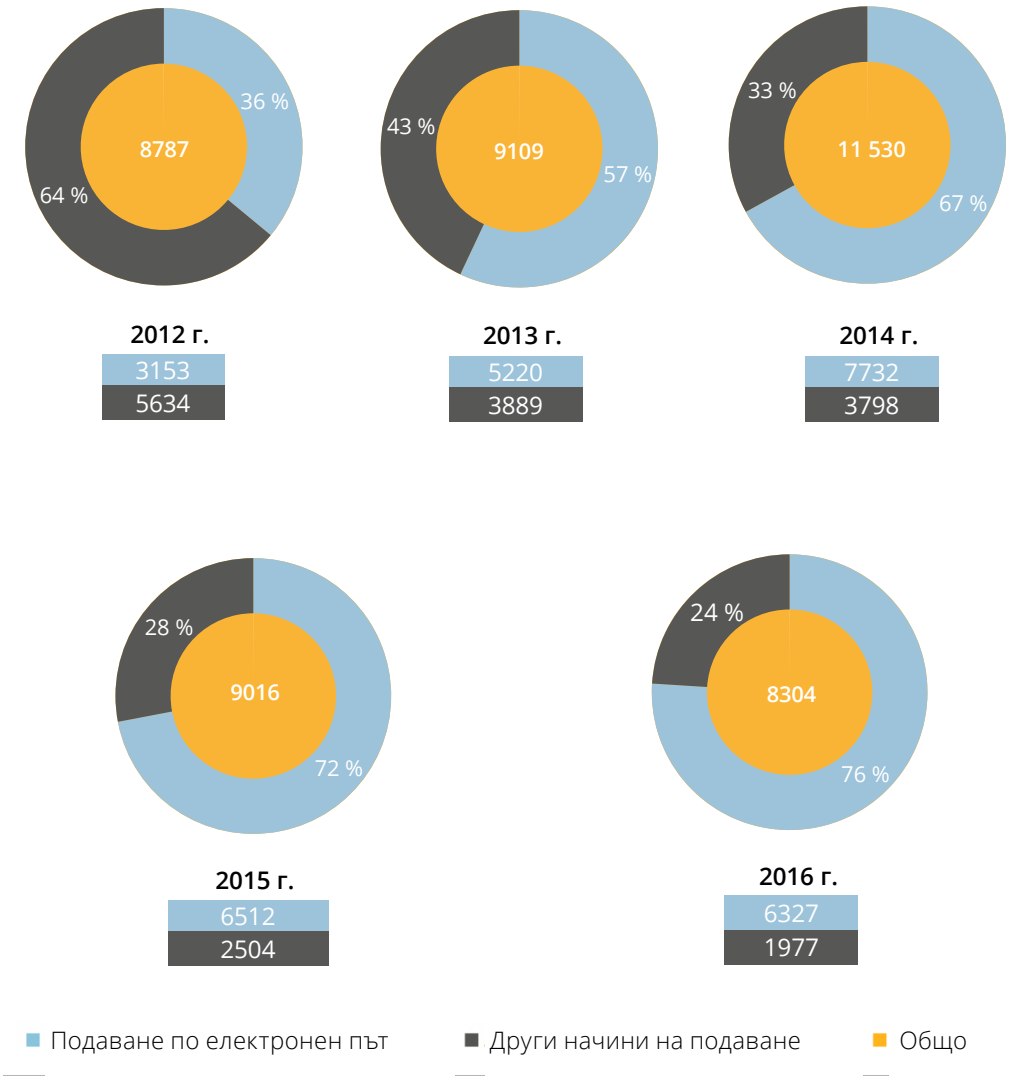

22. БРОЙ СТРАНИЦИ, ПОДАДЕНИ ПОСРЕДСТВОМ E-CURIA (2012—2016)

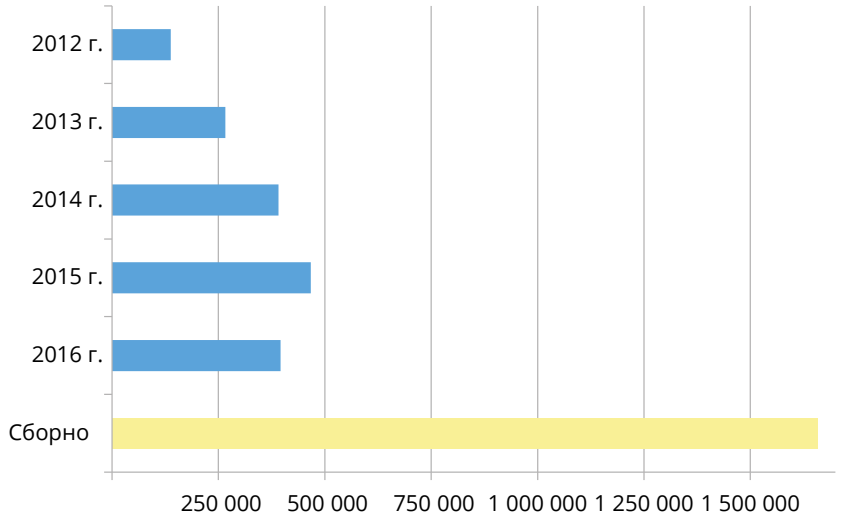

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	Сборно
Брой страници, подадени посредством e-Curia	138 182	266 048	390 892	466 875	396 072	**1 658 069**

23. СЪОБЩЕНИЯ В ОФИЦИАЛЕН ВЕСТНИК НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ (2012—2016)

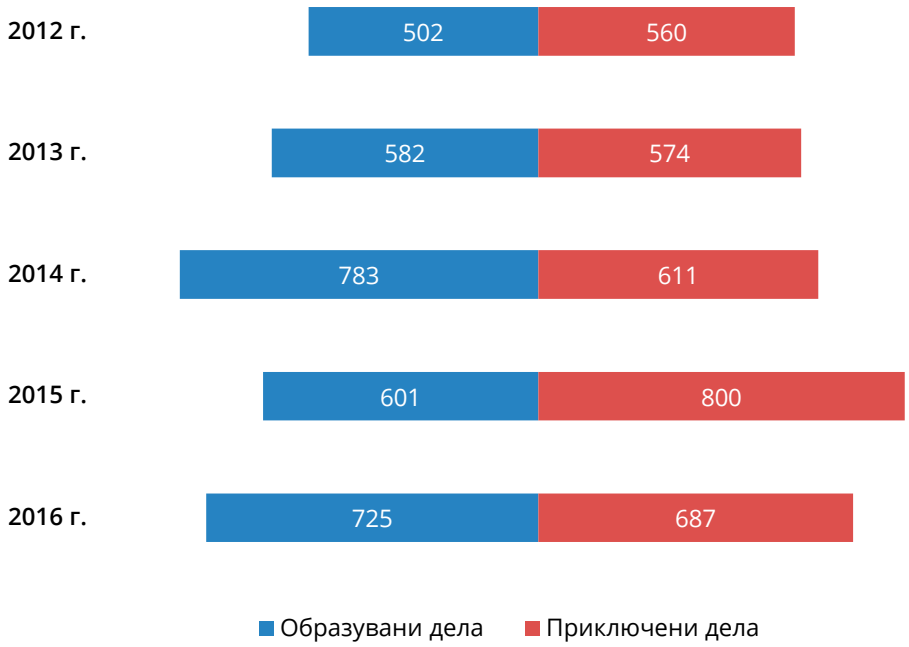

24. БРОЙ ДЕЛА, ПО КОИТО СА ПРОВЕДЕНИ УСТНИ СЪСТЕЗАНИЯ (2012—2016)

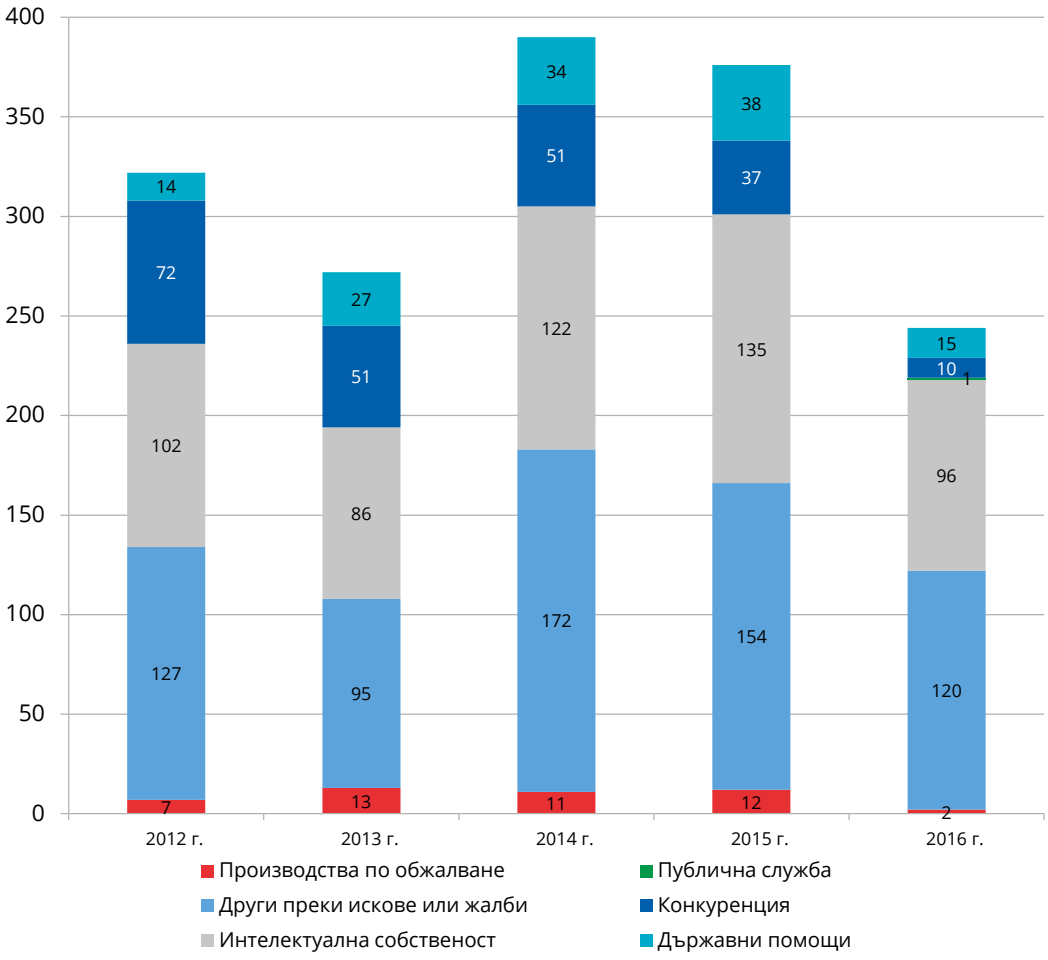

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Общо	**322**	**272**	**390**	**376**	**244**

Д | СЪСТАВ НА ОБЩИЯ СЪД

ОФИЦИАЛНА СНИМКА

(Протоколен ред към 31 декември 2016 г.)

Първи ред от ляво надясно:

A. Dittrich и I. Labucka, съдии, A. M. Collins, G. Berardis, H. Kanninen, M. Prek, председатели на състави, M. Van der Woude, заместник-председател на Общия съд, M. Jaeger, председател на Общия съд; I. Pelikánová, S. Frimodt Nielsen, D. Gratsias, V. Tomljenović и S. Gervasoni, председатели на състави, S. Papasavvas и J. Schwarcz, съдии

Втори ред от ляво надясно:

A. Marcoulli, Z. Csehi, D. Spielmann, C. Iliopoulos, L. Madise, V. Kreuschitz, E. Buttigieg, M. Кънчева, E. Bieliūnas, I. Ulloa Rubio, I. S. Forrester, L. Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín, V. Valančius, N. Półtorak и P G. Xuereb, съдии

Трети ред от ляво надясно:

Ал. Корнезов, J.Passer, O.Spineanu-Matei, J. Svenningsen, P. Nihoul, R. Barents, I. Reine, F. Schalin, E. Perillo, R. da Silva Passos, B. Berke, U. Öberg, M. J. Costeira, K. Kowalik-Bańczyk, съдии, и E. Coulon, секретар

1. ПРОМЕНИ В СЪСТАВА НА ОБЩИЯ СЪД ПРЕЗ 2016 Г.

ТЪРЖЕСТВЕНО ЗАСЕДАНИЕ ОТ 13 АПРИЛ 2016 Г.

В контекста на провеждането на структурната реформа на институцията, предвиждаща по-специално увеличаване на броя на съдиите в Общия съд[1], с решение от 23 март 2016 г. представителите на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, назначиха за съдии в Общия съд за периода от 3 април 2016 г. до 31 август 2016 г. г-н Csehi, г-н Iliopoulos, г-жа Marcoulli, г-жа Półtorak и г-н Spielman, а за периода от 3 април 2016 г. до 31 август 2019 г. г-н Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín и г-н Valančius.

По случай полагането на клетва и встъпването в длъжност на седемте нови съдии в Общия съд, на 13 април 2016 г. се проведе тържествено заседание на Съда.

ТЪРЖЕСТВЕНО ЗАСЕДАНИЕ ОТ 8 ЮНИ 2016 Г.

В контекста на провеждането на структурната реформа на институцията, с решение от 24 май 2016 г. представителите на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, назначиха за съдии в Общия съд за периода от 29 май 2016 г. до 31 август 2019 г. г-жа Reine, г-н Schalin и г-н Xuereb.

По случай полагането на клетва и встъпването в длъжност на трите нови съдии в Общия съд, на 8 юни 2016 г. се проведе тържествено заседание на Съда.

ТЪРЖЕСТВЕНО ЗАСЕДАНИЕ ОТ 19 СЕПТЕМВРИ 2016 Г.

В рамките на частичното подновяване на състава на Общия съд, с решение от 23 март 2016 г. представителите на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, назначиха за съдии в Общия съд за периода от 1 септември 2016 г. до 31 август 2022 г. г-жа Kowalik-Bańczyk и г-н Nihoul съответно на мястото на г-жа Wiszniewska-Białecka и на г-н Dehousse.

В рамките на частичното подновяване на състава на Общия съд, с решение от 7 септември 2016 г. представителите на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, назначиха за съдии в Общия съд за периода от 16 септември 2016 г. до 31 август 2022 г. г-н Berke, г-н Silva Passos и г-жа Spineanu-Matei съответно на мястото на г-н Czúcz, на г-жа Martins de Nazaré Ribeiro и на г-н Popescu.

Освен това в контекста на провеждането на структурната реформа на институцията, с решение от 7 септември 2016 г. представителите на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, назначиха за съдии в Общия съд за периода от 16 септември 2016 г. до 31 август 2019 г. г-н Passer, за периода от 16 септември 2016 г. до 31 август 2022 г. г-жа Costeira, за периода от 1 септември 2016 г. до 31 август 2019 г. г-н Корнезов и г-н Perillo, а за периода от 1 септември 2016 г. до 31 август 2022 г. г-н Barents и г-н Svenningsen.

1 | Регламент (ЕС, Евратом) 2015/2422 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за изменение на Протокол № 3 относно статута на Съда на Европейския съюз (ОВ L 341, 2015 г., стр. 14).

Поради преустановяването на функциите на г-н Wetter, с решение от 7 септември 2016 г. представителите на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, назначиха г-н Öberg за съдия в Общия съд за периода от 19 септември 2016 г. до 31 август 2019 г.

Накрая, с решения от 16 септември 2015 г., 23 март 2016 г., 24 май 2016 г. и 7 септември 2016 г. представителите на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, подновиха за периода от 1 септември 2016 г. до 31 август 2022 г. мандата на следните съдии в Общия съд: г-н Jaeger, г-н Van der Woude, г-н Frimodt Nielsen, г-н Kanninen, г-н Gratsias, г-н Papasavvas, г-н Schwarcz, г-н Kreuschitz, г-н Madise, г-н Iliopoulos, г-н Spielmann, г-н Csehi и г-жа Marcoulli.

На 19 септември 2016 г. се проведе тържествено заседание на Съда по случай частичното подновяване на състава на Общия съд, полагането на клетва и встъпването в длъжност на дванадесетте нови съдии в Общия съд.

2. ПРОТОКОЛЕН РЕД

ОТ 1 ЯНУАРИ 2016 Г. ДО 13 АПРИЛ 2016 Г.

M. JAEGER, председател
H. KANNINEN, заместник-председател
M. E. MARTINS RIBEIRO, председател на състав
S. PAPASAVVAS, председател на състав
M. PREK, председател на състав
A. DITTRICH, председател на състав
S. FRIMODT NIELSEN, председател на състав
M. van der WOUDE, председател на състав
D. GRATSIAS, председател на състав
G. BERARDIS, председател на състав
F. DEHOUSSE, съдия
O. CZÚCZ, съдия
I. WISZNIEWSKA- BIAŁECKA, съдия
I. PELIKÁNOVÁ, съдия
I. LABUCKA, съдия
J. SCHWARCZ, съдия
A. POPESCU, съдия
M. KЪНЧЕВА, съдия
E. BUTTIGIEG, съдия
C. WETTER, съдия
V. TOMLJENOVIĆ, съдия
E. BIELIŪNAS, съдия
V. KREUSCHITZ, съдия
A. M. COLLINS, съдия
I. ULLOA RUBIO, съдия
S. GERVASONI, съдия
L. MADISE, съдия
I. S. FORRESTER, съдия

E. COULON, секретар

ОТ 13 АПРИЛ 2016 Г. ДО 8 ЮНИ 2016 Г.

M. JAEGER, председател
H. KANNINEN, заместник-председател
M. E. MARTINS RIBEIRO, председател на състав
S. PAPASAVVAS, председател на състав
M. PREK, председател на състав
A. DITTRICH, председател на състав
S. FRIMODT NIELSEN, председател на състав
M. van der WOUDE, председател на състав
D. GRATSIAS, председател на състав
G. BERARDIS, председател на състав
F. DEHOUSSE, съдия
O. CZÚCZ, съдия
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, съдия
I. PELIKÁNOVÁ, съдия
I. LABUCKA, съдия
J. SCHWARCZ, съдия
A. POPESCU, съдия
M. КЪНЧЕВА, съдия
E. BUTTIGIEG, съдия
C. WETTER, съдия
V. TOMLJENOVIĆ, съдия
E. BIELIŪNAS, съдия
V. KREUSCHITZ, съдия
A. M. COLLINS, съдия
I. ULLOA RUBIO, съдия
S. GERVASONI, съдия
L. MADISE, съдия
I. S. FORRESTER, съдия
C. ILIOPOULOS, съдия
L. CALVO-SOTELO IBÁÑEZ-MARTÍN, съдия
D. SPIELMANN, съдия
V. VALANČIUS, съдия
Z. CSEHI, съдия
N. PÓŁTORAK, съдия
A. MARCOULLI, съдия

E. COULON, секретар

ОТ 8 ЮНИ 2016 Г. ДО 19 СЕПТЕМВРИ 2016 Г.

M. JAEGER, председател
H. KANNINEN, заместник-председател
M. E. MARTINS RIBEIRO, председател на състав
S. PAPASAVVAS, председател на състав
M. PREK, председател на състав
A. DITTRICH, председател на състав
S. FRIMODT NIELSEN, председател на състав
M. van der WOUDE, председател на състав
D. GRATSIAS, председател на състав
G. BERARDIS, председател на състав
F. DEHOUSSE, съдия
O. CZÚCZ, съдия
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, съдия
I. PELIKÁNOVÁ, съдия
I. LABUCKA, съдия
J. SCHWARCZ, съдия
A. POPESCU, съдия
M. KЪНЧЕВА, съдия
E. BUTTIGIEG, съдия
C. WETTER, съдия
V. TOMLJENOVIĆ, съдия
E. BIELIŪNAS, съдия
V. KREUSCHITZ, съдия
A. M. COLLINS, съдия
I. ULLOA RUBIO, съдия
S. GERVASONI, съдия
L. MADISE, съдия
I. S. FORRESTER, съдия
C. ILIOPOULOS, съдия
L. CALVO-SOTELO IBÁÑEZ-MARTÍN, съдия
D. SPIELMANN, съдия
V. VALANČIUS, съдия
Z. CSEHI, съдия
N. PÓŁTORAK, съдия
A. MARCOULLI, съдия
P. G. XUEREB, съдия
F. SCHALIN, съдия
I. REINE, съдия

E. COULON, секретар

ОТ 21 СЕПТЕМВРИ 2016 Г. ДО 31 ДЕКЕМВРИ 2016 Г.

M. JAEGER, председател
M. van der WOUDE, заместник-председател
I. PELIKÁNOVÁ, председател на състав
M. PREK, председател на състав
S. FRIMODT NIELSEN, председател на състав
H. KANNINEN, председател на състав
D. GRATSIAS, председател на състав
G. BERARDIS, председател на състав
V. TOMLJENOVIĆ, председател на състав
A. M. COLLINS, председател на състав
S. GERVASONI, председател на състав
I. LABUCKA, съдия
S. PAPASAVVAS, съдия
A. DITTRICH, съдия
J. SCHWARCZ, съдия
M. КЪНЧЕВА, съдия
E. BUTTIGIEG, съдия
E. BIELIŪNAS, съдия
V. KREUSCHITZ, съдия
I. ULLOA RUBIO, съдия
L. MADISE, съдия
I. S. FORRESTER, съдия
C. ILIOPOULOS, съдия
L. CALVO-SOTELO IBÁÑEZ-MARTÍN, съдия
D. SPIELMANN, съдия
V. VALANČIUS, съдия
Z. CSEHI, съдия
N. PÓŁTORAK, съдия
A. MARCOULLI, съдия
P. G. XUEREB, съдия
F. SCHALIN, съдия
I. REINE, съдия
E. PERILLO, съдия
R. BARENTS, съдия
R. da SILVA PASSOS, съдия
P. NIHOUL, съдия
B. BERKE, съдия
J. SVENNINGSEN, съдия
U. ÖBERG, съдия
O. SPINEANU-MATEI, съдия
M. J. COSTEIRA, съдия
J. PASSER, съдия
K. KOWALIK-BAŃCZYK, съдия
АЛ. КОРНЕЗОВ, съдия

E. COULON, секретар

3. БИВШИ ЧЛЕНОВЕ НА ОБЩИЯ СЪД

(по реда на встъпване в длъжност)

СЪДИИ

Donal Patrick Michael BARRINGTON (1989—1996)
Antonio SAGGIO (1989—1998), председател (1995—1998)
David Alexander Ogilvy EDWARD (1989—1992)
Heinrich KIRSCHNER (1989—1997)
Christos YERARIS (1989—1992)
Romain Alphonse SCHINTGEN (1989—1996)
Cornelis Paulus BRIËT (1989—1998)
José Luis da CRUZ VILAÇA (1989—1995), председател (1989—1995)
Bo VESTERDORF (1989-2007), председател (1998—2007)
Rafael GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ (1989—2007)
Jacques BIANCARELLI (1989—1995)
Koen LENAERTS (1989—2003)
Christopher William BELLAMY (1992—1999)
Andreas KALOGEROPOULOS (1992—1998)
Virpi TIILI (1995—2009)
Pernilla LINDH (1995—2006)
Josef AZIZI (1995—2013)
André POTOCKI (1995—2001)
Rui Manuel GENS de MOURA RAMOS (1995-2003)
John D. COOKE (1996—2008)
Jörg PIRRUNG (1997—2007)
Paolo MENGOZZI (1998—2006)
Arjen W. H. MEIJ (1998—2010)
Mihail VILARAS (1998—2010)
Nicholas James FORWOOD (1999—2015)
Hubert LEGAL (2001—2007)
Maria Eugénia MARTINS de NAZARÉ RIBEIRO (2003—2016)
Franklin DEHOUSSE (2003—2016)
Ena CREMONA (2004—2012)
Ottó CZÚCZ (2004—2016)
Irena WISZNIEWSKA-BIAŁECKA (2004—2016)
Daniel ŠVÁBY (2004—2009)
Vilenas VADAPALAS (2004—2013)
Küllike JÜRIMÄE (2004—2013)
Verica TRSTENJAK (2004—2006)
Enzo MOAVERO MILANESI (2006—2011)
Nils WAHL (2006—2012)
Теодор ЧИПЕВ (2007—2010)
Valeriu M. CIUCĂ (2007—2010)
Santiago SOLDEVILA FRAGOSO (2007—2013)
Laurent TRUCHOT (2007—2013)
Kevin O'HIGGINS (2008—2013)
Andrei POPESCU (2010—2016)
Carl WETTER (2013—2016)

ПРЕДСЕДАТЕЛИ

José Luís da CRUZ VILAÇA (1989—1995)
Antonio SAGGIO (1995—1998)
Bo VESTERDORF (1998—2007)

СЕКРЕТАР

Hans JUNG (1989—2005)

CVRIA

ГЛАВА III

СЪД НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

A | ДЕЙНОСТ НА СЪДА НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА ПРЕЗ 2016 Г.

От председателя **Шон ВАН РЕПЕНБУШ**

2016 г. е последната година от съществуването на Съда на публичната служба на Европейския съюз. Той преустанови функционирането си на 1 септември тази година при прехвърлянето от същата дата на Общия съд на Съюза на компетентността да разглежда, отново, като първа инстанция спорове между Съюза и неговите служители[1]. Това прехвърляне на компетентност бе съпроводено с увеличаване на броя на съдиите в Общия съд със седем нови съдийски длъжности в този Общ съд от 1 септември 2016 г. и се вписва в реформата на правораздавателната система на Съюза, чиято цел е да се удвои в дългосрочен план броят на съдиите в посочения Общ съд[2].

2016 година бе белязана също така от напускането и замяната през месец април на двама съдии, чиито мандати бяха изтекли през октомври 2014 г. и септември 2015 г.

Съдебната статистика на Съда на публичната служба за 2016 г., тоест от 1 януари до 31 август 2016 г., показва приключването на 169 дела спрямо 152 за цялата 2015 г., както и за 2014 г. Броят на така приключените дела през първите осем месеца на 2016 г. е вторият най-добър в количествено отношение резултат на юрисдикцията след постигнатия за цялата 2013 г. (184). Той засяга по-конкретно голям брой дела, свързани с прехвърлянето в пенсионната схема на Европейския съюз на по-рано придобити пенсионни права и спрени в очакване на решения на Общия съд на Съюза, които бяха постановени в началото на тази година.

Броят на висящите дела възлиза на 139 към 31 август 2016 г. спрямо 231 към 31 декември 2015 г. и 216 през 2014 г. Тези 139 дела бяха прехвърлени на Общия съд на Съюза на 1 септември 2016 г. Сред тези дела 46 останаха спрени в очакване на решения по все още висящите пред Общия съд дела, повечето от които се отнасят до въвеждането в действие на реформата от 2013 г. на Правилника за длъжностните лица на Европейския съюз (наричан по-нататък „Правилникът“) и на Условията за работа на другите служители на Европейския съюз (наричани по-нататък „УРДС“)[3]. Следва да се подчертае, че през 2005 г., при създаването на Съда на публичната служба, пред Първоинстанционния съд имаше 269 висящи дела в областта на публичната служба.

Средната продължителност на производствата, без да се отчита времето, през което производството евентуално е било спряно, е намаляла от своя страна от 12,1 месеца през 2015 г. на 10 месеца през 2016 г. Следва да се припомни, че тази продължителност беше 14,7 месеца през 2013 г.

През разглеждания период председателят на Съда на публичната служба постанови и 2 определения по молби за допускане на обезпечение, както през 2015 г., с което се затвърди намаляването в

1 | Регламент (ЕС, Евратом) 2016/1192 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 година за прехвърляне на Общия съд на компетентността да разглежда като първа инстанция спорове между Европейския съюз и неговите служители (ОВ L 200, 2016 г., стр. 137).

2 | Регламент (ЕС, Евратом) 2015/2422 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за изменение на Протокол № 3 относно статута на Съда на Европейския съюз (ОВ L 341, 2015 г., стр. 14).

3 | Регламент (ЕС, Евратом) № 1023/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 г. за изменение на Правилника за длъжностните лица на Европейския съюз и на Условията за работа на другите служители на Европейския съюз (ОВ L 287, 2013 г., стр. 15).

дългосрочен план на броя на молбите за допускане на временни мерки по дела в областта на публичната служба.

8 дела приключиха с доброволно уреждане на спора съгласно Процедурния правилник спрямо 14 през предходната година. Макар в това отношение да е налице известен спад, броят на опитите за доброволно уреждане от своя страна се увеличи на 18, което е недостигана досега стойност.

В изложението, което следва, ще бъдат представени най-значимите актове на Съда на публичната служба.

Б ПРАКТИКА НА СЪДА НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА ПРЕЗ 2016 Г.

I. ПРОЦЕСУАЛНИ ВЪПРОСИ

1. ДОСЪДЕБНА ПРОЦЕДУРА

В своето решение от 25 май 2016 г., ***GW/Комисия*** (F-111/15, EU:F:2016:122) Съдът на публичната служба припомня, че поради самата му цел, която е да се даде възможност на администрацията да преразгледа решението си, досъдебното производство има динамичен характер, така че в системата на предвидените в членове 90 и 91 от Правилника за длъжностните лица на Европейския съюз (наричан по-нататък „Правилникът“) способи за обжалване успоредно с отхвърляне на жалбата администрацията може, с оглед на същата, да реши да измени мотивите, въз основа на които е приела оспорвания акт. Въпреки това се разглежда именно законосъобразността на първоначалния увреждащ акт, и то с оглед на съдържащите се в решението за отхвърляне на жалбата по административен ред мотиви. По-точно, Съдът на публичната служба постановява, че когато здравноосигурителната служба на общата здравноосигурителна схема (наричана по-нататък „ОЗОС“) откаже да поеме определени медицински разходи въз основа на кратко становище за отказ на нейния лекар консултант и заинтересованото лице обжалва, за да отговори на тази жалба, администрацията трябва да предостави изрични мотиви в хода на досъдебната процедура. Тези специфични мотиви, свързани с отделния случай, съобщени преди подаването на съдебната жалба, трябва да съвпадат с решението за отказ и следователно трябва да се считат за релевантни данни за преценката на неговата законосъобразност.

2. УВРЕЖДАЩ АКТ

Дело ***Zink/Комисия*** (решение от 11 април 2016 г., F-77/15, EU:F:2016:74, обжалвано) дава възможност на Съда на публичната служба да припомни съдебната практика, според която изпращането на длъжностно лице на извлечение от платежна ведомост има за последица това, че започват да текат сроковете за обжалване по административен ред и по съдебен ред на административно решение, само когато това извлечение ясно показва съществуването и обхвата на това решение. В конкретния случай Съдът на публичната служба все пак приема, че съответното длъжностно лице е било лишено от обезщетение не поради решение на администрацията, а поради фактическа грешка, а именно в информационната система. При тези обстоятелства е постановено, че извлеченията от платежни ведомости, в които спорното обезщетение не фигурира, не отразяват решение на администрацията, нито променят правното положение на съответното длъжностно лице, нито пък определят окончателно позицията на Европейската комисия. При това положение от този момент не е могъл да започне да тече срокът съгласно Правилника за подаване на жалба по административен ред.

3. ЛИПСА НА КОМПЕТЕНТНОСТ НА АВТОРА НА АКТА С НЕБЛАГОПРИЯТНИ ПОСЛЕДИЦИ

По дело ***Opreana/Комисия*** (решение от 19 юли 2016 г., F-67/15, EU:F:2016:153) жалбоподателката е поискала срокът на договора ѝ да бъде продължен и единственият релевантен акт, представен по преписката, е отрицателният отговор на ръководителя на екипа в отдела за човешки ресурси на

генерална дирекция „Здравеопазване и потребители“ в Комисията. Тъй като този ръководител на екип няма компетентност да действа в качеството на орган, оправомощен да сключва договори за наемане на работа (наричан по-нататък „ООСД“), и при липсата на конкретен елемент, който да показва, че този орган действително е взел решение за непродължаване на срока на договора, Съдът на публичната служба констатира, че този ръководител на екип не е бил овластен да приеме спорното решение. При тези обстоятелства е постановено, че решението за непродължаване, което представлява акт с неблагоприятни последици, отделен от въпросния договор и подлежащ на обжалване, не е бил приет от компетентния орган.

4. СРОКОВЕ ЗА ОБЖАЛВАНЕ

Съдът на публичната служба припомня в своето решение от 25 януари 2016 г., ***Darchy/Комисия*** (F-47/15, EU:F:2016:3), че целта на сроковете за обжалване по административен и по съдебен ред е да се гарантира в рамките на институциите на Съюза абсолютно необходимата за тяхното добро функциониране правна сигурност, като се избегне неограничено във времето оспорване на пораждащите правни последици актове на Съюза. Поради това Съдът на публичната служба отказва да допусне възможността в отговор на искане за преразглеждане, подадено след изтичането на тези срокове от съответното длъжностно лице, на последното да се изплатят с обратно действие надбавки, отказани преди това, защото това би довело до голяма правна несигурност с риск от натрупване на дългове в тежест на институциите спрямо техните служители.

5. СЪДЕБНИ РАЗНОСКИ

В определение от 17 март 2016 г. (***Grazyte/Комисия***, F-76/11 DEP, EU:F:2016:67) Съдът на публичната служба постановява, че по силата на член 6, параграф 1, първа алинея ДЕС нормите с по-малка задължителна сила от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва, доколкото е възможно, да се тълкуват така, че да могат да се приложат по съобразен с нея начин, и също така, че Процедурният правилник трябва да се тълкува в съответствие с член 47 от Хартата, който гарантира право на ефективни правни средства за защита пред съд. Още по-точно и предвид член 52, параграф 3 от Хартата, Съдът на публичната служба припомня, че от практиката на Европейския съд по правата на човека следва, че налагането на значително финансово задължение, дори след приключване на производството, може да бъде ограничаване на правото на достъп до съд. Той приема също така, в съответствие с практиката на последния, че размерът на съдебните разноски трябва да бъде разгледан в светлината на конкретните обстоятелства по дадено дело, включително платежоспособността на жалбоподателя. Освен това, все предвид практиката на Европейския съд по правата на човека, Съдът на публичната служба отбелязва, че правото на справедлив съдебен процес се отнася най-напред до първоинстанционните съдилища и че при това положение следва да се отчита и фактът, че той е бил в делото по главното производство първата съдебна инстанция, до която жалбоподателката е имала достъп.

По-нататък, Съдът на публичната служба отбелязва в същото определение от 17 март 2016 г. (***Grazyte/Комисия,*** F-76/11 DEP, EU:F:2016:67), че от член 80 от Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета (ОВ L 298, 2012 г., стр. 1), както и от член 91 от Делегиран регламент (ЕС) № 1268/2012 на Комисията от 29 октомври 2012 година относно правилата за прилагане на Регламент (ЕС, Евратом) [№ 966/2012] (ОВ L 362, 2012 г., стр. 1) следва, че разсрочването на изплащането на дълг или отказът от такова

представлява само възможност, предложена на институцията взискател. В този контекст е прието, че правото на достъп до съд не би било надлежно защитено, ако възможността страната да трябва или да не трябва да заплати значителни съдебни разноски след края на процеса, зависи единствено от волята на нейния противник, и че напротив, в случай на затруднения съдът трябва да има грижата да определи съдебните разноски с оглед на обстоятелства като платежоспособността на заинтересованото лице.

6. СИЛА НА ПРЕСЪДЕНО НЕЩО

С определение от 7 юни 2016 г., прието по дело ***Verile/Комисия*** (F-108/12, EU:F:2016:125), Съдът на публичната служба припомня, че принципът на зачитане на силата на пресъдено нещо има основополагащо значение в правния ред на Съюза. Действително с цел да се гарантира както стабилността на правото и на правоотношенията, така и доброто правораздаване, е важно съдебните решения, които са влезли в сила след изчерпване на възможностите или изтичане на сроковете за обжалване, да не могат повече да бъдат оспорвани. В конкретния случай Общият съд на Европейския съюз, произнасяйки се по жалба, в своето решение от 13 октомври 2015 г., ***Комисия/Verile и Gjergji*** (T-104/14 P, EU:T:2015:776) преквалифицира предмета на жалбата по същество, като приема, че не е актът, обжалван пред първата инстанция, а друго решение. Това друго решение обаче е решението, предмет на жалбата, регистрирана под номер F-108/12. Също така, при положение че решение T-104/14 P е придобило сила на пресъдено нещо и че след горепосоченото преквалифициране решението на Общия съд на Европейския съюз и жалбата по F-108/12 са имали един и същи предмет и страни, Съдът на публичната служба приема, че последната жалба е с отпаднал предмет и липсва основание за постановяване на решение по същество.

II. ВЪПРОСИ ПО СЪЩЕСТВО

ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ВАЛИДНОСТ НА АКТОВЕТЕ И ОСНОВНИ ПРАВА

1. ОБХВАТ НА ПРЕАМБЮЛА

В своето решение от 2 март 2016 г., ***Frieberger u Vallin/Комисия*** (F-3/15, EU:F:2016:26, обжалвано) Съдът на публичната служба припомня, че функцията на преамбюла на акт с общо приложение се състои в това да изложи мотивите за него, като по правило се посочват, от една страна, общото положение, довело до приемането на акта, и от друга страна, общите цели, които той трябва да постигне. Поради това преамбюлът на такъв акт няма задължителна правна сила и лицата не могат да се позовават на него с цел дерогиране на самите разпоредби на съответния акт или, на по-силно основание, с цел обосноваване на незаконосъобразността му.

2. ФОРМАЛНО МОТИВИРАНЕ

По дело Frieberger и Vallin/Комисия (решение от 2 март 2016 г., F-3/15, EU:F:2016:26, обжалвано) Съдът на публичната служба приема, че когато органът по назначаването (наричан по-нататък „ОН“) приеме, че мотивите на първоначалния акт са едновременно добре обосновани и достатъчни, за да отговорят на изтъкнатите в жалбата по административен ред твърдения за нарушения, няма причина той да се отклони от тези мотиви, като ги замени с нови, но в тази хипотеза може да отхвърли жалбата по административен ред, като възпроизведе в решението за отхвърляне същите мотиви като посочените в първоначалния акт. По-нататък, Съдът на публичната служба постановява, че в особената хипотеза на жалби по административен ред, формулирани по един и същ начин, ОН не може да бъде упрекнат за това, че им е дал стандартен отговор. Напротив, този подход е в съответствие с принципа на добра администрация и гарантира равното третиране на жалбоподателите.

3. ПРИЛОЖИМОСТ ВЪВ ВРЕМЕТО НА РАЗПОРЕДБИТЕ НА НОВИЯ ПРАВИЛНИК

Съдът на публичната служба се е занимал със системата за прекласиране, въведена от Комисията за срочно наети служители, наети по силата на член 2, буква г) от Условията за работа на другите служители на Европейския съюз (наричани по-нататък „УРДС“) по договор за неопределено време, по дело ***Stips/Комисия*** (решение от 19 юли 2016 г., F-131/15, EU:F:2016:154). Съдът на публичната служба постановява, че когато приема решение за прекласиране на срочно нает служител след влизането в сила, на 1 януари 2014 г., на новия правилник — дори ако това решение засяга процедурата по прекласиране за 2013 г. — Комисията е длъжна да приложи по аналогия разпоредбите на този нов правилник, по-конкретно член 45 от него и приложение I, раздел A, точка 1 към него, които ограничават до степен AD 12 кариерното развитие на длъжностните лица, принадлежащи към групата на администраторите, когато същите не са били класирани предварително в една от типовите длъжности, позволяващи развитие извън тази степен. В конкретния случай Съдът на публичната служба констатира, че към датата на влизане в сила на новия правилник — 1 януари 2014 г., жалбоподателят е подлежал само на прекласиране, без да има каквото и да било придобито право на такова прекласиране, така че Комисията изобщо не е поставила под въпрос придобити от жалбоподателя права преди тази дата.

4. ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ

В решението си от 25 януари 2016 г., ***Darchy/Комисия*** (F-47/15, EU:F:2016:3) Съдът на публичната служба приема, че администрацията е длъжна да разгледа отново положението на длъжностно лице и да преразгледа, поне за бъдеще време, отказа на последното да се изплати надбавка с траен характер, каквато е надбавката за дете на издръжка, ако се установи, че заинтересованото лице е имало право да претендира за изплащането на посочената надбавка и следователно, че отказът, който преди това му е бил противопоставен, е незаконосъобразен, и то дори ако този отказ е станал окончателен с изтичането на сроковете за обжалване по административен и по съдебен ред. Всъщност принципът на правна сигурност не може при такива обстоятелства да обоснове възможност за администрацията да остави в действие една незаконосъобразност. Напротив, нито задължението за полагане на грижа, нито принципът на добра администрация могат да задължат администрацията да не вземе предвид сроковете за обжалване по административен и по съдебен ред, които не зависят от нейната воля, тъй като спазването им е абсолютна процесуална предпоставка, като преразгледа за минало време

решение, станало окончателно. Същото важи за принципа на правна сигурност, който обосновава именно тази невъзможност.

5. ПОЗОВАВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ, СЪДЪРЖАЩИ СЕ В ХАРТАТА НА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

С решение от 2 март 2016 г., ***Frieberger и Vallin/Комисия*** (F-3/15, EU:F:2016:26, обжалвано) Съдът на публичната служба отбелязва, че член 27 от Хартата на основните права предвижда, че на работниците трябва да се гарантира, на различни равнища, информиране и консултиране в предвидените от правото на Съюза и от националните законодателства и практики случаи и условия, така че този член не може да породи напълно своето действие, ако не бъде уточнен. Поради това Съдът на публичната служба приема, че от процесуална гледна точка член 27 от Хартата не може сам по себе си да представлява основание за обжалване.

6. ЗАДЪЛЖЕНИЕ ЗА ЛОЯЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО С НАЦИОНАЛНИТЕ ЮРИСДИКЦИИ

В решението си от 19 юли 2016 г., ***Earlie/Парламент*** (F-130/14, EU:F:2016:156) Съдът на публичната служба припомня, че всяка институция е длъжна, по силата на задължението си за лоялно сътрудничество с националните съдебни органи, да изпълни искания за изпълнение на определение, прието от национален съд, като например определение, което огласява задължението на бивше длъжностно лице да изплаща издръжка на своята бивша съпруга. След като това определение е било изпратено на съответната институция, посоченото задължение за лоялно сътрудничество предполага, че макар и да не е пряк адресат на този съдебен акт, институцията като работодател на длъжностното лице, което дължи издръжката, трябва да го зачита, като се въздържа от уважаване на искане на длъжностното лице длъжник, което явно е в противоречие със задълженията, пряко наложени му от същото. По този начин, когато определение на национална юрисдикция налага на бивше длъжностно лице да поиска от работодателя си, а именно институция на Съюза, да удържа от неговата пенсия сумата на издръжката, дължима на неговата бивша съпруга, и да ѝ превежда тази сума, институцията може да откаже да изпълни искане на бившето длъжностно лице, което противоречи на текста на определението и цели спирането на тези парични преводи.

7. ПРАВО НА ИЗСЛУШВАНЕ

По делото, по което е постановено решение от 5 февруари 2016 г., ***GV/SEAE*** (F-137/14, EU:F:2016:14), Съдът на публичната служба най-напред припомня своята практика, според която зачитането на правото на защита в уредбата от Правилника област, и по-специално на правото на изслушване относно обстоятелствата, които е можело да бъдат взети предвид срещу даден договорно нает служител, за да се обоснове решение с неблагоприятни последици за него, съставлява съществено процесуално изискване, чието нарушение може да бъде разгледано по почин на съда. По това дело Съдът на публичната служба отбелязва, че ЕСВД е уволнила служител, без да го изслуша предварително, въпреки че за този орган е относително лесно да изпълни задълженията си, произтичащи от принципа на добра администрация, като информира писмено заинтересованото лице за основанията, поради които има намерение да го уволни, и като му даде възможност да изрази становището си във връзка

с това в разумен срок писмено и/или устно. В този контекст е постановено, че ЕСВД не следва да се позовава на ситуации от вътрешно естество, присъщи единствено за нейната администрация, каквито са например трудностите в процеса на вземане на решения, включително тези, свързани с оказваната съпротива от страна на определени нейни служби, за да се обоснове неизпълнението на задължения, следващи от норми на първичното право на Съюза.

По друго дело, в което договор, сключен за определен срок със срочно нает служител, не е бил подновен, като същевременно на заинтересованото лице не е дадена възможност да изложи надлежно своето становище преди приемането на това решение (решение от 19 юли 2016 г., F-67/15, ***Opreana/Комисия***, EU:F:2016:153), Съдът на публичната служба приема, че единственият довод, изтъкнат от ответника в това отношение, а именно че отговорът, който е даден на жалбоподателя, доказвал, че последният е бил „предварително" уведомен за това решение, като се има предвид употребата на израза „[к]акто Ви казах преди", не е особено убедителен. Действително на поставени въпроси в съдебно заседание ответникът не посочва точните момент, място и подробности във връзка с твърдяното предварително уведомяване.

8. ПРАВО НА ДОБРА АДМИНИСТРАЦИЯ

Съдът на публичната служба постановява в своето решение от 19 юли 2016 г., ***Stips/Комисия*** (F-131/15, EU:F:2016:154), което се отнася до системата за прекласиране, въведена от Комисията за срочно наети служители, наети по силата на член 2, буква г) от УРДС по договор за неопределено време, че като е приела решението си да не прекласира жалбоподателя в степен AD 13 в процедурата по прекласиране за 2013 г. едва на 21 януари 2015 г., т.е. повече от една година след приключването на процедурата, без да предприеме мерките, целящи да се опита да я приключи преди 31 декември 2013 г., Комисията е нарушила правото на добра администрация, и по-конкретно правото на нейните служители да бъдат третирани равнопоставено. Според Съда на публичната служба, ако Комисията не беше закъсняла с организирането на процедурата по прекласиране за 2013 г. и ако беше направила всичко възможно, за да извърши, с дължимата грижа, сравнителното съпоставяне на заслугите на няколкото срочно наети служители с договори за неопределено време, подлежащи на прекласиране към 2013 г., тя щеше да съумее да състави списъка на прекласираните срочно наети служители в процедурата по прекласиране за 2013 г. преди влизането в сила, на 1 януари 2014 г., на новия член 45 и приложение I, раздел A, точка 1 към Правилника, които ограничават занапред до степен AD 12 кариерното развитие на администраторите, когато същите не са били класирани предварително в една от типовите длъжности, позволяващи развитие извън тази степен, сред които е и жалбоподателят. В конкретния случай Съдът на публичната служба постановява и че Комисията не би могла да се прикрие и зад правилото, че защитата на правата и интересите на длъжностните лица трябва винаги да се извършва при спазване на действащите норми, защото да се приеме подобен довод, в дадения случай би имало за последица, че би било достатъчно за администрацията да забавя както пожелае организирането и приключването на процедура по прекласиране и да извлича полза от изтичането на времето, за да приложи новите разпоредби в областта на прекласирането, които са по-неблагоприятни за заинтересованите лица.

По дело ***Bulté и Krempa/Комисия*** (решение от 5 февруари 2016 г., F-96/14, EU:F:2016:10), което се отнася до решението на Комисията за изменение със задна дата на пенсиите, които жалбоподателите получават като наследници на починало длъжностно лице, и за удържане на недължимо изплатените им суми, Съдът на публичната служба прави извода, че не е изпълнено условието за очевидност на неоснователността на спорните плащания, от което член 85 от Правилника обуславя връщането на недължимо платената сума. Съдът на публичната служба приема по-конкретно, че допуснатите от Комисията грешки са били от такъв мащаб, че са могли да се коренят единствено в нарушението от

нейна страна на задължението ѝ да разгледа с дължимата грижа преписката на жалбоподателите, както изисква принципът на добра администрация.

9. ЗАДЪЛЖЕНИЕ ЗА ПОЛАГАНЕ НА ГРИЖА

По повод жалба (решение от 19 юли 2016, F-67/15, ***Opreana/Комисия***, EU:F:2016:153) във връзка с неподновяването на договор за определен срок на срочно наета служителка след подаване на искане от нейна страна за подновяване на договора ѝ и чието състояние на бременност е било известно на ответника, Съдът на публичната служба приема, че същият е допуснал явно нарушение на задължението си за полагане на грижа, поради това че интересите на жалбоподателката не са били взети предвид по какъвто и да било начин. Действително от преписката не е видно ответникът да е изслушал жалбоподателката или да я е поканил да изрази своето становище относно интереса си от запазване на работата си. По-нататък, ответникът е пропуснал да я уведоми за непосредствено предстоящото публикуване на обявление за свободно работно място относно нейната длъжност и е обработил в бърз и дори спешен порядък нейното искане за подновяване на договора ѝ. Освен това той не е отчел интереса на жалбоподателката и несигурното ѝ положение с оглед на нейното състояние на бременност и на непосредствено предстоящото раждане, което състояние я възпрепятства за определен период от време да търси активно друга работа и да се върне на пазара на труда.

10. ПРАВО НА ДЛЪЖНОСТНОТО ЛИЦЕ ИЛИ НА СРОЧНО НАЕТИЯ СЛУЖИТЕЛ НА ДОСТЪП ДО ПРЕПИСКАТА, КОЯТО ГО ЗАСЯГА

По делото, по което е постановено решение от 12 май 2016 г., ***FS/ЕИСК*** (F-102/15, EU:F:2016:117), председателят на ЕИСК възлага на бивш председател на Комитета задача за провеждане на медиация, при което последният провежда изслушване на множество лица и изготвя поверителен доклад, който изпраща на своя възложител. Жалбоподателят е поискал достъп до този доклад, а ответникът обосновава отказа си със защитата на тайната на кореспонденцията между членове на дадена институция и с професионалната тайна. Същевременно Съдът на публичната служба приема, че самото съдържание на посочения доклад потвърждава, че той не съдържа професионална или лична кореспонденция между двама членове на въпросния Комитет и отнасяща се до дейността му, а че напротив, става въпрос за документ, пряко засягащ жалбоподателя по смисъла на член 41, параграф 2, буква б) от Хартата на основните права и който е отнесен до знанието на председателя на този орган за целта на упражняването, при необходимост, на правомощията на ООСД в областта на дисциплинарните мерки спрямо заинтересованото лице.

ЗАПЛАТИ И СОЦИАЛНИ ПРИДОБИВКИ НА ДЛЪЖНОСТНИТЕ ЛИЦА

1. СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Безспорно е според Съда на публичната служба, че макар осигурено по ОЗОС лице да може основателно да смята, че медицинските му разноски по принцип ще бъдат възстановени в

рамките на предвидените в член 72, параграф 1 от Правилника граници, все пак компетентната здравноосигурителна служба може законосъобразно да откаже да възстанови някои разноски, ако реши, че тези разходи са свързани с лечение, процедури или услуги с научно недоказана ефикасност. В този контекст Съдът на публичната служба отбелязва, че напредъкът на медицината и модерната технология вече позволяват амбулаторно лечение при някои медицински услуги, за които преди е било необходимо болнично лечение, и че следователно осигуреното лице трябва да следи за това развитие и да обоснове необходимостта от болнично лечение, когато тя е оспорена (решение от 25 май 2016 г., ***GW/Комисия***, F-111/15, EU:F:2016:122).

По-нататък, все във връзка с разходите за болнично лечение, Съдът на публичната служба постановява, предвид дял II, глава 2, точка 1.1 от Общите изпълнителни разпоредби, свързани с възстановяването на медицински разходи, че разходите за престой в болница, които подлежат на възстановяване, са тези, които са свързани със самото съществуване на медицинско лечение (решение от 25 май 2016 г., ***GW/Комисия***, F-111/15, EU:F:2016:122).

В същото решение Съдът на публичната служба припомня, че лекарите консултанти, медицинският съвет и администрацията трябва да извършват конкретно и обстойно проучване на положението, което им е представено за разглеждане, и че администрацията трябва да установи дали е извършен такъв преглед. Той уточнява по-нататък, че макар в рамките на това проучване лекарите консултанти, медицинският съвет и администрацията да са длъжни да се произнесат въз основа на научната литература, те не могат да пренебрегнат действителното и цялостно здравословно състояние на съответното лице, доколкото проверката за функционалния характер на амбулаторно или болнично лечение е медицински въпрос. Впрочем задължението да се вземе предвид личното положение на осигурено по ОЗОС лице, произтича от задължението за полагане на грижа (решение от 25 май 2016 г., ***GW/Комисия***, F-111/15, EU:F:2016:122).

По-нататък, Съдът на публичната служба постановява, че медицинският съвет има само консултативни правомощия, както личи от член 41 от Правилата за здравното осигуряване на длъжностните лица на Европейския съюз, и от това прави извода, че неговите препоръки не са норми, противопоставими на длъжностните лица, а оборими презумпции във всеки конкретен случай (решение от 25 май 2016 г., ***GW/Комисия***, F-111/15, EU:F:2016:122).

Накрая, след като отбелязва, че едностранно изразените становища на лекарите консултанти в рамките на член 72 от Правилника не гарантират в същата степен баланса между страните в сравнение със становищата на медицинския съвет и на комисията по инвалидност, основани на член 73 от същия текст, Съдът на публичната служба постановява, че да се приеме — както е поискала Комисията — че медицински доклади, изготвени a posteriori от лекарите на осигурените по ОЗОС лица, нямат сами по себе си доказателствена стойност, би означавало да се лишат същите от основно средство за защита, което може да принуди администрацията да преразгледа първоначалния си отказ да възстанови медицински разходи (решение от 25 май 2016 г., ***GW/Комисия***, F-111/15, EU:F:2016:122).

2. ПЕНСИИ

Сезиран с жалба вследствие на реформата от 2013 г. на Правилника, Съдът на публичната служба постановява, че член 83, параграф 2 и член 83а, параграфи 1, 3 и 4 от Правилника трябва да се тълкуват в смисъл, че балансът на пенсионната схема е постигнат в актюерския смисъл на приложение XII към Правилника, ако сумата от вноските, които следва да се плащат всяка година от активно заетите длъжностни лица, позволява да се финансира една трета от бъдещия размер на пенсионните права, придобити от тези длъжностни лица през същата година. От това следва, че задължението на

длъжностните лица да правят вноски, равняващи се на една трета от необходимата за финансиране на пенсионната схема сума, трябва да бъде включено в посочената по-горе актюерска перспектива и в дългосрочен план, така че не могат да бъдат изключени разлики в преоценката (решение от 2 март 2016 г., ***Frieberger u Vallin/Комисия, F-***3/15, EU:F:2016:26, обжалвано, дело T-232/16 P).

Освен това по същото дело Съдът на публичната служба постановява, че законоустановената пенсионна възраст, определена в член 22 от приложение XIII и повишена с реформата от 2013 г., е само един фактор, който взаимодейства с прогнози за бъдещата стойност на редица други параметри, предвидени в посоченото приложение (лихвен процент, смъртност, увеличение на заплатите и т.н.) за постигане на актюерския баланс на пенсионната схема на Съюза. Затова пенсионната схема на Съюза е организирана въз основа на принципа на солидарност и не е замислена така, че получаваната от длъжностното лице пенсия да представлява точната насрещна престация за изплащаните от него по схемата вноски, така че платените от всяко длъжностно лице вноски не пораждат за него право да претендира за възстановяване на евентуалния остатък вследствие на повишаването на пенсионната възраст и на по-дългия отпреди период, през който то ще прави вноски (решение от 2 март 2016 г., ***Frieberger u Vallin/Комисия***, F-3/15, EU:F:2016:26, обжалвано, дело T-232/16 P).

Накрая, пак в същото решение е прието, че нищо в текста на член 26, параграф 5 от приложение XIII към Правилника не създава пречка след първа преоценка на бонификацията на пенсионните права, извършена вследствие на първото повишаване на законоустановената пенсионна възраст с реформата от 2004 г., да се направи втора преоценка на бонификацията на дадено длъжностно лице предвид повишаването на тази възраст, извършено съгласно член 22 от приложение XIII към Правилника, изменен в рамките на реформата от 2013 г.

3. ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ПРИ ПРЕКРАТЯВАНЕ НА СЛУЖЕБНОТО ПРАВООТНОШЕНИЕ

В решението си от 2 март 2016 г.**,** ***FX/Комисия*** (F-59/15, EU:F:2016:27) Съдът на публичната служба уточнява, че обезщетението при прекратяване на служебното правоотношение, предвидено в член 39 от УРДС, не е обезщетение за прекратяване на правоотношението, на което съответният служител има право служебно към момента на прекратяване или на изтичане на срока на договора му, а е парична мярка в съответствие с нормативните разпоредби в областта на социалната сигурност. Поради това само по себе си прекратяването или изтичането на срока на договор на срочно нает служител не може автоматично да породи право на обезщетение при прекратяване на служебното правоотношение. Действително от релевантните разпоредби относно пенсионноосигурителната схема, и по-конкретно от член 39 и член 12, параграф 2 от приложение VIII към Правилника е видно, че срочно наетият служител има право на обезщетение при прекратяване на служебното правоотношение, ако — след като вече не е страна по договор за наемане на работа, вследствие на прекратяването или изтичането на срока на последния, и няма намерение да започва друга работа в Европейския съюз — към този момент същевременно не отговаря нито на необходимите условия, за да може да получава незабавна или отложена пенсия за осигурителен стаж, нито на условията по член 12, параграф 1, буква б), подточки i)—iv) от приложение VIII към Правилника.

По същото дело е посочено още и че съдържащото се в член 12, параграф 2 от приложение VIII към Правилника понятие за окончателно прекратяване на служебното правоотношение, приложено по аналогия в случая на срочно нает служител, може да се тълкува само за всеки случай поотделно съобразно конкретните обстоятелства именно с цел да се избегне, доколкото е възможно, изплащането на обезщетение при прекратяване на служебното правоотношение в полза на служител

на Европейския съюз, който в момента на подаване на искането си за това много добре знае, че въпреки изтичането на срока на договора, по който работи, би могъл отново да започне работа в службите на Европейския съюз. При това положение автоматичното изплащане на обезщетение при прекратяване на служебното правоотношение само поради прекратяването или изтичането на срока на договора за наемане на работа на служителя би противоречало не само на целта на тази разпоредба, но и на общия принцип на правилно управление на финансите на Европейския съюз.

4. ПОВИШАВАНЕ В СТЪПКА

Като припомня, че разпоредбите, които предоставят право на финансови плащания, трябва да се тълкуват и прилагат от институциите стриктно, Съдът на публичната служба приема в своето решение от 12 май 2016 г., ***FS/CESE*** (F-50/15, EU:F:2016:119), че повишаването в стъпка, предвидено в член 44, втора алинея от Правилника, трябва да се предоставя само в случаите, в които длъжностното лице е назначено за началник на отдел, директор или генерален директор „в същата степен“ като тази, която е имал на предишната си длъжност, и че освен това преди 1 януари 2014 г. Правилникът не е предвиждал прилагане по аналогия на тази разпоредба в полза на срочно наетите служители.

КАРИЕРА НА ДЛЪЖНОСТНИТЕ ЛИЦА И СЛУЖИТЕЛИТЕ

1. ПОВИШАВАНЕ НА ПЕРСОНАЛА, ПРЕДОСТАВЕН НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА СИНДИКАЛНИ ИЛИ ПРОФЕСИОНАЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Като се произнася по законосъобразността на неповишаването на представител на синдикат, Съдът на публичната служба приема в своето решение от 2 март 2016 г., ***Loescher/Съвет*** (F-84/15, EU:F:2016:29), че длъжностно лице не би могло да изисква от институция да приеме правила за конкретна организация на процедурите и методите за съпоставяне на заслугите на длъжностните лица в зависимост от съответните им положения съгласно Правилника, поради което липсата на въведен режим на атестиране ad hoc по отношение на длъжностните лица, извършващи дейности в рамките на предоставяне на разположение на синдикална или професионална организация (СПО), не води сама по себе си до дискриминация. Впрочем, макар упражняването на някои функции на представителство на персонала, като председател на комитета на персонала или председател на СПО, да може да позволи в някои случаи да се презюмира, че сами по себе си посочените функции на представителство предполагат по-високо ниво на отговорност, предоставеното на разположение на СПО длъжностно лице трябва да докаже, за целта на евентуално повишаване, реалността, нивото и продължителността на функциите, които действително и конкретно е упражнило.

2. ДИСЦИПЛИНАРЕН РЕЖИМ

Като се произнася по законосъобразността на решение, с което администрацията, вследствие на декларации с невярно съдържание от страна на съответния служител, изключва същия, считано от момента на изтичане на договора му, от всякакво наемане на работа от институцията за период от шест години, Съдът на публичната служба постановява в решението си от 20 юли 2016 г., ***HC/Комисия*** (F-132/15, EU:F:2016:158), че такава мярка, предвид нейния демонстративно принудителен характер,

не е нищо друго освен санкция, наложена от администрацията във връзка с инкриминираното поведение. Поради това спорното решение е отменено с мотиви, от една страна, че тя не е приета на основание разпоредбите на Правилника относно дисциплинарния режим и от друга страна, че във всички случаи не е предвидена сред санкциите, които могат да бъдат налагани в рамките на посочените разпоредби на Правилника.

Освен това в решение от 17 февруари 2016 г., ***Kerstens/Комисия*** (F-23/15, EU:F:2016:65, обжалвано) Съдът на публичната служба изразява преценката, че в рамките на приложимото за Комисията производство по дисциплинарни въпроси изискването за провеждане на административно разследване преди образуването на дисциплинарно производство произтича от приетите от самата нея общи изпълнителни разпоредби за провеждане на административни разследвания и дисциплинарни производства. Следователно, когато Комисията образува дисциплинарно производство, без да проведе административно разследване, тя нарушава задълженията си по посочените разпоредби.

3. ПРЕНАЗНАЧАВАНЕ НА СРОЧНО И ДОГОВОРНО НАЕТИЯ ПЕРСОНАЛ ПРИ ПРЕМЕСТВАНЕ НА СЕДАЛИЩЕТО НА АГЕНЦИЯ ОТ ЕДНА ДЪРЖАВА ЧЛЕНКА В ДРУГА

В изпълнение на решението на Съвета на Европейския съюз да премести седалището на Европейския полицейски колеж (C-EPOL) в Будапеща (Унгария) след отказа на Обединеното кралство да продължи да е приемаща държава за тази агенция, директорът на посочената агенция е поискал от персонала да започне работа в новото седалище и му е указал, че всеки отказ ще се счита за равнозначен на оставка. Сезиран от няколко групи служители, някои от които са останали в Обединеното кралство, а други са се преместили в новото седалище, Съдът на публичната служба постановява в своето решение от 11 април 2016 г., ***FN и др./CEPOL*** (F-41/15 DISS II, EU:F:2016:70),

че фактът, че служител не се явява на работното си място, може да се счита за даване на израз от страна на този служител на желанието му да подаде оставка, следователно за равнозначен на оставка по смисъла на член 47 от УРДС. Като припомня по-конкретно, че законодателят на Съюза или държавните или правителствените ръководители на държавите членки могат във всеки момент да променят седалищата на различните институции и агенции на Съюза и че в съответствие с член 20 от Правилника, приложим по аналогия по отношение на срочно и договорно наетите служители по силата на членове 11 и 81 от УРДС, длъжностните лица и служителите на Съюза са длъжни да пребивават на мястото, където са назначени на работа, или на разстояние, съвместимо с нормалното изпълнение на служебните им задължения, Съдът на публичната служба освен това потвърждава, че ООСД може да вземе решение за назначаване и преназначаване на срочно и договорно наети служители на работно място, разположено в друга държава членка, тъй като само местните служители, които са наети на работа по договор точно в определено място, имат право да се противопоставят на промяна на месторабота им, тъй като в техния случай стабилността на месторабота е част от самите условия за наемането на работа.

4. ОБРАТ В КАРИЕРАТА НА СЛУЖИТЕЛ

В решение от 17 февруари 2016 г., ***DE/EMA*** (F-58/14, EU:F:2016:16) Съдът на публичната служба прилага решение от 16 септември 2015 г., постановено от Общия съд на Европейския съюз по дело ***EMA/Drakeford*** (T-231/14 P, EU:T:2015:639). По силата на последното решение, когато трябва да се

определи дали второто подновяване на договора на срочно нает служител по смисъла на член 2, буква а) от УРДС трябва да бъде за неопределено време, изразът „всяко последващо подновяване“ в член 8, първа алинея, трето изречение от УРДС трябва да се тълкува като отнасящо се до всяко действие, с което към момента на изтичането на определения срок на назначението на срочно нает служител по смисъла на член 2, буква а) от посочените условия се продължава служебното му правоотношение с работодателя в качеството на такъв служител, включително когато това подновяване е съпътствано с повишаване в степен или промяна в изпълняваните функции. Все по силата на това решение на Общия съд на Европейския съюз въпросът би стоял другояче само ако новият договор отразява обрат в кариерата, изразяващ се например в съществено изменение на естеството на изпълняваните от съответния служител функции. В конкретния случай Европейската агенция по лекарствата, след като веднъж подновява договора на жалбоподателя като срочно нает служител, му предлага нов договор. След като сравнява функциите, упражнявани от жалбоподателя по първия му договор, и тези, упражнявани по втория договор, Съдът на публичната служба констатира, че естеството на изпълняваните от заинтересованото лице функции е претърпяло съществено изменение, отнасящо се до задачите и отговорностите му, до неговите ръководни и надзорни функции и до неговото положение в рамките на агенцията, както е видно от органиграмата на същата. Съдът на публичната служба приема, че тези елементи отразяват обрат в кариерата по смисъла на тълкуването, възприето от Общия съд на Съюза в горепосоченото решение.

ПОДАТЕЛ НА СИГНАЛ

Като се произнася по връщане за ново разглеждане след отмяна по дело, което се отнася до изнасяне от длъжностно лице, на основание членове 12а и 22а от Правилника, на факти относно тормоз или на факти, които водят до предположение за наличие на евентуална противозаконна дейност, увреждаща интересите на Съюза, Съдът на публичната служба постановява в своето решение от 2 юни 2016 г., ***Bermejo Garde/ЕИСК*** (F-41/10 RENV, EU:F:2016:123), че както в случаите, когато длъжностно лице счита, че е станало жертва на тормоз по смисъла на член 12а от Правилника, така и в случаите, когато на основание член 22а от Правилника длъжностно лице уведоми прекия си ръководител в институцията или директно Европейската служба за борба с измамите (наричана по-нататък „OLAF“), изнесените факти трябва да се съобщят на съответната институция при спазване на общите задължения по членове 11 и 12 от Правилника.

В същото решение Съдът на публичната служба най-напред констатира, че всяка отнасяща се до пряк ръководител жалба за психически или сексуален тормоз в повечето случаи води до разрушаване на връзката на доверие в службата между съответните длъжностни лица. В този контекст Съдът на публичната служба обаче приема, че с цел ефикасна борба срещу проявите на тормоз член 12а от Правилника предоставя „специална защита“ на длъжностно лице, което е станало жертва на тормоз, като предвижда, че ако подаде жалба на основание на този член, като спазва общите си задължения по членове 11 и 12 от Правилника, то по принцип няма да претърпи никакви неблагоприятни последици от страна на институцията най-вече когато връзката на доверие в службата между него и предполагаемия извършител на тормоза — и по-специално когато последният е негов пряк ръководител — вече не съществува.

Колкото до преценката на добросъвестността на длъжностното лице — подател на сигнал, с оглед на трите критерия за оценка, обявени от Общия съд на Съюза в неговото решение за връщане (решение от 8 октомври 2014 г., ***Bermejo Garde/ЕИСК***, T-530/12 P, EU:T:2014:860), които са тежестта на изнесените факти, правдоподобността или надеждността на предадената информация и използваният механизъм на уведомяване, Общият съд преценява, че член 22а от Правилника не изисква заинтересованото

лице да установи „предположение за противозаконна дейност или за сериозно неизпълнение на задължения“, тъй като става въпрос за доста сложна правна операция, която поради това не може да бъде достъпна за всяко длъжностно лице или служител на Съюза. Всъщност член 22а от Правилника се ограничава до това да предвиди, че всяко длъжностно лице, което узнае факти, „които водят до предположение“ за наличието на поведение, което „може да съставлява сериозно неизпълнение на задължения“ по Правилника, уведомява „незабавно“ за това преките си ръководители. Член 22а, параграф 2 от Правилника налага впоследствие и на преките ръководители на подателя на сигнала задължението да предаде „незабавно“ на OLAF „всички доказателства“, с което смятат, че разполагат във връзка с наличието на нередностите, отнесени до тяхното знание.

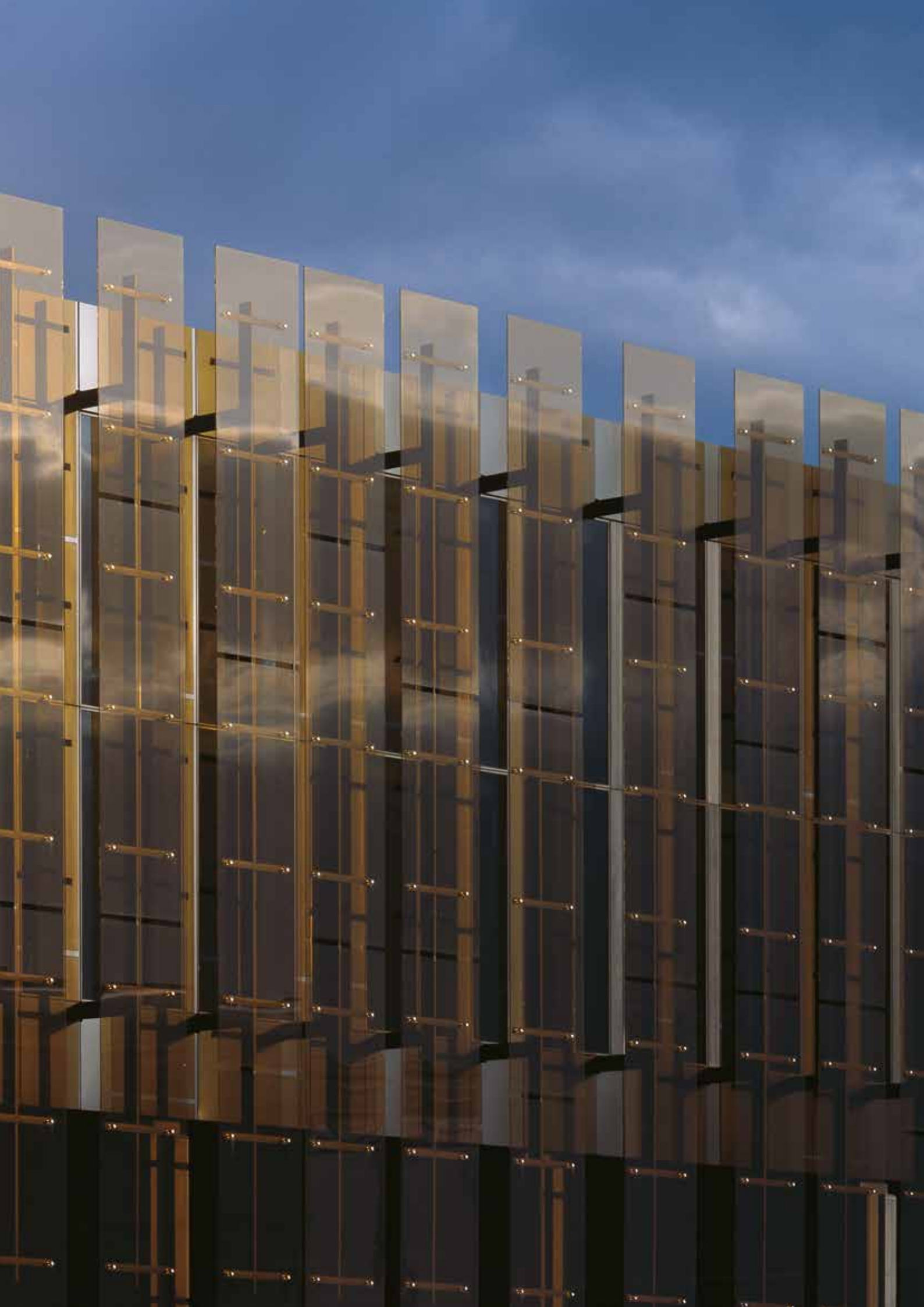

B | СЪДЕБНА СТАТИСТИКА НА СЪДА НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА

I. ОБЩА ДЕЙНОСТ НА СЪДА НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА

1. Образувани, приключени и висящи дела (януари 2012 г.—август 2016 г.)

II. ОБРАЗУВАНИ ДЕЛА

2. Разпределение на делата по институция, основен ответник
3. Език на производството

III. ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

4. Решения и определения — Съдебен състав
5. Взето решение
6. Обезпечителни производства (2012—2016)
7. Продължителност на производството в месеци (2016)

IV. ВИСЯЩИ ДЕЛА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ

8. Съдебен състав (2012—2016)
9. Брой на ищците или жалбодателите

V. РАЗНИ

10. Съдебни актове на Съда на публичната служба, които са обжалвани пред Общия съд
11. Резултати от обжалването пред Общия съд (2012—2016)

I. ОБЩА ДЕЙНОСТ НА СЪДА НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА

1. ОБРАЗУВАНИ, ПРИКЛЮЧЕНИ И ВИСЯЩИ ДЕЛА (ЯНУАРИ 2012 Г.—АВГУСТ 2016 Г.)

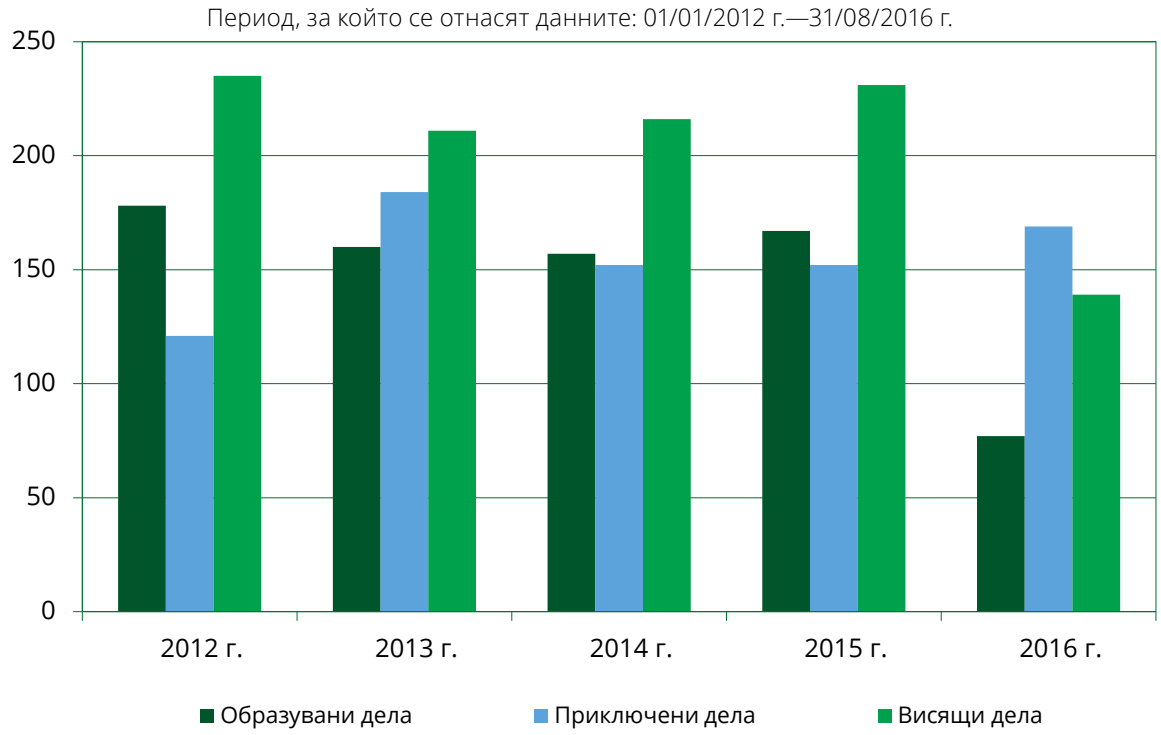

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Образувани дела	178	160	157	167	77
Приключени дела	121	184	152	152	169 [1]
Висящи дела	235	211	216	231	139 [2]

Посочените числа (абсолютна стойност) показват общия брой на делата, независимо от съединяването поради свързаност (един номер на дело = едно дело).

1| Включително 2 съединени дела.

2| Включително 46 спрени дела и 4 съединени дела.

II. ОБРАЗУВАНИ ДЕЛА

2. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ДЕЛАТА ПО ИНСТИТУЦИЯ, ОСНОВЕН ОТВЕТНИК

Процент от броя на образуваните дела през 2016 г.
Период, за който се отнасят данните: 01/01/2012 г.—31/08/2016 г.

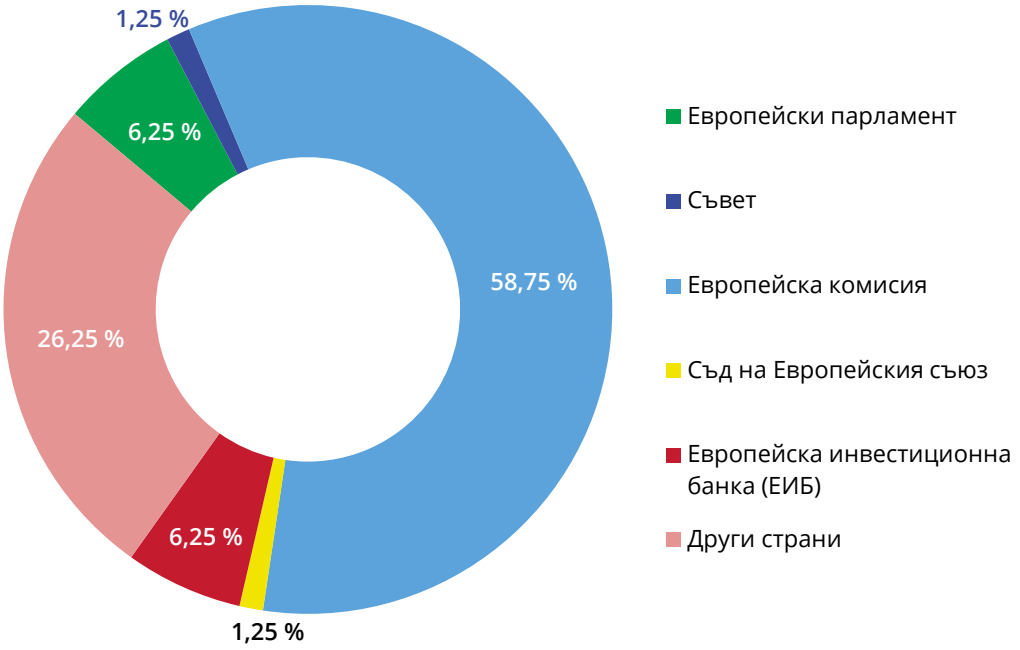

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Европейски парламент	6,11%	5,66%	11,80%	8,38%	6,25%
Съвет	3,89%	3,77%	8,70%	5,99%	1,25%
Европейска комисия	58,33%	49,69%	45,96%	52,69%	58,75%
Съд на Европейския съюз		0,63%		1,80%	1,25%
Европейска централна банка (ЕЦБ)	1,11%	1,89%	1,24%	2,40%	
Сметна палата	2,22%	0,63%	1,24%	0,60%	
Европейска инвестиционна банка (ЕИБ)	4,44%	5,03%	1,24%	3,59%	6,25%
Други страни	23,89%	32,70%	29,81%	24,55%	26,25%
Общо	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

3. ЕЗИК НА ПРОИЗВОДСТВОТО

Период, за който се отнасят данните: 01/01/2012 г.—31/08/2016 г.

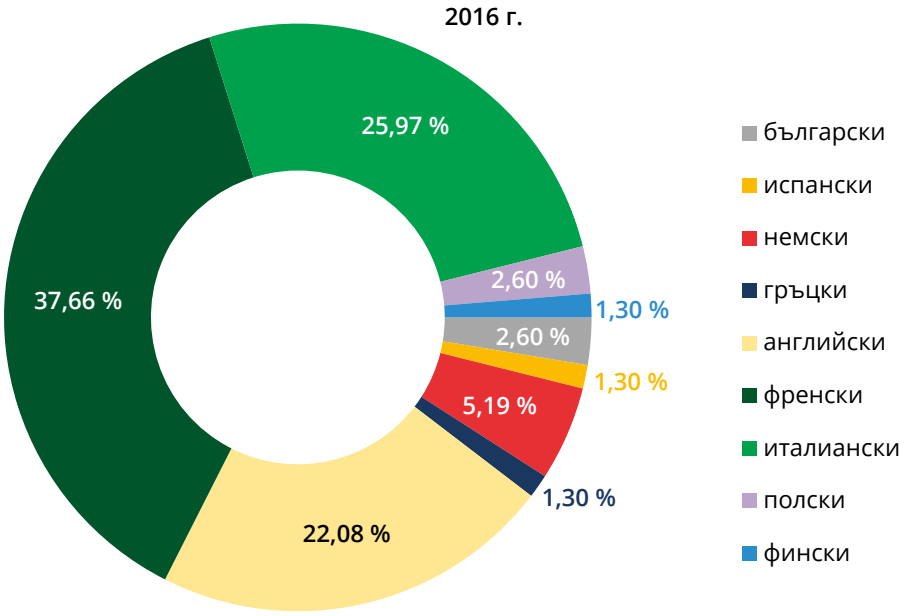

Език на производството	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
български	2				2
испански	3		2	5	1
немски	5	2	9	7	4
гръцки	1	4	2	1	1
английски	14	26	23	20	17
френски	108	95	113	122	29
италиански	35	21	8	8	20
нидерландски	6	12		2	
полски	2				2
румънски	2				
фински					1
шведски				2	
Общо	**178**	**160**	**157**	**167**	**77**

Езикът на производството се определя от езика, на който е заведено делото, а не от майчиния език или от гражданството на ищеца или жалбоподателя.

III. ПРИКЛЮЧЕНИ ДЕЛА

4. РЕШЕНИЯ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ — СЪДЕБЕН СЪСТАВ

Период, за който се отнасят данните: 01/01/2016 г.—31/08/2016 г.

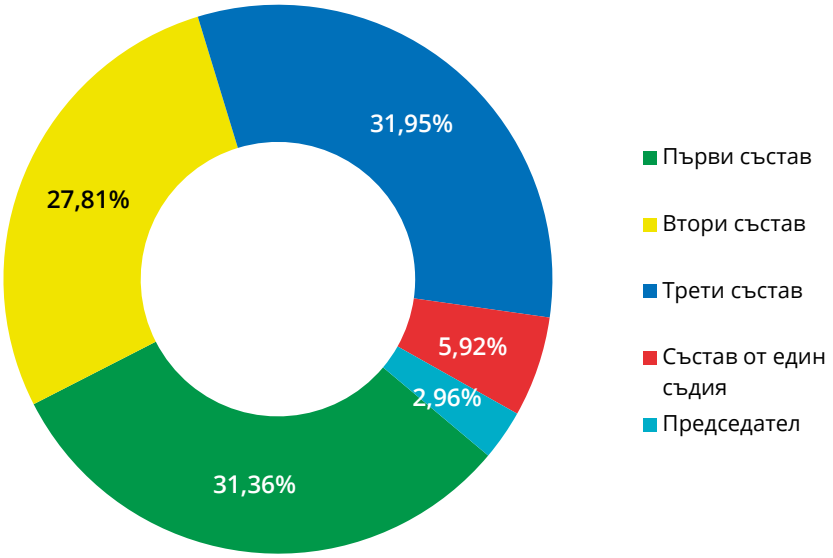

	Решения	Определения за заличаване вследствие на уреждане на спора по взаимно съгласие[1]	Други определения, които слагат край на производството	Общо
Пленум				
Първи състав	6		47	53
Втори състав	18	1	28	47
Трети състав	21	4	29	54
Състав от един съдия	7	3		10
Председател			5	5
Общо	**52**	**8**	**109**	**169**

1| През 2016 г. по инициатива на Съда на публичната служба бяха направени 10 други опита за уреждане на споровете по взаимно съгласие, които останаха без резултат.

5. ВЗЕТО РЕШЕНИЕ

Период, за който се отнасят данните: 01/01/2016 г.—31/08/2016 г.

	Решения		**Определения**				**Общо**
	Изцяло или частично уважени искове или жалби	**Изцяло отхвърлени искове или жалби, липса на основание за постановяване на съдебно решение по същество**	**Искове/жалби/искания, които са [явно] недопустими или неоснователни**	**Уреждане на споровете по взаимно съгласие по инициатива на съдебния състав**	**Заличаване на делото от регистъра на друго основание, липса на основание за постановяване на съдебно решение по същество или препращане**	**Изцяло или частично уважени искания (особени производства)**	
Назначаване/ преназначаване	2	1					**3**
Конкурси	1		2	1			**4**
Условия на труд/отпуски		1					**1**
Оценяване/повишаване		9	2		1		**12**
Пенсии и помощи за инвалидност	5	5	34		44		**88**
Дисциплинарни производства	1	4					**5**
Наемане на работа/ назначаване/ класиране в степен	2	1	2	1			**6**
Възнаграждение и надбавки	2	4		1	2		**9**
Прекратяване или неподновяване на договора на служител	3	4	2	2	1		**12**
Социално осигуряване/ професионално заболяване/ злополуки	4		2	2			**8**
Други	3		4	1	1	12	**21**
Общо	**23**	**29**	**48**	**8**	**49**	**12**	**169**

6. ОБЕЗПЕЧИТЕЛНИ ПРОИЗВОДСТВА (2012—2016)

Приключени обезпечителни производства		Взето решение		
		Пълно или частично допускане	Отхвърляне	Заличаване
2012 г.	**11**		10	1
2013 г.	**3**		3	
2014 г.	**5**	1	4	
2015 г.	**2**		2	
2016 г.	**2**		2	
Общо	**23**	**1**	**21**	**1**

7. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ПРОИЗВОДСТВОТО В МЕСЕЦИ (2016)

Приключени дела		Средна продължителност	
		Продължителност на цялото производство	Продължителност на производството, без да се взема предвид срокът на евентуално спиране
Решения	52	11,3	11,2
Определения	117	24,3	9,4
Общо	**169**	**20,3**	**10,0**

Продължителността е изразена в месеци с десетично число.

IV. ВИСЯЩИ ДЕЛА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ

8. СЪДЕБЕН СЪСТАВ (2012—2016)

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Пленум	1	1			
Председател		2	1	2	1
Състави от трима съдии	205	172	201	219	115
Състав от един съдия	8	3	2	1	
Все още неразпределени дела	21	33	12	9	23
Общо	**235**	**211**	**216**	**231**	**139**

9. БРОЙ НА ИЩЦИТЕ ИЛИ ЖАЛБОДАТЕЛИТЕ

Висящи дела с най-голям брой ищци или жалбоподатели през 2016 г.

Брой на ищците или жалбоподателите	Области
486	Правилник — ЕИБ — Възнаграждение — Годишна корекция на заплатите Правилник — Повишаване — Процедура за повишаване за 2005 г. — Допълнителни степени, предвидени в новия правилник
484	Правилник — Възнаграждение — Реформа на системата на възнагражденията и на увеличаването на заплатите в ЕИБ Правилник — Повишаване — Процедура за повишаване за 2005 г. — Допълнителни степени, предвидени в новия правилник
451	Правилник — ЕИБ — Възнаграждение — Нова система за установяване на постиженията — Предоставяне на премии Правилник — Повишаване — Процедура за повишаване за 2005 г. — Допълнителни степени, предвидени в новия правилник
394 (3 дела)	Правилник — ЕИБ — Възнаграждение — Годишна корекция на заплатите Правилник — Повишаване — Процедура за повишаване за 2005 г. — Допълнителни степени, предвидени в новия правилник
34	Правилник — Връщане за ново разглеждане след преразглеждане на съдебното решение на Общия съд — ЕИБ — Пенсии — Реформа от 2008 г. Правилник — Повишаване — Процедура за повишаване за 2005 г. — Допълнителни степени, предвидени в новия правилник
32	Правилник — ЕИБ — Пенсии — Реформа на пенсионната схема Правилник — Повишаване — Процедура за повишаване за 2005 г. — Допълнителни степени, предвидени в новия правилник
32 (8 дела)	Правилник — Правилник за длъжностните лица — Реформа на Правилника от 1 януари 2014 г. — Нови правила за изчисляване на пътните разноски от мястото на работа до мястото на произход — Връзка между това плащане и статута на пребиваващ в чужда държава или на експатриран Правилник — Повишаване — Процедура за повишаване за 2005 г. — Допълнителни степени, предвидени в новия правилник
30	Правилник — Европейски инвестиционен фонд (ЕИФ) — Възнаграждение — Годишна корекция на заплатите Правилник — Повишаване — Процедура за повишаване за 2005 г. — Допълнителни степени, предвидени в новия правилник
29	Правилник — Европейски инвестиционен фонд (ЕИФ) — Възнаграждение — Реформа на системата на възнагражденията и на увеличаването на заплатите в ЕИФ Правилник — Договорно нает служител — Срочно нает служител — Условия за наемане на работа — Продължителност на договора
26 (4 дела)	Правилник — Правилник за длъжностните лица — Реформа на Правилника от 1 януари 2014 г. — Нови правила за изчисляване на пътните разноски от мястото на работа до мястото на произход — Връзка между това плащане и статута на пребиваващ в чужда държава или на експатриран — Премахване на дните за пътуване

Под „Правилник“ следва да се разбира Правилникът за длъжностните лица на Европейския съюз и Условията за работа на другите служители на Съюза.

Общ брой на ищците или жалбоподателите по всички висящи дела (2012—2016)

	Общ брой на ищците и жалбоподателите	Общ брой на висящите дела
2012 г.	1086	235
2013 г.	1867	211
2014 г.	1902	216
2015 г.	2333	231
2016 г.	2211	139

V. РАЗНИ

10. СЪДЕБНИ АКТОВЕ НА СЪДА НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА, КОИТО СА ОБЖАЛВАНИ ПРЕД ОБЩИЯ СЪД

Период, за който се отнасят данните: 01/01/2012 г.—31/08/2016 г.

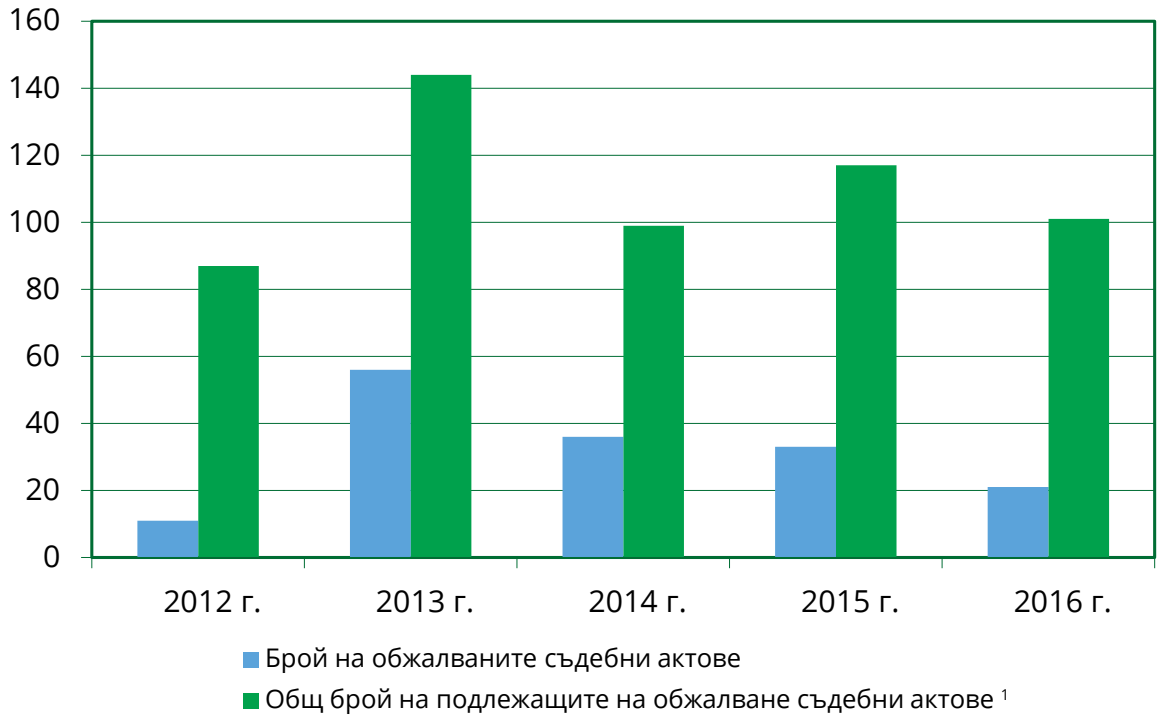

	Брой на обжалваните съдебни актове	**Общ брой на подлежащите на обжалване съдебни актове** [1]	**Процент на обжалваните съдебни актове** [2]
2012 г.	11	87	12,64%
2013 г.	56	144	38,89%
2014 г.	36	99	36,36%
2015 г.	33	117	28,21%
2016 г.	21	101	20,79%

1| Постановени през референтната година решения, определения за обявяване на недопустимост, явна недопустимост или явна неоснователност на иска или жалбата, определения по обезпечителни производства, определения за липса на основание за постановяване на съдебно решение по същество или определения за недопускане на встъпване.

2| За дадена година този процент може да не съответства на подлежащите на обжалване съдебни актове, постановени през референтната година, доколкото срокът за обжалване може да застъпва две календарни години.

11. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБЖАЛВАНЕТО ПРЕД ОБЩИЯ СЪД (2012—2016)

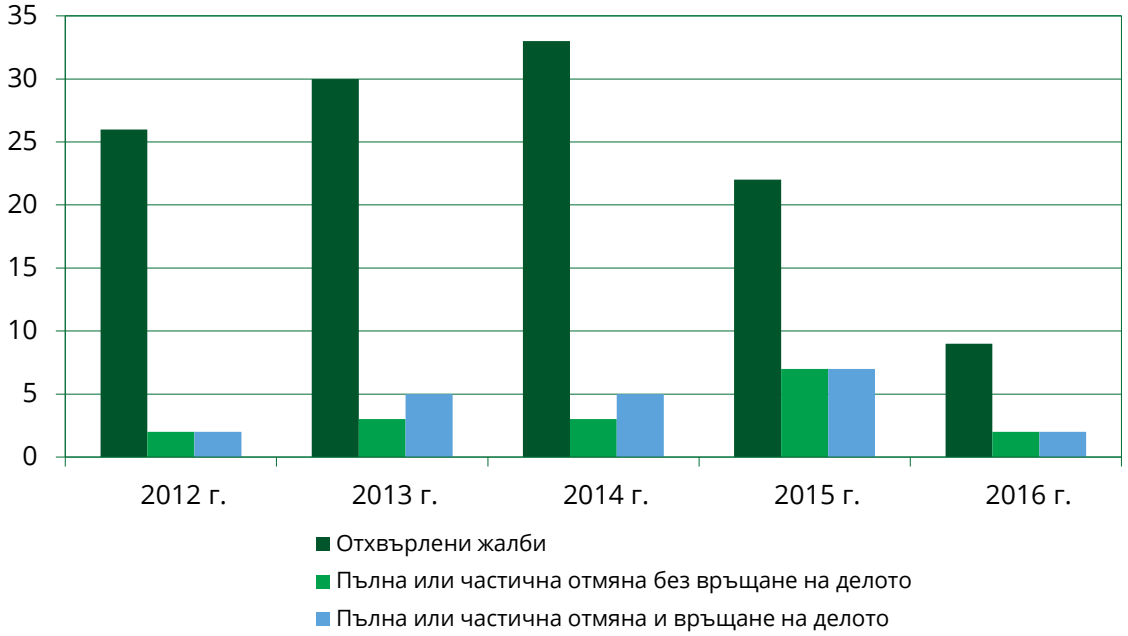

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Отхвърлени жалби	26	30	33	22	9
Пълна или частична отмяна без връщане на делото	2	3	3	7	2
Пълна или частична отмяна и връщане на делото	2	5	5	7	2
Заличаване/Липса на основание за постановяване на съдебно решение по същество	3		1	1	
Общо	**33**	**38**	**42**	**37**	**13**

СЪСТАВ НА СЪДА НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА

(Протоколен ред към 31 август 2016 г.)

От ляво надясно:

J. Sant'Anna и E. Perillo, съдии; R. Barents, председател на състав; S. Van Raepenbusch, председател; K. Bradley, председател на състав; J. Svenningsen и Ал. Корнезов, съдии; W. Hakenberg, секретар.

1. ПРОМЕНИ В СЪСТАВА НА СЪДА НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА ПРЕЗ 2016 Г.

С решение от 22 март 2016 г. Съветът на Европейския съюз назначи João Sant'Anna и Александър Корнезов, съдии в Съда на публичната служба на Европейския съюз, за периода от 13 април 2016 г. до датата на прехвърлянето на компетентността на тази юрисдикция на Общия съд на Европейския съюз.

ПРОТОКОЛЕН РЕДОТ 1 ЯНУАРИ 2016 Г. ДО 13 АПРИЛ 2016 Г.

S. VAN RAEPENBUSCH, председател на Съда на публичната служба
R. BARENTS, председател на състав
K. BRADLEY, председател на състав
H. KREPPEL, съдия
M. I. ROFES i PUJOL, съдия
E. PERILLO, съдия
J. SVENNINGSEN, съдия

W. HAKENBERG, секретар

ОТ 14 АПРИЛ 2016 Г. ДО 31 АВГУСТ 2016 Г.

S. Van RAEPENBUSCH, председател на Съда на публичната служба
R. BARENTS, председател на състав
K. BRADLEY, председател на състав
E. PERILLO, съдия
J. SVENNINGSEN, съдия
J. SANT'ANNA, съдия
Ал. КОРНЕЗОВ, съдия

W. HAKENBERG, секретар

2. БИВШИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДА НА ПУБЛИЧНАТА СЛУЖБА

(по реда на встъпване в длъжност)

СЪДИИ

Horstpeter KREPPEL (2005—2016)
Paul J. MAHONEY (2005—2011)
Irena BORUTA (2005—2013)
Heikki KANNINEN (2005—2009)
Haris TAGARAS (2005—2011)
Sean Van RAEPENBUSCH (2005—2016), председател от 2011 г. до 2016 г.
Stéphane GERVASONI (2005—2011)
Maria Isabel ROFES i PUJOL (2009—2016)
Ezio PERILLO (2011—2016)
René BARENTS (2011—2016)
Kieran BRADLEY (2011—2016)
Jesper SVENNINGSEN (2013—2016)
João SANT'ANNA (2016)
Александър КОРНЕЗОВ (2016)

ПРЕДСЕДАТЕЛИ

Paul J. MAHONEY (2005—2011)
Sean Van RAEPENBUSCH (2011—2016)

СЕКРЕТАР

Waltraud HAKENBERG (2005—2016)

КАК ДА СЕ СДОБИЕМ С ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ЕС?

Безплатни публикации:

- един екземпляр:

  чрез EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu);

- повече от един екземпляр или постери/карти:

  от представителствата на Европейския съюз (http://ec.europa.eu/represent_bg.htm),

  от делегациите в страни извън Европейския съюз (http://eeas.europa.eu/delegations/index_bg.htm),

  като се свържете с услугата Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_bg.htm)

  или като се обадите на номер 00 800 6 7 8 9 10 11 (безплатен в ЕС) (*).

  (*) Информацията, както и повечето обаждания са безплатни (възможно е обажданията от мрежата на някои оператори, от обществени телефони или от хотели да бъдат таксувани).

Платени публикации:

- чрез EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu).

СЪД НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ДИРЕКЦИЯ „КОМУНИКАЦИЯ“
ОТДЕЛ „ПУБЛИКАЦИИ И ЕЛЕКТРОННИ МЕДИИ“

QD-AP-17-001-BG-N